

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

20.00.00 Hoofdelijke aansprakelijkheid

1Aansprakelijkheid

Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Hoofddlijn Klik voor dialoogschermd met permalink

De aanvrager is de voornaamste belanghebbende bij de toeslag. Hij is als eerste aansprakelijk voor een terugvordering. [Artikel 26 Awir](#): bij een terugvordering is de belanghebbende het bedrag van de terugvordering in zijn geheel verschuldigd. Naast de belanghebbende kunnen we echter ook nog anderen aansprakelijk stellen voor de terugvordering. De eerstvolgende die we dan aansprakelijk stellen is de toeslagpartner ([artikel 33](#) Awir).

[Naar boven](#)

1.1.1 (Toeslag)partner aansprakelijk, wanneer? Klik voor dialoogschermd met permalink

De partner van de belanghebbende als bedoeld in, [artikel 3](#) van de Awir is aansprakelijk voor de schuld die voortvloeit uit een terugvordering die de belanghebbende onbetaald laat en bij belanghebbende niet geïnd kan worden. Na een scheiding zullen we altijd eerst terugvorderen bij de aanvrager zelf voor een schuld, ook al zou de partner de toeslag op diens rekening hebben ontvangen. Deze volgorde is ook in de jurisprudentie bevestigd. Hoe partners in de periode van samenwoning hun financiën regelen is een interne kwestie. Ook na de scheiding blijft dat een zaak tussen de partners.

We stellen de partner alleen aansprakelijk voor zover die ook feitelijk partner van de belanghebbende was gedurende de periode waarop de terugvordering betrekking heeft. Niet bepalend is wie van de partners de toeslag ontving. Een nieuwe partner kunnen we dus niet aansprakelijk stellen voor een terugvordering die betrekking heeft op de periode waarin er nog geen sprake was van partnerschap. (Zie [artikelen 79.10](#) Leidraad Invordering 2008).

Is een bestuurlijke boete de grondslag voor het terug te vorderen bedrag? Dan kunnen we alleen de partner aansprakelijk stellen als (mede) het gedrag van de partner de reden is waarom we de bestuurlijke boete hebben opgelegd ([artikel 33](#), eerste lid, Awir).

[Naar boven](#)

1.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid medebewoner

Klik voor dialoogschermd met permalink

Medebewoners kunnen ook aansprakelijk gesteld worden als hun inkomen van belang is voor de aanspraak op een toeslag ([artikel 33](#), tweede lid, Awir). Daarvoor is niet bepalend dat na 2013 een medebewoner de toeslag

niet meer op zijn rekeningnummer kan ontvangen.

[Naar boven](#)

1.1.3 Hoofdelijke aansprakelijkheid van derden als gevolg uitzondering op 1 bankrekeningnummer Klik voor dialoogscherm met permalink

Hebben we het voorschot of tegemoetkoming uitbetaald aan derden? Dan is deze aansprakelijk en kunnen we vanaf 2014 het voorschot of tegemoetkoming bij deze derde terugvorderen. Hebben we een deel aan de derde uitbetaald, dan moeten we ook de terugvordering verhoudingsgewijs berekenen.

We hanteren het volgende beleid bij de toepassing van deze wettelijke aansprakelijkheid. [Zie artikel 79.11 Leidraad Invordering 2008](#):

Als B/T toeslagen heeft uitbetaald aan:

1. een lid van de Nederlandse vereniging voor kredietbanken (NVVK) in het kader van een schuldregelingsovereenkomst in de zin van de Gedragscode Schuldregeling of een overeenkomst tot budgetbeheer in de zin van de Gedragscode Budgetbeheer van de NVVK;
2. een gemeente in het kader van een schuldregelingsovereenkomst in de zin van de Gedragscode Schuldregeling of een overeenkomst tot budgetbeheer in de zin van de Gedragscode Budgetbeheer van de NVVK of overeenkomsten met dezelfde strekking;
3. een curator in een faillissement;
4. een bewindvoerder in een schuldsaneringsregeling natuurlijke personen,

gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als:

- het aan opzet of grove schuld van de schuldhulpverlener, respectievelijk de gemeente, respectievelijk de curator, respectievelijk de bewindvoerder te wijten is dat onjuiste of onvolledige gegevens of inlichtingen zijn verstrekt die ten grondslag hebben gelegen aan de terugvordering, of
- de schuldhulpverlener, respectievelijk de gemeente, respectievelijk de curator, respectievelijk de bewindvoerder financieel voordeel heeft gehad van de te hoge of onterecht uitbetaalde toeslagen;

Als B/T de kinderopvangtoeslag heeft uitbetaald op de bankrekening van een kinderopvanginstelling die een 'partnerschapsovereenkomst één rekeningnummer' (POBR1) heeft gesloten met B/T, gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als de kinderopvanginstelling in strijd met de Awir, de Wet kinderopvang of de op die wetten berustende bepalingen of in strijd met de voorwaarden die zijn opgenomen in de POBR1 handelt of heeft gehandeld;

Als B/T de kinderopvangtoeslag heeft uitbetaald op de bankrekening van een kinderopvanginstelling die een convenant heeft gesloten met B/T waarin zij hoofdelijke aansprakelijkheid aanvaardt voor terug te vorderen bedragen die samenhangen met de rechtstreeks aan de kinderopvanginstelling uitbetaalde kinderopvangtoeslag, geldt de in onderdeel 2 beschreven inperking van de mogelijkheid tot aansprakelijkstelling niet. Het bepaalde in [artikel 49.6](#) van de Leidraad Invordering 2008 is hierbij van overeenkomstige toepassing;

Als B/T aan een derde een toeslag heeft uitbetaald van een aanvrager die niet beschikt over een bankrekening op zijn naam en door zijn geestelijke of lichamelijke toestand niet in staat is om een bankrekening op zijn naam te openen, gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als die derde:

- financieel voordeel heeft gehad van de te hoge of onterecht ontvangen toeslagen, of
- wist of behoorde te weten dat de toeslag te hoog was of dat er geen recht bestond op de toeslag.
- Als er een vermoeden van fraude is, zoekt de Belastingdienst/Toeslagen eerst verhaal bij de aansprakelijkgestelde. Pas als blijkt dat dat onvoldoende is, zoekt de Belastingdienst/Toeslagen verhaal bij de belanghebbende.

[Naar boven](#)

1.1.4 Rechtsgang aansprakelijkstelling **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De aansprakelijkstelling van de partner (of derde, waaronder medebewoner) vindt bij beschikking plaats. Voor de aansprakelijkgestelden staat dezelfde rechtsgang open als die voor de belanghebbende. De aansprakelijkgestelde moet het bezwaar dus richten tot B/T en voor wat betreft het beroep tegen die uitspraak tot de bestuursrechter van de rechtbank. Als hogere beroepsinstantie fungeert de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor de aansprakelijkheidsschuld geldt een betalingstermijn van 6 weken. Bij de in te vorderen aansprakelijkheidsschuld gelden dezelfde verrekening- en dwanginvorderingsbepalingen als voor belanghebbenden. Dat geldt ook voor het verkrijgen van uitstel van betaling.

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [20.00.00 Hoofdelijke aansprakelijkheid](#)
 - [1 Aansprakelijkheid](#)
 - [1.1 Hoofdlijn](#)
 - [1.1.1 \(Toeslag\)partner aansprakelijk, wanneer?](#)
 - [1.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid medebewoner](#)
 - [1.1.3 Hoofdelijke aansprakelijkheid van derden als gevolg uitzondering op 1 bankrekeningnummer](#)
 - [1.1.4 Rechtsgang aansprakelijkstelling](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [20.00.00 - Hoofdelijke aansprakelijkheid](#)
- [1 Aansprakelijkheid](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

21.00.00 Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens

1 Herziening om fiscale redenen

 Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Herziening naar aanleiding van wijziging inkomensgegevens

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Hebben we de toeslag al definitief berekend en ontvangen we nieuwe inkomensgegevens? Dan moeten we een herziene berekening maken als uit de nieuwe berekening blijkt dat de toeslag op een onjuist bedrag is vastgesteld. ([artikel 20, lid 1](#), van de Awir).

Voorbeelden van (nieuw) vastgestelde inkomensgegevens die tot een herziening van de definitief vastgestelde toeslag leiden:

- er een bezwaar is ingediend tegen de (voorlopige) aanslag inkomstenbelasting en hierdoor is het verzamelinkomen gewijzigd;
- er een wijziging is gedaan op de aangifte inkomstenbelasting en hierdoor is het verzamelinkomen gewijzigd;
- de werkgever een nieuw inkomen aan ons heeft doorgegeven;
- er is een (nieuw) vastgesteld NINBI inkomen;
- we hebben eerder gebruik gemaakt van inkomensgegevens uit de aangifte zelf, uit de (voorlopige) definitieve aanslag inkomstenbelasting blijkt een ander bedrag;
- er is vermogen vastgesteld ([ECLI:NL:RVS:2016:3035](#) – geen belangenafweging).

Deze herziening kan zowel in het voordeel als het nadeel van de belanghebbende zijn en kan dus leiden tot een nabetaling of een terugvordering.

De termijn voor de herziening is binnen acht weken

- na het bekend worden van het inkomensgegeven, dan wel
- nadat de vaststelling of wijziging van het NINBI onherroepelijk is geworden ([artikel 20, lid 2](#), Awir).

Het moment waarop het inkomensgegeven wijzigt of bekend wordt gemaakt is dus bepalend.

Casus Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T herziert de definitieve ZT 2013 per 9 september 2016. De vraag is of dat tijdig is gedaan. Het inkomen van de toeslagpartner was eerst nihil, maar is bij aanslag van 6 juli 2016 gewijzigd naar € 9.545. De Rb geeft de burger gelijk, want de termijn is acht weken. B/T betoogt in hoger beroep dat de termijn van artikel 20, tweede lid, Awir geen acht weken is, maar acht weken na het onherroepelijk worden van de aanslag. De aanslag van 6 juli 2016 is op 17 augustus onherroepelijk geworden, waardoor de acht weken termijn is verstreken op 12 oktober. De herziening van 9 september 2016 viel binnen die termijn. De Afdeling is het daarmee eens. (Zie [ECLI:NL:RVS:2018:1687](#)).

In bovenstaand geval speelt geen rol wanneer het inkomensgegeven bij B/T bekend was geworden. Dat kan er wel toe doen, maar was in de casus niet gesteld. Het geschil ging enkel over de vraag wat in die zaak de allerlaatste termijn voor herziening was: acht weken na de aanslag of acht weken na het onherroepelijk worden ervan? Het is de laatste, en dat is evident. En B/T had de herziening voordien rond. De termijn van acht weken is in de MvT op artikel 20 Awir gekoppeld aan een wijziging van het belastbaar loon, terwijl de termijn van acht weken na onherroepelijk worden van de aanslag gekoppeld is aan iemand die aangifte doet. Het is niet zo dat B/T sneller zou moeten zijn met een nieuwe beschikking als ze tegelijk met de dagtekening van de nieuwe aanslag IB, de beschikking over het nieuwe inkomensgegeven krijgt. Dat verklaart ook, waarom de Afdeling in bovenstaande zaak geen acht slaat op het moment waarop B/T het nieuwe inkomensgegeven bekend werd.

De [herzieningstermijn van vijf jaar](#) die geldt voor de herziening op basis van een nieuw feit nadat de definitieve vaststelling heeft plaats gevonden is bij de herziening van het inkomen niet van toepassing.

[Naar boven](#)

1.2 Toepassing van artikel 20 Awir wacht niet op bezwaar IB

Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T voert de wijzigingen door op basis van de gegevens zoals deze op het moment van wijziging bekend zijn. Een eventuele bezwaarprocedure van belanghebbende tegen de hoogte van het vastgestelde inkomen bij de belastinginspecteur is voor B/T niet van belang. B/T zal de inkomensgegevens zo nodig aanpassen nadat op het bezwaarschrift door de belastinginspecteur is beslist.

B/T hoeft bij de vaststelling van de toeslag geen rekening te houden met een eventuele bezwaarprocedure bij de belastinginspecteur. B/T kan wel besluiten om gedurende de bezwaarprocedure bij de inkomstenbelasting uitstel van betaling te verlenen aan de belanghebbende voor zover sprake is van een terugvordering naar aanleiding van de beschikking van B/T. Deze mogelijkheid tot uitstel is benoemd in [artikel 8](#) van de Uitvoeringsregeling van de Awir.

Gelet op vaste rechtspraak van de Afdeling, zie onder meer de uitspraak van 7 juli 2010, [ECLI:NL:RVS:2010:BN0491](#) en de uitspraak van 8 augustus 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BX3915](#), moet ter bepaling van de draagkracht, (...) ingevolge [artikel 7](#), lid 1, gelezen in verbinding met [artikel 8](#), lid 1, van de Awir, het verzamelinkomen, zoals in de aanslag inkomstenbelasting is opgenomen, in aanmerking worden genomen. Uit het voorgaande volgt dat Belastingdienst/Toeslagen op grond van [artikel 20](#), lid 2, van de Awir gehouden was om naar aanleiding van het door de inspecteur vastgestelde verzamelinkomen het recht op zorgtoeslag voor 2008 te herzien.

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)

- [21.00.00 Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens](#)
 - [1 Herziening om fiscale redenen](#)
 - [1.1 Herziening naar aanleiding van wijziging inkomensgegevens](#)
 - [1.2 Toepassing van artikel 20 Awir wacht niet op bezwaar IB](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [21.00.00 - Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens](#)
- 1 Herziening om fiscale redenen

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

22.00.00 Herziening om andere reden

1 Herziening om andere redenen

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Behalve de wijzigingen als gevolg van inkomensaanpassingen zoals beschreven in hoofdstuk 21 zijn er nog andere situaties die eveneens aanleiding kunnen geven om een definitief toegekende toeslag te herzien. In [artikel 21](#), Awir wordt aangegeven welke voorwaarden gelden om een toegekende toeslag in het nadeel van de belanghebbende te kunnen herzien. Er moet dan sprake zijn van een nieuw feit of de toeslag is tot een te hoog vastgesteld en de aanvrager/partner wist dit of had dit kunnen weten. Ook kan een toeslag ambtshalve in het voordeel van de aanvrager worden herzien ([artikel 21a](#) Awir). Voor die herziening heeft B/T 5 jaar de tijd ([artikel 21](#), tweede lid, Awir)

[Naar boven](#)

1.1 Herziening naar aanleiding van een bezwaarschrift

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Een bezwaarschrift gericht tegen een DT-beschikking leidt tot een heroverweging van de genomen beslissing. Dat kan leiden tot een herziening van de toeslag. Een bezwaarschrift moet daarbij wel aan [alle voorwaarden](#) voldoen zoals deze in de AWB zijn benoemd. De wettelijke basis voor deze herziening is [artikel 7:11](#), lid 2, van de Awb. Wanneer dus blijkt dat de toeslag op een te laag bedrag is vastgesteld, wordt deze herzien naar aanleiding van het bezwaarschrift. Een bezwaarschrift voor een bijzondere berekening huurtoeslag heeft een restrictie: deze moet worden gedaan binnen zes weken na de definitieve toekenning (DT: [artikel 2c](#), Besluit op de Huurtoeslag). Is die termijn voorbij, dan is het bezwaar altijd niet-ontvankelijk. Wordt een DT later echter weer herzien, b.v. door een gewijzigd inkomen, dan staat deze termijn opnieuw open.

Wanneer het bezwaarschrift niet aan alle voorwaarden voldoet, omdat dit bijvoorbeeld te laat is ingediend, kan de toeslag soms toch herzien worden, ([artikel 21a](#), Awir). Dit leidt tot een nieuw primair besluit. Op het bezwaarschrift zal dan ook nog een beslissing genomen moeten worden, maar dit zal dan niet-ontvankelijk zijn. De belanghebbende krijgt dan twee beschikkingen:

- een beschikking op bezwaar;
- een primair besluit (de herziening van de toeslag)

Het is niet mogelijk om iemand slechter te maken van zijn bezwaarschrift (het verbod op “reformatio in peius”). Als we tijdens de bezwaarbehandeling ontdekken dat een DT-beschikking te hoog is vastgesteld, mogen we deze toch aanpassen. Of we de toeslag gaan herzien toetsen we aan de regels van [artikel 21](#).

[Naar boven](#)

1.2 Herziening in het nadeel van de belanghebbende

Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer een toeslag definitief is vastgesteld mag deze niet meer zomaar worden herzien, zeker niet in het nadeel van de belanghebbende. In sommige situaties mag een onjuiste toekenning wel teruggedraaid worden:

1. bij een zogenaamd nieuw feit of;
2. als de belanghebbende wist (of moest weten) dat de toeslag niet juist was.

Ad 1. We hebben de bevoegdheid om een DT-beschikking te herzien wanneer er na de vaststelling [nieuwe feiten](#) of omstandigheden naar voren komen. Dit zijn feiten of omstandigheden waarvan B/T bij de vaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn. Bijvoorbeeld als we een jaaropgave kosten kinderopvang ontvangen van een kindercentrum die afwijkt (lager is) dan de jaaropgave die de belanghebbende ons eerder toezond en op basis waarvan de DT is vastgesteld. Dat wil overigens niet zeggen dat in dat geval zonder meer tot herziening moet worden overgegaan. Omdat het een discretionaire bevoegdheid is van B/T om te herzien, moet er een belangenafweging plaatsvinden.

Casus

Woningcorporatie stuurt B/T uit eigen beweging een huurspecificatie. Daaruit blijkt een lagere kale huurprijs dan die welke B/T heeft gebruikt bij DT. Nieuw feit. (Rb Utrecht, 7 februari 2014, 13/2422 – niet gepubliceerd).

Ad 2. Ook bestaat de bevoegdheid om een DT-beschikking te herzien als de toeslag op een [onjuist bedrag](#) is vastgesteld en de belanghebbende of zijn partner wist dit of behoorde dit te weten. Het gaat er hier dus niet alleen om of de belanghebbende het feitelijk wist, want deze bevoegdheid geldt ook als hij het redelijkerwijs behoorde te weten.

Voorbeeld

B/T wijst een aanvraag zorgtoeslag af omdat deze te laat is. Ook het bezwaar daartegen wordt afgewezen. Belanghebbende gaat in beroep. Lopende het beroep stelt het systeem toch een DT vast, waarbij is uitgegaan van een tijdige aanvraag. B/T herziert die DT naar nihil. In zo'n geval moet belanghebbende weten dat hij geen recht had, gezien de afwijzing van zowel aanvraag als bezwaarschrift.

[Naar boven](#)

1.2.1 B/T heeft de bewijslast Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T zal bij een negatieve beslissing op bezwaar gemotiveerd moeten uitleggen waarom gebruik is gemaakt van de herzieningsbevoegdheid.

Zo zal B/T ook moeten aantonen dat de belanghebbende wist dat er iets niet goed was aan de toeslag zoals blijkt uit het volgende uitspraak van de Raad van State. Belanghebbende verklaarde tijdens de bezwaarprocedure geen opvangkosten te hebben betaald. B/T heeft de bijdrage herzien naar nihil. De Afdeling oordeelde dat B/T terecht tot herziening was overgegaan. (AbRvS 10 april 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:BZ7656](#)).

Bij de volgende situaties kan niet gesproken worden van een nieuw feit:

Na DT zijn nog stukken opgevraagd en het blijkt vervolgens dat de eigen bijdrage kinderopvang niet is betaald, c.q. dat het contract niet deugde. T.a.v. het nieuwe feit: de Belastingdienst heeft niet aannemelijk gemaakt bij de definitieve vaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte te kunnen zijn geweest van het ontbreken van een akte van een overeenkomst als bedoeld in artikel 52, gelezen in verbinding met artikel 56, tweede lid, van de Wko of het ontbreken van bewijs van betaling van de eigen bijdrage. Ten aanzien van het wist/kunnen weten: belanghebbende hoeft op het moment van de DT niet te weten dat de toeslag te hoog was (AbRvS, 24 april 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:BZ8427](#))

We mogen ook niet herzien wanneer een verklaring omtrent het gedrag (vog) een opschortende voorwaarde is voor het starten van de opvang en die verklaring pas na het begin van de opvang door de gastouder aan het gastouderbureau wordt overhandigd. Dat is een zaak tussen het gastouderbureau en de gastouder en dat hoeft de vraagouder niet te weten (AbRvS, 3 april 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:BZ7589](#)).

Een DT-beschikking mag op basis van een nieuw feit tot vijf jaar na de laatste dag van het berekeningsjaar worden herzien. Voor het berekeningsjaar 2010 geldt dus dat een herziening niet meer mogelijk is vanaf 1 januari 2016. Een voorschot mag na ommekomst van vijf jaar ook niet leiden tot een lagere DT. Zie [hoofdstuk 16](#).

Let op!

- Wanneer er sprake is van een nieuw inkomensfeit, is herzien van het toeslagjaar wel toegestaan.
- Een DT mag buiten die termijn wel opgelegd worden.

[Naar boven](#)

1.3 Herzien in het voordeel van de belanghebbende

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Een herziening in het voordeel van de belanghebbende kan voortkomen uit:

- een verzoek of bezwaarschrift. Zie ook [hoofdstuk 23](#).
- ambtshalve een DT-beschikking herzien. Hiervan is sprake als er geen bericht van belanghebbende aan ten grondslag ligt, maar B/T zelf constateert dat de beschikking onjuist is.

Wanneer een aanvraag leidt tot een geheel of gedeeltelijk afwijzende DT-beschikking kan de belanghebbende een nieuwe aanvraag doen. De belanghebbende vraagt B/T alsnog een beschikking af te geven in zijn voordeel, na een eerder geheel of gedeeltelijk afgewezen beschikking. Een hernieuwde aanvraag heeft alleen zin wanneer sprake is van een [nieuw feit of een wijziging van omstandigheden](#) ([artikel 4:6 Awb](#)). De aanvraag mag direct afgewezen worden onder verwijzing naar de eerdere beschikking wanneer niet aan de criteria wordt voldaan.

Voor B/T geldt sinds 2011 een verplichting om in bepaalde gevallen de DT-beschikking te herzien in het voordeel van de belanghebbende. [Artikel 21a](#) is vanaf 2011 in de Awir opgenomen maar B/T past deze analoog toe op oudere jaren. De achterliggende reden daarvoor is dat iedereen de toeslag krijgt waar hij recht op heeft. Dit artikel staat als het ware naast de algemene bevoegdheid van artikel [4:6 van de Awb](#), die anders dan [artikel 21a Awir \(5 jaar\)](#) geen termijn kent.

In de praktijk zal een belanghebbende meestal een herzieningsverzoek aan B/T doen zonder daarbij een wettelijke bepaling aan te geven. Dergelijke verzoeken moeten vatten we op als een verzoek om toepassing van [artikel 21a](#) van de Awir. Op deze verzoeken zal een primair besluit moeten worden genomen. Tegen de beslissing op het verzoek kan de belanghebbende eventueel bezwaar maken. De Afdeling heeft op 2 mei 2018 uitgesproken dat B/T de herziening in die situatie ten onrechte had beoordeeld op basis van [artikel 4:6 Awb](#) in plaats van op basis van [artikel 21a Awir](#) (r.o. 7.2 -[ECLI:NL:RVS:2018:1457](#)).

De burger moet zelf wel gegevens aandragen die een herziening rechtvaardigen. Dat volgt uit de woorden “is gebleken” in [artikel 5a](#) van de Uitvoeringsregeling Awir. Zie ook [ECLI:NL:RVS:2017:930](#). Dat hoeven echter geen nieuwe feiten of omstandigheden te zijn.

[Artikel 21a](#) Awir, en de uitwerking daarvan in [artikel 5a](#) UR Awir, zijn per 1 januari 2011 in werking getreden. Bij deze wijzigingen is niet expliciet ingegaan op de wijze waarop deze speciale regeling zich verhoudt tot de algemene regeling van [artikel 4:6](#) Awb. De Afdeling bestuursrecht van de RvS heeft zich hierover tot op heden nog niet expliciet uitgelaten. Er is één uitspraak waarin dit impliciet wel is gedaan, te weten een uitspraak van 1 maart 2017 ([ECLI:NL:RVS:2017:528](#), overwegingen 3.3 en 4.4). In deze kwestie was het herzieningsverzoek door B/T getoetst aan [artikel 21a](#) Awir juncto [artikel 5a](#) UR Awir. Dit verzoek kon niet worden afgewezen vanwege het van toepassing zijn van een van de onderdelen a t/m e van [artikel 5a](#) UR Awir. Echter, omdat belanghebbende geen nieuwe feiten en omstandigheden had aangevoerd, werd het herzieningsverzoek op grond daarvan afgewezen. De rechtbank in eerste uitleg, en dus ook de AbRS gingen hierin mee, en toetsten daarbij aan [artikel 4:6](#) Awb.

Uit de wijze waarop de regeling van [artikel 21a](#) Awir juncto [artikel 5a](#) UR Awir is vorm gegeven, in combinatie met voornoemde uitspraak, kan worden afgeleid dat B/T in beginsel niet meer zou mogen toetsen aan [artikel 4:6](#) Awb, als een van de onderdelen van [artikel 5a](#) UR Awir van toepassing is. B/T heeft dan immers volgens de tekst van deze bepaling geen ruimte (meer) voor het maken van een belangenafweging. Het bieden van een opening op grond van [artikel 4:6](#) Awb zou hiermee niet stroken. De reden hiervoor is dat het voor B/T onder bepaalde omstandigheden duidelijk moet zijn wanneer onherroepelijke besluiten niet meer herzien kunnen worden, zodat daaraan uitvoering kan worden gegeven. Zo wordt in de nota van toelichting ten aanzien van onderdeel a ook opgemerkt dat om doelmatigheidsredenen de mogelijkheid tot herziening in de tijd is beperkt.

B/T meent daarom dat [artikel 4:6](#) Awb niet getoetst moet worden wanneer een van de onderdelen van [artikel 5a](#) UR Awir van toepassing is.

[Naar boven](#)

1.3.1 Herzieningsmogelijkheden [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

De uitvoering van [artikel 21a](#) van de Awir is in [artikel 5a](#) van de Uitvoeringsregeling geregeld. Dit artikel bepaalt wanneer wel en niet herzien moet worden. Uitgangspunt is dat altijd wordt herzien als B/T vaststelt dat de DT-beschikking onjuist is. De belanghebbende moet aantonen dat de DT-beschikking onjuist is. Als een belanghebbende met een gemotiveerd verzoek komt, waaruit blijkt dat de tegemoetkoming onjuist is, kan direct worden herzien. Als een belanghebbende geen feiten of omstandigheden in zijn verzoek aandraagt of wanneer deze feiten of omstandigheden al eerder zijn aangedragen, kan het verzoek direct worden afgewezen. Indien er een gemotiveerd verzoek ligt, zonder dat de belanghebbende voldoende bewijsstukken heeft overlegd, moeten we de belanghebbende in de gelegenheid stellen alsnog de bewijsstukken te overleggen. Als B/T na de DT-beschikking twijfelt over de juistheid van het toeslagbedrag (mogelijk te laag bedrag) terwijl belanghebbende ons hier niet op heeft gewezen, dan is het niet aan B/T om uitgebreid onderzoek te doen.

Op de hoofdregel dat altijd wordt herzien bestaat een aantal uitzonderingen: we herzien niet meer als:

- er vijf jaar zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar. Maak hierbij onderscheid tussen een herzieningsverzoek van de belanghebbende en een constatering van B/T dat de DT-beschikking onjuist is (zonder dat de belanghebbende hierop wijst). Bij een herzieningsverzoek is het moment van het verzoek bepalend, waarbij ook [artikel 6:9](#) van de Awb geldt (zie ook [hoofdstuk 23](#)). Bij een constatering van B/T is het moment van constateren bepalend. De termijn van 5 jaar wordt op grond van een uitspraak van de Afdeling verlengd als B/T de definitieve vaststelling heeft genomen meer dan vier jaar na het berekeningsjaar. De termijn voor het indienen van de herziening wordt dan met een jaar verlengd: [ECLI:NL:RVS:2018:2210](#) (ook: [2018:2140](#)). Per 1-1-2019 is deze termijn ook in [artikel 5a](#) van de Uitvoeringsregeling Awir vastgelegd.

- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuwe jurisprudentie en de beschikking dateert van voor de uitspraak. Als een belanghebbende nalaat zelf in bezwaar en/of beroep te gaan, kan hij niet meeliften op het succes van een ander. Deze uitzondering geldt niet als de minister anders heeft bepaald, maar die situatie heeft zich nog niet voorgedaan.
- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuw beleid van de minister en de beschikking dateert van voor het nieuwe beleid, tenzij de minister anders heeft bepaald.

*LET OP: Deze situatie heeft zich voorgedaan, zoals hierna weergegeven (NB).

- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van het feit dat niet tijdig een beroep op een faciliteit is gedaan, die we alleen op verzoek toepassen. Voor een aantal faciliteiten geldt een termijn waarbinnen het verzoek gedaan moet worden. Als de belanghebbende deze termijn laat verstrijken, kennen we niet alsnog de faciliteit toe. Sinds juli 2020 zijn er geen faciliteiten meer die onder deze uitzondering vallen.

NB In beginsel is een herziening in het voordeel van belanghebbende van een toegekende of herziene tegemoetkoming die onherroepelijk is geworden niet mogelijk als die herziening voortvloeit uit beleid dat is uitgevaardigd nadat de vaststellingsbeschikking onherroepelijk is geworden. Zo nodig kan de Minister van Financiën, in overeenstemming met de ministers die het aangaat, anders bepalen. Bij het Verzamelbesluit Toeslagen (Stcrt. 2020, 22720, nr. 22720) is over de toepassing van artikel 5a, onderdeel c, van de Uitvoeringsregeling Awir bepaald dat bij wijze van uitzondering herziening van een toegekende of herziene tegemoetkoming kinderopvangtoeslag die op 23 oktober 2019 (datum uitspraak ABRvS) of daarvoor onherroepelijk is geworden wel mogelijk is als die herziening van het recht voortvloeit uit onderdeel 3.1 van het Verzamelbesluit. Dat geldt uitsluitend in de situatie waarin het recht op kinderopvangtoeslag in het berekeningsjaar waarop de vaststellingbeschikking betrekking heeft met ten minste € 1.500,- is verlaagd, omdat de ouder een deel van de kosten voor kinderopvang niet tijdig heeft betaald. Bij het Verzamelbesluit Toeslagen is overigens eveneens bepaald dat indien sprake is van bijzondere omstandigheden B/T kan afzien van de terugvordering of het bedrag van de terugvordering kan matigen. Zie Hoofdstuk 19 paragraaf 1.5.1.4

We herzien in de vorm van salderen als de tegemoetkoming door de onjuistheid te laag vastgesteld en een andere tegemoetkoming, al dan niet van dezelfde belanghebbende, is op een te hoog bedrag vastgesteld en terugvordering is niet meer mogelijk. Indien de extra tegemoetkoming door eventuele herziening hoger is dan het bedrag dat eigenlijk teruggevorderd had moeten worden, dan wordt alleen het verschil tussen beide bedragen alsnog toegekend.

Voorbeeld

Een belanghebbende heeft huurtoeslag en zorgtoeslag ontvangen. Als nu blijkt dat er 200 euro te veel aan huurtoeslag is toegekend, maar 500 euro te weinig aan zorgtoeslag, dan zullen doorgaans beide toeslagen herzien worden, waardoor de belanghebbende per saldo 300 euro extra ontvangt (200 terugbetalen aan huurtoeslag en 500 extra ontvangen aan zorgtoeslag). Wanneer echter de 200 euro aan te veel uitbetaalde huurtoeslag niet kan worden teruggevorderd (omdat [artikel 21](#) niet mag worden toegepast), wordt voor de zorgtoeslag maar 300 euro extra toegekend. Dit is rechtstreeks zo overgenomen uit het Besluit Fiscaal Bestuursrecht (lid 11, par 23). "In gevallen waarin ter zake van enig feit ten onrechte belasting is geheven en waarin als gevolg van die heffing een belasting (ook al betreft deze een ander dan belanghebbende) ter zake van datzelfde feit niet is geheven en ook niet meer kan worden geheven, verleent de inspecteur slechts ambtshalve vermindering of teruggaaf voor zover het bedrag van de eerstgenoemde belasting het bedrag van de andere belasting te boven gaat."

Wanneer een bezwaar tegen een herziening niet ontvankelijk is wordt ook de herziening als zodanig beoordeeld. Ook als het bezwaar niet daarover gaat. B/T is niet verplicht tot een uitgebreid onderzoek. Het feit dat [artikel 21](#) niet juist toegepast zou zijn moet dan ook uit de aanwezige stukken en feiten blijken.

[Naar boven](#)

1.3.2 Gevolgen van definitief toekennen buiten de 5-jaarstermijn

 Klik voor dialoogscherm met permalink

In eerste instantie leek het er nog op dat B/T dat zonder consequenties kon doen.

DT stelt de voorschotten kinderopvangtoeslag over de jaren 2008 en 2009 in 2009 op nul vast. De definitieve beschikkingen, ook van nihil, volgen in 2015. Ruim een jaar later maakt belanghebbende bezwaar tegen deze beschikkingen. B/T is met de definitieve beschikkingen [te laat](#) (buiten de vijfjaarstermijn), maar omdat het voorschot al nihil was, heeft dit geen gevolgen. Het (te late) bezwaar wordt als verzoek om herziening afgewezen wegens strijd met een redelijke termijn: niet binnen vijf jaar na het berekeningsjaar ingediend. Bijzonder is dat B/T hier zelf heel laat is met de definitieve toekenningen (buiten de vijfjaarstermijn) zodat de herzieningstermijn alleen daardoor al verstreken was. Een belanghebbende die het om die reden redelijk vond dat de vijfjaarstermijn zou worden opgerekt, kreeg (eveneens) nul op zijn rekest van de Afdeling.

Dat er helemaal geen consequenties zouden zijn viel niet vol te houden. Immers: als B/T de 5-jaarstermijn laat verstrijken alvorens definitief vast te stellen wordt de burger beroofd van de mogelijkheid om daar nog tegen op te komen. B/T nam daarom al een redelijkheidstermijn van nog een half jaar nadien aan, om bezwaar te kunnen maken.

In een geval waarin ook DT's werden opgelegd in 2015, maar een belanghebbende binnen een jaar nadien bezwaar had gemaakt oordeelde de Afdeling dat deze termijn uit een oogpunt van rechtszekerheid een harde termijn moet zijn, waarvan afwijking ten gunste van de rechtzoekende onder bijzondere omstandigheden niettemin mogelijk moet zijn. De Afdeling acht een termijn van in beginsel een jaar redelijk ([ECLI:NL:RVS:2018:2210](#)). Dat is ook in de uitvoeringsregeling Awir, [artikel 5a](#), eerste lid gecodificeerd. Bij late beschikkingen krijgt de belanghebbende nog een jaar om bezwaar te maken. Dat geldt dus feitelijk voor alle definitieve toeslagen die langer dan vier jaren na het berekeningsjaar worden beschikt.

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [22.00.00 Herziening om andere reden](#)
 - [1 Herziening om andere redenen](#)
 - [1.1 Herziening naar aanleiding van een bezwaarschrift](#)
 - [1.2 Herziening in het nadeel van de belanghebbende](#)
 - [1.2.1 B/T heeft de bewijslast](#)
 - [1.3 Herzien in het voordeel van de belanghebbende](#)
 - [1.3.1 Herzieningsmogelijkheden](#)
 - [1.3.2 Gevolgen van definitief toekennen buiten de 5-jaarstermijn](#)
 - [2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [22.00.00 - Herziening om andere reden](#)
- 1 Herziening om andere redenen

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

22.00.00 Herziening om andere reden

2Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo

 Klik voor dialoogschermd met permalink

2.1 Bevoegdheid Klik voor dialoogschermd met permalink

Omdat de herziening op basis van [artikel 21](#), lid 1, van de Awir een bevoegdheid is, moet gemotiveerd worden waarom gebruik wordt gemaakt van deze bevoegdheid. Het begrip bevoegdheid geeft aan dat het bestuursorgaan het recht heeft om tot herziening over te gaan. Aan de burger moet aan de hand van feiten en omstandigheden worden uitgelegd waarom in de desbetreffende situatie aanleiding is gevonden om van dat recht gebruik te maken. Op het moment dat B/T weet dat er bij een DT-beschikking een onjuiste bijdrage is vastgesteld zal beoordeeld moeten worden of [artikel 21](#) Awir toestaat om tot herziening over te gaan. Als dat zo is, dan zal B/T zo snel mogelijk overgaan tot het herstellen van de te hoge vaststelling. Dus ook als B/T eerder een fout heeft gemaakt.

[Naar boven](#)

2.2 Achtergrondinformatie Klik voor dialoogschermd met permalink

Uitgangspunt is dat de toeslagen terecht komen bij die mensen die er recht op hebben. B/T moet namelijk zorgen voor een doelmatige en rechtmatige uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen, op basis van zowel de materiewetten waarin de gerechtigheid tot de toeslag is geregeld als de bepalingen in de Awir (Kamerstukken II, 2004-2005, [29764, nr.3](#), 1.2, derde alinea). Een te hoge en onjuiste vaststelling brengt een onterechte besteding van publieke middelen met zich mee. De herziening is dan ook bedoeld als een correctie op een onjuiste en te hoge vaststelling en niet als een straf.

Jurisprudentie

Een belanghebbende meende dat een herziening van de DT en de daaruit volgende terugbetalingsverplichting een inmenging was in het eigendomsrecht als bedoeld in [artikel 1, Eerste Protocol](#), bij het EVRM.

Dat klopt, zegt de AbRvS. Maar die inmenging

- is gerechtvaardigd (algemeen belang van de staat bij een juiste besteding van gemeenschapsgelden),
- bij wet voorzien ([artikel 21](#) Awir), en

- gaat niet verder dan het doel vereist (gelet op draagkracht moet teveel ontvangen bedrag worden terugbetaald).

Dus geen strijd met artikel 1, EP, bij EVRM. (AbRvS, 8 augustus 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BX3915](#))

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [22.00.00 Herziening om andere reden](#)
 - [1 Herziening om andere redenen](#)
 - [2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo](#)
 - [2.1 Bevoegdheid](#)
 - [2.2 Achtergrondinformatie](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [22.00.00 - Herziening om andere reden](#)
- 2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

23.00.00 Bezwaar en beroep

1Bezwaar en Beroep

Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 De bezwaarprocedure Klik voor dialoogscherm met permalink

De bezwaarprocedure is de wettelijke mogelijkheid voor een burger om een bestuursorgaan te vragen om een eerder genomen besluit nog een keer te bekijken. Een burger kan bezwaar maken omdat B/T een fout heeft gemaakt. Of als hij eerder opgevraagde bewijsstukken wil overleggen om het recht op toeslag aan te tonen.

Door een bezwaar in te dienen stelt een burger de rechten die hij heeft in een bezwaarprocedure veilig. Daarbij is het niet noodzakelijk om het formele bezwaartraject te doorlopen. Er zijn situaties waarin een uitlegbrief een prima oplossing kan bieden. De burger moet dan wel formeel het bezwaarschrift intrekken. Door eerst contact op te nemen met de burger kan de behandelaar er achter komen wat de bedoeling vH.

an de burger is. Trekt een burger zijn bezwaar in dan verliest hij daarmee ook het recht op beroep. Iemand kan namelijk pas in beroep gaan bij de bestuursrechter nadat er bezwaar is gemaakt, behoudens na het in gebreke stellen als er geen besluit wordt genomen (zie o.a. [1.1.1 hierna](#)).

[Naar boven](#)

1.1.1 Bezwaar indienen Klik voor dialoogscherm met permalink

Alleen belanghebbenden bij een besluit kunnen bezwaar maken. Dit zijn degenen die rechtstreeks bij een besluit betrokken zijn: de aanvrager, de toeslagpartner en de medebewoner.

Een belanghebbende kan bezwaar maken tegen een van de volgende besluiten ([art. 1.3 Awb](#)):

- een [voorschotbeschikking](#)
- een [definitieve berekening](#)
- een [herziening van een definitieve berekening](#)
- een [terugvorderingsbeschikking](#)
- een [boet e](#)

(Deze lijst is niet uitputtend)

B/T beoordeelt op grond van het bezwaar of ze het bestreden besluit al dan niet kan wijzigen of herroepen.

Ad 1 Bezwaar tegen een voorschotbeschikking Klik voor dialoogscherf met permalink

Veel burgers maken onnodig bezwaar tegen een voorschotbeschikking. Als de reden van bezwaar is dat het inkomen, vermogen, het uurtarief van de kinderopvang of de hoogte van de huur niet klopt, dan moet de burger een wijziging doorgeven. Wie het niet eens is met de huishoudsamenstelling of de verblijfsstatus moet schriftelijk bezwaar maken.

Ad 2 Bezwaar tegen een definitieve berekening Klik voor dialoogscherf met permalink

Is de burger het niet eens met grondslagen zoals de huishoudsamenstelling, het inkomen of vermogen, de huur of de kinderopvanggegevens die B/T heeft vastgesteld bij de definitieve berekening? Dan kan hij bijvoorbeeld het [bezwaarformulier](#) gebruiken.

Ad 3 Bezwaar tegen herziening van een definitieve berekening Klik voor dialoogscherf met permalink

Maakt iemand bezwaar maakt tegen een herziening van een definitief vastgestelde toeslag? Dan moet B/T ervan uitgaan dat dit bezwaar ook gemaakt is tegen andere definitief vastgestelde of herziene toeslagen over hetzelfde berekeningsjaar, die in hetzelfde geschrift zijn vastgesteld of herzien vervat. Dit geldt ook voor de in verband daarmee berekende rente, tenzij uit het bezwaarschrift het tegendeel blijkt ([Art. 37](#), [Awir](#)).

Heeft B/T tegelijk met de herzieningsbeschikking ook een boete opgelegd? Dan geldt het bezwaar tegen de herzieningsbeschikking ook tegen de boete ([Art. 37](#), [Awir](#)).

De boete moet dan wel in dezelfde brief zijn opgenomen. B/T slaagt er nog niet in de herzieningsbeschikking tegelijk te versturen met een boete. Als er bezwaar gemaakt wordt tegen de herzieningsbeschikking wordt in de praktijk meteen beslist op het bezwaar tegen de boete.

Ad 4 Bezwaar tegen terugvordering Klik voor dialoogscherf met permalink

Een burger kan schriftelijk bezwaar maken tegen een terugvordering. Hij krijgt meestal uitstel van betaling, behalve in de volgende gevallen:

- Hij heeft onjuiste gegevens doorgegeven.
- Belangen van de Staat verzetten zich er tegen (art. 79.9a Leidraad Invordering 2008).

Ad 5 Bezwaar tegen boete Klik voor dialoogscherf met permalink

Een burger kan schriftelijk bezwaar maken tegen een boete. Hij krijgt dan uitstel van betaling (art. 79.9b Leidraad Invordering 2008).

Het niet nemen van een besluit wordt overigens met een besluit gelijk gesteld ([art. 6:2](#) Awb). Hetzelfde geldt voor het weigeren om een besluit te nemen. In zo'n geval kon tot 1-10-2009 toen de wet dwangsom werd ingevoerd (zie [Hoofdstuk 17](#)), bezwaar worden gemaakt. Nu kan de belanghebbende het bestuursorgaan in gebreke stellen en – blijft het besluit dan nog uit – in beroep gaan ([art. 7:1](#), eerste lid, letter f, Awb). Zie ook [onderdeel 1.2.2.1](#).

[Naar boven](#)

1.1.2 Eisen aan het bezwaarschrift Klik voor dialoogscherf met permalink

[Artikel 6:5 van de Awb](#) stelt de volgende eisen aan een bezwaarschrift:

- Het moet zijn ondertekend.
- Het moet de naam en het adres van de indiener bevatten.
- Het moet een dagtekening bevatten.
- Het moet een omschrijving bevatten van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.
- Het moet de gronden van het bezwaar bevatten.
- Wanneer een bezwaar of beroep in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling noodzakelijk is, moet de indiener zorgen voor een vertaling.

Voorbeeld jurisprudentie vreemde taal

Het Nederlands is de taal van bestuur en rechtspraak. Er is geen verplichting voor de indiener om een bezwaar- of beroepschrift in het Nederlands in te dienen. B/T mag een bezwaarschrift niet afwijzen omdat deze niet is geschreven in de Nederlandse taal. (Artikel 76, lid 7, van de EU [Verordening 883/2004](#)). Voor een goede behandeling kan een vertaling echter wel nodig zijn. Dat vond de CRvB bijvoorbeeld niet, bij een in eenvoudig Engels opgesteld bezwaarschrift ([CRVB, 27 juni 2012: ECLI:NL:CRVB:2012:BX1183](#)). Het bezwaar dus mag niet worden afgewezen vanwege de vreemde taal, maar kan op basis van artikel 6.6 van de Awb wel niet-ontvankelijk verklaard worden. Dit kan alleen als de indiener de gelegenheid heeft gekregen voor de *noodzakelijke* vertaling te zorgen.

[Naar boven](#)

1.1.3 Verzuimherstel Klik voor dialoogscherm met permalink

Heeft belanghebbende niet voldaan aan een of meer van de formele vereisten?, Dan moeten we hem schriftelijk meedelen dat we zijn bezwaar niet kunnen behandelen. Hij krijgt 2 weken tijd om het verzuim te herstellen. Als de belanghebbende het verzuim niet tijdig en naar behoren herstelt, verklaren we het bezwaar niet-ontvankelijk ([Art. 6.6, Awb](#)).

Een belanghebbende kan een zogenaamd pro forma bezwaar indienen: een bezwaar om zijn recht zeker te stellen. Hij dient dan tijdig een bezwaarschrift in, maar motiveert dit nog niet (de “gronden” ontbreken). In dat geval krijgt hij twee weken om zijn motivering in te sturen (“de gronden van het bezwaar aan te vullen”). Als er wel een reden (grond) in het pro forma bezwaar te lezen is (zoals: ik ben het niet eens met de rente want de beschikking is niet voortvarend genoeg opgelegd) dan kan het bezwaar gewoon inhoudelijk worden behandeld. Er hoeft dan geen aanvulling van de gronden te worden gevraagd. Zie voor een zaak over een bezwaar dat wel een “grond” bevatte: [ECLI:NL:RVS:2018:1457](#). Zie r.o 5.2: De in het bezwaarschrift van 25 oktober 2016 opgenomen stelling, dat het vermoeden bestaat dat de Belastingdienst/Toeslagen er ten onrechte van uitgaat dat er geen sprake is van een of meerdere nieuwe feiten en omstandigheden, kan als een voldoende concrete grond worden aangemerkt waartegen verweer kan worden gevoerd.

Ook al staat er wel een “grond” in het bezwaar: het komt vaak voor dat de belanghebbende nog vraagt om de gronden te mogen aanvullen. Dan staan we dan natuurlijk toe: we geven een termijn voor het aanvullen van de gronden. Komen die niet, dan moet het bezwaar in zo’n geval op basis van de wel genoemde reden/grond, wel in behandeling worden genomen. (zie hiervoor)

Beslistermijn opgeschort

Gedurende de termijn voor verzuimherstel is de beslistermijn opgeschort. De opschorting gaat in op de dag waarop de indiener is verzocht een verzuim te herstellen en eindigt op de dag waarop het verzuim is hersteld, of tot dat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken ([Art. 7:10, Awb](#)).

Ontvankelijkheid en beroep

Als we het bezwaar niet-ontvankelijk verklaren zonder de belanghebbende in de gelegenheid te stellen om het verzuim te herstellen, is het besluit (de beslissing op bezwaar) niet met de vereiste [zorgvuldigheid](#) voorbereid. Op basis hiervan zal de rechtbank de beslissing op bezwaar in een beroepsprocedure zeker vernietigen.

In beroep is de rechtbank verplicht om op de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift van rechtswege te beoordelen. Zo zal een rechtbank een bezwaar, waarvan in beroep pas blijkt dat het niet verschoonbaar te laat is ingediend, terwijl de Bob inhoudelijk is, alsnog niet-ontvankelijk verklaren.

[Naar boven](#)

1.1.4 Wijze van indiening Klik voor dialoogscherm met permalink

Een belanghebbende kan een bezwaar op de volgende manieren indienen:

- Per post
- Afgeven bij de balie van een belastingkantoor
- In de brievenbus van een belastingkantoor

Alleen als een bestuursorgaan de elektronische weg (bijvoorbeeld via e-mail) heeft opengesteld kan een bezwaar elektronisch ingediend worden ([Art. 2:15, Awb](#)). Dat is echter niet het geval bij B/T.

Omgaan met elektronisch ingediende bezwaren

Bij een elektronisch ingediend bezwaar stelt B/T de belanghebbende op de hoogte dat dit niet in behandeling wordt genomen. We geven een termijn van 2 weken om alsnog een bezwaarschrift op de juiste manier in te dienen. Als het bezwaar binnen de gestelde termijn van 2 weken wordt ontvangen, geldt de datum van ontvangst van het elektronisch ingediende bezwaar als datum van indiening bezwaarschrift. De medewerker die een bezwaarschrift per e-mail ontvangt, moet dit in laten scannen in Das voor het archief.

[Naar boven](#)

1.1.5 Indieningstermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is 6 weken ([Art. 6:7 Awb](#)). Bij toezending per post mag het bezwaar nog in de zevende week worden bezorgd, mits het wel voor het einde van de termijn van zes weken op de post is gedaan ([art. 6:9 Awb](#)). De bekendmaking van een beschikking vindt plaats door toezending van de beschikking aan de aanvrager (Art. 3:41 Awb). De hoofdregel uit de Awb is dan dat de termijn voor het maken van bezwaar begint vanaf de dag na die waarop het besluit is bekendgemaakt ([Art. 6:8 Awb](#)). Vanwege de uitvoeringspraktijk bij B/T is in de Awir bepaald dat de bezwaartermijn voor toeslagen aanvangt op de dag na de die van de dagtekening. Dit is omdat de beschikkingen in onze software eerst worden 'klaargezet' en een dagtekening krijgen in de toekomst. De beschikkingen worden eerder verzonden dan de dagtekening die de beschikkingen hebben gekregen. Als de dag van de dagtekening voor de dag van de bekendmaking ligt, dan geldt echter weer het bepaalde in artikel 6:8 van de Awb ([Art. 35 Awir](#)). Deze situatie zal bij B/T niet vaak voorkomen.

Zolang B/T VT-beschikkingen (behalve de eerste) louter digitaal blijft verzenden is een bezwaar daartegen altijd tijdig. Dat is een gevolg van het feit dat de verzendprocedure volgens de Afdeling niet juist is: het moet namelijk minimaal ook op papier. Zie de uitspraak van 23 oktober 2019, nr. 201901945/1/A2, [ECLI:NL:RVS:2019:3572](#). Met de komst van de keuzeregeling EBV moet op termijn zonder meer de mogelijkheid tot zowel papieren als digitale bekendmaking mogelijk worden ([zie 1.3 Hfdst 2 – punt 5](#)).

Voorbeeld: Ontvangst vóór dagtekening

Een besluit is gedateerd op 1 april 2012 maar verzonden op 15 maart 2012. Dan geldt de hoofdregel dat de bezwaartermijn gaat lopen vanaf 2 april 2012. De belanghebbende heeft dan dus een langere termijn dan 6 weken. Als de belanghebbende in dit voorbeeld al voor de datum van de dagtekening bezwaar maakt, verklaren we dit bezwaar ontvankelijk ([Art. 6:10 Awb](#)).

Voorbeeld: Ontvangst ver na dagtekening

Is een besluit gedateerd met de dagtekening 1 april 2012, maar wordt deze door de aanvrager ontvangen op 15 april 2012? Dan geldt de hoofdregel van de Awb. De dag van de dagtekening ligt dan vóór de dag van de bekendmaking. Als de beschikking op 14 april 2012 is verzonden, start de bezwaartermijn op de dag daarna, dus 15 april 2012. Het is in dit geval aan de belanghebbende om aan te tonen dat hij het bezwaar na de datum van dagtekening ontvangen heeft.

[Naar boven](#)

1.1.6 Besluit niet ontvangen door belanghebbende

 Klik voor dialoogscherm met permalink

De Belastingdienst verstuurt zijn besluiten niet aangetekend. B/T verstuurt alle geautomatiseerd aangemaakte beschikkingen in batches. Bij betwisting van ontvangst, legt B/T de wijze van verzending uit. Een beslissing wordt ingelezen in DAS, waarbij de beschikking gedagtekend wordt. De daadwerkelijke verzending is afhankelijk van de capaciteit van de printstraat, maar is in ieder geval vóór of op de dagtekening. Bij het printen en verzenden wordt een kopie gemaakt en deze wordt in DAS opgeslagen.

De rechter houdt rekening met dit proces. Lees meer hier hierover in de uitspraken met vindplaatsen [ECLI:NL:RVS:2012:BV2442](#) en [ECLI:NL:RVS:2012:BV9486](#).

B/T kan dus volstaan met het aannemelijk maken van de verzending van geautomatiseerde beschikkingen. Omdat per post verzonden stukken in de regel op het daarop vermelde adres van de geadresseerde worden bezorgd, rechtvaardigt dit het vermoeden van ontvangst van het besluit. Het is dus aan belanghebbende om feiten te stellen op grond waarvan de ontvangst redelijkerwijs betwijfeld kan worden. In het geval van handmatig verzonden brieven, zoals beslissingen op bezwaar, kan de bewijslast voor B/T complexer zijn, en oordeelt de rechtbank vaker in het voordeel van de eiser. Daarom is het verstandig dat een behandelaar voor de zekerheid telefonisch contact opneemt met de burger als deze niet reageert op een brief. Geeft de burger aan niets ontvangen te hebben dan kan een rappel verstuurd worden. Op deze wijze wordt voorkomen dat de rechtbank in de beroepsfase oordeelt dat belanghebbende inderdaad niet voldoende in gelegenheid is gesteld om bewijsstukken aan te leveren.

Dat het digitaal verzenden van besluiten vanaf 20 oktober 2015 ook invloed heeft op de bezwaartermijn blijkt uit Rb Oost-Brabant: 19 november 2018, nr. SHE 18/843 ZORG V136 (niet gepubliceerd). Op 11 augustus 2017 maakt B/T een besluit bekend in de berichtenbox. In november 2017 komt een bezwaarschrift tegen dat besluit binnen. De papieren versie was naar een onjuist adres verzonden. Rb: door plaatsing in de berichtenbox is het besluit op de juiste wijze bekend gemaakt.

Op 13 februari 2019 ([ECLI:NL:RVS:2019:424](#)) deed de Afdeling een uitspraak over de verzending van stukken via een andere postbezorger dan Post NL. Deze is aangewezen als zogenoemde verlener van de universele postdienst als bedoeld in de Postwet 2009. In hoofdstuk 4 van de Postwet 2009 zijn voor de universele postdienst bijzondere verplichtingen opgenomen die zien op onder meer de omvang van de postdienst en de regelmaat en betrouwbaarheid van de postbezorging, die voor reguliere postbedrijven niet in die zin gelden. De Afdeling ziet zich gesteld voor de vraag of voor de postbezorging met Caparis Business Post van hetzelfde uitgangspunt dient te worden uitgegaan als voor de postbezorging met PostNL. De Afdeling beantwoordt die vraag ontkennend. Daarvoor is van belang dat, zoals hiervoor weergegeven, voor andere postdiensten dan

PostNL niet de specifieke wettelijke waarborgen gelden wat betreft de omvang en regelmaat van de postbezorging. Dat Caparis Business Post is geregistreerd bij de Autoriteit Consument en Markt, zoals het college stelt, is juist, maar deze autoriteit heeft niet tot doel toezicht te houden op de inhoudelijke naleving van de regels uit de Postwet 2009. Bovendien laat dat onverlet dat voor Caparis Business Post niet dezelfde verplichtingen gelden als voor de universele postdienst. Ook de overeenkomst die op 1 juli 2015 is gesloten tussen de provincie Fryslân en Caparis Business Post maakt niet dat er in het geval van Caparis Business Post van kan worden uitgegaan dat zij op één lijn kan worden gesteld met de universele postdienst. Weliswaar zijn in de overeenkomst verschillende verplichtingen opgenomen over de omvang en kwaliteit van de postbezorging, maar aan een privaatrechtelijke overeenkomst kan niet dezelfde waarde worden toegekend als aan de verplichtingen in de Postwet 2009. Een privaatrechtelijke overeenkomst kan immers tussentijds door partijen worden gewijzigd. Dat betekent dat het college niet alleen de verzending maar ook de ontvangst van de brieven aannemelijk dient te maken.

Bij gebruik van een andere postdienst dan Post NL (behoudens Sandd NL) is er dus geen bewijsvermoeden dat het verzonden stuk ook daadwerkelijk is ontvangen.

[Naar boven](#)

1.1.7 Eindpunt bezwaartermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is 6 weken. De bezwaartermijn eindigt dus 6 weken na de datum van dagtekening van het bestreden besluit Voorbeeld: In het eerder genoemde voorbeeld van de beschikking met dagtekening 1 april 2012 (en een verzending daarvoor) is het startpunt dus 2 april 2012 en eindpunt 6 weken later, namelijk: 14 mei 2012.

Een termijn die eindigt op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is ([Art. 1 Algemene Termijnenwet](#)).

Bij toezending per post mag het bezwaar nog in de zevende week worden bezorgd, mits het wel voor het einde van de termijn van zes weken op de post is gedaan ([art. 6:9 Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.1.7.1 Te laat ontvangen Klik voor dialoogscherm met permalink

Als B/T een bezwaarschrift niet of na afloop van de termijn ontvangt dan komt het risico van (niet-aangetekende) verzending voor rekening van de belanghebbende. Kan belanghebbende niet aannemelijk maken dat hij het bezwaar tijdig heeft verzonden? Dan zal de rechtbank oordelen dat B/T het bezwaar inderdaad niet binnen de hiervoor gestelde termijn heeft ontvangen.

[Naar boven](#)

1.1.7.2 Verschoonbare termijnoverschrijding Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende kan een beroep doen op verschoonbare termijnoverschrijding. Hij dient dan aannemelijk te maken dat hij redelijkerwijs niet in staat was om tijdig bezwaar te maken. De concrete reden moet zich wel binnen de bezwaartermijn hebben voorgedaan. Een verschoonbare termijnoverschrijding wordt niet snel aangenomen (Zie: [ECLI:NL:RVS:2010:BK9906](#)). Hier komt bij dat de omstandigheden waardoor een bezwaarschrift niet tijdig ingediend kon worden slechts voor beperkt uitstel kunnen zorgen. Als de belanghebbende te lang wacht met het indienen van het bezwaarschrift nadat de oorzaak van de termijnoverschrijding is verdwenen wordt het bezwaar alsnog niet-ontvankelijk verklaard. Vaste jurisprudentie acht een termijn van 14 dagen lang genoeg.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen bijzondere omstandigheden bij de belanghebbende en bij B/T.

[Naar boven](#)

1.1.7.3 Bijzondere omstandigheden belanghebbende [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De bijzondere omstandigheden bij de aanvrager moeten per geval worden beoordeeld. De belanghebbende moet gemotiveerd aangeven waarom hij het bezwaarschrift niet op tijd heeft kunnen indienen. Vakantie of ziekte worden in beginsel niet als bijzondere omstandigheid gezien. Dementie is dat ook niet: verwacht mag worden dat iemand dan de zaken overneemt. Een tegen het einde van de termijn opgekomen ziekte kan onder omstandigheden een verschoonbare termijnoverschrijding opleveren. Dit geldt ook als de belanghebbende kan aantonen dat hij door ziekte zijn belangen niet op tijd door een ander kon laten behartigen.

Voorbeeld niet verschoonbare termijnoverschrijding

Bezwaar is 1 dag buiten de termijn binnengekomen en dus te laat. Dat het maar om 1 dag gaat en dat eiseres tussentijds telefonisch contact heeft gezocht met verweerder, betekent niet dat de termijnoverschrijding verschoonbaar is (Rb Roermond, 20 augustus 2007, zaaknummer 07/525).

[Naar boven](#)

1.1.7.4 Bijzondere omstandigheden B/T [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Het kan ook zo zijn dat B/T fouten heeft gemaakt, bijvoorbeeld als B/T iemand niet heeft voorgelicht over de mogelijkheden om in bezwaar te gaan. In zo'n geval kan er ook sprake zijn van verschoonbare redenen voor het te laat indienen van een bezwaarschrift. Zo'n situatie deed zich voor bij een herziening van een voorschot. B/T verzond deze elektronisch, maar volgens de rechtbank en de Afdeling was dat niet de juiste wijze. Het had op papier moeten. RvS 23 oktober 2019: [ECLI:NL:RVS:2019:3572](#)

Voorbeeld grensoverschrijdende situaties KOT/KGB

In grensoverschrijdende situaties (Kinderopvangtoeslag of KGB) maakt B/T tegenwoordig wel zelf de toeslagbeschikking op terwijl de Svb de uitbetaling verzorgt. Dat is in die gevallen waarin Nederland eventueel een aanvulling moet verlenen op het buitenlandse recht op gezinsbijslag. Voor december 2017 liep de beschikking via de Svb en bepaalde hun dagtekening de aanvang van de bezwaartermijn.

[Naar boven](#)

1.1.8 Bezwaarbehandeling na tijdige ontvangst [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De behandelingsprocedure van bezwaarschriften kan van geval tot geval verschillen. De volgende aspecten kunnen aan bod komen:

- [ontvangstbevestiging](#)
- [doorzendplicht](#)
- [uitstel van betaling](#)
- [inzage in dossier](#)
- [hoorplicht](#)
- [intrekken bezwaarschrift](#)
- [reactie na BOB](#)

[Naar boven](#)

1.1.8.1 Ontvangstbevestiging [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De indiener krijgt een schriftelijke bevestiging van de ontvangst van het bezwaarschrift ([Art. 6:14, Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.1.8.2 Doorzendplicht [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Als B/T een bezwaar of beroep ontvangt waar een ander bestuursorgaan bevoegd voor is, dan moet B/T dit doorsturen naar het bevoegde bestuursorgaan. Als niet duidelijk is voor wie het bestemd is dan moet het teruggestuurd worden naar de afzender ([Art. 2:3, Awb](#)).

B/T moet de datum van ontvangst aantekenen en het bezwaar of beroep direct doorsturen naar het bevoegde bestuursorgaan of de bevoegde rechter. Dit wordt tegelijkertijd aan de afzender medegedeeld (Art. 6:15, Awb). Bijvoorbeeld: bezwaren tegen de hoogte van het toetsingsinkomen of vaststelling van het vermogen dienen door B/T doorgestuurd te worden naar BD Blauw.

Als B/T stukken van een ander bestuursorgaan doorgezonden krijgt, dan geldt als indieningsdatum het tijdstip waarop het bij het betreffende orgaan is ingediend ([Art. 6:15, Awb](#)).

Soms komt een burger na de ontvangst van een beslissing op zijn bezwaarschrift weer in bezwaar. Dat komt meestal voor als hij nog nieuwe argumenten (gronden) wil aanvoeren. Zo'n tweede bezwaarschrift is aan te merken als een beroepschrift waardoor dit door de behandelaar moet worden doorgezonden naar de van toepassing zijnde rechtbank. De burger moet daarover worden ingelicht. De afdeling beroep kijkt dan na ontvangst wel of de nieuwe gronden nog aanleiding geven een andere beslissing te nemen.

[Naar boven](#)

1.1.8.3 Uitstel van betaling [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Wie een bezwaar, beroep of hoger beroep heeft ingediend, krijgt meestal uitstel van betaling tot het moment waarop wordt beslist. B/T verleent geen uitstel van betaling in de volgende gevallen:

- Belanghebbende heeft onjuiste gegevens aan ons doorgegeven.

[Naar boven](#)

1.1.8.4 Inzage in dossier [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Belanghebbende kan [de stukken die op de zaak betrekking hebben](#), inzien of toegezonden krijgen (Art. 7:4, Awb). Gemachtigden (advocaten) willen er nog wel eens om vragen. Het toezenden van een beschikking alleen is niet voldoende. Alle stukken moeten worden verstrekt die relevant zijn geweest voor de beslissing waartegen bezwaar wordt gemaakt, dus ook stukken van ketenpartners zoals de IND. Dat die stukken op de een of andere manier ook al in het bezit zijn van de belanghebbende of de gemachtigde, dan wel deze door hen ergens anders kunnen worden geraadpleegd (zoals via “mijntoeslagen”), maakt niet dat wij minder stukken mogen verstrekken.

[Naar boven](#)

1.1.8.5 Hoorplicht [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Voordat een bestuursorgaan beslist, moet de belanghebbende in beginsel in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord ([Art. 7:2 Awb](#)). B/T vraagt de indiener van het bezwaar of deze gehoord wil worden en op welke wijze. Degene die het bezwaar behandelt, c.q. de hoorzitting zal leiden, mag niet betrokken zijn geweest bij het nemen van het oorspronkelijke besluit ([Art. 7:5, Awb](#)). Ook gaat het horen verder dan enkel aanhoren. Het is een actieve hoorplicht. Er moet een dialoog op gang komen tussen de belanghebbende en de behandelaar, zodat alle relevante feiten boven tafel komen. Verder moet er van de hoorzitting een verslag worden gemaakt ([Art. 7:7, Awb](#)). Dit verslag wordt aan belanghebbende toegezonden bij de beslissing op bezwaar.

Worden er na de hoorzitting nog feiten en omstandigheden bekend die voor de beslissing op bezwaar van belang zijn? Dan informeert B/T belanghebbende hierover en stelt deze in de gelegenheid om hierover nogmaals te worden gehoord ([Art. 7:9, Awb](#)). Het is daarom efficiënt om hoorzittingen in te plannen nadat alle gevraagde stukken zijn ontvangen.

Mocht er worden gehoord in een vreemde taal, dan moet daar zorgvuldig mee opgesprongen worden. Zo leren een tweetal uitspraken, gegeven voor de participatiewet. In de ene uitspraak was belanghebbende in het Engels gehoord (CRvB 12 mei 2015, [ECLI:NL:CRVB:2015:1542](#)). Belanghebbende betwistte dat de, overigens wel door hem ondertekende, verklaring een juiste weergave was van hetgeen hij had gezegd. De CRvB volgde hem daarin. Van belang was daarbij dat het verslag direct in het Nederlands was opgesteld. En indien de verklaring aan belanghebbende in het Engels was voorgelezen, wat belanghebbende betwistte, kon het college in elk geval niet duidelijk maken welke tekst dan aan belanghebbende was voorgehouden. Onder deze omstandigheden stond onvoldoende vast of de opgemaakte verklaring wel overeenkwam met hetgeen belanghebbende had gezegd. In de andere uitspraak ging het om een belanghebbende die in het Turks werd verhoord (CRvB 7 mei 2015, [ECLI:NL:CRVB:2015:1427](#)). Zij betwistte of hetgeen zij in het Turks had verklaard wel juist vertaald was. Bovendien bleek uit de opgestelde schriftelijke verklaring van belanghebbende dat zij een aantal woorden had laten wijzigen zoals “elke dag” in “regelmatig” en “dagelijks” in “soms”. Dit was essentieel, omdat het in deze zaak de enige feitelijke informatie was omtrent de frequentie van de aanwezigheid op haar adres van haar vermeende partner. Volgens de Centrale Raad van Beroep had de behandelend ambtenaar van de gemeente bij het verhoor daarom moet doorvragen over deze wijzigingen. Nu dat niet was gebeurd, bleek de verklaring onvoldoende bruikbaar.

Uit deze uitspraken wordt duidelijk dat een behandelaar dus niet te lichtzinnig moet omgaan met het verhoor van personen die het Nederlands onvoldoende machtig zijn. Wanneer iemand het Nederlands niet beheerst kan hij ook niet controleren of de Nederlandse vertaling van zijn verklaring wel correct is. Een (tweede) verslag in de taal waarin is gehoord is dan wenselijk. Dan kan, bij een later geschil, nog worden nagegaan wat er daadwerkelijk is gezegd.

[Naar boven](#)

Afzien van horen [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

In de volgende gevallen kan B/T afzien van horen ([Art. 7:3, Awb](#)):

- het bezwaar is kennelijk niet-ontvankelijk.
- het bezwaar is kennelijk ongegrond
- de belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen, dan wel verklaart niet binnen een redelijke termijn dat hij gebruik wil maken van het recht om te worden gehoord;
- aan het bezwaar volledig tegemoetgekomen wordt.

Wanneer B/T ten onrechte afziet van horen dan kan de rechter die fout nog passeren met een beroep op artikel 6:22 Awb. Een beslissing op bezwaar kan in stand blijven als aannemelijk is dat de belanghebbende daardoor niet is benadeeld. In een uitspraak van 27 juli 2016 heeft de Afdeling zulks ook voor toeslagen uitgesproken: [ECLI:NL:RVS:2016:2109](#)

Bij een deels gegrond bezwaar mogen we niet afzien van horen, ook niet wanneer het deel dat ongegrond is, kennelijk ongegrond is.

[Naar boven](#)

Kennelijk niet-ontvankelijk [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Kennelijk betekent overduidelijk. Als direct, zonder verdere vragen, kan worden vastgesteld dat het bezwaar niet aan de voorwaarden voldoet, is het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk. Er moet redelijkerwijs geen twijfel mogelijk zijn. Ook het (blote) feit dat er sprake is van een termijnoverschrijding (te laat bezwaar) rechtvaardigt nog niet de conclusie dat er sprake is van een kennelijk niet-ontvankelijk bezwaar, omdat er sprake kan zijn van een verschoonbare termijnoverschrijding (Art. 6:11, Awb).

Als voorbeeld van een kennelijk niet-ontvankelijk bezwaarschrift wordt in de wetsgeschiedenis het geval genoemd waarin bezwaar wordt gemaakt door iemand die kennelijk geen enkel belang heeft bij het betreffende besluit. Een belangrijke eis hierbij is, dat er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk moet zijn inzake de niet-ontvankelijkheid. Pas als niet-ontvankelijkheid vaststaat, is een beslissing zonder het houden van een hoorbijeenkomst verantwoord te achten.

[Naar boven](#)

Voorbeelden kennelijk niet-ontvankelijk [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Kennelijke niet-ontvankelijkheid mag niet worden uitgesproken indien de indiener van het bezwaarschrift op de voet van artikel 6:6 jo artikel 6:5 van de Awb nog in de gelegenheid moet worden gesteld het verzuim te herstellen. Zo moet de belanghebbende van een tijdig ingediend, maar niet-gemotiveerd bezwaarschrift in de gelegenheid worden gesteld dit verzuim te herstellen. Het bezwaar mag dan niet, vanwege het motiveringsverzuim, rauwelijks 'kennelijk niet-ontvankelijk' worden verklaard.

[Naar boven](#)

Het bezwaar is kennelijk (on)gegrond [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Kennelijk betekent overduidelijk. Op grond van de wet- en regelgeving en de vaste jurisprudentie heeft het bezwaar geen enkele kans van slagen. Er is pas sprake van kennelijke ongegrondheid als uit het bezwaarschrift zelf al direct blijkt dat de aangevoerde bezwaren ongegrond zijn en er redelijkerwijs over die conclusie geen twijfel mogelijk is. Als zonder hoorzitting kan worden vastgesteld dat de indiener gelijk heeft en B/T volledig aan het bezwaar tegemoet kan komen, is het bezwaar kennelijk (overduidelijk) gegrond.

Kennelijk ongegrond verklaren is een mogelijkheid om een bezwaar inhoudelijk vereenvoudigd af te doen. Het vergt anders dan de niet-ontvankelijkheid een meer inhoudelijke beoordeling. Een voorbeeld is wanneer het gaat om een gebonden besluit/beschikking en er geen verschil van mening over de feiten is. Als horen van belang is voor het vaststellen van de feiten, is er dus geen aanleiding van het horen af te zien.

Als het bevoegde bestuursorgaan geen enkele ruimte heeft om een eigen beleid te ontwikkelen of te hanteren omdat een wet precies voorschrijft in welke gevallen en onder welke voorwaarden hoe een beschikking moet worden verleend, dan spreken we van een gebonden beschikking. Ontbreekt er echter een wettelijke regel voor het nemen van de beschikking en heeft het bevoegde bestuursorgaan de ruimte om een eigen beleid te ontwikkelen of te hanteren dan hebben wij het over een vrije beschikking.

[Naar boven](#)

Voorbeelden kennelijk (on)gegrond [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

- tegemoetkomen aan het bezwaar is overduidelijk in strijd met de wet.
- het bezwaarschrift richt zich tegen de afwijzing van een herhaalde aanvraag zonder dat het bezwaarschrift melding maakt van nieuwe feiten en omstandigheden.
- het bezwaar richt zich tegen een beslissing die overeenkomt met vast, door de rechter aanvaard beleid, en er zijn geen bijzondere omstandigheden aanwezig op grond waarvan van het beleid zou moeten worden afgeweken.

Het bestaan van vast, door de rechter aanvaard, bestuursbeleid impliceert overigens weer niet dat het orgaan zonder meer aan de hoorplicht voorbij mag gaan. De gronden in het bezwaarschrift kunnen juist aanleiding vormen het beleid op onderdelen bij te stellen dan wel in concreto een uitzondering op dat beleid te maken.

De kennelijkheid moet in de motivatie van de beslissing op bezwaar al genoemd en uitgelegd worden. Als dit pas in de passage over het afzien van horen gebeurt, kan de rechter de indruk krijgen dat de kennelijkheid ten onrechte alleen wordt gebruikt om af te zien van horen.

[Naar boven](#)

De belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De belanghebbende verklaart niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord (sinds 2013).

Dit is de zogenaamde antwoordkaartmethode, die sedert 1 januari 2013 is opgenomen in [artikel 7:3](#), onderdeel d, Awb. Deze handelswijze werd echter daarvoor al geaccepteerd door de Raad van state (zie [ECLI:NL:RVS:2012:BW6900](#)) en houdt het volgende in: B/T stuurt een brief met daarop de vraag of iemand zijn bezwaar mondeling wil toelichten. Als deze brief niet wordt teruggestuurd binnen de door B/T gestelde termijn kan het bezwaarschrift zonder een hoorzitting worden afgedaan. Let wel, deze methode kan niet meer worden toegepast als iemand al in zijn bezwaarschrift aangeeft gebruik te willen maken van het recht om te worden gehoord (HR 5 april 2019, ECLI: NL:HR:2019:524). Als een bestuursorgaan verschillende pogingen doet om in contact te komen met de belanghebbende voor het plannen van een hoorzitting, maar de belanghebbende reageert daar ondanks toezeggingen niet op, dan mag het bestuursorgaan het er op enig moment voor houden dat de belanghebbende niet binnen een redelijke termijn heeft verklaard dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord (ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:884, AB 2020/196).

[Naar boven](#)

Onterecht niet gehoord [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Als de belanghebbende van mening is dat er onterecht niet is gehoord in de bezwaarprocedure moet hij een beroep op schending van [artikel 7:2](#) van de Awb doen bij de rechtbank. De bestuursrechter mag dit niet zelf toetsen. Het artikel is namelijk niet van openbare orde. Hetzelfde geldt voor [artikel 7:3](#) van de Awb. De rechtbank zal dan een oordeel vellen over de bewering dat er ten onrechte niet is gehoord en als dat kan, via de zitting dat gebrek herstellen en, indien aannemelijk is dat belanghebbende niet in zijn belangen is benadeeld, de schending van de hoorplicht met toepassing van artikel 6:22 Awb passeren.

[Naar boven](#)

1.1.8.6 Intrekken bezwaarschrift [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De belanghebbende kan een bezwaarschrift op elk moment in de procedure intrekken. Op het bezwaarschrift hoeft dan geen beslissing meer te worden genomen. Dat moet schriftelijk: [artikel 6:21](#), eerste lid Awb). Het vormvereiste beschermt belanghebbende. Door de intrekking wordt het bestreden primair besluit immers

rechtens onaantastbaar. Tijdens het horen kan het ook mondeling ([artikel 6:21](#), tweede lid), omdat er dan van mag worden uitgegaan dat daarvan in het verslag melding zal worden gemaakt. Omdat B/T weinig mondelinge hoorzittingen heeft, moet het intrekken dus schriftelijk. Omdat dit voor belanghebbenden bureaucratisch over kan komen is het lange tijd in zwang geweest om telefonische intrekkingen toe te staan. Door [kamervragen](#) over die procedure in oktober 2016 is daar een einde aan gekomen. De staatsecretaris heeft in een [brief](#) aangegeven dat burgers die zich sinds 11 november 2009 door een telefonische intrekking benadeeld voelen, zich alsnog kunnen melden bij de Belastingdienst. Er komt dan een voortgezette bezwaarbehandeling.

[Naar boven](#)

1.1.8.7 Reactie na Beslissing op bezwaar Klik voor dialoogscherm met permalink

Als belanghebbende na ontvangst van de BOB een reactie hierop stuurt aan B/T wordt dit beschouwd als beroepsschrift en doorgezonden naar de bevoegde rechtbank. B/T behandelt deze reactie wel als verzoek om herziening en herziene de toeslag als bij deze reactie stukken meegestuurd worden waaruit blijkt dat de toeslag herzien kan worden. Maar dan nog kan het belangrijk zijn om het beroepsschrift door te sturen. Bijvoorbeeld als er geen proceskosten zijn vergoed. De keuze om in beroep te gaan is aan de burger. Nadat B/T aan haar doorzendplicht heeft voldaan, zal de rechtbank de burger vragen het griffierecht te betalen. Doet de burger dit niet dan wordt het doorgezonden beroepsschrift niet-ontvankelijk verklaard.

[Naar boven](#)

1.1.9 Te laat ingediend Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bezwaarschrift is tijdig ingediend als het voor het einde van de wettelijk vastgestelde termijn is ontvangen. Bij verzending per post is dit het geval wanneer het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen ([Art. 6:9 Awb](#)). Als bewijs voor tijdige bezorging ter post geldt de datumstempel van het postkantoor. Het ontbreken van bewijs komt voor risico van de verzender.

Als een bezwaarschrift volgens de poststempel tijdig voor bezorging is aangeboden dan is het aan B/T om aantonen dat het buiten de termijn is ontvangen. De archiveringsdatum in DAS geldt hierbij niet als bewijs. De enveloppe moet van een datumstempel voorzien worden bij ontvangst. Is de enveloppe met datumstempel kwijtgeraakt? Dan moet het tijdig verzonden bezwaar als tijdig ontvangen behandeld worden, ook al is het later dan een week na de bezwaartermijn gearcheveerd in DAS.

Voorbeeld jurisprudentie bezwaartermijn

In casu liep de bezwaartermijn af op 23 mei 2008. B/T heeft het bezwaarschrift, dat is gedateerd op 23 mei 2008, ontvangen op 27 mei 2008. Het bezwaarschrift is per post verzonden. De vraag is nu of het bezwaarschrift voor de afloop van de bezwaartermijn ter postbezorging is aangeboden. Nu B/T de enveloppe niet heeft bewaard sluit de rechtbank ter beantwoording van deze vraag aan bij de door TNT aangebrachte poststempel. Het zoek raken van de enveloppe met daarop de als bewijs dienende poststempel, dient voor rekening van B/T te komen. Er wordt geoordeeld dat het bezwaarschrift voor het einde van de termijn ter post is bezorgd. B/T heeft bezwaar terecht ontvankelijk verklaard (Rb Dordrecht, 17 juli 2009, [ECLI:NL:RBDOR:2009:BJ8362](#)).

[Naar boven](#)

1.1.9.1 Te laat ingediend, toch behandelen Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een bezwaarschrift te laat is ingediend, dan moet B/T nog wel een besluit nemen op het bezwaar. Als de belanghebbende op verzoek van B/T geen verschoonbare reden voor termijnoverschrijding geeft dan wordt het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard. Dit betekent dat het bezwaar niet inhoudelijk behandeld wordt. Dat wil zeggen: B/T zal geen informatie opvragen om het recht van de burger op een toeslag te bepalen. Als uit meegestuurde stukken blijkt dat de belanghebbende in zijn bezwaar gelijk heeft, zal B/T de toeslag herzien in

het voordeel van de belanghebbende. Dit gebeurt dan bij wijze van nieuw primair besluit, waar weer bezwaar tegen gemaakt kan worden.

[Naar boven](#)

1.1.9.2 Herziening tot vijf jaar na berekeningsjaar Klik voor dialoogschermd met permalink

Op grond van artikel 21a is het voor burgers mogelijk om tot vijf jaar na het berekeningsjaar om een herziening van de toeslag te vragen. Bij een late definitieve vaststelling: meer dan vier jaar na het berekeningsjaar, wordt die termijn nog langer. Zie [hoofdstuk 22](#).

[Naar boven](#)

1.1.10 Beslissing op bezwaar (bob) Klik voor dialoogschermd met permalink

Bij de beslissing op een bezwaar (bob) moet rekening worden gehouden met de volgende aspecten:

- [beslistermijnen en verdaging](#)
- [niet-tijdig beslissen](#)
- [de \(inhoudelijke\) beslissing op bezwaar](#)
- [bekendmaking](#)
- [beroepsmogelijkheid](#)
- [kostenvergoeding](#)
- [bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep](#)

[Naar boven](#)

1.1.10.1 Beslistermijnen en verdaging Klik voor dialoogschermd met permalink

Een bestuursorgaan moet binnen 6 weken na het einde van de bezwaartermijn beslissen op het bezwaar. B/T kan de beslistermijn eenzijdig verdagen met ten hoogste 6 weken. B/T moet dit schriftelijk mededelen aan belanghebbende. Na deze periode is verder uitstel mogelijk met instemming van belanghebbenden ([Art. 7:10, Awb](#)).

De beslistermijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt in beginsel als volgt berekend:

- Na de dagtekening van het B/T-besluit kan er binnen zes weken bezwaar worden aangetekend ([artikel 35 Awir](#) en [artikel 6:7 Awb](#));
- Na het verstrijken van die bezwaartermijn dient B/T binnen zes weken op het bezwaar te beslissen ([artikel 7:10](#), eerste lid, Awb);
- Deze beslistermijn kan voor ten hoogste zes weken worden verdaagd ([artikel 7:10](#), derde lid, Awb);

Conclusie: Bij een bezwaarschrift dient B/T dus binnen 18 weken (inclusief 1ste verdaging 6 weken) vanaf de dag na dagtekening van het besluit te beslissen.

Bij een te laat bezwaar is het goed mogelijk dat de beslistermijn voor B/T al is verstreken.

Voorbeeld

Het uitgangspunt is een besluit met dagtekening 4 januari jaar t.

- de bezwaartermijn (reactietermijn klant) van zes weken loopt tot en met maandag 15 februari jaar t;
- de beslistermijn (behandeltermijn) van B/T ([artikel 7:10](#), eerste lid, Awb) vangt aan op dinsdag 16 februari jaar t. Inclusief de verdagingsmogelijkheid (1ste verdaging 6 weken van [artikel 7:10](#), derde lid, Awb zou B/T uiterlijk op maandag 10 mei jaar t (= 12 weken) moeten beslissen;
- op maandag 7 juni jaar t wordt een bezwaarschrift ingediend (datum ontvangst: dinsdag 8 juni jaar t), ofwel na de termijn die volgt uit [artikel 7:10](#) Awb. Tot 1 oktober 2009 zou er na de datum van ontvangst bezwaar nog tien weken zijn geweest om op het bezwaar te beslissen. In dit voorbeeld tot en met maandag 16 augustus 2010.

Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de huidige tekst van [artikel 7:10](#) Awb, is bij de keuze van de aanvang van de beslistermijn aansluiting gezocht bij artikel [4:15](#) Awb. Deze bepaling stelt onder meer dat de termijn voor het geven van een beschikking op aanvraag wordt opgeschort, zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend (2e lid, onderdeel b), of zolang het bestuursorgaan door overmacht niet in staat is een beschikking te geven (2e lid, onderdeel c). Voorgesteld wordt om ingeval van een te laat bezwaar hierbij ook daadwerkelijk aan te sluiten. De vertraging kan immers aan de bezwaarmaker worden toegerekend, en wij zijn niet in staat om op bezwaar te beslissen zolang er geen bezwaarschrift is ingediend. Dit betekent dat bij een te laat ingediend bezwaarschrift, de beslistermijn van zes weken een aanvang zou nemen per datum ontvangst van het bezwaarschrift.

Deze benadering van B/T is ondertussen ook bevestigd door een rechtbank (Zeeland-West-Brabant 21 maart 2019: [ECLI:NL:RBZWB:2019:1177](#)). “De beslistermijn voor de inspecteur eindigt zes weken gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken. Nu het bezwaarschrift buiten de bezwaartermijn is ingediend zou dat in het onderhavige geval betekenen dat de beslistermijn reeds was verstreken op het moment dat de inspecteur het bezwaarschrift ontving. De rechtbank is van oordeel dat in een dergelijk geval een meer zinvolle en redelijke uitleg van [artikel 7:10](#) van de Awb met zich brengt dat de zes weken termijn aanvangt na ontvangst van het bezwaarschrift. Daarvan uitgaande is de ingebrekestelling te vroeg ingediend”.

Is er met betrekking tot het bezwaar sprake van een verzuim () dan schort B/T de beslistermijn op, met ingang van de dag waarop de indiener is verzocht het verzuim te herstellen tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken ().

Soms kan het nodig zijn om extra te verdagen ([Art. 7:10](#), vierde lid, onder c, Awb). Bijvoorbeeld om wettelijke procedurevoorschriften na te leven. Als er in de bezwaarfase, na de hoorzitting, nieuwe feiten en omstandigheden aan het licht komen, kan het bijvoorbeeld nodig zijn om, ingevolge [art. 7:9 Awb](#), een extra hoorzitting te houden. ([MvT wetsvoorstel 31751, 18 juni 2009, Stb 384](#)). Let op: Extra verdagen mag alleen als daar een procedurele noodzaak voor bestaat niet om extra tijd te verkrijgen voor zaken als bewijsvoering en feitenverzameling

[Naar boven](#)

1.1.10.2 Niet tijdig beslissen Klik voor dialoogscherm met permalink

Het kan gebeuren dat B/T geen besluit neemt of buiten de termijn een besluit neemt. Ondanks dat er in dit geval geen sprake is van een rechtsgevolg en dus geen besluit in de zin van [artikel 1:3, Awb](#), wordt het niet tijdig nemen van een besluit met een besluit gelijkgesteld ([Art. 6:2, Awb](#)). Dit geeft de burger de mogelijkheid om beroep aan te tekenen bij de rechtbank wanneer B/T niet of niet tijdig beslist. Voordat dit kan moet belanghebbende B/T wel in gebreke hebben gesteld ([Art. 6:12, Awb](#)), waarna B/T nog twee weken de tijd heeft om alsnog een besluit te nemen. Gebeurt dit niet, dan kan belanghebbende in beroep bij de rechtbank. Dit kan tot

het oordeel leiden dat er inderdaad niet of niet tijdig is beslist en de rechtbank kan eventueel een termijn stellen waarbinnen B/T alsnog dient te beslissen. Het is voor de burger eventueel ook mogelijk om (van rechtswege) een dwangsom te verbeuren die door de rechtbank nog kan worden verhoogd als B/T zich niet houdt aan de door de rechtbank gestelde termijn. Voor meer info over de dwangsom zie [hier](#).

Als B/T lopende het beroep alsnog een besluit neemt, dan zal het beroep mede betrekking hebben op dit besluit en zal de rechtbank een inhoudelijk oordeel over dit besluit nemen (tenzij geheel tegemoet is gekomen) ([Art. 6:20, derde lid, Awb](#)). In een dergelijk geval wordt de beslissing op bezwaar dus niet afgerond met een beroepsclausule maar met een verwijzing naar [artikel 6.20 van de Awb](#). De bezwaarbehandelaar moet team beroep van een dergelijke beslissing op bezwaar op de hoogte brengen.

Voorbeeld beroep en niet tijdig beslissen

Met het in de beroepsfase genomen besluit heeft B/T alsnog op de bezwaren beslist. Nu eiser niet heeft gesteld ten gevolge van het enkele niet tijdig beslissen schade te hebben geleden, heeft hij geen belang meer bij een gegrondverklaring van het beroep tegen het niet tijdig beslissen als bedoeld in [artikel 6:20, vijfde lid van de Awb](#). Een dergelijk procesbelang kan niet zijn gelegen in de vergoeding van griffierecht en in veroordeling van proceskosten. Er kan namelijk ook toepassing worden gegeven aan de artikelen 8:74 en 8:75 van de Awb zonder dat het beroep gegrond wordt verklaard.

Omdat het besluit niet geheel tegemoet komt aan de bezwaren van eiser is het beroep ingevolge [artikel 6:20, derde lid, Awb](#) mede gericht tegen dit besluit. De rechtbank zal een dergelijk besluit alsnog inhoudelijk toetsen

[Naar boven](#)

1.1.10.3 Nieuw primair besluit in de bezwaarfase Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij B/T komt het geregeld voor dat bezwaar wordt gemaakt tegen een voorschotbeschikking, waarna de belanghebbende, voordat er een beslissing op het bezwaar is genomen, nog een wijziging instuurt. Dit kan leiden tot een nieuw voorschotbesluit. Sinds 2013 geldt dat een bezwaarschrift, bij intrekking, vervanging of wijziging van een bestreden besluit, van rechtswege ook tegen dat nieuwe besluit is gericht ([Art. 6:19, Awb](#)).

Een definitieve toekenning geldt niet als een nieuw besluit als het bezwaar zich richtte op een voorschotbeschikking (AbRvS, 31 juli 2013: [ECLI:NL:RVS:2013:553](#)). Ook een op een eerder besluit gebaseerde continueringsbeschikking (de Mac-beschikking) valt er niet onder. Dat is geen wijziging van het bestreden besluit, want het ziet op een ander berekeningsjaar. B/T volgt echter wel de lijn dat een wijziging in een voorschot ook doorwerkt naar een DT.

Let op!

Een bezwaar is niet afgehandeld op het moment dat B/T een nieuw primair besluit neemt waarmee aan het bezwaar tegemoet gekomen wordt. Er moet altijd een beslissing op bezwaar genomen worden, tenzij de burger het bezwaar intrekt.

[Naar boven](#)

1.1.10.4 De beslissing op bezwaar Klik voor dialoogscherm met permalink

Door bezwaar te maken, vraagt de belanghebbende om een heroverweging van het besluit.

De beslissing op bezwaar moet door een andere ambtenaar genomen worden dan de behandelende ambtenaar die bij het besluit betrokken was ([Art. 7:5, Awb– t.a.v het horen;art. 10:3Awb inzake mandaat](#)). Ook in [art. 2:4](#) lid 1 Awb (verbod van vooringenomenheid) ligt besloten dat degene die op het bezwaar beslist niet degene is die het primaire besluit heeft genomen. (Overigens mag degene die het primaire besluit heeft genomen, wel betrokken

zijn bij de bezwaarbehandeling, maar niet hierop beslissen.) De heroverweging van het bestreden besluit vindt plaats op grond van het bezwaarschrift ([Art. 7:11, Awb](#)). Wel zal het bestuursorgaan de bezwaren ruim naar hun strekking moeten opvatten. Het bestuursorgaan is niet strikt gebonden aan de argumenten die in het bezwaarschrift staan, het is een volledige heroverweging.

De heroverweging moet plaatsvinden naar de stand van dat moment van:

- de feiten en omstandigheden
- het recht en
- het beleid op het moment van heroverweging

De beslissing op bezwaar moet voldoende gemotiveerd zijn ([Art 7:12, Awb](#)).

[Naar boven](#)

Dictum van de beslissing op bezwaar [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

De wet schrijft niet voor wat de beslissing op het bezwaarschrift moet of kan inhouden. In de praktijk zijn de volgende situaties mogelijk:

- **Het bezwaar is (kennelijk) niet-ontvankelijk.**
In deze gevallen heeft t de belanghebbende niet voldaan aan de eisen voor de inhoud van een bezwaarschrift ([Art. 6:5, Awb](#)) of andere wettelijke vereisten voor het in behandeling nemen van het bezwaar (bijvoorbeeld [6:7 Awb](#)). In deze gevallen verklaart de behandelaar het bezwaar (kennelijk) niet-ontvankelijk en wordt er niet inhoudelijk op het bezwaar ingegaan. De behandelaar dient echter wel te beoordelen of het bezwaar inhoudelijk al dan niet gegrond was geweest. Als dit zo is kan de behandelaar de tegemoetkoming alsnog in het voordeel van de belanghebbende herzien bij wijze van nieuw primair besluit.
- **Het bezwaar is (kennelijk) ongegrond.**
De aangevoerde bezwaren kunnen inhoudelijk (overduidelijk) geen doel treffen en ook ambtshalve is er geen onrechtmatigheid van de primaire beschikking vastgesteld.
- **Het bezwaar is gegrond.**
De bezwaren treffen doel of ambtshalve wordt onrechtmatigheid van het bestreden besluit vastgesteld.
- **Het bezwaar is gedeeltelijk gegrond.**
Eén of meerdere bezwaren treffen doel of ambtshalve worden een of meerdere onrechtmatigheden vastgesteld. Een of een aantal bezwaren treft echter geen doel en er kan ten aanzien van een of een aantal grondslagen ambtshalve ook geen onrechtmatigheid worden vastgesteld.

Wat zeker niet mag, is het bestreden besluit herroepen en (nog) geen nieuw besluit nemen omdat nog nader onderzoek nodig is. Een bezwaarprocedure moet dus eindigen met een niet-ontvankelijk verklaring, een ongegrond verklaring, of met gegrond verklaring en bij het laatste het zo nodig nemen van een nieuw besluit.

[Naar boven](#)

Samenhang BOB en daarop volgende beschikking [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Wanneer het bezwaarschrift (gedeeltelijk) gegrond wordt verklaard moet het bestreden besluit worden herroepen en moet er een nieuw besluit worden genomen ([Art. 7:11, Awb](#)). B/T neemt dus een beslissing op het bezwaarschrift en laat deze vervolgens bij (gedeeltelijke) gegrondverklaring ook leiden tot een (aparte) nieuwe beschikking. Om verwarring bij de belanghebbende te voorkomen is het zaak de nieuwe beschikking duidelijk

aan te kondigen in de BOB, zodat er geen twijfel kan bestaan over de samenhang van de BOB en de nieuwe beschikking. Sinds eind 2014 is het ook mogelijk de beslissing op bezwaar en de nieuwe beschikking te combineren. Hiervoor wordt in TVS de BOB-applicatie gebruikt.

[Naar boven](#)

Beslissing op bezwaar in het nadeel van de burger **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Het kan voorkomen dat een belanghebbende bij een voorschot na de beslissing op bezwaar een lager recht heeft dan hij had op basis van de bestreden beschikking.

[Naar boven](#)

Voorbeeld huur besluit in nadeel van de burger **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Iemand gaat in bezwaar tegen het meetellen van een medebewoner. Lopende het bezwaar komt B/T er echter achter dat de huur boven de huurgrens uitkomt en dat er op basis hiervan helemaal geen recht bestaat op HT. B/T kan het lopende voorschot(!) HT dan op nihil stellen waardoor belanghebbende dus met een lager recht eindigt dan waarmee hij de procedure begon.

[Naar boven](#)

Voorbeeld KOT besluit in nadeel van de burger **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Er is sprake van kinderopvang voor 3 kinderen. Kind A gaat 100 uur naar de opvang, kind B en C gaan 80 uur naar de opvang. Op de beschikking die de burger heeft ontvangen staat dat kind A 100 uur opgevangen wordt, kind B 70 uur en kind C 95 uur. De burger gaat in bezwaar omdat de uren van kind B te laag zijn opgevoerd. Hij stuurt facturen mee met daarop de kosten voor alle kinderen.

VT: Verklaar het bezwaar gegrond maar leg uit dat de herziene beschikking toch lager zal uitvallen omdat met betrekking tot kind C de uren worden aangepast van 95 naar 80.

DT: Verklaar het bezwaar gegrond en leg uit dat er geen herziene beschikking zal volgen. De reden hiervoor is dat het nadeel met betrekking tot kind B lager is dan het voordeel met betrekking tot kind C. De burger heeft in totaal (meer dan) genoeg toeslag ontvangen. Er is in dit geval geen grond om artikel 21 van de Awir toe te passen.

Veelal wordt gezegd dat dit niet kan vanwege het verbod op reformatio in peius. Als een bestuursorgaan zelfstandig bevoegd is om een besluit ten nadele van de bezwaarmaker te wijzigen, mag dat ook naar aanleiding van een bezwaar. Omdat B/T bevoegd is om zonder restricties voorschotten ten nadele van de aanvrager te herzien ([Art. 16](#) en [art. 18](#), Awir), mag B/T dat ook bij een bezwaar tegen een voorschot (zie b.v. [ECLI:NL:RVS:2013:441](#), [ECLI:NL:RVS:2014:1133](#) en [ECLI:NL:RVS:2019:1480](#)). B/T mag in nader omschreven situaties ook een DT herzien ([Art. 21](#), Awir). Dat geldt normaliter niet bij een bezwaar tegen een definitieve toekenning. Let op: Aan het herzien van een DT ten nadele van een belanghebbende zijn ([strengere](#)) [vereisten](#) verbonden.

Een voorschotbesluit waartegen bezwaar is gemaakt kan dus herzien worden in het nadeel van de burger. Het is dan belangrijk de herziene voorschotbeschikking duidelijk aan te kondigen in de beslissing op bezwaar. De beschikking hangt namelijk samen met de beslissing op bezwaar. De enige manier waarop de burger zich tegen deze lagere voorschotbeschikking kan verweren is door de gang naar de bestuursrechter.

[Naar boven](#)

1.1.10.5 Bekendmaking **Klik voor dialoogscherf met permalink**

De beslissing op bezwaar wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degene tot wie de beslissing is gericht ([Art 7:12, Awb](#)). Als de belanghebbende zich laat vertegenwoordigen door een gemachtigde ([Art. 2:1, Awb](#)), dan wordt (tenminste een afschrift van) de beslissing op bezwaar toegezonden aan de gemachtigde.

De vraag is in hoeverre B/T een foutieve beslissing op bezwaar kan of mag herstellen. Fouten herstellen mag, ook als dat een foutief besluit op een bezwaarschrift betreft. Het is echter onmogelijk om in zijn algemeenheid te zeggen wanneer dat wel/niet zou mogen. Hangt er met name van af of op grond van de foutieve BOB bij belanghebbende gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, en zo ja, of deze wel/niet gehonoreerd moeten worden. Hiervoor heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State recentelijk nog een lijn opgesteld voor de beoordeling van die vragen (zie: [ECLI:NL:RVS:2019:1694](#)). Dit gebeurt aan de hand van 3 stappen, waarbij meer vanuit burgerperspectief moet worden getoetst. Zie ook [H13](#).

Stap 1

Wat is de juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept? Dat is bij een beslissing op bezwaar wel duidelijk.

Stap 2

Bij deze stap moet de vraag worden beantwoord of die toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Bij een beslissing op bezwaar is dat dus in beginsel wel het geval.

Stap 3

Wat is de betekenis van het gewekte vertrouwen?

Gerechtvaardigde verwachtingen hoeven niet altijd te worden gehonoreerd. Daartoe is vereist dat bij afweging van de betrokken belangen, waarbij het belang van degene bij wie de gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt zwaar weegt, geen zwaarder wegende belangen aan het honoreren van de verwachtingen in de weg staan. Die zwaarder wegende belangen kunnen zijn gelegen in strijd met de wet, het algemeen belang en belangen van derden. Het algemeen belang dat gediend is bij handhaving weegt in zijn algemeenheid weliswaar zwaar, maar dit hoeft niet doorslaggevend te zijn, als een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel wordt gedaan.

Conclusie: of een foutieve beslissing op bezwaar kan worden hersteld moet van geval tot geval worden beoordeeld. Denkbaar is dat bij herstel binnen enkele dagen geen sprake is van gerechtvaardigde verwachtingen. Zeker als B/T de burger eerst opbelt met de mededeling dat hij weliswaar een beslissing gaat ontvangen, maar dat deze foutief is en met een volgende beslissing zal worden hersteld.

[Naar boven](#)

1.1.10.6 Beroepsmogelijkheid Klik voor dialoogscherm met permalink

In de beslissing op bezwaar wordt ook vermeld:

- de mogelijkheid om in beroep te gaan
- de termijn waarbinnen en bij welk orgaan beroep ingesteld moet worden

De woonplaats van de belanghebbende bepaalt welke rechtbank bevoegd is om over het voorgelegde geschil te beslissen ([artikel 8:7](#), tweede lid, Awb). Gaat de procedure over de toeslag van een inmiddels overleden persoon dan geldt in feite hetzelfde: dan is de laatst bekende woonplaats van de overledene bepalend voor de rechtbank. Als de belanghebbende buiten Nederland woont, ligt de bevoegdheid bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het bestuursorgaan zijn zetel heeft. In geval van beroep tegen beslissingen op bezwaar van B/T is dat de rechtbank Utrecht.

[Naar boven](#)

1.1.10.7 Proceskostenvergoeding in de bezwaarfase Klik voor dialoogscherm met permalink

In bepaalde gevallen moet B/T de kosten vergoeden die een belanghebbende maakt in verband met de behandeling van een door hem ingediend bezwaarschrift ([Art 7:15, Awb](#)). De belanghebbende moet hierom verzoeken voordat er op het bezwaar is beslist. B/T beslist vervolgens in de beslissing op bezwaar over de proceskostenvergoeding. Hiermee is de beslissing op dat verzoek vatbaar voor beroep.

Het kan gebeuren dat B/T vergeet om in de beslissing op bezwaar te reageren op het verzoek om proceskostenvergoeding. In die gevallen is het mogelijk om in dit middels een losse brief alsnog te doen. De Raad van State heeft geoordeeld ([ECLI:NL:RVS:2015:1295](#)) dat wanneer B/T via een aparte brief op de kostenvergoeding reageert, deze brief als aanvulling op de inhoudelijke beslissing op bezwaar moet worden gezien. De inhoudelijke beslissing op bezwaar en de kostenvergoedingsbrief worden dus samen één besluit. Voor de beroepstermijn treedt de dagtekening van de aanvullende brief in de plaats van de dagtekening van de inhoudelijke beslissing.

Als een kostenvergoeding bezwaar moet worden toegekend, dan moet deze aan de belanghebbende worden uitbetaald, tenzij deze aangeeft dat moet worden uitbetaald op een rekening van de gemachtigde.

[Naar boven](#)

Voorwaarden voor proceskostenvergoeding Klik voor dialoogscherm met permalink

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een kostenvergoeding zijn ([Art 7:15, Awb](#)):

1. Het moet gaan om een verzoek van belanghebbende
2. Het verzoek is gedaan voordat op het bezwaar is beslist
3. Het (primaire) besluit wordt in de beslissing op bezwaar herroepen
4. De herroeping vindt plaats wegens onrechtmatigheid van het (primaire) besluit
5. De onrechtmatigheid is te wijten aan B/T
6. Het gaat om kosten die belanghebbende redelijkerwijs heeft moeten maken

Het moet gaan om een verzoek van belanghebbende

Bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift is al bekeken of de indiener van het verzoek belanghebbende is. Gaat het om een gemachtigde (met uitzondering van advocaten en procureurs) dan moet om een machtiging worden gevraagd.

Het verzoek van belanghebbende is gedaan voordat op het bezwaar is beslist

Het verzoek moet gedaan worden voordat op het bezwaar is beslist. Dat kan in een aanvullend bezwaarschrift, maar ook op de hoorzitting. Het is niet mogelijk om in beroep bij de rechtbank alsnog om een vergoeding voor kosten in de bezwaarfase te vragen. Vergoeding kan ook niet ambtshalve plaatsvinden.

Het (primaire) besluit wordt in de beslissing op bezwaar herroepen

Alleen als het (primaire) besluit, waartegen het bezwaar is gericht, in de beslissing op bezwaar wordt herroepen kan er recht bestaan op proceskostenvergoeding. Herroeping vindt plaats als B/T in de beslissing op bezwaar

vaststelt dat de bestreden beslissing niet in stand kan blijven en het besluit wijzigt of intrekt. Het (primaire) besluit wordt na heroverweging als rehtens onjuist geacht.

Een niet-ontvankelijk bezwaar geeft geen aanleiding voor kostenvergoeding. Het primaire besluit wordt dan niet herroepen.

Verder is van herroeping geen sprake als de grondslagen waarop het primaire besluit is genomen, worden aangevuld of gewijzigd maar de beslissing in het bezwaar gelijk blijft aan die in het primaire besluit. Ook bij formele fouten of gebreken in de motivering van het primaire besluit hoeft het besluit als zodanig niet te worden herroepen.

De herroeping vindt plaats vanwege de onrechtmatigheid van het primaire besluit

Onrechtmatigheid wil zeggen dat het besluit wordt herroepen omdat B/T het besluit heeft genomen in strijd met het recht. Bijvoorbeeld wettelijke voorschriften, beleidsregels, hogere regelgeving en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Bij herroeping op beleidsinhoudelijke gronden of een andere waardering van de feiten en omstandigheden is kostenvergoeding niet verplicht. Dat is evenmin het geval als er sprake is van onrechtmatigheid die niet valt toe te rekenen aan het bestuursorgaan. Dat is het geval als het aan de belanghebbende zelf is te wijten dat het bestuursorgaan in eerste instantie een fout maakte.

De onrechtmatigheid van de bestreden beslissing is verwijtbaar aan B/T

Onrechtmatigheid is verwijtbaar als bij het nemen van het primaire besluit al bekend was (of had kunnen zijn) dat een of meerdere grondslagen niet juist waren. Uit de jurisprudentie komt naar voren dat de onrechtmatigheid (meestal) ook aan B/T moet worden toegerekend, als zij bij het primaire besluit zijn uitgegaan van onjuiste gegevens van derden (bijvoorbeeld IND). Daarbij maakt het niet uit of deze derde destijds foutieve gegevens heeft aangeleverd, of dat die gegevens na een procedure (bijv. bezwaar) door deze derde zijn aangepast.

In de volgende situaties hoeft B/T geen kosten te vergoeden als onjuiste gegevens van derden werden gebruikt:

- Het is aan de bezwaarmaker zelf te wijten (geweest) dat door de derde partij onjuiste gegevens aan B/T werden verstrekt.
- Het primaire besluit wordt herroepen omdat tijdens het bezwaar de feiten of omstandigheden zijn gewijzigd.
- De belanghebbende maakt bezwaar tegen het inkomensgegeven (uit de BRI) dat wij hebben gehanteerd. Het bezwaar tegen het B/T-besluit wordt dan mede aangemerkt als een bezwaarschrift tegen het inkomensgegeven ([art. 21j, AWR](#)), en moet door de inspecteur worden behandeld. Bij een gegrondverklaring door de inspecteur leidt deze wijziging tot een herziening van de DT-beschikking ([artikel 20 Awir](#)) en krijgt de bezwaarmaker van de inspecteur een vergoeding van de bezwaarkosten, voor zover hij ook aan de overige voorwaarden voldoet. In dit geval worden de kosten dus niet door B/T vergoed, maar door de inspecteur.

Het gaat om kosten die belanghebbende redelijkerwijs heeft moeten maken

Dit criterium komt pas aan de orde als aan de vorige 5 voorwaarden is voldaan. Bij de beoordeling van dit criterium stelt B/T de keuze van de belanghebbende meestal niet ter discussie. Zodra hij bijvoorbeeld reiskosten heeft moeten maken om naar de hoorzitting te komen, zal B/T hem niet tegenwerpen dat een telefonische hoorzitting ook mogelijk was geweest (en dat de reiskosten dus niet gemaakt hadden hoeven worden).

Uit jurisprudentie blijkt dat bestuursorganen dit criterium ook ruimhartig moeten toepassen bij kostenvergoeding voor beroepsmatig verleende rechtsbijstand. B/T sluit daar bij aan, mede omdat er al sprake is van een verwijtbaar onrechtmatig primair besluit. Ook bij een betrekkelijk eenvoudige kwestie, die misschien op een andere manier had kunnen worden hersteld, stelt B/T de inschakeling van een professionele rechtshulpverlener

(meestal) niet ter discussie. Hierbij zal de behandelaar meewegen op welke wijze de relevante besluitvorming tot dan toe is geweest en/of op welke wijze B/T belanghebbende schriftelijk en mondeling heeft bejegend. Als B/T zelf bijvoorbeeld niet consequent of helder was (eerst wel toekennen, dan weer niet), dan kan belanghebbende niet worden tegengeworpen dat het een eenvoudige kwestie betreft die de inschakeling van een professionele rechtshulpverlener overbodig maakt. Hetzelfde geldt voor de situatie dat belanghebbende al vaker van het kastje naar de muur is gestuurd, en zich daardoor min of meer genoodzaakt voelde om zijn gelijk te halen via de bezwaarprocedure. Daarnaast zal het merendeel van de belanghebbenden geen juridische achtergrond hebben, waardoor het inroepen van professionele juridische hulp doorgaans niet onredelijk is.

Om aan te tonen dat een kind van hem is (staat niet in de BRP) laat een burger een dna onderzoek uitvoeren. Dat toont aan dat hij de ouder is. De kosten van het dna onderzoek alsmede de in verband daarmee gemaakte reiskosten komen niet in aanmerking voor proceskostenvergoeding ([ECLI:NL:RVS:2014:1787](#)).

Mocht een behandelaar menen dat er geen sprake is van redelijkerwijs gemaakte kosten, dan legt hij dit voor aan Vaktechniek (met name belast met de Awb c.q. het beroepenproces). Dit bevordert een uniforme aanpak.

Als iemand in bezwaar rechtsbijstand krijgt van een advocaat op basis van een toevoeging (Wrb) moet sinds 2013 de advocaat tijdens het bezwaar laten weten dat er een toevoeging is verleend ([Art. 7:15, vijfde lid, Awb](#)). Vervolgens worden de gemaakte proceskosten, indien van toepassing, toegekend aan de belanghebbende maar uitbetaald aan de advocaat. Deze moet dan zelf zorgen voor de verrekening met de belanghebbende.

Ook voor een gemachtigde, betaald vanuit de rechtsbijstandverzekering van de burger, betalen we een proceskostenvergoeding. Er is sprake van beroepsmatige bijstand door een professional en de burger heeft er voor betaald via de kosten voor de verzekering.

Niet altijd zijn er kosten: denk b.v. aan bijstand tussen familieleden waarvan iemand (toevallig) beroepsmatig juridisch werk verricht. Of aan het werk van een wetswinkel waarvoor ook niet wordt betaald. In die gevallen ook geen proceskostenvergoeding.

Voor een bewindvoerder geldt dat het verlenen van rechtsbijstand niet tot diens taak behoort. Dat wil niet zeggen dat een bewindvoerder die rechtsbijstand niet kan leveren. Doet deze dat, dan zal afzonderlijk moeten worden getoetst aan de criteria om in aanmerking te komen voor vergoeding van een door een derde beroepsmatige verleende rechtsbijstand. Bijvoorbeeld of er kosten voor die rechtsbijstand in rekening zijn gebracht. Zie b.v. de uitspraak van de CRvB van 28 augustus 2012. Het enkele feit dat de bewindvoerder bezwaar maakt namens de onder bewind gestelde, maakt niet dat recht bestaat op een kostenvergoeding voor die bijstand. In ieder geval niet als de bewindvoerder als zodanig optreedt en geen extra kosten in rekening brengt voor het procederen. Het is dan nodig om na te gaan of kosten in rekening zijn gebracht, en verder of de bewindvoerder ook werkzaamheden op juridisch vlak verricht. In 2019 heeft de Afdeling zich ook in een zaak over de kosten voor een bewindvoerder in die zin uitgelaten – geen proceskostenvergoeding: [ECLI:NL:RVS:2019:3829](#).

De rechtsbijstand door een kantoorgenoot kan worden aangemerkt als door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand. De voor door een dergelijke kantoorgenoot verleende rechtsbijstand gemaakte proceskosten komen om deze reden in beginsel voor vergoeding in aanmerking. Een kantoorgenoot heeft niet zonder meer een persoonlijk belang bij de zaak waarin hij als advocaat optreedt. Dat voorts een advocaat een kantoorgenoot is, laat onverlet dat hij zich beroepsmatig bezighoudt met het voeren van juridische procedures ([ECLI:NL:RVS:2014:916](#)).

Bijzondere situatie

De Afdeling kent ook een proceskostenvergoeding toe alsmede vergoeding van het griffierecht wanneer er kleine gebreken worden gepasseerd op grond van artikel 6:22 Awb (belanghebbende niet benadeeld). Zie RvS, 30 januari 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:265](#).

[Naar boven](#)

1.1.10.8 Voor vergoeding in aanmerking komende kosten Klik voor dialoogscherf met permalink

[Artikel 1 van het Besluit proceskosten bestuursrecht](#) (hierna: het Besluit) geeft een limitatieve opsomming van kosten die voor vergoeding in aanmerking kunnen komen:

- kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand (link)
- kosten van een getuige, tolk of deskundige
- reis- en verblijfkosten van een partij of belanghebbende
- verletkosten van een partij of belanghebbende (tijdverzuim voor bijvoorbeeld het bijwonen van een hoorzitting)
- kosten van uittreksels uit openbare registers, telegrammen, internationale telexen, internationale telefaxen en internationale telefoongesprekken (normale kantoorkosten vallen hier niet onder)
- kosten van een als gemachtigde optredende arts

De hoogte van het te vergoeden bedrag wordt vastgesteld op grond van de artikelen 2 tot en met 6 van het Besluit. Voor vergoeding van door derden beroepsmatig verleende rechtsbijstand geldt een forfaitaire vergoeding. Het doet er niet toe hoeveel er in rekening is gebracht, het is voldoende dat er iets in rekening is gebracht ([Art. 2, Besluit](#)). Alle andere kosten moeten worden gespecificeerd met een betalingsbewijs.

[Naar boven](#)

Kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand Klik voor dialoogscherf met permalink

Er moet sprake zijn van juridische, beroepsmatig verleende bijstand. Het voeren van bezwaar- en beroepsprocedures moet een regelmatige en beroepsmatige werkzaamheid van de rechtsbijstandsverlener zijn. Een familielid die beroepsmatig rechtsbijstand verleend kan ook, mits deze niet tot het huishouden van belanghebbende behoort en normaal declareert.

Om voor een proceskostenvergoeding in aanmerking te komen, moet degene die als derde beroepsmatig rechtsbijstand verleent ook voldoende deskundig te zijn. Hij moet over enige juridische scholing te beschikken. Dit vereiste heeft niet uitsluitend betrekking op formele scholing. Uit processtukken of een optreden ter zitting kan ook worden afgeleid of de gemachtigde enige relevante juridische scholing heeft gehad. Zie [ECLI:NL:RVS:2017:2264](#).

[Naar boven](#)

Al dan niet beroepsmatig verleende rechtsbijstand Klik voor dialoogscherf met permalink

De echtgenoot van eiseres heeft het beroepsschrift ingediend. Verzocht is om vergoeding van proceskosten. Naar het oordeel van de rechtbank is van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand in de zin van artikel 1, aanhef en sub a, van het Bpb geen sprake als tussen degene aan wie de rechtsbijstand wordt verleend en de rechtsbijstandsverlener een nauwe familierelatie bestaat, zoals hier het geval is. Dit oordeel wijzigt niet als de echtgenoot in procedures waarin hij voor (andere) cliënten optreedt, wel beroepsmatig rechtsbijstand verleent. RB verwijst naar AbRS uitspraken LJN ZF2324 en BG3916. Verder is niet gesteld en evenmin gebleken dat verzoekster in beroepsfase andere kosten heeft gemaakt. (Rb Breda, 5 februari 2010, zaaknummer 09/4573).

Het moet gaan om daadwerkelijke kosten. Vaak is de hulp bij bezwaar door een rechtswinkel, belastingwinkel, juridisch loket of bureau sociaal raadslieden kosteloos. In die gevallen is er geen reden om aan te nemen dat de belanghebbende kosten heeft gemaakt. Bij twijfel kan de behandelaar vragen om bewijsstukken.

In andere gevallen waarvoor een eigen bijdrage geldt, zoals hulp door een advocaat, rechtsbijstandverzekering of hulp van de vakbond, mag de behandelaar aannemen dat er sprake is van kosten. Hier geldt altijd het forfaitaire puntenstelsel: het doet er niet toe hoeveel er in rekening is gebracht, het is voldoende dat er iets in rekening is gebracht. Ook een constructie waarbij de rechtsbijstand wordt verleend op basis van no cure-no pay (en de rekening pas achteraf wordt verstuurd) geeft recht op een vergoeding van de kosten voor rechtsbijstand.

In een uitspraak van 14 november 2018 oordeelde de RvS dat bij de gemachtigde wel sprake was van enige juridische scholing, maar dat onvoldoende was gebleken dat deze onderdeel vormde van een op inkomen gerichte taakuitoefening. Geen proceskostenvergoeding ([ECLI:NL:RVS:2018:3709](#)).

[Naar boven](#)

Berekenen te vergoeden bedrag **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Het eventueel te vergoeden bedrag wordt vastgesteld op grond van een forfaitair tarief. De vergoeding is slechts mogelijk tot ten hoogste de forfaitaire bedragen. Voor zover de werkelijk gemaakte kosten voor deze posten hoger zijn geweest, moeten die voor rekening van de belanghebbende blijven. Het gaat bij proceskostenvergoeding om een tegemoetkoming in de kosten en niet om volledige vergoeding daarvan.

De berekeningsmethodiek kent 3 onderdelen:

1. punten per proceshandeling
2. waarde per punt
3. wegingsfactoren

$A \times B \times C$ geeft de uitkomst van de te vergoeden kosten.

Ad A Punten per proceshandeling

In de bezwaarfase zijn er 3 handelingen die punten opleveren: 1 punt voor het indienen van het bezwaarschrift, 1 punt voor het verschijnen op de hoorzitting en 0,5 punt voor een eventuele nadere hoorzitting. Telefonisch horen levert ook een punt op.

Ad B Waarde per punt

Voor beslissingen op bezwaar die op of na 1 januari 2018 worden genomen is de vergoeding € 525 per punt. Zie hieronder een overzicht van de forfaitaire tarieven vanaf de invoering van de Awb (1-1-1994) tot op heden, met daarbij steeds een weergave van het overgangsrecht. Hetzelfde geldt ook voor de door bestuursrechters in hun uitspraken te hanteren tarieven bij een veroordeling in de kosten.

Ingangsdatum Bedrag Overgangsrecht

01-01-1994 € 322 Invoering Awb (tot 1 januari 2002: fl. 710)

Ingangsdautm Bedrag Overgangsrecht

01-10-2009	€ 437	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaren ingediend voor 01-10-2009.
01-01-2013	€ 472	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2013.
01-01-2014	€ 487	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2014.
01-01-2015	€ 490	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2015 zijn ontvangen.
01-01-2016	€ 496	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2016 zijn ontvangen.
01-01-2017	€ 495	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2017 zijn ontvangen.
01-01-2018	€ 501	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2018 en alle uitspraken vanaf die datum
01-01-2019	€ 512	Idem na 01-01-2019
01-01-2020	€ 525	Idem na 1 januari 2020

Huidige tekst van Bijlage bij [Besluit proceskosten bestuursrecht](#), onderdeel B (wijziging per 1 januari 2020):

B. Waarde per punt

B1. Beroep en hoger beroep: 1 punt = € 525

B2. Bezwaar en administratief beroep: 1 punt = € 261 (per 1 januari 2017: € 246; 2018: € 249; 2019: € 254) voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake belastingen of de heffing van premies, dan wel premieervangende belasting voor de sociale verzekeringen, bedoeld in artikel 2, onderdelen a en c, van de Wet financiering sociale verzekeringen. Dit geldt tevens voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake de heffing van de inkomensafhankelijke bijdragen, dan wel een bijdrageervangende belasting, ingevolge de Zorgverzekeringswet.

2. 1 punt = € 525 in de overige gevallen.

Ad C Wegingsfactoren

De wegingsfactor brengt de zwaarte van de zaak tot uitdrukking: samenhang.

Factor	Gewicht zaak
.....
0,25	Zeer licht
0,5	Licht
1	Gemiddeld
1,5	Zwaar
2	Zeer zwaar

Toelichting

Normaal gesproken kent Belastingdienst/Toeslagen in bezwaar factor 1 toe. Als er sprake is van een formeel gebrek geldt factor 0,25. Andere smaken kennen we niet. Dat is anders in het fiscale recht.

Bij betaling van proceskosten/griffierecht moet – wanneer deze meer dan vier weken na de uitspraak wordt gedaan en daarmee te laat - ook wettelijke rente worden vergoed. Daarbij kan rekening worden gehouden met de doelmatigheidsgrens van € 10 van [art. 4:98](#), tweede lid, Awb. Die doelmatigheidsgrens geldt niet bij veroordelingen tot betaling van wettelijke rente door de rechter ([art. 4:85](#), derde lid, Awb). Dit betekent dat over het algemeen alleen wettelijke rente hoeft te worden vergoed over de bedragen aan proceskostenvergoeding en griffierecht waartoe de rechter ons veroordeelt en dus niet wanneer wij zelf een proceskostenvergoeding toekennen bij uitspraak op bezwaar (zie o.a. [ECLI:NL:HR:2018:2358](#) en [ECLI:NL:HR:2019:92](#)).

[Naar boven](#)

1.1.10.9 Bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Op grond van de Wet rechtstreeks beroep (Stb. 2004/220) is de Algemene wet bestuursrecht aangepast. De 2 belangrijkste artikelen op grond van het voorgaande zijn [artikel 7:1a](#) en [artikel 8:54a](#) van de Awb.

Artikel 7:1a Awb

In het bezwaarschrift kan de indiener Belastingdienst/Toeslagen verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

B/T kan instemmen met het verzoek als de zaak daarvoor geschikt is en beslist zo spoedig mogelijk op het verzoek. Een beslissing tot instemming wordt genomen zodra redelijkerwijs kan worden aangenomen dat geen nieuwe bezwaarschriften zullen worden ingediend. Als B/T instemt met het verzoek zendt hij het bezwaarschrift, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, direct door aan de bevoegde rechter. Een na de instemming ontvangen bezwaarschrift wordt eveneens direct doorgezonden aan de bevoegde rechter. Als dit bezwaarschrift geen verzoek als bedoeld in het eerste lid bevat, wordt in afwijking van [artikel 8:41, lid 1 van de Awb](#) geen griffierecht geheven.

Artikel 8:54a Awb

Totdat partijen zijn uitgenodigd om op een zitting van de rechtbank te verschijnen, kan de rechtbank het onderzoek sluiten, bijvoorbeeld als voortzetting van het onderzoek niet nodig is omdat B/T onterecht heeft ingestemd met het rechtstreekse beroep bij de rechtbank. In dat geval strekt de uitspraak ertoe dat B/T het beroepschrift als bezwaarschrift behandelt. [Artikel 7:10](#) (beslistermijnen voor bestuursorgaan) is van overeenkomstige toepassing.

Als de zaak daarvoor geschikt is, stemt B/T in met het overslaan van de bezwaarschriftenprocedure. Een zaak is alleen dan geschikt voor rechtstreeks beroep als reeds in de primaire fase een zodanig uitputtende gedachtewisseling met belanghebbende heeft plaatsgevonden, dat de bezwaarschriftenprocedure daaraan weinig of niets meer kan toevoegen: de feiten staan vast. Ook staat vast dat het besluit nog altijd in geschil is. Hetzelfde geldt voor de situatie waarin een besluit nauw samenhangt met een besluit waartegen reeds beroep is ingesteld.

Naast de in [artikel 7:1a](#), lid 2 van de Awb genoemde redenen is een zaak niet geschikt voor rechtstreeks beroep als:

- het bezwaarschrift onvoldoende is gemotiveerd
- er twijfel bestaat over de ontvankelijkheid van het bezwaar
- bij beoordeling van het bezwaarschrift direct duidelijk is dat aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen
- het bezwaar kennelijk ongegrond is

Als B/T instemt met het verzoek om rechtstreeks beroep gaat het bezwaarschrift, met daarop aangetekend de dagtekening van ontvangst, direct door naar de bevoegde rechter.

Als de zaak niet geschikt is voor rechtstreeks beroep wijst B/T het verzoek af. Is het bezwaarschrift kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond, dan wordt de afwijzing in de beschikking op het bezwaarschrift opgenomen. In de overige gevallen wordt de beslissing uiterlijk tegelijkertijd met de uitnodiging voor de hoorzitting schriftelijk aan de verzoeker meegedeeld.

[Naar boven](#)

1.2 Beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een belanghebbende het niet eens is met de beslissing op bezwaar, kan hij beroep instellen bij de rechtbank ([Art. 7:1](#), aanhef, [Art. 8:1](#) en [Art. 8:6, eerste lid](#), Awb). Tegen een uitspraak van een rechtbank staat in beginsel hoger beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

In principe worden zaken door 1 rechter (enkelvoudige kamer) behandeld, tenzij deze oordeelt dat de zaak ongeschikt is voor behandeling door 1 rechter. Verwijzing volgt dan naar een meervoudige kamer (3 rechters). Sinds 2013 is ook verwijzing mogelijk naar een grote kamer van 5 rechters als het gaat om zaken die van groot belang zijn en waarin een principiële uitspraak moet worden gedaan.

Voor B/T is de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats heeft, bevoegd. Als de indiener van het beroepschrift geen woonplaats in Nederland heeft, is de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het bestuursorgaan haar zetel heeft, bevoegd. Dit betekent voor beroep tegen beslissingen op bezwaar van B/T dat de rechtbank Utrecht bevoegd is ([Art. 8:7, tweede lid, Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.2.1 Rechtsmiddelverwijzing en doorzending Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij de bekendmaking van besluiten moet melding worden gemaakt van de mogelijkheid van bezwaar ([Art. 3:45, Awb](#)). Bij de bekendmaking van de beslissing op bezwaar moet melding worden gemaakt van de openstaande rechtsmiddelen ([Art. 6:23, Awb](#)). Hierbij wordt vermeld door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld.

Is het beroep door een verkeerde rechtsmiddelenverwijzing tijdig maar bij een onbevoegde instantie ingediend? Dan geldt het als tijdig, ook al komt het te laat bij het wel bevoegde orgaan binnen ([Art. 6:15, derde lid, Awb](#)). Het onbevoegde orgaan moet het beroep zo snel mogelijk doorsturen ([Art. 6:15, eerste en tweede lid, Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.2.2 Het voorwerp van geschil Klik voor dialoogscherm met permalink

De beslissing op bezwaar is het uitgangspunt voor de toegang tot de bestuursrechter. Een burger kan zich ook tot de rechtbank richten als er [niet tijdig](#) een beslissing op het bezwaar is genomen of als er sprake is van [spoedeisend belang](#).

[Naar boven](#)

1.2.2.1 Niet tijdig nemen van een besluit Klik voor dialoogscherm met permalink

Het niet tijdig nemen van een besluit wordt in de Awb met een besluit gelijkgesteld. Bezwaar en beroep (na een [ingebrekestelling](#), [art. 6:12 Awb](#)) zijn dus ook mogelijk als een bestuur niet tijdig een beslissing neemt. Het is een procedureel middel om het bestuursorgaan tot besluitvorming te bewegen. Een belanghebbende kan met een beroep op [artikel 6:2, onder b van de Awb](#) meestal alleen bereiken dat het bestuursorgaan een besluit neemt. Bij een beroep tegen het niet tijdig nemen van het besluit gaat een besluit op grond van [artikel 6:20, derde lid van de Awb](#) deel uitmaken van de procedure zonder dat opnieuw beroep hoeft te worden ingesteld. De rechter gaat een niet genomen besluit niet beoordelen. Dit is nog steeds de taak van B/T. Wel kan de rechter na een gegrondverklaring van het beroep alsnog een termijn stellen voor het nemen van het besluit, al dan niet op straffe van een dwangsom bij termijnoverschrijding.

[Naar boven](#)

Spoedeisend belang: de voorlopige voorziening Klik voor dialoogscherm met permalink

Wie direct wordt geconfronteerd met de negatieve financiële gevolgen van een besluit (of het niet nemen daarvan) kan hierdoor in de problemen komen. In zo'n geval kan een voorlopige voorziening (link naar info over voorlopige voorziening) uitkomst bieden.

Een voorlopige voorziening is een ordemaatregel. In principe voor de duur van het bestuursrechtelijk geschil, ook al kan hij tot effect hebben dat het geschil feitelijk definitief wordt beslist. De wet laat de inhoud van de voorziening vrij. Wel geldt als eis dat ze voorlopig is, in die zin dat de bodemrechter zich er niet door gebonden mag voelen. In deze procedure spreken we overigens van verzoeker en bestuursorgaan, in plaats van eiser en verweerder ([Art. 8:81, Awb](#)).

De belangrijkste maatstaf voor de beoordeling van de voorlopige voorziening is de ‘onverwijlde spoed’. Kan er niet op de uitkomst van de bodemprocedure gewacht worden, dan ligt een voorlopige voorziening voor de hand.

Wordt er verzocht een voorlopige voorziening te treffen dat B/T alsnog een bepaalde financiële bijdrage uitbetaalt, dan is de bestuursrechter extra terughoudend. Voor het treffen van zo’n vergaande maatregel kan pas aanleiding zijn als er sprake is van bijzondere, klemmende omstandigheden, in verband waarmee het voor de verzoeker onevenredig bezwaarlijk zou zijn om de uitspraak in het bodemgeschil te moeten afwachten. Het treffen van de voorlopige voorziening moet spoedeisend zijn, niet de beslissing in de hoofdzaak: daarvoor is de versnelde behandeling in het bodemgeschil ([Art 8:52, Awb](#)).

[Naar boven](#)

Voorbeeld jurisprudentie spoedeisend belang [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Een belanghebbende met partner zonder verblijfsstatus wil alsnog huurtoeslag. De rechtbank oordeelt dat er geen sprake is van een zwaarwegend spoedeisend belang. De geschetste omstandigheden zijn weliswaar ernstig maar niet zodanig bijzonder dat het onevenredig bezwaarlijk is om het besluit op het bezwaar af te wachten. Een financiële nood situatie is niet gebleken (Den Bosch: AWB 12/1137, 16 mei 2012 – niet gepubliceerd).

[Naar boven](#)

Ontvankelijk bezwaar of beroep [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Voor de voorlopige voorziening geldt een zogenoemd connexiteitsvereiste: er moet een ontvankelijk bezwaar of beroep lopen. Aan die eis moet ten tijde van de uitspraak op het verzoek zijn voldaan. In de praktijk zal daarom een verzoek om voorlopige voorziening tegelijk worden gedaan met de indiening van een bezwaar- of beroepschrift.

Een verzoek kan tijdens de gehele bezwaar- en beroepsprocedure worden gedaan. Uiteraard is een late indiening wel van invloed op de beoordeling van het criterium ‘onverwijlde spoed’. Die onverwijlde spoed kan evenwel ook later ontstaan.

[Naar boven](#)

Onomkeerbaarheid [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

De vraag naar de onomkeerbaarheid moet worden geplaatst in het licht van het voorlopig oordeel over de rechtmatigheid. Als het besluit naar het voorlopig oordeel van de rechter onrechtmatig is, kan dat reden zijn om een voorlopige voorziening te treffen. Los van de vraag of de gevolgen van uitvoering van het besluit onomkeerbaar zijn. Ook is een voorlopige voorziening aangewezen als de rechter twijfelt over de rechtmatigheid van het besluit en de uitvoering van het besluit tot onomkeerbare gevolgen leidt. De rechtmatigheidsbeoordeling lijkt daarmee doorslaggevend te zijn voor de beslissing om al dan niet een voorlopige voorziening te treffen.

[Naar boven](#)

Procedure voorlopige voorziening [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Belanghebbende moet een verzoekschrift sturen naar de voorzieningenrechter ([Art. 8:81, Awb](#)). De voorzieningenrechter stelt een termijn vast waarbinnen B/T de stukken die de zaak betreffen, moet inzenden. Nadere stukken kunnen door partijen nog tot 1 dag voor de zitting worden ingezonden. Voor het onderzoek ter zitting gelden in het algemeen de reguliere Awb-bepalingen ([Art 8:83, Awb](#)).

Als regel volgt een zitting. Dat is niet zo bij ‘kennelijke’ (overduidelijke) onbevoegdheid, kennelijke niet-ontvankelijkheid, kennelijke ongegrondheid of juist kennelijke gegrondheid. Ook als de onverwijlde spoed een zitting niet toelaat kan de rechter zonder zitting een uitspraak doen, bijvoorbeeld na telefonisch overleg met de partijen. Tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter staat geen hoger beroep open.

Tot slot kan de voorzieningenrechter, als de zaak zich daarvoor leent, onmiddellijk uitspraak doen in de hoofdzaak ([Art. 8:86, Awb](#)). De zaak leent zich daarvoor als hij in de voorlopige voorzieningenprocedure na het onderzoek ter zitting tot de conclusie komt dat nader onderzoek redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak. Hij kan alleen in de hoofdzaak uitspraak doen als ook het bodemgeschil ‘onder de rechter’ is, dus niet als de voorlopige voorziening wordt gevraagd in de bezwaarfase

[Naar boven](#)

Schorsende werking via voorlopige voorziening [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Het instellen van bezwaar of beroep heeft geen schorsende werking ([Art 6:16, Awb](#)). Het besluit is door de bekendmaking ervan in werking getreden ([Art 3:40, Awb](#)). Wil een belanghebbende toch een schorsende werking van het besluit of een andere passende voorlopige voorziening? Dan moet hij die vragen aan de voorzieningenrechter van het college dat in de bodemzaak bevoegd is

De schorsing van het bestreden besluit is daarmee één van de voorlopige voorzieningen die gevraagd zou kunnen worden. Bij schorsing wordt de werking van de rechtsgevolgen van het geschorste besluit opgeschort. Het verzoek een voorlopige voorziening te treffen om schorsende werking te krijgen van het bestreden besluit is voor B/T echter van minder belang. Zeker niet als het om een terugvordering van reeds uitbetaalde bedragen gaat.

[Naar boven](#)

Voorlopige voorziening bij uitstel van betaling [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Als B/T uitstel van betaling heeft verleend, is een voorlopige voorziening tegen een grote terugvorderingsbeschikking kansloos. Hiervoor zijn namelijk regels gesteld ([Art. 31 Awir](#) en [art. 8 Uitvoeringsregeling Awir](#)).

Uitstel van betaling wordt verleend als de belanghebbende zich in rechte verzet tegen de terugvorderingsbeschikking. Dit betekent dat uitstel van betaling wordt verleend als de belanghebbende tijdig een gemotiveerd bezwaar heeft ingediend tegen een terugvordering, of beroep of hoger heeft ingediend tegen de beslissing op bezwaar. Uitstel van betaling wordt verleend tot het moment waarop op het bezwaar, beroep of hoger beroep is beslist.

[Naar boven](#)

1.2.3 Ontvankelijkheid van het beroep [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Alleen een ontvankelijk beroep wordt door de rechtbank inhoudelijk behandeld. Voor de ontvankelijkheid van het beroep moet er aan 5 vereisten worden voldaan:

1. Er moet een beroepsbevoegdheid ofwel [procesbelang](#) bestaan
2. De inhoud van het beroepschrift moet aan bepaalde [eisen](#) voldoen
3. De [beroepstermijn](#) moet in acht worden genomen
4. De verplichte [voorprocedure](#) moet zijn gevolgd

5. Het [griffierecht](#) moet zijn betaald

[Naar boven](#)

1.2.3.1 Procesbelang Klik voor dialoogscherm met permalink

In het bestuursprocesrecht geldt de regel die ook voor het burgerlijk recht van toepassing is: zonder voldoende belang komt niemand een rechtsvordering toe. Zo kan het belang bij een procedure verloren gaan als geheel aan de eisen van de indiener tegemoet is gekomen. De rechter zal dan in zijn uitspraak de belanghebbende alsnog niet-ontvankelijk in zijn beroep moeten verklaren.

Het vereiste van het procesbelang uit zich ook nog op andere wijze. Het beroepschrift moet worden ingediend door een belanghebbende. Dat is meestal de burger die eerder het bezwaar heeft ingediend

Iemand kan alleen voor zijn eigen belangen opkomen en niet - ook niet met de beste bedoelingen - voor de belangen van een ander. Een zoon kan daarom niet zelf beroep instellen tegen de weigering zijn vader huurtoeslag te verlenen. Wel kan de zoon als gemachtigde voor zijn vader optreden ([Art. 2:1, Awb](#)). Bij twijfel aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid kan B/T om een schriftelijke machtiging vragen. Uit de rechtspraak blijkt dat aan het machtigingsvereiste strak de hand wordt gehouden.

Als iemand zich in de bezwaar- of beroepsfase laat vertegenwoordigen, is het beslissende orgaan verplicht om de [op de zaak betrekking hebbende stukken](#) in ieder geval aan de gemachtigde te sturen ([Art. 6:17, Awb](#)). Als niet aan die verplichting wordt voldaan, leidt dat relatief snel tot toepassing van regels voor de verschoonbare termijnoverschrijding ([Art. 6:11, Awb](#)).

Tot slot moet er een geschil zijn. Waar een geschil niet bestaat, kan van de rechter niet gevraagd worden een uitspraak te doen, uitsluitend vanwege de principiële betekenis van het aan hem voorgelegde punt.

[Naar boven](#)

1.2.3.2 Eisen aan het beroepschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Een beroepschrift moet de volgende gegevens bevatten ([Art. 6:5, Awb](#)):

- ondertekening
g
- naam en adres indiener
- dagtekening
- omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht
- de gronden van beroep
- een vertaling als het beroep in een vreemde taal is gesteld en een vertaling nodig is voor een goede afhandeling

Bij het beroep wordt in beginsel een afschrift overgelegd van het besluit waarop het geschil betrekking heeft.

Een beroepschrift kan zowel per post als digitaal (sinds juni 2010) worden ingediend ([Art. 8:40a, Awb](#)). Ook een gemachtigde mag namens een burger de beroepsprocedure voeren ([Art. 8:24, Awb](#))

De rechter kan een beroepschrift dat niet aan de eisen voldoet in beginsel het beroep niet-ontvankelijk verklaren ([Art. 6:6, Awb](#)). Wel geldt daarvoor als extra voorwaarde dat de indiener van het beroepschrift in de gelegenheid moet zijn gesteld om zijn verzuim te herstellen.

[Naar boven](#)

Pro-forma beroepschrift [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Een veel voorkomend ‘verzuim’ is dat bij de indiening van het beroepschrift nog geen of slechts een zeer algemene omschrijving van de gronden van het beroep worden vermeld. Als er een gemachtigde is wil dit nog wel eens voorkomen. De indiener verzoekt de rechter dan vervolgens om hem nog enige tijd te geven om het verzuim (de onvoldoende motivering) te herstellen. Hiermee wordt de beroepstermijn in acht genomen en de verdere procedure veiliggesteld. Dit is een pro-forma beroepschrift.

[Naar boven](#)

1.2.3.3 Beroepstermijn [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Een te laat ingediend beroepschrift is in beginsel niet-ontvankelijk en wordt dan ook niet meer inhoudelijk behandeld. Het argument voor de consequente handhaving van de (korte) termijn is de rechtszekerheid. In de eerste plaats die van medebelanghebbenden, maar ook die van het verwerende bestuursorgaan.

De wettelijke beroepstermijn bedraagt in beginsel 6 weken na de bekendmaking van het besluit ([Art. 6:7](#) en [6:8, Awb](#)). In de praktijk krijgen de meeste beslissingen op bezwaar (bob) een dagtekening die ligt na het tijdstip van verzenden. In die gevallen begint de beroepstermijn op de dag na die van dagtekening van de bob. Daardoor is de feitelijke beroepstermijn langer ([Art. 36, Awir](#)). Is daarentegen de uitspraak op bezwaar later dan op de dag van de dagtekening bekendgemaakt dan geldt de dag na de dag van de bekendmaking als start van de beroepstermijn ([Art. 6:8, Awb](#)). Op deze wijze wordt aan de rechten van de burger niet tekort gedaan door de praktische werkwijze van de Belastingdienst.

Het einde van de 6 weken termijn is niet altijd het einde van de beroepstermijn. Als het beroepschrift voor het einde van die termijn ter post is bezorgd, dan geldt het ook nog als tijdig als het in de 7e week door de rechtbank ontvangen wordt ([Art. 6:9, Awb](#)).

Voorbeeld jurisprudentie tijdigheid beroep

De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat als regel doorslaggevende betekenis toekomt aan het poststempel ten bewijze van de datum van terpostbezorging. Aangezien het poststempel van een dag na de laatste dag van de beroepstermijn dateert, heeft de rechtbank mogen oordelen dat het beroep te laat is ingesteld. X heeft niet aannemelijk gemaakt dat terpostbezorging heeft plaatsgevonden voor de datum van afstempeling van de enveloppe. In de door X aangevoerde omstandigheid dat zij door een ooglidoperatie niet in staat was tijdig beroep in te stellen heeft de rechtbank terecht geen grond gezien de termijnoverschrijding verschoonbaar te achten (AbRS, 19 januari 2011, zaaknummer [201009018/1/H2](#)).

Ook een beroepschrift dat na afloop van de reguliere beroepstermijn wordt ingediend kan toch ontvankelijk zijn. Dat is het geval als redelijkerwijs gesproken de indiener geen verzuim verweten kan worden ([Art. 6:11, Awb](#)). Men spreekt daarom wel van ‘verschoonbare termijnoverschrijding’, al wordt dit in de jurisprudentie niet snel aangenomen. De rechtspraak legt op de burger een zorgplicht bij het veiligstellen van de toegang tot de rechter. Bij voorzienbare afwezigheid moet men bijvoorbeeld een afdoende postbehandeling regelen.

[Naar boven](#)

1.2.3.4 Verplichte voorprocedure [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Zonder beslissing op bezwaar geen beroep. Als iemand een beroepschrift stuurt aan de rechtbank zonder eerst in bezwaar te gaan, kan de rechtbank het beroepschrift als bezwaarschrift aanmerken en het ter behandeling aan B/T toezenden ([Art. 6:15, Awb](#)).

In sommige gevallen kan de burger de bezwaarprocedure wel overslaan en rechtstreeks beroep instellen tegen een primair besluit ([Art. 7:1a, Awb](#)). De rechtbank zal in dat geval vragen of B/T hiermee kan instemmen. Als de zaak daarvoor geschikt is, kan B/T instemmen en kan de rechtbank ook zonder de bezwaarfase een geschil beëindigen. Het is meestal in ons belang om hiermee in te stemmen; vooral als de geschilpunten al duidelijk zijn en er een principieel juridisch verschil van mening is.

[Naar boven](#)

1.2.3.5 Griffierecht Klik voor dialoogschermd met permalink

Het laatste ontvankelijkheidsaspect betreft het griffierecht ([Art. 8:41, Awb](#)). Wil een burger in zijn beroep bij de bestuursrechter ontvankelijk zijn, dan moet het verschuldigde griffierecht op tijd zijn betaald. Voor belastingprocedures en de huurtoeslag is het griffierecht € 48 (2016/7: € 46; 2018: € 42; 2019: € 47), voor de overige toeslagen is dit sinds 8 september 2018 ook het geval. Daarvoor: 2017: € 168, 2018: € 170). Per 19 september 2018 geldt het verlaagde griffierecht overigens voor alle toeslagen (artikel II, onderdeel C, van de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018, [Stb. 2018/228](#)). [Bijlage 3](#), artikel 2, bij de Awb

[Naar boven](#)

1.2.4 Beroep bij de rechter Klik voor dialoogschermd met permalink

De procedure bij de rechter begint met de indiening van een beroepschrift bij de rechtbank. Zij eindigt met een uitspraak op beroep, tenzij het beroep wordt ingetrokken. Tussen het indienen van het beroep en de uitspraak ligt het onderzoek. Dit kan bestaan uit:

- een vooronderzoek ([afdeling 8.2.2, Awb](#))
- een onderzoek ter zitting ([afdeling 8.2.5, Awb](#))
- nader onderzoek, waarbij de rechter na de zitting het onderzoek heropent ([Art. 8:68, Awb](#))
- een heropend onderzoek ter voorbereiding van een andere uitspraak die betrekking zal hebben op de schadevergoeding ([Art. 8:73, Awb oud](#)).

Lees meer over:

- [Onderzoeksbevoegdheden van de rechter](#)
- [Termijn](#)
- [Verplicht informatie verstrekken](#)
- [Verweerschrift en stukken](#)
- [De zitting](#)
- [Afwijkende behandelingsmogelijkheden](#)
- [Het bewijs](#)
- [De bestuurlijke lus](#)

- [De uitspraak en enkele consequenties](#)
- [Schadevergoeding in beroep](#)

[Naar boven](#)

1.2.4.1 Onderzoeksbevoegdheden van de rechter Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter heeft in het onderzoek een actieve rol. Hij moet zoeken naar de materiële waarheid achter het geschil. Daarom heeft hij wettelijke bevoegdheden om de zaak te kunnen onderzoeken en beoordelen. Hij kan:

- getuigen oproepen ([Art. 8:46](#), lid 1 en [artikel 8:60](#), eerste lid, Awb)
- deskundigen inschakelen ([Art. 8:47](#) en [artikel 8:60](#), eerste lid, Awb)
- een tolk benoemen ([Art. 8:49](#) en [artikel 8:60](#), eerste lid, Awb)
- partijen en anderen verzoeken om inlichtingen te geven en stukken in te zenden ([Art. 8:44](#), [artikel 8:45](#) en [artikel 8:49](#), Awb).

De belangrijkste schriftelijke bronnen waaruit de rechter informatie voor zijn onderzoek haalt, zijn:

- het bestreden besluit met de daaraan ten grondslag gelegde motivering
- het beroepschrift en de daarin vervatte gronden voor het beroep
- het verweerschrift

Van groot belang is het dossier van de zaak, zoals het bestuursorgaan heeft samengesteld tijdens de bestuurlijke fase van de voorbereiding van het besluit en de bezwaarschriftprocedure. Dit dossier moet het bestuursorgaan aan de rechter toezenden ([Art. 8:42](#), Awb).

[Naar boven](#)

1.2.4.2 Termijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank bevestigt de ontvangst van het beroepschrift schriftelijk en informeert B/T zo spoedig mogelijk. De rechtbank stuurt het beroepschrift tegelijk met de verplichte kennisgeving aan B/T ([Art. 6:14](#), Awb). B/T moet binnen 4 weken na de dag waarop de rechtbank het beroepschrift heeft toegezonden [de stukken die op de zaak betrekking hebben](#) aan de rechtbank sturen en kan het een verweerschrift indienen. Indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht, dient het bestuursorgaan binnen vier weken een verweerschrift in ([Art. 8:42](#), Awb). Deze tekst is er vanaf 12 juni 2017. Voordien was een verweerschrift in beginsel verplicht. In de MvT staat daarover: Ook zijn bestuursorganen in beginsel niet meer verplicht, maar bevoegd een verweerschrift in te dienen. Deze regel lijdt uitzondering indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht; dan is het indienen ervan wel verplicht voor het bestuursorgaan. De termijn hiervoor bedraagt vier weken nadat de bestuursrechter om het verweerschrift heeft verzocht. Indien het bestuursorgaan ervoor heeft gekozen geen verweerschrift in te dienen, kan de bestuursrechter hier derhalve ook na afloop van de in de eerste volzin genoemde termijn nog om verzoeken."

Een eiser (degene die in beroep is gegaan) kan op het verweerschrift nog reageren (conclusie van repliek). Als het bestuursorgaan daar nog weer op wil reageren (conclusie van dupliek) dan geeft de rechtbank daar steeds weer termijnen voor. De uiterste indieningstermijn voor nadere stukken is toezending uiterlijk 11 dagen voor de zitting ([Art. 8:58](#), Awb).

Tot [de op de zaak betrekking hebbende stukken](#) behoren alle stukken die de behandelaar ter beschikking hebben gestaan en de stukken die van belang kunnen zijn voor de beslechting van het geschil. Het gaat er om dat het geschil kan worden beslecht op basis van alle feitelijke gegevens zoals deze aan B/T ter beschikking hebben gestaan. De belanghebbende kan zich er dan over uitlaten en de rechter kan er rekening mee houden. Wanneer belanghebbende vraagt om een stuk en deze motiveert voldoende dat het van belang is geweest dan moet dit worden overgelegd ([ECLI:NL:HR:2015:874](#)). Gegevens over de kinderopvang zoals deze uit de koo-viewer zijn gehaald behoren er ook toe (wanneer een belanghebbende er tegen opkomt). Gegevens in een database vormen een [op de zaak betrekking hebbend stuk](#) dat in de vorm van een afdruk of op een andere geschikte wijze ter beschikking gesteld moeten worden.

Pro-forma beroepschrift **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Bij een pro-forma beroepschrift wordt niet altijd gewacht met toezending van het beroepschrift aan B/T totdat het beroepschrift is aangevuld met de gronden. In dat geval wordt B/T wel meegedeeld dat bij de doorzending van de gronden zal worden verzocht om binnen 4 weken een verweerschrift in te dienen.

[Naar boven](#)

1.2.4.3 Verplicht informatie verstrekken **Klik voor dialoogscherf met permalink**

De Procesregeling bestuursrecht 2010 geeft de regels die rechtbanken (mogen) hanteren. B/T is verplicht informatie te verstrekken aan de rechtbank ([Art. 8:28, Awb](#)). De stukken moeten altijd worden ingediend. Wel kan B/T weigeren inzicht te geven of de bestuursrechter mededelen dat uitsluitend hij kennis mag nemen van de inlichtingen ([Art. 8:29, Awb](#)). In de zaak die leidde tot [ECLI:NL:RVS:2019:910](#) oordeelde de Afdeling dat B/T geen detailinfo over het inkomen van de ex-partner hoefde te verstrekken.

De rechtbank kan aan het niet tijdig indienen van de stukken de gevolgen verbinden die haar geraden voorkomen ([Art. 8:31, Awb](#)).

Het procesrisico van het niet (tijdig) indienen van stukken legt de rechtbank in het algemeen bij die partij die de verplichting daartoe niet naleeft. In het ultieme geval kan de rechtbank het beroep gegrond verklaren, maar anderzijds is bijv. ook een veroordeling in de proceskosten een mogelijk gevolg dat de rechtbank geraden voorkomt.

Vaak zal de rechtbank B/T eerst uitdrukkelijk wijzen op de verplichting om de stukken in te sturen. Dit vindt dan plaats door middel van een oproeping voor de comparitie ter verkrijging van inlichtingen. B/T is verplicht hier te verschijnen. Als naar aanleiding hiervan de stukken snel toch worden ingediend, vervalt de comparitie vaak wel weer.

[Naar boven](#)

1.2.4.4 Verweerschrift en stukken **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Binnen vier weken na verzending van het beroepschrift zendt B/T de op de zaak betrekking hebbende stukken in en kan B/T een verweerschrift indienen ([Art. 8:42, Awb](#)). Indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht, dient het bestuursorgaan binnen vier weken tevens een verweerschrift in.

De verweerder moet het verweerschrift ondertekend indienen bij de griffie of bij de instantie die de zaak behandelt ([Art. 8:42, Awb](#)). Het verweerschrift gaat altijd samen met de nodige afschriften aan andere partijen.

Het is niet de bedoeling dat de behandelaar gaat beoordelen welke stukken wel handig zijn voor de rechter en welke niet. Alle stukken die bij de bezwaarprocedure zijn gebruikt, moeten ingestuurd worden, zoals een kopie van de oorspronkelijke beschikking, de aanvraag, uitnodiging voor hoorzitting, gespreksverslagen met derde instanties, verslagen van hoorzittingen, verzoeken om informatie en dergelijke. Een preweegdocument (een

eerste schets van een potentiële strafzaak) is een op de zaak betrekking hebbend stuk als het preweegdocument de behandelaar (B/T) ter beschikking staat of heeft gestaan én het van belang kan zijn voor de beslechting van de nog bestaande geschilpunten.

Op de zaak betrekking hebbende stukken zijn stukken die:

- ter beschikking staan aan de behandelaar
- een behandelaar pas in loop beroepsfase krijgt (zie ook [ECLI:NL:HR:2018:170](#)). Dus niet alleen stukken die een behandelaar had op het moment van het nemen van het besluit;
- de behandelaar wel heeft gebruikt voor het besluit maar die voor de beoordeling door de rechter niet langer van belang zijn geen [8:42](#) stukken (als punt niet meer in geschil is);
- passages bevatten die [8:42](#) zijn (gebruikt zijn bij de casus), dan is het hele stuk [8:42](#).
- elektronische vastliggen. Geen softwareprogramma's want die plegen geen op de zaak betrekking hebbende gegevens te bevatten;
- gegevens in databases behelzen - alleen voor zover raadpleegbaar en in de vorm van afschrift ter beschikking stellen. [ECLI:NL:HR:2018:164](#)
- geen stukken zijn waarvan de inspecteur het bestaan kent, maar die hij niet heeft (gehad);

Als B/T verzuimt stukken in te dienen dan is het aan rechter om daar gevolg aan te verbinden. Oordeelt rechter niet aanstonds dan moet hoor en wederhoor plaatsvinden. Zie b.v. [ECLI:NL:HR:2018:207](#). Strafdossier dat ter beschikking stond heeft op de zaak betrekking. Te laat overgelegd. Het gegeven dat belanghebbende er al over beschikt is een omstandigheid waardoor deze niet geschaad is in zijn verdediging en daarom geen gevolgen.

Voor de HR hebben in 2018 veel zaken gespeeld waar een oordeel over op de zaak betrekking hebbende stukken is gegeven. Op 31 januari 2020 ([ECLI:NL:RVS:2020:332](#)) en op 10 februari 2020 ([ECLI:NL:RVS:2020:402](#)) heeft de Afdeling ook in twee zaken beslist of de bewuste stukken overlegd moesten worden (ja).

De indiener van het beroepsschrift kan in de gelegenheid gesteld worden om te reageren (repliceren) op het verweerschrift ([Art. 8:43, Awb](#)). In dat geval wordt B/T in de gelegenheid gesteld om te dupliceren (dat wil zeggen: een reactie indienen op de repliek).

[Naar boven](#)

1.2.4.5 De zitting Klik voor dialoogscherm met permalink

Na afloop van het vooronderzoek worden partijen ten minste 3 weken van tevoren uitgenodigd om op een zitting van de rechtbank te verschijnen ([Art. 8:56, Awb](#)). Partijen zijn niet verplicht om te komen, behalve als een partij uitdrukkelijk wordt opgeroepen ([Art. 8:59, Awb](#)).

Blijkt tijdens het onderzoek ter zitting dat de zaak nog onvoldoende duidelijk is, dan kan de rechter het onderzoek schorsen ([Art. 8:64, Awb](#)). De behoefte aan meer onderzoek kan ook pas na de zitting aan het licht komen. Dan heeft de rechter de mogelijkheid om het onderzoek te heropenen ([Art. 8:68, Awb](#)). Partijen kunnen hem daar ook om verzoeken.

De rechtbank kan aan partijen vragen of zij het eens zijn met de inschatting van de rechtbank dat het beroep ook zonder zitting afgehandeld kan worden. Meestal is er geen reden voor B/T om deze toestemming niet te geven. Pas als beide partijen toestemming hebben gegeven, kan de rechtbank bepalen dat het onderzoek ter zitting achterwege blijft. In dat geval sluit de rechtbank het onderzoek ([Art. 8:57, Awb](#)). Lees meer over zaken zonder zitting bij [Afwijkende behandelingsmogelijkheden/Vereenvoudigde behandeling](#).

[Naar boven](#)

Stukken indienen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Tot 10 dagen voor de zitting kunnen partijen nadere stukken indienen ([Art. 8:58, Awb](#)). Partijen moeten bij de uitnodiging of de oproeping op deze mogelijkheid worden gewezen. Als een partij binnen de 10-dagentermijn nadere stukken indient die de rechtbank nog in het geding toelaat, dan ligt het aan het document wat de rechtbank hiermee zal doen. Tegenwoordig en zeker met de nieuwe zaaksbehandeling, is de bereidheid groot om de stukken, ook later binnengekomen stukken te betrekken bij de zaak. Eventueel kan de rechtbank de andere partij vanwege de goede procesorde de gelegenheid geven zich later over het stuk uit te laten.

Geen juridisch geschil

Uit onderzoek is gebleken dat mensen niet altijd een puur juridisch geschil hebben met de overheid, maar zich om meerdere redenen benadeeld voelen. Ze begrijpen een beslissing niet, zijn niet teruggebeld of vinden het niet eerlijk dat de toeslag zo laag is. De beroepsprocedure lijkt dan over een puur juridisch geschil te gaan, terwijl dat dan niet zo is. De rechter zal daarom steeds meer proberen uit te vinden wat de werkelijke reden is van het beroep. Aan de hand daarvan stelt hij vragen aan de gemachtigde van B/T. Het is daarom niet de bedoeling dat er gepleit wordt op een zitting. Men wil een oplossing bereiken tussen partijen, of op zijn minst wederzijds begrip. Het voorlezen van pleitnota's helpt daar niet aan mee.

[Naar boven](#)

Procedure zitting [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De zitting wordt in de enkelvoudige kamer geleid door de rechter en, in het geval van een meervoudige kamer, door de voorzitter ([Art. 8:61, eerste lid, Awb](#)). De rechter wordt aangesproken met meneer/mevrouw de rechter of meneer/mevrouw de voorzitter. De zitting is meestal openbaar ([Art. 8:62, Awb](#)).

Veelal begint de rechter met zich voor te stellen en te vragen wie er tegenover hem zitten. Daarna legt hij uit hoe de zitting zal verlopen en geeft hij in zijn eigen woorden weer waar het geschil over gaat. Vervolgens krijgt de eisende partij het woord. Als de belanghebbende een advocaat bij zich heeft, zal de rechtbank ook rechtstreeks informatie vragen aan de eisende partij. Een actieve rechter stelt gerichte vragen. Hij heeft het dossier beoordeeld en zal op zoek gaan naar een oplossing van het geschil. Het is daarom noodzakelijk goed te luisteren welke kant dit op gaat. Daarna stelt de rechter vragen aan B/T.

Als gemachtigde van B/T is het van belang te handelen zoals van een goed ambtenaar mag worden verlangd. Dit betekent bijvoorbeeld dat de gemachtigde pas praat als hem het woord is gegeven door de rechter. Het is belangrijk om altijd eerlijk antwoord te geven op vragen van de rechtbank. Liegen tegenover de rechter is strafbaar. Niet alleen wat iemand zegt, maar vooral ook hoe iemand iets zegt is belangrijk in een rechtszaal en vooral voor de burger. Een open en luisterende houding is daarom erg belangrijk.

Na de eerste vragenronde bestaat er de mogelijkheid voor de zogenaamde “tweede termijn”. Dit is de tweede en vaak laatste kans om nog iets te zeggen.

Als de rechtbank ter zitting een oplossing heeft bereikt tussen partijen wordt vaak ter plekke een proces-verbaal gemaakt met daarin de gemaakte afspraken. Dit is erg handig als iemand later wil terugkomen op wat er is besproken.

De rechtbank kan ook direct een mondelinge uitspraak doen in een zaak. Hiervan krijgt B/T dan een paar weken later een afschrift.

[Naar boven](#)

1.2.5 Afwijkende behandelingsmogelijkheden Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank heeft de mogelijkheid om beroepszaken [versneld](#) of [vereenvoudigd](#) te behandelen. Tegen een uitspraak die op deze wijze is gedaan, is geen hoger beroep mogelijk. Wel kunnen partijen tegen zo'n uitspraak [verzet](#) bij dezelfde rechtbank aantekenen.

[Naar boven](#)

1.2.5.1 Versnelde behandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank kan de zaak in bodemprocedure versneld behandelen. Dit kan ambtshalve of op uitdrukkelijk verzoek in spoedeisende gevallen ([Art. 8:52, Awb](#)). De rechtbank kan dan diverse proceduretermijnen inkorten. Er wordt zo spoedig mogelijk een zittingsdatum worden bepaald die meteen aan partijen wordt meegedeeld. Beide partijen kunnen om een versnelde behandeling vragen.

Blijkt bij behandeling aan de rechtbank dat er geen sprake meer is van spoedeisendheid, dan wordt de versnelde behandeling stopgezet en de zaak verder op gewone wijze behandeld.

De rechter kan daarbij ook toepassing geven aan de bepalingen over de vergoeding van griffierecht en proceskosten ([Art. 8:74](#) en [8:75, Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.2.5.2 Vereenvoudigde behandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank heeft ook de mogelijkheid de zaak zonder zitting af te doen ([Art. 8:54, Awb](#)). Er volgt dan een uitspraak zonder zitting. De rechtbank kan dit doen als voortzetting van het onderzoek niet nodig is omdat:

- de rechtbank kennelijk onbevoegd is
- het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is
- het beroep kennelijk ongegrond is
- het beroep kennelijk gegrond is

‘Kennelijk’ wil zeggen: in redelijkheid geen twijfel mogelijk. Bij B/T komen uitspraken zonder zitting geregeld voor, vooral omdat het griffierecht niet altijd op tijd wordt betaald. Ook beroepen tegen het niet tijdig beslissen doet de rechtbank vaak vereenvoudigd af. Het beroep wordt dan kennelijk gegrond verklaard. Onder straffe van veroordeling tot een dwangsom moet B/T dan binnen 2 weken na de dagtekening van de uitspraak een beslissing nemen. Als het beroep niet kennelijk gegrond kan worden verklaard, wordt het beroep tegen het niet tijdig beslissen versneld afgedaan ([Art. 8:52, Awb](#)).

Als B/T alsnog een besluit neemt (beslissing op bezwaar) voordat de rechtbank uitspraak heeft gedaan, wordt het beroep verder op gewone wijze inhoudelijk behandeld (Art. 6:20, derde lid, Awb) met inachtneming van het nieuwe besluit.

Als B/T de bestreden beslissing heeft ingetrokken of gewijzigd en daarmee kennelijk aan de bezwaren van de eiser tegemoet is gekomen, dan heeft deze ook geen belang meer bij de uitspraak. De rechtbank verklaart het beroep in dat geval kennelijk niet-ontvankelijk.

De rechter kan ook toepassing geven aan de bepalingen over de vergoeding van griffierecht en proceskosten ([Art. 8:84](#) en [artikel 8:75, Awb](#)).

Tegen een uitspraak als bedoeld in [artikel 8:54](#) van de Awb kunnen belanghebbende en bestuursorgaan in verzet komen ([Art. 8:55, eerste lid, Awb](#)).

[Naar boven](#)

Verzet [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Zowel belanghebbende als B/T kan in verzet komen tegen een uitspraak van de rechtbank via vereenvoudigde afdoening ([Art 8:54](#) en [8:55](#) van de Awb).

De verzetsmogelijkheid heeft alleen betrekking op de vraag of de rechtbank terecht tot vereenvoudigde behandeling is overgegaan (dus geen behandeling van de hoofdzaak). Het gaat alleen om beoordeling van de 'kennelijkheid' van de door de rechtbank uitgesproken (on)gegrondheid of niet-ontvankelijkheid. De rechtbank stelt de indiener van het verzetschrift die daar om heeft verzocht in de gelegenheid op een zitting te worden gehoord, tenzij het verzet gegrond is. Als de indiener daar niet om heeft verzocht, kan de rechtbank hem in de gelegenheid stellen op een hoorzitting te worden gehoord. Ook kan de indiener daar om verzoeken. Per 2013 is toegevoegd dat de rechtbank dan ook anderen kan horen ([Art 8:55, vijfde lid, Awb](#)). De rechtbank kan in dat geval ook meteen uitspraak doen in de hoofdzaak ([Art. 8:55, tiende lid, Awb](#)).

Voor verzet is de indiening van een verzetschrift verplicht (zelfde vereisten als een beroepschrift). De verzetstermijn is net als de beroepstermijn 6 weken.

Als de rechtbank het verzet niet-ontvankelijk of ongegrond verklaart, blijft de uitspraak in vereenvoudigde behandeling in stand. Dit betekent dat de beslissing op bezwaar uitgevoerd kan worden. Tegen de uitspraak staat geen hoger beroep open. Dit is een verschil met de fiscale rechtspraak, daar kan iemand zelfs in cassatie tegen zo'n uitspraak.

Als de rechtbank het verzet gegrond verklaart, wordt het onderzoek voortgezet vanaf de stand waarin het zich bevond. Dit betekent dat het onderzoek wordt voortgezet ergens in de beroepsfase. In ieder geval is het gevolg dat er een mondelinge behandeling ter zitting moet plaatsvinden. Kortom: de zaak gaat weer de 'gewone' beroepsprocedure in.

[Naar boven](#)

1.2.5.3 De nieuwe zaaksbehandeling [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

De nieuwe zaaksbehandeling (NZB) houdt in dat er na binnenkomst van het beroepschrift vrij snel (maximaal binnen 5 maanden) een zitting wordt geagendeerd. Die zitting benut de rechtbank om te bekijken wat de partijen echt verdeeld houdt en wat er nodig is om tot een uitspraak te kunnen komen. Mogelijk komt een achterliggend conflict boven tafel, is mediation mogelijk, of een schikking. Wellicht is nog meer informatie of bewijs noodzakelijk.

Door een vroeg contact met de rechter en een actievare opstelling van deze wordt de kans op een snellere en definitiever oplossing vergroot. In vele gevallen zal deze zitting de enige zijn en kan, als aan het einde alles helder is, meteen of op korte termijn uitspraak worden gedaan. Een alternatief einde is ook mogelijk: een intrekking, of een schikking.

Met deze nieuwe benaderingswijze van het geschil bij de rechter hopen de rechtbanken meer tegemoet te komen aan wat de maatschappij van de bestuursrechter wil. Die maatschappij wil kortere procedures en bovendien dat de bestuursrechter praktischer, met meer oog voor het achterliggende conflict, met meer differentiatie in de wijze van afdoening, en vooral ook finaler, zijn werk doet.

[Naar boven](#)

Betekenis voor bestuursorganen. [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Bestuursorganen krijgen met de NZB een kans om het geschil – mogelijk op een niet-juridische manier – op te lossen. Daar is de bezwaarfase natuurlijk voor, maar de setting bij de bestuursrechter biedt wellicht nieuwe mogelijkheden om er uit te komen. De procedure wijkt in eerste instantie niet af: net als in gewone gevallen wordt om de gedingstukken gevraagd. Hoe sneller de rechtbank die heeft, hoe sneller er een zitting kan worden uitgeschreven. Een verweerschrift is volgens de Awb weliswaar verplicht, maar niet altijd nodig en voor bestuursorganen ook niet altijd op korte termijn haalbaar. Als een verweer nodig is, zou de rechtbank er om kunnen vragen. En bij een ontbrekend verweer gaat de rechtbank toch door met de procedure. Dus heeft het bestuursorgaan nu in feite al de keuze of ze zelf een verweer nodig vindt, of niet. Zonder verweerschrift gaat de nieuwe zaaksbehandeling alleen werken als het bestuursorgaan op de zitting vertegenwoordigd is. Dat is ook beleid bij de Belastingdienst, dus in die zin niets nieuws. Dan is het op zitting wel handig als er minimaal een pleitnota is.

[Naar boven](#)

Belang voor B/T [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Het is de vraag of er – behalve een kortere doorlooptijd van zaken bij de rechtbank – voor B/T veel verandert. Zonder voorafgaand verweerschrift zal een zitting actiever en communicatiever worden. Er is meer uitleg nodig, (de kern van) het geschil moet helder worden. Daarom zal de rechter meer vragen stellen over de te beantwoorden rechtsvragen en nagaan of een andere oplossing tot de mogelijkheden behoort. Bij dat laatste zal bij toeslagzaken van B/T vaak de schoen wringen. De feiten in geding zijn doorgaans beperkt van aard en meestal wel duidelijk. En de wetgeving geeft B/T weinig juridische en beleidsmatige ruimte voor een alternatief besluit. Het is van belang dat de procesvertegenwoordiger daarvan goed doordrongen is en niet nalaat om dit – liefst al in een vroeg stadium van de zitting – te benadrukken. De discussie bij de rechter moet dan louter gaan over de houdbaarheid van ons besluit. Heeft het bestreden besluit gebreken, dan moet ter zitting worden besproken hoe deze te herstellen. Mogelijk zal de rechtbank de [bestuurlijke lus](#) toepassen.

Van deze nieuwe zaaksbehandeling wordt verwacht dat deze de beroepsprocedure informeler, minder juridisch, zal maken. Zoals gezegd: B/T heeft hier weinig tot geen speelruimte. De procesvertegenwoordiger moet er veeleer op bedacht zijn zich niet te laten verleiden tot het aanbieden van coulance als de wet daar geen ruimte voor biedt.

[Naar boven](#)

1.2.6 De omvang van het geding [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

De taak van de bestuursrechter is een geschil te beslechten. Hij richt zich dus op hetgeen partijen verdeeld houdt. De tussen partijen bestaande punten van geschil vormen samen de omvang van het geding ([Art. 8:69, Awb](#)). Met name hetgeen de eiser aan de orde stelt, is bepalend voor het geschil waar de rechter een oordeel over moet geven.

Het beroep op de rechter betreft de beslissing op bezwaar. De rechter oordeelt echter niet over de onderdelen van de beslissing op bezwaar waar de eiser zich niet tegen heeft gericht.

De rechter is verplicht om ambtshalve te toetsen aan voorschriften die van openbare orde zijn. In deze gevallen moet de rechter dus een oordeel geven, ook al vragen de partijen hem dat niet. De ambtshalve toetsing heeft met name betrekking op de absolute en relatieve bevoegdheid van de rechter en ontvankelijkheidsvragen.

Nadat de rechter de rechtsregels van openbare orde zo nodig ambtshalve heeft toegepast, komt hij toe aan de twistpunten die partijen aan hem hebben voorgelegd. Dan rijst de vraag welke rechtsgronden de rechter moet of mag toepassen om tot beslechting van het geschil te kunnen komen. De rechter moet in een aan hem voorgelegde zaak de geschonden rechtsnorm aanwijzen waarop de indiener geacht wordt een beroep te hebben

gedaan. Het gaat dus om een verplichting voor de rechter om de aangevoerde gronden in juridische termen te vertalen ([Art. 8:69, tweede lid, Awb](#)).

De rechter is niet afhankelijk van de feiten die partijen aanvoeren. Hij kan ambtshalve de feiten aanvullen ([Art. 8:69, derde lid, Awb](#)). De rechter kan doorvragen en daarmee dus de feitelijke gronden aanvullen. De rechter mag zijn uitspraak niet baseren op feiten waarover partijen zich in het geschil niet hebben uitgelaten. De bevoegdheid moet blijven binnen de in [artikel 8:69, eerste lid van de Awb](#) neergelegde buitengrens van het geschil.

[Naar boven](#)

1.2.6.1 Het bewijs Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter beslist of er bewijs moet worden geleverd over bepaalde feiten. Bij het voorbereiden en nemen van een ambtshalve besluit draagt het bestuursorgaan in beginsel de bewijslast van de feiten waaraan voldaan moet zijn voor een rechtmatige uitoefening van de bestuursbevoegdheid ([Art. 3:2, Awb](#)). Ook bij besluiten op aanvraag geldt de hoofdregel van [artikel 3:2 van de Awb](#). De wet legt de primaire verantwoordelijkheid echter bij de aanvrager ([Art. 4:2, Awb](#)). Van de aanvrager kan worden verwacht dat hij de noodzakelijke gegevens waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen, aan het bestuur verstrekt. Het gaat hier meer om uitgangspunten dan om harde regels. Er kan zeker niet worden volstaan met de regel dat bij ambtshalve genomen besluiten het bestuursorgaan de bewijslast draagt en bij besluiten op aanvraag de aanvrager. Er zijn verschillende redenen op grond waarvan de rechter tot nadere bepaling van de bewijslast kan komen.

Het eigen handelen of nalaten van een partij kan gevolgen hebben voor de bewijslast. Verder kan de ene partij betere mogelijkheden dan de andere partij hebben om bepaald bewijs te leveren. Verder draagt de partij die zich op een uitzonderingsbepaling beroept de bewijslast.

De bestuursrechter heeft grote vrijheid bij de bewijswaardering. Aan in de wet voorziene bewijsmiddelen wordt in het algemeen meer bewijskracht toegekend dan aan informele stukken. De bewijskracht van verslagen, processen-verbaal, rapporten, adviezen en verklaringen is mede afhankelijk van de zorgvuldigheid waarmee ze tot stand zijn gekomen. Naarmate een besluit belastender is, zal de rechter hogere eisen aan het bewijs stellen.

[Naar boven](#)

1.2.7 Bestuurlijke lus Klik voor dialoogscherm met permalink

Rechters beschikken sinds 2010 over De ‘Wet bestuurlijke lus Awb’. Deze is voor gevallen waarin de behandelaar bij de voorbereiding van het beroep niet zelf een gebrek in het besluit constateert en herstelt, maar de rechter wel. De rechter kan dan een bestuursorgaan de gelegenheid geven om die fout in het besluit te repareren. Het bestuursorgaan kan dan nog “bijsturen”. De rechter neemt die reparatie mee in zijn oordeel over het beroep en het aangevallen besluit.

Aanleiding voor de bestuurlijke lus waren o.a. langslappende bezwaar- en beroepsprocedures, die bedrijven en burgers eindeloos in onzekerheid lieten over hun rechten. De overheid op haar beurt tastte vaak in het duister over de vraag of hun besluit de toets der rechterlijke kritiek wel zou doorstaan. Met de bestuurlijke lus wordt beoogd onnodige nieuwe procedures te voorkomen, tijdwinst te boeken en meer en sneller rechtszekerheid te bieden.

Wanneer geen bestuurlijke lus? Klik voor dialoogscherm met permalink

De bestuurlijke lus mag niet worden toegepast, als belanghebbenden die niet als partij aan het geding deelnemen daardoor onevenredig kunnen worden benadeeld ([Art. 8.51a, Awb](#)). Bij procedures van B/T is dat niet aan de orde. Hoe zit de bestuurlijke lus in elkaar? Lees meer over:

- [De wettelijke regeling](#)
- [Vroegtijdig opsporen van gebreken in het besluit](#)
- [De tussenuitspraak](#)
- [Instructies en termijn voor herstel](#)
- [Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan](#)
- [Einduitspraak](#)

[Naar boven](#)

1.2.7.1 De wettelijke regeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De toepassing van de bestuurlijke lus wordt, voor zover van toepassing op B/T, geregeld in:

- [artikel 8:51a t/m 8:51c, Awb](#)
- [8:80a](#) en [8:80b](#) van de Awb.

Opvallend is het verschil in redactie van de wettelijke bepalingen. De Awb spreekt van “kan het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen” terwijl de Wet op de Raad van State strenger is: “kan het bestuursorgaan opdragen”. Deze strenge tekst is bewust gekozen voor procedures bij de hoogste rechters: de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (en de Centrale Raad van Beroep).

Vroegtijdig opsporen van gebreken in het besluit Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een besluit aan de rechter ter toetsing wordt voorgelegd, start deze het vooronderzoek. Dan kan al blijken dat er iets mankeert aan het besluit waardoor dat in strijd is met het recht. De rechter kan dan meteen de bestuurlijke lus toepassen. Dat houdt in dat het bestuursorgaan in de gelegenheid wordt gesteld om een gebrek in het bestreden besluit te herstellen. Dit is al mogelijk voordat een zitting heeft plaatsgevonden.

De rechter bepaalt zelf of hij de bestuurlijke lus al dan niet toepast. Partijen mogen daar ook zelf om vragen. De rechter is vrij het instrument al dan niet in te zetten.

[Naar boven](#)

1.2.7.2 De tussenuitspraak Klik voor dialoogscherm met permalink

De tussenuitspraak is geregeld in de artikelen [8:80a](#) en [8:80b](#) van de Awb. Zowel een schriftelijke als een mondelinge tussenuitspraak is mogelijk. Een tussenuitspraak kan al worden gedaan voordat een zitting plaatsvindt. Bovendien kan de rechter een voorlopige voorziening treffen.

De tussenuitspraak is weliswaar geen einduitspraak, maar deze is wel bindend, zowel voor partijen als voor de rechter. Op bepaalde onderdelen van het geschil geeft de rechter dus al een bindende beslissing. Hiervan kan alleen worden afgeweken via de mogelijkheid van herziening ([artikel 8:119, Awb](#)). Tegen de tussenuitspraak kan niet tussentijds hoger beroep worden ingesteld. Dit zou teveel complicaties en vertraging geven. Wie het niet eens is met de tussenuitspraak kan zijn grieven alleen naar voren brengen in het kader van hoger beroep tegen de einduitspraak.

[Naar boven](#)

1.2.7.3 Instructies en termijn voor herstel Klik voor dialoogscherm met permalink

De tussenuitspraak vermeldt zoveel mogelijk hoe het gebrek kan worden hersteld ([Art. 8.80a](#), [tweede lid](#), [Awb](#)). De rechter moet in de tussenuitspraak laten zien waar de fout in het besluit zit en hoe die gerepareerd kan worden. Daarbij zijn allerlei varianten mogelijk. Het bestuursorgaan kan bijvoorbeeld de kans krijgen om opnieuw onderzoek te doen en daarover aan de rechter te rapporteren, in de vorm van een toelichting, bevindingen of om een vervangend besluit te nemen.

Met de formulering van de tussenuitspraak bepaalt de rechter de speelruimte van het bestuursorgaan. De rechter mag deze speelruimte zelf niet invullen, omdat hij dan op de stoel van het bestuursorgaan zou gaan zitten. De instructies in de tussenuitspraak over het herstel van het gebrek mogen geen betrekking hebben op de concrete inhoud van het besluit, het onderzoek of de toelichting, in ieder geval voor zover het bestuursorgaan nog beschikt over een te rechtens te respecteren beleids- of beoordelingsvrijheid (bijvoorbeeld: AbRvS, 1 augustus 2012: zaaknr. 201111027/1/A2, [ECLI:NL:RVS:2013:BY8524](#)) .

Termijn voor herstel Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter stelt tevens een termijn voor het herstel, die kan worden verlengd. In de wet zelf is geen hersteltermijn opgenomen. Het bestuursorgaan moet zo spoedig mogelijk de rechter informeren ([Art. 8:51 b](#), [Awb](#)). De rechter kan zelf een concrete termijn stellen, omdat de benodigde tijd per geval kan verschillen.

[Naar boven](#)

1.2.7.4 Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan Klik voor dialoogscherm met permalink

Het bestuursorgaan moet de instructies uit de tussenuitspraak binnen de gestelde termijn opvolgen. Het bestuursorgaan moet de rechter zo spoedig mogelijk mededelen of het gebruik gaat maken van de herstelkans ([8:51b](#), [eerste lid](#), [Awb](#)). Het woordje “of” laat ruimte aan het bestuursorgaan om niet over te gaan tot herstel. Die ruimte is er wel bij de rechtbanken, maar niet meer bij de Afdeling bestuursrechtspraak en de Centrale Raad van Beroep. Zij geven immers de opdracht tot herstel, niet de gelegenheid.

Gaat het bestuursorgaan inderdaad over tot herstel, dan moet het bestuursorgaan de rechter zo spoedig mogelijk schriftelijk informeren over de wijze waarop het gebrek is hersteld ([Art. 8.51b](#), [tweede lid](#), [Awb](#)). Vervolgens kunnen partijen daarover binnen 4 weken (termijn van orde) hun zienswijze geven. De rechter kan deze termijn verlengen. Naar verwachting van de wetgever wordt het gebrekkige besluit meestal gerepareerd in de vorm van een vervangend besluit. Het aanhangige beroep richt zich dan ook tegen dat vervangende besluit ([Art 6.19](#), [Awb](#)).

[Naar boven](#)

1.2.8 Passeren van gebreken in een besluit: vormvoorschriften

Klik voor dialoogscherm met permalink

Tot 2013 kon de bestuursrechter of een bestuursorgaan dat op bezwaar of beroep beslist, de schending van een vormvoorschrift passeren. Het bestreden besluit kon in stand blijven als belanghebbenden daardoor niet werden geschaad. Het bood zo een mogelijkheid om vernietiging op louter formele gronden te voorkomen en paste goed in het streven naar een slagvaardiger bestuursprocesrecht. De beperking tot vormvoorschriften leidde er echter toe dat het artikel niet ver genoeg ging. Vormvoorschriften gingen niet over de inhoud maar over de procedure. Zo vielen er niet onder:

Bevoegdheidsgebreken (soms werden de rechtsgevolgen van een besluit dan in stand gelaten als duidelijk was dat een wel bevoegde ambtenaar hetzelfde besluit zou nemen - bij ernstiger mandaatgebreken deed de rechter dat echter niet).

Gebreken in de kenbare motivering werden soms als formele gebreken aangemerkt als in het verweerschrift dit gebrek was hersteld. Doorgaans werden deze gebreken wel als inhoudelijke gebreken aangemerkt die niet gepasseerd konden worden met toepassing van [artikel 6:22 van de Awb](#).

Onvoldoende feitenverzameling ([schending van artikel 3:2, Awb](#)) was in beginsel geen schending van een vormvoorschrift, zoals schending van het horen dat wel kan zijn.

Er is veel jurisprudentie ontstaan over wat nu een vormvoorschrift is. Maar de vraag waar het om gaat is of de gevolgen van een fout van een bestuursorgaan rechtvaardigen dat het besluit wordt vernietigd. Niet het geschonden voorschrift zou de maatstaf moeten zijn, maar de vraag of een belanghebbende door die schending is benadeeld. Als dat niet zo is, vereist een slagvaardig bestuursrecht dat het mogelijk moet zijn om de vernietiging achterwege te laten. Per 2013 is daarom in [artikel 6:22 van de Awb](#) het woord vormvoorschrift vervangen door “geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel”. Daardoor staat de aard van het voorschrift niet langer centraal. Geschillen kunnen daardoor vaker definitief worden beslecht.

Bij onvoldoende informatie(verzameling) benadert team Beroep de burger actief tijdens de beroepsprocedure. Als de burger ook tijdens het beroep de gevraagde gegevens niet aanlevert, zal de rechtbank eerder zelf in de zaak voorzien. B/T hoeft dan niet de hele bezwaarprocedure opnieuw te voeren.

Door het passeren van een verzuim kan het beroep ongegrond worden verklaard. Dit betekent niet dat een belanghebbende met de proceskosten blijft zitten. Voor een vergoeding van het griffierecht of van de proceskosten wordt een gegrondverklaring van het beroep niet als voorwaarde gesteld ([Art. 8:74](#) en [8:75, Awb](#)). Als een gepasseerd gebrek reden is voor het (bezwaar of) beroep schroomt de bestuursrechter niet om het bestuursorgaan aansprakelijk te stellen voor de kosten.

[Naar boven](#)

1.2.9 Einduitspraak Klik voor dialoogscherm met permalink

Na de tussenuitspraak volgt al dan niet een herstel van gebreken in de vorm van bevindingen of een vervangend besluit. Nadat partijen hun zienswijzen hebben kunnen geven, laat de rechter partijen binnen 4 weken weten hoe het geding wordt voortgezet ([Art. 8:51c, Awb](#)). Tenslotte volgt een einduitspraak. Dan beschikt de rechter over alle bevoegdheden zoals vernietiging van het besluit, het in stand laten van de rechtsgevolgen en het zelf voorzien in de zaak ([Art. 8:72, Awb](#)).

Wat als het gebrek niet of niet voldoende wordt hersteld? Dan heeft de rechter de volgende mogelijkheden:

- het bestreden besluit vernietigen en nogmaals de bestuurlijke lus toepassen
- de formele gebreken passeren ([Art. 6:22, Awb](#))
- de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand laten ([Art. 8:72, derde lid, onder a, Awb](#))
- zelf in de zaak voorzien ([Art. 8:72, derde lid, onder c, Awb](#))

Wordt het gebrek gerepareerd? Dan kan de zaak worden afgerond met een einduitspraak waarin wordt beslist op het beroep tegen het eerst gebrekkige, later herstelde besluit. Er kan vernietiging volgen van het oude, gebrekkige besluit zodat de eisende partij toch een proceskostenvergoeding en vergoeding van het griffierecht kan krijgen. Een vernietiging van het oude besluit kan dus in de einduitspraak samengaan met ongegrondverklaring van het beroep voor zover dat gericht is tegen het nieuwe (vervangende) besluit. Met andere woorden: degene die in beroep is gegaan tegen het gebrekkige besluit verliest de procedure niet al bij voorbaat, als een besluit alsnog hersteld wordt via de bestuurlijke lus.

[Naar boven](#)

1.2.9.1 De uitspraak en enkele consequenties Klik voor dialoogscherm met permalink

Binnen 6 weken na het sluiten van het onderzoek ter zitting doet de rechtbank schriftelijk uitspraak ([Art. 8:66, Awb](#)). Deze termijn kan onder bijzondere omstandigheden met 6 weken worden verlengd. Van deze verlening wordt aan partijen mededeling gedaan ([Art. 8:66, tweede en derde lid, Awb](#)). De termijn is een termijn van orde; aan overschrijding van de termijn zijn geen (rechts)gevolgen verbonden. De rechtbank kan ook onmiddellijk na sluiting van het onderzoek mondeling uitspraak doen. De mondelinge uitspraak kan worden verdaagd onder aanzegging aan partijen van het tijdstip van de uitspraak ([Art. 8:67, Awb](#)).

Op grond van [artikel 8:70 van de Awb](#) strekt de uitspraak tot:

- onbevoegdverklaring van de rechtbank
Dit is aan de orde als het aan de rechtbank voorgelegde geschil niet door haar, maar door een ander gerecht moet worden beslist.
- niet-ontvankelijkverklaring van het beroep
De rechtbank moet het beroep niet-ontvankelijk verklaren als zij weliswaar bevoegd is, maar geen inhoudelijk oordeel kan vellen.
- ongegrondverklaring van het beroep
De rechtbank zal het beroep ongegrond verklaren als de aangevoerde grieven geen doel treffen en zij ook ambtshalve geen onrechtmatigheid heeft kunnen vaststellen.
- gegrondverklaring van het beroep
De rechtbank zal het beroep gegrond moeten verklaren als zij het bestreden besluit op een of meer van de aangevoerde gronden, dan wel ambtshalve onrechtmatig acht. De rechter vernietigt het bestreden besluit geheel of gedeeltelijk.

Lees meer over: Klik voor dialoogscherm met permalink

- [Vernietiging van een besluit](#)
- [Rechter voorziet zelf in de zaak](#)
- “[Brummenlijn](#)”
- [Incidenteel hoger beroep](#)
- [De judiciële lus](#)

[Naar boven](#)

1.2.9.2 Vernietiging van een besluit Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de rechter het beroep gegrond verklaart, vernietigt hij het bestreden besluit geheel of gedeeltelijk ([Art. 8:72, eerste lid, Awb](#)). In de uitspraak zal vermeld worden welke (geschreven of ongeschreven) rechtsregel of welk algemeen rechtsbeginsel geschonden wordt geoordeeld ([Art. 8:77, tweede lid, Awb](#)). Vernietiging van een besluit heeft tot gevolg dat het besluit rechtens als rechtshandeling nooit heeft bestaan en dat de daaraan verbonden gevolgen met terugwerkende kracht ongedaan worden gemaakt. Het vernietigde besluit (de beslissing op bezwaar) wordt geacht nooit rechtsgeldig te zijn geweest. Dit heeft tot gevolg dat partijen belanden in een situatie waarin een nieuwe beslissing op bezwaar moet worden genomen. In de nieuwe beslissing op bezwaar moet worden beslist over de primaire beschikking. Na de vernietiging moet het bestuursorgaan het rechtelijk oordeel over de vernietigde beslissing op bezwaar in acht nemen. Het bestuursorgaan moet na de vernietiging bovendien rekening houden met gewijzigde feiten en omstandigheden.

De rechtbank heeft de bevoegdheid te bepalen dat de rechtsgevolgen van een vernietigd besluit geheel of gedeeltelijk in stand blijven ([Art. 8:72, derde lid, Awb](#)). De rechtbank kan deze bevoegdheid gebruiken als vernietiging zeer waarschijnlijk zal worden gevolgd door een besluit met dezelfde gevolgen als het vernietigde besluit. Dit is het geval als een bezwaarschrift ongegrond is verklaard, terwijl het niet-ontvankelijk had moeten worden verklaard, of wanneer de [motivering niet deugt](#). Is het duidelijk dat het bestuursorgaan de gevolgen van het vernietigde besluit zal handhaven, of zelfs zal moeten handhaven, dan kan de rechter het geschil meteen beslechten door de rechtsgevolgen in stand te laten.

Voorbeeld jurisprudentie ‘instandhouding rechtsgevolgen’

Het gezamenlijk toetsingsinkomen is te hoog om in aanmerking te komen voor kindgebonden budget. In de BOB staat alleen een verwijzing naar artikel 6, eerste lid, van de Wet Kgb. De BOB berust dus niet op een deugdelijke motivering. Daarom is de BOB in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb. Hieraan doet niet af dat eiser in zijn bezwaar een andere en onjuiste grond heeft aangevoerd. De rechtbank laat de rechtsgevolgen in stand (Rb Den Haag, zaaknr. 10/8702, 1 juni 2011)

De rechtbank kan het bestuursorgaan opdragen een nieuw besluit te nemen, waarbij het bestuursorgaan de uitspraak in acht moet nemen ([Art. 8:72, Awb](#)). Het bestuursorgaan krijgt als het ware een tweede kans om het goed te doen. Het nieuwe besluit (dat voor een belanghebbende zelfs ongunstiger kan uitvallen) moet zo snel mogelijk genomen worden. In de meeste gevallen betekent dit dat de termijn moet worden aangehouden die geldt voor het nemen van de beslissing op bezwaar. Ook bij een ‘gewone’ vernietiging van de beslissing op bezwaar moet B/T een nieuwe beslissing op bezwaar nemen.

[Naar boven](#)

1.2.9.3 Rechter voorziet zelf in de zaak Klik voor dialoogschermd met permalink

Omdat een procedure niet langer moet duren dan strikt noodzakelijk, kan de rechter zelf in de zaak voorzien. Dit kan ambtshalve, maar ook op verzoek van (een der) partijen. Het is dan niet meer nodig dat B/T nog een nieuw besluit neemt ter vervanging van het vernietigde besluit. Uit de wetgeschiedenis blijkt dat de rechter deze bevoegdheid alleen mag gebruiken als na de vernietiging rehtens nog maar één beslissing mogelijk is. Bij B/T is dat niet snel het geval als de toeslag moet worden herberekend. In gevallen waar de rechtbank oordeelt dat B/T onterecht artikel 21 heeft toegepast kan de rechtbank bijvoorbeeld gemakkelijk zelf in de zaak voorzien. De rechtbank bepaalt in een dergelijk geval dat de herziene DT beschikking vernietigd wordt en dat de oorspronkelijke DT beschikking herleeft.

[Naar boven](#)

1.2.9.4 “Brummenlijn” Klik voor dialoogschermd met permalink

Als een rechtbank een uitspraak doet en daarin de opdracht geeft een nieuw besluit te nemen, moet er goed worden nagedacht of er hoger beroep moet worden ingesteld. Want kiest B/T eenmaal voor het nemen van een nieuw besluit en komt er daarna weer een procedure over, dan kun je niets meer uitrichten tegen de eerste uitspraak van de rechtbank. Je hebt één kans en pak je die niet, dan houdt het op. Dit is simpel gezegd de zogenaamde “Brummenlijn” die geldt in het algemeen bestuursrecht en wordt gehanteerd door CRvB en de AbRvS. De Brummenlijn geldt niet in fiscale procedures. Rb Utrecht zet standaard onder de uitspraken een soort waarschuwing aan partijen.

Voorbeeld jurisprudentie Brummenlijn

“Ter voorlichting van partijen wijst de rechtbank erop dat in deze uitspraak het beroep gegrond wordt verklaard met als gevolg dat het bestreden besluit zal worden vernietigd. Niettemin heeft de rechtbank bepaalde gronden van het beroep uitdrukkelijk en zonder voorbehoud verworpen. Om te voorkomen dat deze verwerping in rechte

komt vast te staan, kan tegen deze uitspraak tijdig hoger beroep worden ingesteld” (Rb Den Bosch, 24 maart 2011, 10/1864).

[Naar boven](#)

1.2.9.5 Incidenteel hoger beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

In de Wet aanpassing bestuursprocesrecht die voor het grootste deel per 2013 in werking is getreden is ook de mogelijkheid van incidenteel hoger beroep voorgesteld. Dit onderdeel is per 1 juli 2013 in werking getreden. Incidenteel hoger beroep maakt de "Brummenlijn" feitelijk overbodig. Incidenteel hoger beroep doet zich juist voor in situaties waarin B/T het weliswaar niet eens is met de uitspraak, maar de uitspraak zelf toch geen reden is om in hoger beroep te gaan. Als de andere partij dan toch in hoger beroep ging, hield het hoger beroep het risico in dat je die onjuiste punten niet kon aankaarten ([Art. 8:110](#) en [8:111](#), Awb). Dit incidentele beroep bestond al in het fiscaal recht. Voor B/T is dat wel handig. Uiteraard houdt dit ook het omgekeerde in. Stel dat B/T in hoger beroep gaat, dan moet B/T het risico inschatten dat de wederpartij incidenteel hoger beroep instelt tegen de uitspraak op de gronden waar B/T het bijvoorbeeld juist wel mee eens was. Het is de verwachting dat belanghebbenden niet zo snel meer in hoger beroep zullen gaan omdat ze nu dus ook een tegenaanval kunnen krijgen. B/T is overigens vrij terughoudend met het instellen van hoger beroep.

[Naar boven](#)

1.2.9.6 De judiciële lus Klik voor dialoogscherm met permalink

Een hogere beroepsrechter kan de uitspraak van een bestuursrechter vernietigen. Dat kan 2 gevolgen hebben:

- het bestuursorgaan hoeft geen nieuw besluit te nemen.
Het inleidende beroep wordt alsnog ongegrond verklaard (als de rechtbank dit beroep ten onrechte gegrond heeft verklaard).
- het bestuursorgaan moet wel een nieuw besluit nemen.
Het inleidende beroep wordt alsnog gegrond verklaard (als de rechtbank dit ten onrechte ongegrond verklaarde) waarbij vervolgens het bestreden besluit wordt vernietigd (wat de rechtbank had moeten doen).

In het laatste geval ontstaat weer geruime tijd onduidelijkheid over de rechtspositie van belanghebbende ten opzichte van het bestuursorgaan. Want tegen dat vervangende besluit staat weer beroep bij de bestuursrechter open en tegen de uitspraak van de rechter kan weer hoger beroep worden ingesteld. Zo'n hernieuwde behandeling in 2 instanties is zeker niet altijd nodig. Vandaar dat de “judiciële” lus of het sprongberoep in deze gevallen mogelijk is gemaakt ([Art. 8:113, Awb](#)). De hogere beroepsrechter heeft de bevoegdheid om te bepalen dat tegen dat vervangende besluit slechts beroep kan worden ingesteld bij de hogere beroepsrechter zelf. Het gaat hier om een bevoegdheid, niet om een verplichting. De hogere beroepsrechter weegt per geval af of hernieuwde behandeling in twee instanties uit een oogpunt van rechtsbescherming nog toegevoegde waarde heeft (b.v. als nieuwe kwesties zouden kunnen gaan spelen) of dat de wenselijkheid van definitieve beslechting binnen een redelijke termijn zwaarder moet wegen. De hogere beroepsrechter zal de instantie aanwijzen waarbij hoger beroep kan worden ingesteld ([Art. 8:6, Awb](#)). Omdat B/T slechts 2 beroepsinstanties kent zal dat altijd de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn.

[Naar boven](#)

1.2.10 Schadevergoeding Awb Klik voor dialoogscherm met permalink

In [artikel 8:73](#) en verder was tot 1 juli 2013 een regeling opgenomen over schadevergoeding. Het betreft een procedure die is gekoppeld aan de beroepsprocedure. Het verzoek tot schadevergoeding moet tijdens de beroepsprocedure worden gedaan. De bevoegdheid van de bestuursrechter is niet exclusief. Ook kan een burger

besluiten om naar de burgerlijke rechter te stappen via een dagvaarding. Per 1 juli 2013 is er een afzonderlijke schadevergoedingsprocedure mogelijk welke is opgenomen in [Titel 8.4: de art 8:88 tot en met 8:95 van de Awb](#). Natuurlijk kan deze procedure ook gekoppeld worden aan een regulier beroep.

De bevoegdheid van de bestuursrechter om schadevergoeding toe te kennen, is gekoppeld aan de gegrondverklaring van het beroep. Schadevergoeding is dus alleen mogelijk bij door de rechter geconstateerde onrechtmatigheid van het besluit. Het staat de rechtbank niet vrij ambtshalve over te gaan tot de veroordeling om schadevergoeding te betalen. Er moet een verzoek zijn.

Voor het beantwoorden van de vraag of - en in welke vorm - een partij schade lijdt moet de bestuursrechter zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij het civielrechtelijk schadevergoedingsrecht. Volgens vaste jurisprudentie zijn met de vernietiging van een besluit de onrechtmatigheid van dat besluit en de schuld van B/T gegeven. Alleen causaliteit, relativiteit en omvang van de schade staan nog ter beoordeling van de rechter. Het verweer kan bestaan uit de stelling dat er geen redenen zijn op grond waarvan de rechter B/T zou moeten veroordelen op schade.

Uitgangspunt van [artikel 8:88 van de Awb](#) is dat de schade het gevolg moet zijn van het vernietigde besluit. Dat is strikt genomen de beslissing op bezwaar. In de praktijk beoordeelt de bestuursrechter of de schade het gevolg is van het primaire besluit. Komt B/T nog voordat de rechter een uitspraak doet tegemoet aan de indiener van het beroepschrift, en wordt het beroep daarom ingetrokken, dan gaf [artikel 8:73](#) van de Awb de bestuursrechter tot 1 juli 2013 een afzonderlijke bevoegdheid om B/T tot schadevergoeding te veroordelen. De bevoegdheid bestaat alleen als er door eiser om wordt verzocht. Het verzoek moet worden gedaan tegelijk met de intrekking van het beroep. De rechtbank komt alleen aan een veroordeling tot schadevergoeding toe als de intrekking van het beroep plaatsvond wegens tegemoetkoming door B/T aan de eiser. Dit artikel is verdragsconform uitgelegd door de bestuursrechter bij de beoordeling van verzoeken om schadevergoeding wegens overschrijding van een redelijke termijn [artikel 6 EVRM](#). Per 1 juli 2013 konden de art. 8:73 en 8:73a volgens de Minister daarom wel vervallen. In de Nota van Toelichting bij het inwerkingtredingsbesluit staat namelijk dat de invoering van titel 8.4 geen wijziging brengt in reeds bestaande verdragsconforme jurisprudentie waardoor de bestuursrechter via een verdragsconforme toepassing van [titel 8.4 Awb](#) over deze schade zou kunnen blijven oordelen. Afgewacht moet nog wel worden of deze opvatting door de bestuursrechter wordt gedeeld. Zie ook [Hoofdstuk 28](#).

[Naar boven](#)

1.2.10.1 Schadevergoeding schending redelijke termijn EVRM Klik voor dialoogscherm met permalink

Art. 6 EVRM stelt dat iedereen recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn door een rechter. Als die redelijke termijn wordt overschreden, dan bestaat recht op een schadevergoeding. Deze schadevergoeding is bepaald op € 500 per half jaar termijnoverschrijding. Daarbij mag een bezwaarprocedure een jaar duren en een beroepsprocedure nog eens een jaar. Bij een bezwaarprocedure van anderhalf jaar en een beroepsprocedure van nog geen half jaar is de afhandeling binnen twee jaar een feit en bestaat geen recht op schadevergoeding. Bij een uitspraak van de rechter binnen twee en een half jaar na het bezwaar is een schadevergoeding van € 500 verschuldigd. Het bestuursorgaan dat de overschrijding van de twee jaar heeft veroorzaakt zal de schade moeten vergoeden

Voorbeeld jurisprudentie artikel 6 EVRM

Uit deze uitspraak blijkt ook dat het er niet toe doet of de eiser/appellant uitdrukkelijk om de schadevergoeding art. 6 EVRM heeft gevraagd. Als de overschrijding van de termijn of de lange duur aan de orde is geweest bij de rechtbank – ook al brengt de rechter dit zelf naar voren – dan is dat voldoende. [AbRvS, 17 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR5168](#)

[Naar boven](#)

1.2.10.2 Schadevergoeding via de rechter Klik voor dialoogscherm met permalink

Sinds 2013 hoeven verzoeken om schadevergoeding via de rechter, niet meer gekoppeld te zijn aan een beroepsprocedure. ([Titel 8.4](#). – een deel van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten is daarmee in werking getreden). De bestuursrechter kan op verzoek een bestuursorgaan veroordelen tot een schadevergoeding bij:

- een onrechtmatig besluit;
- een andere onrechtmatige handeling ter voorbereiding van een onrechtmatig besluit;
- het niet tijdig nemen van een besluit;
- een andere onrechtmatige handeling van een bestuursorgaan waarbij een persoon als genoemd in [art. 8:2](#), eerste lid, onder a (....) belanghebbende zijn.

Voor de bevoegdheid over schadevergoeding wegens andere onrechtmatige besluiten is de hoogte van de gevorderde schade bepalend. Tot EUR 25.000 mag de benadeelde kiezen tussen de burgerlijke rechter en de bestuursrechter. Boven EUR 25.000 is alleen de burgerlijke rechter bevoegd.

Voor schadevergoeding wegens andere (niet-appellabele) onrechtmatige handelingen (onder meer feitelijke handelingen als het verstrekken van onjuiste inlichtingen of onevenredige toezichthandelingen) blijft de burgerlijke rechter als enige bevoegd.

Of het er allemaal eenvoudiger op wordt zal in de praktijk nog moeten blijken. Voor nadeelcompensatie is een eenduidige procedure gecreëerd, voor schadevergoeding nog niet. Wel kan de centrale codificatie in de Awb de rechtseenheid en rechtszekerheid ten goede komen.

Het is niet de bedoeling van de wetgever om hogere vergoedingen uit te keren, maar "vergroting van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid en verlaging van transactiekosten". In de praktijk is de rechter al zeer terughoudend met het toekennen van schadevergoeding, en wordt veel schade onder het 'normaal maatschappelijk risico' gevat (zie bijv. ABRvS 31 oktober 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BY1724](#)).

[Naar boven](#)

1.2.11 Proceskostenvergoeding Klik voor dialoogscherm met permalink

Tarief als bedoeld in [artikel 2, lid 1, onderdeel a van het Besluit proceskosten bestuursrecht](#).

Het bedrag van de kosten, bedoeld in [artikel 1, onderdeel a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht](#), wordt vastgesteld door vermenigvuldiging van:

- de aan de verrichte proceshandelingen [toegekende punten](#)
- de [waar d e per punt](#)
- de toepasselijke [wegingsfactoren](#)

[Naar boven](#)

1.2.11.1 Punten per proceshandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Procedures Awb hoofdstuk 8 Klik voor dialoogscherm met permalink

Procedures waarop de Awb, hoofdstuk 8 van toepassing of van overeenkomstige toepassing is.

Procedure

Algemeen

- 1 Beroepschrift/verweerschrift ([artikel 6:4](#); [8:42](#))
- 2 Replik/dupliek ([8:43, lid 1](#)) / schriftelijke uiteenzetting ([8:43, lid 2](#))
- 3 Verschijnen (inlichtingen)comparitie ([8:44](#))
- 4 Schriftelijke inlichtingen ([8:45, lid 1](#))
- 5 Bijwonen getuigenverhoor ([8:46](#))
- 6 Schriftelijke zienswijze na verslag deskundigenonderzoek ([8:47, lid 5](#))
- 7 Bijwonen onderzoek ter plaatse ([8:50, lid 3](#))
- 8 Verschijnen zitting ([8:56](#))
- 9 Nadere zitting ([8:64](#))

Verzet

- 10 Verzetschrift ([8:55, lid 1](#))
- 11 Verschijnen zitting ([8:55, lid 3](#))

Voorlopige voorziening

- 12 Verzoekschrift ([8:81](#), [8:87](#))

13 Verschijnen zitting ([8:83](#))

Herziening

14 Verzoekschrift ([8:119](#))

Cassatie

15 Beroepschrift/verweerschrift/beantwoording incidenteel beroep

16 Replik/dupliek

17 Mondelinge of schriftelijke toelichting

18 Schriftelijk commentaar op conclusie procureur-generaal Hoge Raad

[Naar boven](#)

Prejudiciële procedures Hof van Justitie Europese Gemeenschappen **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Procedure

1. Schriftelijke opmerkingen

2. Verschijnen mondelinge behandeling

Procedures bij het Benelux-gerechtshof

Procedure

1. Memorie

2. Pleidooi

Bezwaar en administratief beroep

Procedure

1. Bezwaarschrift/beroepschrift ([artikel 6:4](#))
2. Verschijnen hoorzitting ([artikel 7:2](#); [7:16](#))
3. Nadere hoorzitting ([artikel 7:9](#); [7:23](#))

[Naar boven](#)

1.2.11.2 Puntenwaardering Klik voor dialoogscherm met permalink

Beroep en hoger beroep

1 punt = € 525 (voor besluiten genomen na 1 januari 2020).

[Naar boven](#)

1.2.11.3 Bezwaar en administratief beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

1. [Besluiten op grond van WFSV, artikel 2a en artikel 2c](#)

Voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake belastingen of de heffing van premies, dan wel premieervangende belasting voor de sociale verzekeringen, bedoeld in [artikel 2, onderdelen a en c, van de Wet financiering sociale verzekeringen](#), is 1 punt € 261. Dit geldt ook voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake de heffing van de inkomensafhankelijke bijdragen, dan wel een bijdragevervangende belasting, op grond van de Zorgverzekeringswet.

1. Overige

1 punt = € 525 (2019: € 212; 2018: € 501; 2017: 495; 2016: € 496; 2015: 490; 2014: € 487).

Samenhangende zaken (van meerdere belanghebbenden) kunnen worden gevoegd. Artikel 3 geeft aan dat:

Samenhangende zaken worden voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, onder a, beschouwd als één zaak.

Samenhangende zaken zijn: door een of meer belanghebbenden gemaakte bezwaren of ingestelde beroepen, die door het bestuursorgaan of de bestuursrechter gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig zijn behandeld, waarin rechtsbijstand als bedoeld in artikel 1, onder a, is verleend door dezelfde persoon dan wel door een of meer personen die deel uitmaken van hetzelfde samenwerkingsverband en van wie de werkzaamheden in elk van de zaken nagenoeg identiek konden zijn'.

[Naar boven](#)

1.2.11.4 Wegingsfactoren Klik voor dialoogscherm met permalink

Gewicht van de zaak

B/T heeft Kot en KGB over 2012 een aantal keren aangepast wegens gewijzigde inkomens. Op 10 maart 2019 heeft B/T een bezwaar van eiser ongegrond verklaard. Na het indienen van beroep neemt B/T op 14 augustus 2019 nieuwe besluiten. Op 26 januari 2019 heeft de inspecteur IB een bezwaar tegen de aanslag IB gegrond verklaard en het inkomen aangepast naar € 50.373. B/T heeft op 10 maart 2019 evenwel vastgehouden aan het eerder vastgestelde toetsingsinkomen van € 132.093. Gemachtigde vraagt nu om een integrale kostenvergoeding omdat hij B/T voor het besluit van 10 maart 2019 op de hoogte heeft gesteld van het door de inspecteur gewijzigde verzamelinkomen. B/T heeft evenwel vastgehouden aan het inkomen in TVS. Dat het aangepaste toetsingsinkomen door een fout in TVS niet was verwerkt en oude gegevens weergaf op basis waarvan B/T heeft beschikt komt volgens de rechtbank voor rekening van B/T en deze kent daarom een integrale kostenvergoeding toe omdat eiser onnodig in de positie is gebracht dat hij beroep moest instellen. Uit vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, zie bijvoorbeeld de uitspraak van 17 april 2008, [ECLI:NL:CRVB:2008:BD0245](#),

volgt dat dit echter nog niet wil zeggen dat daarmee is gegeven dat er sprake is van bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 2, derde lid, van het Bpb. Wil daarvan sprake kunnen zijn dan zal eiser, als gevolg van de werkwijze van verweerder, ook uitzonderlijk hoge kosten hebben moeten maken. Bij de beoordeling of daarvan sprake is, dient ook betekenis te worden toegekend aan de vraag of de kosten redelijkerwijs zijn gemaakt, zoals artikel 8:75, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht voorschrijft. Nu verweerder niet heeft betwist dat eiser als gevolg van het handelen van verweerder onnodig hoge kosten heeft moeten maken en ook niet heeft betwist dat de kosten redelijkerwijs zijn gemaakt, acht de rechtbank een integrale proceskostenveroordeling voor de proceskosten in beroep gelet op overweging 7.1. in dit geval op zijn plaats. De rechtbank veroordeelt verweerder dan ook in de door eiser overige gemaakte proceskosten a € 2.665,03 incl. BTW.

We zien hier dat een burger gedwongen in beroep moet omdat B/T niet de laatst bekende gegevens over het inkomen handmatig verwerkt, maar dat overlaat aan TVS (dat daarbij faalt). Bij het behandelen van het bezwaar wist de behandelaar van het lagere inkomen. Hij kan dan wel het bezwaar ongegrond verklaren omdat dit inkomen nog niet is doorgekomen in TVS, maar daar hoort dan zeker bij dat gemachtigde op de hoogte wordt gesteld van het feit dat er automatische aanpassing plaatsvindt wanneer het IB inkomen wordt overgenomen in TVS. Dat is echter weinig efficiënt – want waarom dan niet wachten met de beslissing totdat het nieuwe inkomen door TVS is overgenomen? Of, na verificatie van het nieuwe inkomen bij de inspecteur, zelf het inkomen in TVS aanpassen en vervolgens uitspraak doen? Omdat B/T in beroep de hoogte van de kosten niet als onredelijk heeft betwist, kon de Rb in deze situatie eenvoudig tot veroordeling van een integrale vergoeding van de proceskosten komen {Rb Rotterdam, 29 augustus 2019, nr. ROT 19/2055 (EK)}

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [23.00.00 Bezwaar en beroep](#)
 - [1 Bezwaar en Beroep](#)
 - [1.1 De bezwaarprocedure](#)
 - [1.1.1 Bezwaar indienen](#)
 - [1.1.2 Eisen aan het bezwaarschrift](#)
 - [1.1.3 Verzuimherstel](#)
 - [1.1.4 Wijze van indiening](#)
 - [1.1.5 Indieningstermijn](#)
 - [1.1.6 Besluit niet ontvangen door belanghebbende](#)
 - [1.1.7 Eindpunt bezwaartermijn](#)
 - [1.1.7.1 Te laat ontvangen](#)
 - [1.1.7.2 Verschoonbare termijnoverschrijding](#)
 - [1.1.7.3 Bijzondere omstandigheden belanghebbende](#)
 - [1.1.7.4 Bijzondere omstandigheden B/T](#)
 - [1.1.8 Bezwaarbehandeling na tijdige ontvangst](#)
 - [1.1.8.1 Ontvangstbevestiging](#)
 - [1.1.8.2 Doorzendplicht](#)
 - [1.1.8.3 Uitstel van betaling](#)
 - [1.1.8.4 Inzage in dossier](#)
 - [1.1.8.5 Hoorplicht](#)
 - [Afzien van horen](#)
 - [Kennelijk niet-ontvankelijk](#)
 - [Voorbeelden kennelijk niet-ontvankelijk](#)
 - [Het bezwaar is kennelijk \(on\)gegrond](#)
 - [Voorbeelden kennelijk \(on\)gegrond](#)
 - [De belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen](#)
 - [Onterecht niet gehoord](#)

- [1.1.8.6 Intrekken bezwaarschrift](#)
 - [1.1.8.7 Reactie na Beslissing op bezwaar](#)
- [1.1.9 Te laat ingediend](#)
 - [1.1.9.1 Te laat ingediend, toch behandelen](#)
 - [1.1.9.2 Herziening tot vijf jaar na berekeningsjaar](#)
- [1.1.10 Beslissing op bezwaar \(bob\)](#)
 - [1.1.10.1 Beslistermijnen en verdaging](#)
 - [1.1.10.2 Niet tijdig beslissen](#)
 - [1.1.10.3 Nieuw primair besluit in de bezwaarfase](#)
 - [1.1.10.4 De beslissing op bezwaar](#)
 - [Dictum van de beslissing op bezwaar](#)
 - [Samenhang BOB en daarop volgende beschikking](#)
 - [Beslissing op bezwaar in het nadeel van de burger](#)
 - [Voorbeeld huur besluit in nadeel van de burger](#)
 - [Voorbeeld KOT besluit in nadeel van de burger](#)
 - [1.1.10.5 Bekendmaking](#)
 - [1.1.10.6 Beroepsmogelijkheid](#)
 - [1.1.10.7 Proceskostenvergoeding in de bezwaarfase](#)
 - [Voorwaarden voor proceskostenvergoeding](#)
 - [1.1.10.8 Voor vergoeding in aanmerking komende kosten](#)
 - [Kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand](#)
 - [Al dan niet beroepsmatig verleende rechtsbijstand](#)
 - [Berekenen te vergoeden bedrag](#)
 - [1.1.10.9 Bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep](#)
- [1.2 Beroep](#)
 - [1.2.1 Rechtsmiddelverwijzing en doorzending](#)
 - [1.2.2 Het voorwerp van geschil](#)
 - [1.2.2.1 Niet tijdig nemen van een besluit](#)
 - [Spoedeisend belang: de voorlopige voorziening](#)
 - [Voorbeeld jurisprudentie spoedeisend belang](#)
 - [Ontvankelijk bezwaar of beroep](#)
 - [Onomkeerbaarheid](#)
 - [Procedure voorlopige voorziening](#)
 - [Schorsende werking via voorlopige voorziening](#)
 - [Voorlopige voorziening bij uitstel van betaling](#)
 - [1.2.3 Ontvankelijkheid van het beroep](#)
 - [1.2.3.1 Procesbelang](#)
 - [1.2.3.2 Eisen aan het beroepschrift](#)
 - [Pro-forma beroepschrift](#)
 - [1.2.3.3 Beroepstermijn](#)
 - [1.2.3.4 Verplichte voorprocedure](#)
 - [1.2.3.5 Griffierecht](#)
 - [1.2.4 Beroep bij de rechter](#)
 - [1.2.4.1 Onderzoeksbevoegdheden van de rechter](#)
 - [1.2.4.2 Termijn](#)
 - [1.2.4.3 Verplicht informatie verstrekken](#)
 - [1.2.4.4 Verweerschrift en stukken](#)
 - [1.2.4.5 De zitting](#)
 - [Stukken indienen](#)
 - [Procedure zitting](#)
 - [1.2.5 Afwijkende behandelingsmogelijkheden](#)
 - [1.2.5.1 Versnelde behandeling](#)
 - [1.2.5.2 Vereenvoudigde behandeling](#)

- [Verzet](#)
 - [1.2.5.3 De nieuwe zaaksbehandeling](#)
 - [Betekenis voor bestuursorganen.](#)
 - [Belang voor B/T](#)
- [1.2.6 De omvang van het geding](#)
 - [1.2.6.1 Het bewijs](#)
- [1.2.7 Bestuurlijke lus](#)
 - [1.2.7.1 De wettelijke regeling](#)
 - [1.2.7.2 De tussenuitspraak](#)
 - [1.2.7.3 Instructies en termijn voor herstel](#)
 - [1.2.7.4 Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan](#)
- [1.2.8 Passeren van gebreken in een besluit: vormvoorschriften](#)
- [1.2.9 Einduitspraak](#)
 - [1.2.9.1 De uitspraak en enkele consequenties](#)
 - [1.2.9.2 Vernietiging van een besluit](#)
 - [1.2.9.3 Rechter voorziet zelf in de zaak](#)
 - [1.2.9.4 “Brummenlijn”](#)
 - [1.2.9.5 Incidenteel hoger beroep](#)
 - [1.2.9.6 De judiciële lus](#)
- [1.2.10 Schadevergoeding Awb](#)
 - [1.2.10.1 Schadevergoeding schending redelijke termijn EVRM](#)
 - [1.2.10.2 Schadevergoeding via de rechter](#)
- [1.2.11 Proceskostenvergoeding beroep](#)
 - [1.2.11.1 Punten per proceshandeling](#)
 - [Procedures Awb hoofdstuk 8](#)
 - [Prejudiciële procedures Hof van Justitie Europese Gemeenschappen](#)
 - [1.2.11.2 Puntenwaardering](#)
 - [1.2.11.3 Bezwaar en administratief beroep](#)
 - [1.2.11.4 Wegingsfactoren](#)
 - [1.2.11.5 Integrale kostenvergoeding](#)
- [2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar](#)
- [3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [23.00.00 - Bezwaar en beroep](#)
- 1 Bezwaar en Beroep

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

23.00.00 Bezwaar en beroep

2Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Stap 1

Is in de bezwaarfase alles goed gegaan maar geeft het beroep aanleiding voor een verbetering?

Zo nee: ga naar het stappenplan voor het nemen van een nieuwe beslissing op bezwaar (link)

Zo ja: ga naar stap 2

Stap 2

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling en kom je daarmee geheel tegemoet aan het beroep?

Zo ja: neem dan een nieuw primair besluit (BIP), schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 3

Stap 3

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling en kom je tot een hogere toeslag of voorschot?

Zo ja: neem dan een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 4

Stap 4

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling maar blijft het bedrag van de toeslag of het voorschot gelijk?

Zo ja: Neem de aanpassing in het verweerschrift op

Zo nee: ga naar stap 5

Stap 5

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van het eerdere voorschot en kom je tot een lager voorschot?

Zo ja: neem een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 6

Stap 6

Zou de informatie in het beroep leiden tot een herziening van de definitieve vaststelling ten nadele van de belanghebbende en dus een lagere toeslag? Is Belastingdienst/Toeslagen bovendien bevoegd op grond van artikel 21, a of b, Awir een besluit te nemen?

Zo ja: neem een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: : vermeld de fout die is gemaakt in de beoordeling van de aanspraak en schrijf erbij dat je voor dit jaar niet bevoegd bent gebleken er iets aan te doen, maar dat je dat voor de komende jaren wel zult doen.

Terug naar paragraaf 2.3.2.2

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [23.00.00 Bezwaar en beroep](#)
 - [1 Bezwaar en Beroep](#)
 - [2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar](#)
 - [3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [23.00.00 - Bezwaar en beroep](#)
- 2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

23.00.00 Bezwaar en beroep

3Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Stap 1

Verwacht je dat de beslissing op bezwaar door de rechtbank vernietigd gaat worden omdat in de bezwaarfase een fout is gemaakt?

Zo nee: schrijf een verweerschrift

Zo ja: ga naar stap 2

Stap 2

Als je het nu wel goed doet (de kennis is vergaard/de gronden worden behandeld/het recht wordt juist toegepast) kom je dan geheel aan het beroep tegemoet en kan het beroep dan worden ingetrokken?

Zo ja: neem dan een nieuwe BOB, trek de oude in en stuur deze nieuwe BOB naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 3

Stap 3

Als je het nu wel goed doet (zie bij stap 2) kom je dan tot een ander toeslagbedrag?

Zo ja: neem dan een nieuwe BOB, trek de oude in en stuur deze nieuwe BOB naar de rechtbank

Zo nee: Laat de BOB in stand en breng verbetering aan door middel van een verweerschrift.

Terug naar paragraaf 2.3.2.3

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [23.00.00 Bezwaar en beroep](#)
 - [1 Bezwaar en Beroep](#)
 - [2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar](#)

- [3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [23.00.00 - Bezwaar en beroep](#)
- 3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

24.00.00 Klachten

1 Klachten Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1.1 Waarom klachtbehandeling en wat is nu eigenlijk een klacht?

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Waarom klachtbehandeling Klik voor dialoogschermd met permalink

Iedereen heeft het recht om een verzoek bij het bevoegde gezag in te dienen ([artikel 5](#) van de Grondwet, het petitierecht). Het recht om te klagen vloeit hieruit voort, maar is ruimer omdat het klachtrecht anders dan het petitierecht ook ziet op mondelinge klachten.

Per 1 juli 1999 is [hoofdstuk 9](#) van de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) (“Klachtbehandeling”) in werking getreden. Door opname van de klachtregeling in [hoofdstuk 9](#) van de Awb wordt de samenhang met de belangrijkste bestuursrechtelijke middelen van bescherming tegen de overheid (bezwaar en beroep) beklemtoond. De klachtregeling is complementair aan de regeling van bezwaar en beroep tegen besluiten, die in de hoofdstukken 6 t/m 8 staan. Een klachtprocedure is gericht op het verkrijgen van een rechtens niet-bindend oordeel over het overheidshandelen. Het doel van de regeling is dus niet het openen van een rechtsgang waarlangs kan worden opgekomen tegen besluiten.

Anders dan bij de beoordeling van besluiten door de rechter is bij klachtbehandeling het toetsingskader niet beperkt tot de rechtmatigheid. Bij klachtbehandeling wordt namelijk bekeken of het bestuursorgaan zich tegenover een klager behoorlijk heeft gedragen, wat een ruimere toetsing inhoudt. De rechtmatigheid maakt wel deel uit van de behoorlijkheidsnormen waaraan bij klachtbehandeling wordt getoetst. Onder omstandigheden kan de voorgestelde, eenvoudig toegankelijke klachtprocedure een alternatief zijn voor een gang naar de rechter. De klachtprocedure mag niet oneigenlijk worden gebruikt om een besluit inhoudelijk aan de orde te stellen. Daarvoor bestaat bezwaar en beroep. Bij klachten kan gedacht worden aan situaties waarbij het de burger meer gaat om een nadere uitleg van een besluit of van de gang van zaken. Zo kan een bezwaarprocedure of een dure en arbeidsintensieve gang naar de rechter worden voorkomen. Je ziet tegenwoordig overigens dat de aard van een zitting in de bestuursrechtspraak verandert. De rechter wil veel vaker dat een bestreden besluit veel meer wordt uitgelegd. Dat kan in bepaalde gevallen ook in een klachtprocedure.

De achtergrond voor de uitbreiding van de Awb met regels voor klachtbehandeling door bestuursorganen was dat de positie van burgers tegenover overheidsinstellingen moest worden versterkt. Dit kwam onder meer voort uit het steeds sterker wordende besef, zowel binnen de overheid als binnen het bedrijfsleven, dat een goede behandeling van een klacht bijdraagt aan een betere relatie met de cliënt en aan de kwaliteit van de dienstverlening. Zorgvuldige klachtbehandeling kan aldus bijdragen aan het herstel van het geschonden vertrouwen in het bestuur ([zie Memorie van Toelichting, Toelichting op artikel 9:10](#)).

In de [Memorie van Toelichting](#) bij [hoofdstuk 9](#) van de Awb passeert een aantal belangrijke aspecten van klachtbehandeling de revue. Zoals:

- het leereffect dat zorgvuldig onderzoek van klachten binnen het bestuursorgaan heeft en
- het belang van het voorkómen van nodeloze formalisering of bureaucratisering. Dat laatste belang wordt gediend door klachten zoveel mogelijk op informele wijze af te handelen.

Klachten informeel afdoen acht de wetgever van groot belang. Een op eenvoudige en informele wijze ingediende klacht kan vaak het beste ook op informele wijze worden afgedaan. Meer is niet nodig als dit tot een voor alle betrokkenen bevredigend resultaat leidt. Een formeler behandeling moet volgens de wetgever beperkt blijven tot klachten die niet op een eenvoudigere en minder geformaliseerde wijze kunnen worden opgelost, omdat de klacht:

- zich niet leent voor een dergelijke snelle en informele afhandeling dan wel
- hiermee niet tot tevredenheid van de klager kan worden opgelost.

Uitgaande van de algemene regel dat klachtbehandeling zorgvuldig plaats moet vinden, kan afhankelijk van het geval worden gekozen voor een andere aanpak.

Ruim klachtrecht **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Het recht om bij een bestuursorgaan een klacht in te dienen is in [artikel 9:1](#) van de Awb ruim geformuleerd. Het begrip “klacht” is in de Awb niet nader gedefinieerd. Dit is ingegeven door de gedachte om zo weinig mogelijk beperkingen te verbinden aan het indienen van een klacht. Klachten moeten betrekking hebben op de wijze waarop (een medewerker onder verantwoordelijkheid van) het bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Een gedraging is ook een nalaten.

In een brief die als een klacht moet worden behandeld, hoeft dus niet in grote letters het woord KLACHT voor te komen. Het uitgangspunt is: Een klacht is een klacht als een klager het als een klacht heeft bedoeld.

Geen klachtbehandeling **Klik voor dialoogscherm met permalink**

[Artikel 9:8](#) van de Awb kent een limitatieve opsomming van uitzonderingen op de behandelplicht van een klacht. De klachtprocedure is gericht op het verkrijgen van een rechtens niet-bindend oordeel omtrent het overheidshandelen. Het doel van de regeling is dus niet het openen van een rechtsgang waarlangs kan worden opgekomen tegen besluiten. Maar bijvoorbeeld ook een bagatelklacht hoeft niet in behandeling te worden genomen. We kunnen een klacht buiten behandeling laten indien:

- het belang van de klager of
- het gewicht van de gedraging

te gering is. Volledige behandeling van dit soort klachten kan een te zware belasting voor de organisatie zijn.

Algemene klachten over beleid of over beleidsuitvoering in het algemeen hebben geen betrekking op een bepaalde aangelegenheid, terwijl ook meer algemene wensen over het optreden en/of het beleid van het bestuursorgaan niet onder de klachtenregeling van [hoofdstuk 9](#) van de Awb vallen.

Hoewel de Belastingdienst hier een zekere beoordelingsruimte heeft, past terughoudendheid. Er mag niet lichtvaardig worden besloten om een klacht niet in behandeling te nemen. Gebeurt dat wel, dan kan de klager zich tot de Nationale ombudsman wenden, die op een juiste toepassing van deze beoordelingsruimte toeziet. Een besluit om een klacht niet in behandeling te nemen moet uitgebreid worden gemotiveerd. Het is verstandig om in die gevallen eerst telefonisch contact met de klager op te nemen om te beoordelen waar de klager precies op

aanstuurt. Bovendien is iedere klacht een kans en kan de organisatie – soms onverwacht – leren van de klacht, hoe eenvoudig deze misschien ook lijkt.

[Naar boven](#)

1.1.2 Wat is het doel van klachtbehandeling? **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Er zijn twee doelen te benoemen:

1. Herstel van contact en klacht naar tevredenheid oplossen;
2. Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten.

Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht

[Naar boven](#)

1.1.2.1 Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Ergernis en frustratie. Dat is doorgaans de overheersende emotie bij klachtbehandeling. Niet alleen bij de burger, maar ook bij de instantie die de klacht ontvangt. De burger ergert zich omdat hij geen gehoor krijgt of niemand echt geïnteresseerd is om zijn probleem op te lossen. De ontvanger van de klacht omdat een klacht lastig is en vervelend, een vorm van kritiek waar hij iets mee moet. De kern van ideale klachtbehandeling zit in het wegnemen van deze ergernis aan beide kanten. De burger moet de overheid een kans geven om de gemaakte fout, hoe vervelend ook, te herstellen. De overheid moet de burger serieus nemen, de klacht los zien van de negatieve lading en proberen de klacht in haar voordeel te gebruiken. Open staan voor de klacht. De Belastingdienst stelt zich daarbij laagdrempelig op.

Het herstellen van het vaak verstoorde contact tussen burger en de Belastingdienst en het terugkrijgen van het verloren vertrouwen in de Belastingdienst speelt hierbij een rol. Daarnaast is het (waar mogelijk) oplossen van het probleem dat aan de klacht ten grondslag ligt bij de klachtbehandeling een belangrijk aspect.

[Naar boven](#)

1.1.2.2 Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Ook het belang van de overheid zelf is gediend met zorgvuldig onderzoek en behoorlijke afhandeling van klachten. Zorgvuldig onderzoek van klachten binnen het bestuursorgaan heeft een belangrijk leereffect. In het kader van het streven naar verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening, leveren klachten van burgers immers een schat aan concrete en bruikbare informatie op.

Een lerende organisatie werkt aan het voorkómen van klachten, het bewerkstelligen van een hogere klanttevredenheid en streeft naar procesoptimalisatie. In het kader daarvan is een leercirkel ingericht.

De Belastingdienst wil niet alleen klachten oplossen, maar ook klachten voorkómen door naar aanleiding van de klachtbehandeling verbetervoorstellen aan te dragen zodat de organisatie zijn processen kan verbeteren en de klanttevredenheid kan verhogen. Daarvoor is het proces Leercirkel van het klachtproces ingericht. Dit is het proces van het aanleveren van verbetervoorstellen op basis van klachtsignalen.

Een verbetervoorstel komt voort uit een signaal waaruit blijkt dat een proces of dienst (structureel) niet goed loopt en naar aanleiding waarvan verondersteld wordt dat het proces of de dienst geoptimaliseerd kan worden. Daarnaast kan een signaal ook een (incidentele) basis hebben waarbij het organisatie- of klantbelang dusdanig zwaarwegend is dat een verbetering noodzakelijk is.

De leercirkel klachtproces bestaat uit de volgende stappen:

- Waarnemingen (=klachten) verzamelen
- Signalen onderkennen
- Impact- en oorzaakanalyse
- Verbetervoorstellen aanleveren
- Verbeteracties formuleren, doorvoeren en monitoren
- Feedback over verbetervoorstellen
- Resultaat meten

In de Toelichting Checklist verbetervoorstel en Sjabloon verbetervoorstel wordt elk stap afzonderlijk beschreven.

[Naar boven](#)

1.2 Uitgangspunten bij de klachtbehandeling

 Klik voor dialoogschermd met permalink

1.2.1 Onderscheid: formele en informele afhandeling

 Klik voor dialoogschermd met permalink

Bij de klachtbehandeling moet er evenwicht zijn tussen het bieden van voldoende waarborgen voor een zorgvuldige klachtbehandeling enerzijds, en het voorkómen vanodeloze formalisering of bureaucratisering anderzijds. De mogelijkheid voor eenvoudige, informele klachtbehandeling staat dus steeds open. De Belastingdienst zal, waar dat mogelijk is, proberen om een klacht via de informele weg af te handelen.

Het volgen van een met duidelijke en meer formele waarborgen omgeven procedure moet beperkt blijven tot klachten die niet op een eenvoudigere en minder geformaliseerde wijze kunnen worden opgelost, al is het oordeel van de klager uiteindelijk doorslaggevend.

[Naar boven](#)

1.2.2 Dienstverlening **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Een goede behandeling van een klacht draagt niet alleen bij aan een betere relatie met de belastingplichtige of toeslaggerechtigde, maar een goede behandeling van een klacht draagt ook bij aan de kwaliteit van dienstverlening. Goede klachtbehandeling is dus goede dienstverlening en is daarom een van de uitgangspunten bij de klachtbehandeling.

Een goede dienstverlening betekent tevens een professionele houding tonen naar interne partners binnen de Belastingdienst en naar externe partners zoals de Nationale ombudsman. Duidelijke communicatie en het nakomen van afspraken zijn daarbij belangrijk. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de afhandeling van klachten zelf en in het contact met de klager.

In het belang van de dienstverlening wordt bij de klachtbehandeling zoveel als mogelijk aangesloten bij de wensen van de klager. De Belastingdienst stelt zich daarbij pro-actief en oplossingsgericht op. Het gaat niet

alleen om het oplossen van het onderliggende inhoudelijke probleem, maar het gaat ook om aandacht voor de klager zelf.

De klachtbehandelaar moet zich realiseren, dat een klacht pas is afgehandeld als de toezegging die hij of zij gedaan heeft ook daadwerkelijk is nagekomen. Nazorg is dus een belangrijk aspect van dienstverlening.

[Naar boven](#)

1.2.2.1 Snelheid: binnen 7 kalenderdagen het eerste (telefonische) contact met klager

 Klik voor dialoogschermb met permalink

Een belangrijk aspect van de klachtbehandeling is het herstel van contact met de klager. Onder andere uit de periodiek gehouden Monitor tevredenheid klachtafhandeling blijkt, dat de klager een snel contact weet te waarderen. Met een direct telefonisch contact kan opheldering of genoegdoening worden gegeven en kan een klacht vaak naar tevredenheid worden afgedaan. In andere gevallen bestaat het eerste contact alleen uit het telefonisch bevestigen van de ontvangst van de klacht en het geven van een naam en telefoonnummer van de klachtbehandelaar. In dat geval is het telefonisch contact slechts een eerste stap naar de oplossing van de klacht. Binnen de Belastingdienst geldt de afspraak, dat binnen 7 dagen na binnenkomst van de klacht telefonisch contact met de klager is gelegd. Indien de betrokkene daarmee instemt, kan dat gesprek meteen als ontvangstbevestiging dienen en kan een schriftelijke ontvangstbevestiging dan achterwege blijven. Natuurlijk moet dan wel in het dossier worden vastgelegd dat het telefoongesprek heeft plaatsgevonden.

[Naar boven](#)

1.2.2.2 Snelheid: Afhandeling binnen de termijn Klik voor dialoogschermb met permalink

Klagers moeten de zekerheid hebben dat hun klacht vlot wordt afgehandeld. Hoewel er voor de afhandeling van een klacht een wettelijke termijn staat van 6 weken, met nog eens een mogelijkheid tot verdagen met vier weken, is een kortere behandeltermijn het streven.

Een snelle behandeling mag niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid: snelheid is op zichzelf geen doel. Een duidelijke en tijdige communicatie over de voortgang met de klager is wel belangrijk.

[Naar boven](#)

1.2.2.3 Zorgvuldigheid Klik voor dialoogschermb met permalink

Voor de overheid is zorgvuldige klachtbehandeling een vereiste dat voortvloeit uit de beginselen van behoorlijk bestuur ([zie Hoofdstuk 13](#)) en een kwestie van bestuurlijke betamelijkheid. We moeten voortdurend in het oog houden dat we een dienende functie hebben en dat we ons in ons handelen niet primair door andere overwegingen moeten laten leiden. Het is de plicht van B/T om signalen die erop duiden dat aan die dienende functie op enige wijze afbreuk wordt gedaan op hun merites te beoordelen en zo nodig te corrigeren. Zorgvuldige klachtbehandeling kan zo bijdragen aan herstel van het geschonden vertrouwen in B/T.

Wat een zorgvuldige afdoening precies inhoudt zal overigens van geval tot geval verschillen. Bij een mondeling of telefonisch ingediende klacht kan het geven van opheldering of het aanbieden van verontschuldigheden vaak al een goede reactie zijn.

Vaak kunnen klachten ook telefonisch worden afgedaan. De wijze van afdoening zegt dan ook niet per definitie iets over de zorgvuldigheid. Om welke klacht het ook gaat, neem de klager in ieder geval altijd serieus. Daar begint de klachtbehandeling mee die verder inhoudelijke, procedurele en klacht-oplossende aspecten kent. Klachtbehandeling moet dus volledig zijn.

[Naar boven](#)

1.2.2.4 Volledige behandeling Klik voor dialoogschermb met permalink

Op welke wijze het onderzoek naar een klacht dient plaats te vinden, is niet voorgeschreven. [Hoofdstuk 9](#) van de Awb geeft slechts het kader waarbinnen ieder bestuursorgaan zijn interne klachtbehandeling kan inrichten. Een volledige behandeling van de klacht ligt voor de hand, maar in de praktijk komt het nog vaak genoeg voor dat de klachtbehandeling zich beperkt tot het oplossen van het probleem. Op welke wijze het onderzoek naar een klacht dient plaats te vinden, is niet zich beperkt tot het oplossen van het probleem. Het herstel van vertrouwen en het tonen van begrip voor de situatie van de klager blijven daarbij soms onderbelicht. De klachtbehandelaar moet zich daarvan bewust zijn. Bedenk hoe je een eigen klacht zelf graag behandeld zou zien willen zien.

[Naar boven](#)

1.2.3 Klachtbehandeling voor Burgers en Bedrijven (KBB)

 Klik voor dialoogschermb met permalink

Sinds 2014 worden klachten door alle dienstonderdelen (behalve de FIOD) geregistreerd in KBB. Dit registratiesysteem fungeert tevens als archief en voorziet in het bewaken van “nazorg”. Bovendien wordt uit KBB voortgangsinformatie en bestuursinformatie afgeleid.

Voor Belastingdienst/Belastingen (Particulieren Dienstverlening en Bezwaar, hierna: PDB) speelt bij de registratie en de toedeling van klachten het Centraal Punt Klachten een belangrijke rol. Het Centraal Punt Klachten fungeert als een centrale postbus voor PDB, boekt al diens klachten in KBB, registreert deze en deelt de klachten aan de vier PDB klachtenteams toe. Ieder PDB team zorgt daarna dat klachten aan de klachtbehandelaren ter behandeling worden toebedeeld.

Belastingdienst/Toeslagen ontvangt zijn klachten via een andere weg. Al die klachten worden ontvangen via zijn centrale postbus in Heerlen. De toeslagenklachten worden aldaar gedigitaliseerd en via elektronische weg naar Belastingdienst/Toeslagen gestuurd. Vervolgens zorgt het Klachten Service Team voor verdere administratieve verwerking en het deelt de klachten aan klachtbehandelaren ter behandeling toe.

De klachtbehandelaren leggen alle handelacties en relevante documenten (zoals uitgaande brieven) vast in KBB.

[Naar boven](#)

1.3 Wettelijk kader Klik voor dialoogschermb met permalink

In [hoofdstuk 9](#) van de Awb is een aantal minimumvereisten neergelegd waaraan klachtbehandeling door bestuursorganen moet voldoen. De [afdelingen 9.1.1](#). (“Algemene bepalingen”, bestaande uit de artikelen 9:1 tot en met 9:3) en [9.1.2](#). (“De behandeling van klaagschriften”, bestaande uit de artikelen 9:4 tot en met 9:12a) zijn dwingend recht. Dit betekent dat van deze bepalingen niet mag worden afgeweken. Uitzonderingen worden daarop in de praktijk wel eens gemaakt zoals bijvoorbeeld door de ontvangst niet schriftelijk maar telefonisch te bevestigen. Belangrijk is daarom dat de klager daarmee instemt. Een klacht kan uiteindelijk op velerlei manieren worden afgehandeld, als de klager daarmee maar akkoord is. Bestuursorganen zijn vrij om extra voorschriften in hun eigen klachtregelingen op te nemen, met name als deze extra waarborgen voor de burger bevatten.

[Naar boven](#)

1.3.1 Klachtrecht (' [Artikel 9:1](#) ' Awb) Klik voor dialoogschermb met permalink

Wat is een klacht? Klik voor dialoogschermb met permalink

De Algemene wet bestuursrecht kent geen vastomlijnde definitie van een klacht. Het begrip klacht moet dan ook ruim worden geïnterpreteerd en is in feite iedere uiting van ongenoegen.

Klachten gaan over de wijze waarop het bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens de klager of een ander heeft gedragen. Een klacht kan betrekking hebben op bijvoorbeeld een gedraging van een medewerker van het bestuursorgaan (bejegeningssklachten), maar ook om administratieve procesvoering (bijvoorbeeld toonzetting in brieven, falende voorlichting of communicatie) of om de wijze waarop een besluit is voorbereid (bijvoorbeeld lange behandelduur). Een gedraging is ook een “nalaten”.

Algemene klachten over beleid dan wel beleidsuitvoering in het algemeen hebben geen betrekking op een bepaalde aangelegenheid. Algemene wensen over het optreden van de bewindspersoon of een ambtenaar blijven ook buiten het bereik van de klachtenregeling, want zij gaan niet over een gedraging jegens iemand.

Wie kan een klacht indienen? **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Dat het klachtrecht ruim is geformuleerd, is ten dele een uitvloeisel van het in [artikel 5](#) van de Grondwet neergelegde petitierecht, dat een ieder het recht geeft om schriftelijk verzoeken bij het bevoegd gezag in te dienen. Evenals in [artikel 5](#) Grondwet moeten onder «ieder» zowel natuurlijke personen als rechtspersonen worden verstaan.

Bij wie en hoe kan een klacht worden ingediend? **Klik voor dialoogscherf met permalink**

De kring van adressanten van het verzoek is in [artikel 9:1](#) van de Awb beperkter dan in [artikel 5](#) van de Grondwet. De klachtregeling heeft alleen betrekking op klachten over bestuursorganen. Wat in dit verband onder een bestuursorgaan wordt verstaan is geregeld in [artikel 1:1](#) van de Awb. Verzoeken in de zin van de Grondwet kunnen bij «het bevoegd gezag» worden ingediend, en dat is een ruimere kring van adressanten.

[Artikel 9:1](#) van de Awb is ruimer dan het petitierecht, dat deze bepaling ook geldt voor mondelinge klachten, terwijl [artikel 5](#) van de Grondwet slechts ziet op schriftelijk ingediende verzoeken. Een klacht kan dus zowel telefonisch en mondeling als schriftelijk bij het bestuursorgaan worden ingediend.

Doorzendplicht **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Als een klacht niet voor de B/T is bestemd, wordt de klacht op grond van [artikel 2:3 lid 1](#) van de Awb zo spoedig mogelijk naar het bevoegde bestuursorgaan doorgezonden. De klager wordt in dat geval van de doorzending schriftelijk op de hoogte gesteld.

Wanneer een klacht binnen de Belastingdienst door het ene dienstondereel aan het andere wordt overgedragen, wordt de klager binnen 7 dagen na ontvangst van de klacht door het overdragende dienstonderdeel telefonisch of schriftelijk (immers de klager heeft niet altijd een telefoonnummer vermeld) van de doorzending op de hoogte gesteld.

[Naar boven](#)

1.3.2 Behoorlijke klachtbehandeling (' [artikel 9:2](#) ' Awb)

 Klik voor dialoogscherf met permalink

1.3.2.1 Aspecten van een behoorlijke klachtbehandeling **Klik voor dialoogscherf met permalink**

Zorgplicht voor behoorlijke klachtbehandeling **Klik voor dialoogscherf met permalink**

De bepalingen omtrent behoorlijke klachtbehandeling zijn op alle soorten van klachten van toepassing. Het bevat de algemene verplichting om zorg te dragen voor een behoorlijke klachtbehandeling.

Gezien de diversiteit van de klachten die kunnen binnenkomen is het niet gewenst om voor alle soorten van klachten nadere regels te stellen. Bestuursorganen kunnen het beste zelf beoordelen hoe in hun situatie de klachtbehandeling van bijvoorbeeld telefonisch binnenkomende klachten vorm moet krijgen. Toch is de bepaling niet vrijblijvend. Zij verlangt dat bestuursorganen – zeker bestuursorganen die veel contacten met het publiek onderhouden – zich rekenschap geven van de verschillende aspecten die bij een goede klachtbehandeling aan de orde zijn, en daarvoor ook een gedragslijn ontwikkelen. Zo zal verzekerd moeten zijn dat er voldoende gelegenheid is om klachten in te dienen, hetgeen bijvoorbeeld ook eisen kan stellen aan de (telefonische) bereikbaarheid.

Telefonisch of mondeling ingediende klachten [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Voor alle klachten geldt, ook voor de telefonisch of mondeling ingediende klachten waarop niet direct een bevredigend antwoord kan worden gegeven, dat enigerlei reactie van de kant van het bestuur moet volgen. Tegelijkertijd hoeven op dat punt geen specifieke eisen te worden gesteld, ook om er voor te zorgen dat het stellen van algemene regels niet tot zinloze formalisering leidt. Uit het feit dat geen nadere regels inzake de behandeling van mondelinge klachten zijn gesteld kan niet de conclusie worden getrokken dat mondelinge klachten niet zorgvuldig behandeld behoeven te worden.

Ontevreden over afhandeling [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Als de burger ontevreden is over de afhandeling van zijn (schriftelijke of mondelinge) klacht kan hij daarna een klacht indienen bij de Nationale ombudsman. Tenminste, als deze bevoegd is kennis te nemen van een klacht over het betreffende bestuursorgaan. Bij een telefonische afhandeling van de klacht moet die afhandeling schriftelijk bevestigd worden.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor bevoegdheden ambtenaren [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Ingevolge [artikel 9:1](#), tweede lid van de Awb worden gedragingen van personen die werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan aangemerkt als gedragingen van dat bestuursorgaan. In verband daarmee moet een bestuursorgaan ook zorg dragen voor een goede behandeling van klachten over gedragingen van personen die onder zijn verantwoordelijkheid werkzaam zijn. Deze klachten worden daarom door de klachtcoördinator afgehandeld.

Geen beroep mogelijk [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Tegen een besluit over de behandeling van een klacht kan geen beroep worden ingesteld ([artikel 9:3](#) Awb). Dit is:

- om een onnodige opeenstapeling van procedures te voorkómen;
- opdat de klachtbehandeling haar informele karakter niet verliest.

Hier vloeit automatisch uit voort, dat tegen de afhandeling van een klacht ook geen bezwaar kan worden gemaakt.

Is de betrokkene het niet eens met de wijze waarop zijn of haar klacht is afgehandeld, dan staan de burger nog de volgende mogelijkheden ter beschikking:

- een klacht indienen bij de Nationale ombudsman, mits deze bevoegd is klachten over het betreffende bestuursorgaan in behandeling te nemen;

- een verzoek sturen aan de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer;
- een verzoek sturen aan de Commissie voor de Verzoekschriften van de Eerste Kamer.

Indien naar aanleiding van de conclusies van het klachtonderzoek een besluit wordt gewijzigd of ingetrokken of een (nieuw) besluit wordt genomen staat daartegen uiteraard wel weer een rechtsgang open. Een dergelijk besluit is immers geen besluit over de behandeling van een klacht als bedoeld in [artikel 9:3](#) van de Awb.

Ontvankelijkheid [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De ontvankelijkheidsvereisten van [artikel 9:4](#) Awb lijken in hoofdzaak op die in [artikel 6:5](#) van de Awb aan bezwaar- en beroepschriften zijn gesteld.

Het klaagschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van de gedraging waartegen de klacht is gericht.

De indiener moet eventueel zorgen voor een vertaling van de klacht in de Nederlandse taal.

Deze vereisten gelden voor het telefonisch, mondeling of via e-mail indienen van klachten niet. De wetgever heeft hier het risico van formalisering en bureaucratisering willen vermijden. Het staat het bestuursorgaan uiteraard vrij om in bijzondere omstandigheden ook mondelinge klachten volgens de procedure van deze afdeling te behandelen; een verplichting daartoe bestaat niet.

De klager kan een natuurlijke of een rechtspersoon zijn. Een klacht over een gedraging jegens een werknemer van een bedrijf kan onder omstandigheden zowel door de werknemer zelf als door (de directie van) het bedrijf worden ingediend. Ook het bedrijf zal in een dergelijk geval een belang moeten hebben bij de behandeling van de klacht. Als klager een rechtspersoon is, moet wel geverifieerd worden of degene die de klacht toezendt, de rechtspersoon kan vertegenwoordigen. Dit houdt ook verband met de geheimhoudingsplicht.

Een omschrijving van de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, zal in het algemeen voor het bestuursorgaan over wiens gedraging wordt geklaagd, voldoende zijn. Ook wordt niet verlangd dat de klager moet vermelden wie de gewraakte gedraging heeft verricht. Voor het bestuursorgaan zelf zal dit veelal gemakkelijker zijn na te gaan dan voor de klager, die veelal onbekend is met de namen van degenen die met hem in contact zijn geweest.

Het klaagschrift aanvullen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Als een klaagschrift niet voldoet aan de ontvankelijkheidseisen of niet gericht is tegen een gedraging van het bestuursorgaan, hoeft het bestuursorgaan de klacht niet volgens [afdeling 9.1.2](#) van de Awb af te handelen. Dat neemt niet weg dat het bestuursorgaan moet zorgen voor een behoorlijke klachtbehandeling. Dat kan ertoe leiden dat de klager in de gelegenheid wordt gesteld zijn klaagschrift aan te vullen. Indien daarna alle voorwaarden van [artikel 9:4](#), tweede lid van de Awb, zijn vervuld, geldt onverkort de behandelingsplicht.

Informele klachtbehandeling [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Een van de uitgangspunten bij de klachtafhandeling binnen de Belastingdienst is, dat klachten zoveel mogelijk via informele weg worden afgehandeld ([artikel 9:5](#) Awb). De klager moet hiermee uiteraard wel instemmen. Zodra het bestuursorgaan naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen, vervalt de

verplichting tot het verder toepassen van [afdeling 9.1.2](#) van de Awb. Het hoeft dus niet tot een uitgebreide afhandeling met een formele afdoeningsbrief van de klacht te komen.

Een zorgvuldige klachtbehandeling beoogt een verbetering van het verkeer tussen burgers en bestuursorganen en van de kwaliteit van de dienstverlening. Is er aan de klacht naar tevredenheid van de burger tegemoet gekomen, dan is er geen reden meer om de procedure verder te volgen. Daarom is in dit artikel bepaald dat in dat geval de verplichting tot het verder toepassen van de regels van deze afdeling vervalt. Het artikel beoogt daarmee bestuursorganen zoveel mogelijk ruimte te bieden voor een snelle en informele afhandeling van klachten.

Klagertevredenheid [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Van de verdere procedure kan in ieder stadium worden afgezien wanneer naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen. Die tevredenheid behoeft niet op een bepaalde wijze te blijken, maar bij onzekerheid over de vraag of zij aanwezig was moet het bestuursorgaan kunnen aantonen dat daarvan sprake was. Zij kan niet worden aangenomen louter op grond van het feit dat het bestuur zelf overtuigd was van de adequaatheid of redelijkheid van de eigen reactie op de klacht: het gaat immers om de vraag of de klager tevreden was, en niet of hij naar het oordeel van het bestuursorgaan tevreden had behoren te zijn.

Geen verplichting tot schriftelijke bevestiging [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Om te voorkomen dat verschil van mening hierover pas veel later blijkt, kan het verstandig zijn dat het bestuursorgaan de klager schriftelijk meedeelt ervan uit te gaan dat de klacht naar tevredenheid is afgehandeld. Indien de klager niet tevreden blijkt over de meer informele afhandeling van zijn klacht, zal deze klacht overeenkomstig dit hoofdstuk verder moeten worden afgehandeld.

Ontvangstbevestiging [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Het is een vereiste van behoorlijke klachtbehandeling dat een bestuursorgaan de ontvangst van het klaagschrift schriftelijk bevestigt ([artikel 9:6](#) Awb). De rechtszekerheid wordt daarmee gediend, ook omdat het tijdstip van de ontvangst van de klacht van belang is voor de termijn van behandeling.

Verplichte ontvangstbevestiging [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De verplichting van ontvangstbevestiging vloeit overigens ook voort uit de uitspraken van de Nationale ombudsman, die voor ieder aan het bestuur gericht geschrift een schriftelijke reactie verlangt. In [artikel 6:14](#) van de Awb is voor de ontvangst van bezwaar- en beroepschriften hetzelfde voorschrift opgenomen.

Telefonische ontvangstbevestiging [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De praktijk wijst uit, dat een schriftelijke ontvangstbevestiging in de regel niet nodig is als er binnen 7 dagen met de klager gebeld is. Als de klager daarmee niet instemt, dan wordt alsnog een schriftelijke ontvangstbevestiging gestuurd.

Informatie over klachtprocedure [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Doelmatig is om bij de ontvangstbevestiging meteen informatie te verstrekken over de verdere klachtprocedure, waaronder de mededeling dat de klager in de gelegenheid zal worden gesteld te worden gehoord.

Onpartijdige behandeling [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De klacht wordt behandeld door een klachtbehandelaar die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest ([artikel 9:7](#) Awb). Een te grote betrokkenheid bij de zaak op grond van een

bestuurlijke of ambtelijke verantwoordelijkheid moet worden vermeden. Een parallel kan hierbij worden getrokken met de bezwaarprocedure.

Uitzondering op behandelingsplicht Klik voor dialoogscherf met permalink

De indiening van een klaagschrift dat voldoet aan de in [artikel 9:4](#) van de Awb gestelde eisen, schept voor het bestuursorgaan een verplichting tot onderzoek ter zake, behoudens in de gevallen die in het eerste lid van [artikel 9:8](#) van de Awb zijn opgesomd. Het is een facultatieve bepaling: het bestuursorgaan is in die gevallen niet verplicht, maar wel bevoegd, de klacht te behandelen en hoeft dus geen gebruik te maken van de uitzondering.

Als het bestuursorgaan de klacht niet in behandeling neemt op grond van één van de wettelijke uitzonderingen, wordt de klager daarvan zo snel mogelijk en in ieder geval binnen vier weken na ontvangst van de klacht schriftelijk op de hoogte gesteld ([artikel 9:8](#), derde lid van de Awb), onder vermelding van de reden. Bij de kennisgeving wordt vermeld dat klager zich desgewenst met een verzoekschrift tot de Nationale Ombudsman kan wenden ([artikel 9:8](#), derde lid jo. [artikel 9:12](#), tweede lid van de Awb). De Nationale Ombudsman kan dan zo nodig het juiste gebruik van de bevoegdheid van [artikel 9:8](#) van de Awb toetsen.

Herhaalde klacht (eerste lid, onderdeel a) Klik voor dialoogscherf met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging waarover al eerder een klacht is ingediend en behandeld. Van een herhaalde klacht is geen sprake als er nieuwe feiten of omstandigheden worden aangedragen, die een nieuw licht op de klacht werpen.

Een-jaartermijn (eerste lid, onderdeel b) Klik voor dialoogscherf met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden. De reden voor deze uitzondering is vooral een praktische: een onderzoek naar feiten die lange tijd geleden hebben plaatsgevonden, is lastiger uit te voeren dan naar meer recente gebeurtenissen.

Samenloop met bezwaar (eerste lid, onderdeel c) Klik voor dialoogscherf met permalink

Het object van een klacht is een gedraging. Een gedraging kan ook een besluit omvatten. Denkbaar is dan dat de klacht moet worden gezien als het vragen van een voorziening tegen het desbetreffende besluit. In dat geval moet een onderscheid worden gemaakt tussen samenloop van de klachtprocedure in de bezwaarfase en samenloop in de beroepsfase.

Indien door de klager bezwaar had kunnen worden gemaakt tegen de bestreden gedraging, maar deze dat niet heeft gedaan, hoeft het bestuursorgaan de klacht niet meer te behandelen. Met deze bepaling wordt voorkómen dat de klachtprocedure oneigenlijk wordt gebruikt door hen, die te laat zijn met het indienen van een bezwaarschrift. (De klacht kan dan wel worden behandeld als een verzoek om ambtshalve herziening).

Indien de mogelijkheid van bezwaar nog wel openstaat moet de klacht in behandeling worden genomen en is in beginsel dus een gecombineerde behandeling van klaag- en bezwaarschrift mogelijk. Het is in dergelijke gevallen goed om contact op te nemen met de indiener van de klacht en te vragen wat zijn bedoeling is en welke reactie hij verwacht van het bestuursorgaan.

Samenloop met de beroepsfase (eerste lid, onderdeel d) Klik voor dialoogscherf met permalink

Bij samenloop in de beroepsfase is bepaald dat de klacht niet in behandeling behoeft te worden genomen indien de klager tegen die gedraging beroep kan of kon instellen. Daarmee kan worden voorkómen dat een zelfde gedraging voorwerp is van een interne klachtbehandeling en tegelijkertijd van een procedure voor de bestuursrechter of bij een ander bestuursorgaan (bij administratief beroep).

Het bovenstaande geldt niet als de klacht gaat over het niet tijdig nemen van een besluit. Ook dan is het goed om aan de indiener een toelichting te vragen; wellicht is sprake van een beroep tegen een fictief besluit (zie [artikel 6:2](#) en [artikel 6:12](#) van de Awb).

Ook hoeft een klacht niet in behandeling te worden genomen als de gedraging al aan het oordeel van een andere dan een administratieve rechter (bijv. de burgerlijke rechter) wordt of is onderworpen ([artikel 9:8](#), eerste lid, onderdeel d van de Awb).

Samenloop met een procedure bij een andere rechterlijke instantie (eerste lid, onderdeel e)

 [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Een met die voor het beroep vergelijkbare samenloopregeling is getroffen als een klacht betrekking heeft op een gedraging die door de civiele rechter is of wordt onderzocht of op een gedraging die onderwerp is in een strafrechtelijk onderzoek dan wel in verband met een strafrechtelijk onderzoek door de strafrechter wordt onderzocht.

Samenloop met opsporing en vervolging (eerste lid, onderdeel f) [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging waarover een opsporingsonderzoek of vervolging gaande is, of als die gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit.

Bagatelklachten (tweede lid) [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is. Volledige behandeling van dit soort klachten kan een te zware belasting met zich mee brengen voor bestuursorganen. Uiteraard mag een bestuursorgaan niet lichtvaardig besluiten om op deze grond van de behandeling van een klacht af te zien. Hoewel de Belastingdienst hier dus een zekere beoordelingsvrijheid heeft, moet enige terughoudendheid in acht worden genomen. Het is verstandig om in deze gevallen allereerst telefonisch contact met de klager op te nemen om te beoordelen waarop de klager precies aanstuurt.

[Naar boven](#)

1.3.2.2 De hoorplicht [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

De hoorplicht ([Artikel 9:10](#) Awb) vormt een essentieel onderdeel van de schriftelijke klachtprocedure. De indiener van de klacht wordt gehoord, en als dat van toepassing is ook de medewerker waartegen wordt geklaagd.

Als de klacht gaat over een concrete gedraging van een met naam genoemde ambtenaar, wordt een afschrift van de klacht aan de betrokken ambtenaar gezonden ([artikel 9:9](#) van de Awb). (Toezending is niet nodig als de klacht op grond van [artikel 9:8](#) van de Awb niet in behandeling wordt genomen). De betrokken ambtenaar kan zich door de toezending goed voorbereiden op het hoorgesprek dat met hem gevoerd gaat worden, waarin hij kan reageren op de klacht.

Het belang van het horen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Het horen is om meerdere redenen van belang:

- niet iedereen is even goed in staat om zijn gedachten schriftelijk te formuleren. Daarom moet de gelegenheid worden geboden dat de klager zijn mening mondeling bij het bestuursorgaan naar voren brengt.

- het horen kan er ook toe dienen om nadere informatie ter beschikking te krijgen.
- toepassing van het uitgangspunt van hoor en wederhoor dient voorts de waarheidsvinding. De klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, worden beiden in de gelegenheid gesteld op elkaars standpunten te kunnen reageren.

Door het horen van beide partijen bestaat de gelegenheid naar een oplossing te zoeken voor de problemen die ten grondslag liggen aan de klacht. Een belangrijke doelstelling van de klachtprocedure is het herstel van het geschonden vertrouwen in het bestuur. Door uitwisseling van informatie en wederzijdse inzichten kan het vertrouwen van de klager in het bestuur worden versterkt, ook als hij geen gelijk krijgt.

Horen door iemand die niet betrokken was bij de gedraging [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Het horen van klager zowel als van degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, vindt plaats door de in de wet bedoelde persoon die niet betrokken is geweest bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft.

Op die persoon rust de taak de klacht namens de B/T te behandelen en te beoordelen, en verzoeker namens het bestuursorgaan op de hoogte te stellen van de bevindingen. Van de klachtbehandelaar mag verwacht worden dat hij de klacht, vanuit een objectief en onafhankelijk oogpunt beoordeelt. De klachtbehandelaar kan tijdens het horen niet volstaan met een louter passieve houding waarin hij uitsluitend luistert. Van hem wordt een meer actieve rol verwacht waarbij hij tijdens het hoorgesprek vanuit zichzelf die informatie over het standpunt van het bestuursorgaan naar voren brengt die klager nodig heeft om zijn klacht zinvol te kunnen toelichten. Van de klachtbehandelaar wordt niet verwacht dat hij tijdens de hoorzitting met klager in discussie gaat over de waardering of beoordeling van de klacht en dat hij al tijdens de hoorzitting zijn standpunt daarover geeft. De hoorzitting dient er immers toe de klager de gelegenheid te bieden zijn klacht te verduidelijken en eventueel aanvullende informatie naar voren te brengen mede om de klachtbehandelaar in staat te stellen de klacht zo goed mogelijk te beoordelen. Het zou ook strijdig zijn met de bedoeling van het horen om van de klachtbehandelaar te verwachten dat hij al tijdens de hoorzitting zijn standpunt bekend maakt. Ook mag niet van de klachtbehandelaar verwacht worden dat hij ingaat op vragen van klager die het directe kader van de klacht te buiten gaan maar die bijvoorbeeld zien op een achterliggende, inhoudelijke (bijvoorbeeld fiscale) vraag.

De Awb regelt niet de gang van zaken tijdens het horen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Het bestuursorgaan maakt zelf een beoordeling of het wenselijk is om klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in elkaars aanwezigheid te laten horen. Telefonisch horen is niet zonder meer uitgesloten, maar moet wel zorgvuldig plaatsvinden. Het is alleen mogelijk indien er in overleg met de klager toe wordt besloten.

Verslag [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Van het hoorgesprek (ook als het telefonisch is) wordt een verslag gemaakt en aan de klager toegezonden ([artikel 9:10](#), derde lid van de Awb). In het verslag van het hoorgesprek moeten de hoofdlijnen van het verhandelde tijdens het horen worden vastgelegd. Vastlegging is ook belangrijk voor de rapportage over de bevindingen van het bestuursorgaan en voor de vorming van een dossier voor een eventuele procedure in een later stadium.

Afzien van het horen [Klik voor dialoogschermb met permalink](#)

Gelet op het belang van het horen zal slechts in een beperkt aantal gevallen van het horen van de klager kunnen worden afgezien. De wet noemt de situatie dat klacht kennelijk ongegrond is ([artikel 9:10](#), tweede lid van de Awb). Dit sluit aan bij [artikel 7:3](#), onder c van de Awb. Ook kan van horen worden afgezien als de klager zelf (schriftelijk of mondeling) heeft verklaard geen gebruik te willen maken van zijn hoorrecht.

[Naar boven](#)

1.3.2.3 Behandeltermijnen, verdagen en verlengen Klik voor dialoogscherf met permalink

De behandeltermijn Klik voor dialoogscherf met permalink

Het bestuursorgaan handelt de klacht binnen zes weken na ontvangst af ([artikel 9:11](#) Awb). Dit betekent niet dat, met de afhandeling van een klacht zolang kan worden gewacht. Een uitgangspunt bij de klachtbehandeling is een snelle afhandeling en in ieder geval het eerste (telefonische) contact met de klager binnen 7 dagen na ontvangst van de klacht.

Verdagen (tweede lid) Klik voor dialoogscherf met permalink

De afhandeling kan voor hoogstens vier weken worden verdaagd; dit moet schriftelijk worden meegedeeld.

Verlengen (derde lid) Klik voor dialoogscherf met permalink

Verder uitstel is mogelijk voor zover de klager daarmee schriftelijk instemt.

Er zijn situaties denkbaar waarin de gestelde termijnen als gevolg van overmacht niet worden gehaald, bijvoorbeeld als klagers in het buitenland verblijven en het inwinnen van nadere informatie veel tijd kost. Uiteraard is het bestuursorgaan ook wanneer de termijn voor behandeling is overschreden, nog steeds verplicht om de klacht zo voortvarend mogelijk verder af te handelen.

[Naar boven](#)

1.3.2.4 De (formele) afdoeningsbrief Klik voor dialoogscherf met permalink

De Belastingdienst is verplicht om na het afsluiten van het onderzoek ([artikel 9:12](#) Awb) de klager schriftelijk zijn bevindingen en eventuele conclusie mee te delen. Tevens moet daarbij worden vermeld of over de gedraging vervolgens nog een klacht bij een externe klachtinstantie kan worden ingediend. Hiervoor gebruikt Toeslagen de Kla10.

Een formele afdoeningsbrief wordt niet gestuurd als de klacht (volgens [artikel 9:5](#) van de Awb) naar tevredenheid van de klager is afgehandeld. Die behandeling wordt de informele afhandeling genoemd. In die gevallen komt het normaliter niet tot een (formele) afdoeningsbrief zoals die hier, in [artikel 9:12](#) van de Awb wordt bedoeld.

In de praktijk worden klachten vaak informeel en telefonisch afgehandeld en komt het niet tot een formele afdoeningsbrief die door de Directeur ondertekend wordt. De brieven die verstuurd worden, zijn veelal de Kla04(a) en Kla05 waarmee mondeling afgehandelde klachten worden bevestigd of informeel schriftelijk worden afgehandeld.

De inhoud van de afdoeningsbrief (Kla10) Klik voor dialoogscherf met permalink

In de afdoeningsbrief worden in ieder geval opgenomen:

- de feiten of bevindingen,
- de conclusie(s) of een oordeel
- toelichting
- verwijzingen

Bevindingen [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De bevindingen zijn een weergave van feiten die tijdens het klachtonderzoek zijn komen vast te staan. Hiermee wordt niet alleen bedoeld de omschrijving van de klacht of het onderzoek naar de gedraging, maar ook het onderzoek naar de gevolgde procedures rond de klacht zelf, bijvoorbeeld of deze bij het juiste bestuursorgaan is ingediend.

Conclusies [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

In de afdoeningsbrief moeten ook eventuele conclusies vermeld worden en de gevolgen die daaraan vervolgens verbonden worden. Dit is echter een mogelijkheid omdat de bevindingen niet per definitie tot conclusies hoeven te leiden. Met name als een klacht ongegrond wordt geacht, zullen conclusies veelal kunnen uitblijven.

(On)gegrond verklaring [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Naar de letter van de wet is het bestuursorgaan niet verplicht de klacht uitdrukkelijk gegrond of ongegrond te verklaren. Het is echter wél de bedoeling, dat de afdoeningsbrief een oordeel over de klacht bevat. Dit betekent dat een gegrond- of ongegrondverklaring moet worden uitgesproken. Dit heeft ook uit het oogpunt van rechtszekerheid de voorkeur.

Toelichting [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Hoever de toelichting strekt zal van geval tot geval verschillen. De behoefte aan een uitgebreide motivering zal groter zijn wanneer de klacht ongegrond wordt geacht, dan wanneer de klacht gegrond wordt verklaard en de klager tevreden is met de afhandeling

Verwijzing naar externe instantie (' [artikel 9:12](#), ' tweede lid Awb) [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

Het is de bedoeling van de wetgever, dat de klager moet worden gewezen op een eventuele externe klachtvoorziening. In de afdoeningsbrief moet de klager dan ook altijd worden doorverwezen naar de Nationale ombudsman en, hoewel dit geen klachteninstanties zijn zoals in de Awb worden bedoeld, naar de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer en de Commissie voor de Verzoekschriften van de Eerste Kamer.

Mandaat [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De afdoening van een klacht kan worden gemandateerd. De informele afhandeling van klachten gebeurt in de regel door de klachtbehandelaar. De formele afdoeningsbrief wordt ondertekend door de Directeur of diens gemandateerde. De formele afdoeningsbrief gaat altijd via de klachtcoördinator.

Afdoeningsbrief is geen besluit [Klik voor dialoogscherf met permalink](#)

De bevindingen en conclusies zijn niet gericht op een rechtsgevolg. De afdoeningsbrief is daarom geen besluit in de zin van de Awb. Er staat daarom geen bezwaar of beroep open tegen de afdoeningsbrief.

Bij samenloop van een klacht en bezwaar moeten klacht en bezwaar uiteindelijk gescheiden worden afgehandeld. Bij de afhandeling van de klacht kun je wel een oordeel geven of de totstandkoming van een besluit (die is bijvoorbeeld niet zorgvuldig) of de klachtbehandeling kan leiden tot het nemen van een beslissing op bezwaar, maar de inhoudelijke beslissing moet altijd in een afzonderlijk besluit vevat worden zodat de klager daartegen bezwaar of beroep kan aantekenen. Tegen de uitspraak op zijn klacht kan hij dat immers niet.

Als een klager het niet eens is met de afdoeningsbrief en de afhandeling van zijn klacht kan hij zijn klacht aan de Nationale ombudsman of aan de Commissies voor de verzoekschriften van de Eerste en Tweede Kamer voorleggen.

Afhankelijk van het mandaat van de klachtbehandelaar kan hij, als de situatie zich voordoet en het wenselijk is, niet alleen de klacht afhandelen maar meteen ook het inhoudelijke geschil beslechten. Vooraf dient hij hierover echter altijd te overleggen met het behandelteam.

[Naar boven](#)

1.4 Enige specifieke onderwerpen

 Klik voor dialoogscherm met permalink

1.4.1 Relatie met klachtbehandeling door de Nationale ombudsman

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Een klachtprocedure is primair gericht op verbetering van de verhouding tussen burger en bestuursorgaan. Mede daarom heeft een klachtprocedure een tamelijk informeel karakter. Indien de klager niet tevreden is over de wijze van afhandeling dan wel over het resultaat, dan kan hij een klacht indienen bij de Nationale ombudsman, mits deze bevoegd is klachten over gedragingen van het desbetreffende bestuursorgaan in behandeling te nemen. De klachtprocedure werkt dan als een voorprocedure voorafgaand aan die bij de Nationale ombudsman.

De [Wet Nationale ombudsman](#) (hierna WNo) stelt thans nog de eis dat alvorens een klacht in te dienen bij de Nationale ombudsman de klager het bestuursorgaan waarover hij klaagt in kennis stelt van de klacht; het zogenoemde kenbaarheidsvereiste.

Indien degene die een klacht bij de Nationale ombudsman indient, stelt dat hij de klacht bij het bestuursorgaan heeft kenbaar gemaakt, zal de Nationale ombudsman in de regel de verdere behandeling door het bestuursorgaan zelf kunnen afwachten, tenzij de klacht het niet (zorgvuldig) naleven van de klachtregeling betreft.

[Naar boven](#)

1.4.2 Behandeling van veelklagers en veelschrijvers

 Klik voor dialoogscherm met permalink

De Nationale ombudsman heeft een aantal rapporten het licht doen zien over de behandeling van lastige c.q. hardnekkige klagers. Daarbij zijn de volgende normen vermeld:

1. Het bestuursorgaan kan tot het oordeel komen dat bij een bepaald onderwerp sprake is van een herhaling van zetten, en kan er om die reden in redelijkheid toe overgaan om ten aanzien van dat specifieke onderwerp de discussie met de burger te sluiten.
2. Het bestuursorgaan kan aangeven niet gediend te zijn van een bepaalde, grievende wijze van corresponderen van de burger, en om die reden aankondigen dergelijke correspondentie niet langer te zullen beantwoorden.
3. Het bestuursorgaan hoeft niet inhoudelijk te reageren op verzoeken om specificatie als deze uit eerder verstrekte informatie valt af te leiden.
4. Het bestuursorgaan hoeft niet te reageren op brieven van burgers die anoniem willen blijven.
5. Er hoeft geen reactie te worden gestuurd op brieven die ter kennisgeving zijn toegezonden.

Het bestuursorgaan moet welk iedere nieuwe brief van een burger aan wie een aanzegging als onder 2 is gedaan, beoordelen op de vraag of ook die brief valt onder de eerder aangekondigde wijze van behandelen van de correspondentie. Een andere oplossing zou er immers toe leiden dat de burger niet in de gelegenheid zou worden gesteld "zijn leven te beteren" en daarmee mogelijk ten onrechte zou worden uitgesloten van verder contact met het bestuursorgaan.

In specifieke omstandigheden acht de Nationale ombudsman het ook acceptabel dat, indien een burger een bestuursorgaan dusdanig frequent benadert, hetzij schriftelijk, hetzij telefonisch, via de e-mail of persoonlijk, waardoor een onevenredig beslag gelegd wordt op het bestuursorgaan of de onder verantwoordelijkheid van dit bestuursorgaan werkzame organisatie, dat door het bestuursorgaan maatregelen worden getroffen ter beperking van dit beslag. Uiteraard mag het recht van de betrokken burger om zich tot het bestuursorgaan te wenden, daarbij niet onevenredig te worden beperkt.

Het recht om een klacht in te dienen kan geen drukmiddel zijn om discussies te continueren.

Het uitgangspunt van de overheid moet zijn dat op brieven van burgers in beginsel een reactie volgt. Burgers hebben daar recht op. De aanduiding 'in beginsel' wijst evenwel op een voorbehoud, namelijk het voorbehoud dat niet altijd hoeft te worden gereageerd of in ieder geval niet inhoudelijk. Dat laatste is vooral het geval als burgers in de van hen te verwachten verantwoordelijkheid voor hun correspondentie zelf in gebreke blijven. Burgers mogen - terecht - veel eisen van de overheid, maar dienen - uiteraard - ook zelf bij te dragen aan een vruchtbare samenwerking.

Brieven waarin om een nadere reactie wordt verzocht met betrekking tot een eerder ingediende en al gemotiveerd afgewezen of afgehandelde klacht behoeven geen inhoudelijke reactie te krijgen. Indien men zich, nadat op het klaagschrift is beslist, tot een externe klachtinstantie kan wenden, kan het bestuursorgaan in zijn reactie in principe volstaan met het verwijzen naar deze externe instantie.

Enige nuancerings is hier dus op zijn plaats. Bij de behandeling van deze brieven moet altijd eerst worden beoordeeld of alle toezeggingen na de klachtbehandeling wel correct zijn nagekomen. Is dat niet het geval, dan moet de klachtbehandelaar daar alsnog voor zorgen en hierover contact opnemen (bij voorkeur telefonisch) met de klager.

Alleen als er geen nieuwe vragen of opmerkingen worden gesteld, kan dan ook worden doorverwezen naar bijvoorbeeld een externe klachtinstantie. Overigens kan een goed telefoongesprek ook een oplossing bieden en dat is vaak te prefereren, want blijkbaar is de klager nog steeds ontevreden en heeft de Belastingdienst niet kunnen overbrengen wat onze visie is op de klacht

Bij echt hardnekkige klagers is het aanwijzen van een contactpersoon (zowel voor het primaire proces als voor de klachtbehandeling) een te overwegen optie. Behandel elke klacht, maar wel zo efficiënt mogelijk, probeer meerdere brieven indien mogelijk in één brief te beantwoorden. Kap discussies over oude zaken af, verwijs bij discussies over behandelde klachten naar de NO, laat weten wat je wel en wat je niet in behandeling neemt.

[Naar boven](#)

1.4.3 Klachten over klagers **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Bij de behandeling van hardnekkige klagers, maar ook in andere gevallen, kunnen Belastingdienst en klager vaak snel tegenover elkaar komen te staan, terwijl een meer constructieve houding in veel gevallen mogelijk lijkt en voor alle betrokkenen vruchtbaarder en voordeliger kan uitpakken. Daarvoor is ten eerste nodig dat van de kant van het bestuursorgaan beter wordt geluisterd en meer vertrouwen wordt gesteld in de bijdrage die de burgers kunnen en willen leveren aan een goede gang van zaken. Andersom kan het bestuursorgaan burgers soms ook meer aanspreken op hun medewerking en hun eigen verantwoordelijkheden.

Bij dit laatste rijst de vraag of je als klachtbehandelaar iets van de klager mag verwachten. Mag je verwachten dat de klager altijd goed luistert, beleefd is en genoeg neemt met de gegeven antwoorden? Mag je verwachten

dat klagers eerst zelf hun problemen proberen op te lossen? Dat is erg context-afhankelijk. Wanneer een klager met een bepaald verzoek komt, maar zich vervolgens niet coöperatief opstelt, dan mag van deze klager verwacht worden dat deze zich netjes gedraagt.

Klagers zijn echter niet per definitie lastig, maar verwachten soms (te) veel van de overheid. En hoewel het over het algemeen goed gaat in de contacten met burgers, zijn er altijd wel enkele burgers die een grote mond opzetten en erg onredelijk zijn. Dit kan veel impact op de klachtbehandelaar hebben. Een klacht kan raken aan gevoeligheden bij de betrokken klachtbehandelaar.

De gevallen waarin de klachtbehandelaar te maken krijgt met ongewenst gedrag van de klager zijn niet in een vastomlijnde instructie te vervatten. Maar voor het omgaan met lastig klaaggedrag wordt de klachtbehandelaar verwezen naar de brochure van de Nationale ombudsman: [Het verhaal achter de klacht](#). Per situatie zal echter bekeken moeten worden, hoe op het ongepaste gedrag van de klager kan en moet worden gereageerd. Dit gebeurt in alle gevallen in overleg met de klachtcoördinator.

[Naar boven](#)

1.4.4 Behandeling van emotionele klachten **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Ergernis en frustratie. Dat is vaak een overheersende emotie bij klachtbehandeling. Niet alleen bij de klager, maar ook bij de instantie die de klacht ontvangt. De klager ergert zich omdat hij geen gehoor krijgt of niemand echt geïnteresseerd is om zijn probleem op te lossen. De ontvanger van de klacht omdat een klacht lastig is en vervelend, een vorm van kritiek waar hij iets mee moet.

De kern van ideale klachtbehandeling zit in het wegnemen van deze ergernis aan beide kanten. Het bespreekbaar maken van de emotionele aspecten kan een bijdrage leveren aan herstel van vertrouwen en communicatie tussen partijen. De klager moet de Belastingdienst een kans geven om de gemaakte fout, hoe vervelend ook, te herstellen. De Belastingdienst moet de klager serieus nemen, de klacht los zien van de negatieve lading en proberen de klacht in haar voordeel te gebruiken. Dit kan de klachtbehandelaar bereiken door onder meer gebruik te maken van de volgende vaardigheden:

- empathie tonen
- (non)verbale boodschappen uitzenden die de klager ontvankelijk maken voor een oplossing
- onderscheid maken tussen feiten en emoties
- toepassen van de-escalerende communicatie- en beïnvloedingstechnieken.

[Naar boven](#)

1.4.5 Behandeling van klagers uit het buitenland

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Klachten afdoen in een andere taal **Klik voor dialoogscherm met permalink**

In [artikel 2:6](#) van de Awb is in het eerste lid als hoofdregel neergelegd dat bestuursorganen en onder hun verantwoordelijkheid werkende personen de Nederlandse taal gebruiken, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. In afwijking van deze hoofdregel kan ingevolge het tweede lid van dat artikel een andere taal worden gebruikt, indien het gebruik daarvan doelmatiger is en de belangen van derden hierdoor niet onevenredig worden geschaad.

[Naar boven](#)

1.5 De behoorlijkheidsvereisten

Klik voor dialoogscherm met permalink

Door de Nationale ombudsman worden 25 behoorlijkheidsvereisten gehanteerd. Het optreden van de bestuursorganen, waaronder de Belastingdienst, wordt daaraan getoetst. Dit geheel aan behoorlijkheidsnormen wordt als een gedragscode voor de overheid beschouwd.

De behoorlijkheidsvereisten vindt je [hier](#).

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [24.00.00 Klachten](#)
 - [1 Klachten](#)
 - [1.1 Inleiding](#)
 - [1.1.1 Waarom klachtbehandeling en wat is nu eigenlijk een klacht?](#)
 - [1.1.2 Wat is het doel van klachtbehandeling?](#)
 - [1.1.2.1 Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht](#)
 - [1.1.2.2 Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten](#)
 - [1.2 Uitgangspunten bij de klachtbehandeling](#)
 - [1.2.1 Onderscheid: formele en informele afhandeling](#)
 - [1.2.2 Dienstverlening](#)
 - [1.2.2.1 Snelheid: binnen 7 kalenderdagen het eerste \(telefonische\) contact met klager](#)
 - [1.2.2.2 Snelheid: Afhandeling binnen de termijn](#)
 - [1.2.2.3 Zorgvuldigheid](#)
 - [1.2.2.4 Volledige behandeling](#)
 - [1.2.3 Klachtbehandeling voor Burgers en Bedrijven \(KBB\)](#)
 - [1.3 Wettelijk kader](#)
 - [1.3.1 Klachtrecht \(Artikel 9:1 Awb\)](#)
 - [1.3.2 Behoorlijke klachtbehandeling \(artikel 9:2 Awb\)](#)
 - [1.3.2.1 Aspecten van een behoorlijke klachtbehandeling](#)
 - [1.3.2.2 De hoorplicht](#)
 - [1.3.2.3 Behandeltermijnen, verdagen en verlengen](#)
 - [1.3.2.4 De \(formele\) afdoeningsbrief](#)
 - [1.4 Enige specifieke onderwerpen](#)
 - [1.4.1 Relatie met klachtbehandeling door de Nationale ombudsman](#)
 - [1.4.2 Behandeling van veelklagers en veelschrijvers](#)
 - [1.4.3 Klachten over klagers](#)
 - [1.4.4 Behandeling van emotionele klachten](#)
 - [1.4.5 Behandeling van klagers uit het buitenland](#)
 - [1.5 De behoorlijkheidsvereisten](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [24.00.00 - Klachten](#)
- 1 Klachten

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

25.00.00 Informatie-uitwisseling

1 Informatie uitwisseling

Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogschermd met permalink

Bij het uitwisselen van informatie gaat het om

1. [Informatie die B/T opvraagt](#)
2. [Informatie die B/T verstrekt](#)

De informatie die B/T ontvangt bepaalt mee of recht op toeslag bestaat en de hoogte van de bijdrage

De aanvrager geeft, op verzoek van B/T, informatie over bijvoorbeeld

- Huishoudsituatie
- Bewoningssituatie
- Inkomenssituatie
- Bijzondere situatie
- Jaar-en maandstaten bij kinderopvang, opvangcontracten
- Verblijfstatus
- Zorgverzekering

Deze gegevens worden vergeleken met de informatie die B/T ontvangt van

- De gemeente (Basisregistratie persoonsgegevens)
- Verhuurder (huurverhogingen, huurprijsopbouw)
- Kinderopvangorganisatie (maand- en jaaroverzichten)
- Belastingdienst (inkomens)
- IND (verblijfstatus)

- ZIN (zorgverzekerd zijn)

B/T vraagt informatie op bij de burger persoonlijk, bij de gemachtigde/zaakwaarnemer ([artikel 18](#) Awir), bij een overheidsinstelling/bestuursorgaan of degene die daartoe bij algemene maatregel van bestuur is aangewezen ([artikel 38](#) Awir of bij de inspecteur en de ontvanger ([artikel 39](#), Awir). In artikel 39 is overigens ook geregeld dat B/T bestuurlijke informatie over de toeslagen mag verstrekken aan de verantwoordelijke Ministeries en dat B/T van die Ministeries de informatie krijgt die nodig is voor de uitvoering. Vanaf 1 oktober 2017 is in het nieuwe lid twee van [artikel 39](#) geregeld dat ook gegevens over uitreizigers kunnen worden verkregen. Het per 1 oktober 2017 nieuw in de Awir opgenomen [artikel 39a](#) geeft B/T de toestemming om bijzondere persoonsgegevens over uitreizigers te verwerken (met het oog op de – bescherming van de - privacy).

Het niet verstrekken van informatie kan ook gevolgen hebben voor de toeslag. Wanneer de burger niet aan de informatieplicht voldoet, en daar ook niet aan voldoet, als hij daartoe is aangemaand, wordt de hoogte van de toeslag ambtshalve bepaald. De hoogte van de toeslag wordt vastgesteld op basis van informatie die B/T wel ter beschikking staat.

Het niet verstrekken van informatie aan B/T kan dus financiële gevolgen hebben voor de aanvrager. Ook loopt de burger het risico [een boete](#) opgelegd te krijgen.

B/T verstrekt in bepaalde gevallen desgevraagd ook informatie aan derden die de burger vertegenwoordigen of waarvan zij gemachtigd zijn. Hierbij moet worden gelet op:

- Wie vraagt informatie
- Voor welk doel vraagt men informatie

Advocaten die een klant beroepsmatig vertegenwoordigen kunnen informatie opvragen over de reden van een afwijzing of intrekking. Voor advocaten geldt dat B/T niet specifiek vraagt om een machtiging waaruit blijkt dat men voor de klant optreedt.

Zaakwaarnemers en anderen, die namens hun cliënt optreden, moeten desgevraagd wel een schriftelijke machtiging overleggen aan B/T. Uit de machtiging moet blijken dat de zaakwaarnemer daadwerkelijk als zodanig optreedt voor zijn cliënt. Het gaat dan alleen om zaken die relatie hebben met de toeslagen van de desbetreffende burger.

[Naar boven](#)

1.2 Opvragen informatie bij aanvrager en anderen

 Klik voor dialoogscherm met permalink

De aanvrager is verplicht om uit eigen beweging B/T te informeren over [bepaalde wijzigingen](#) in de omstandigheden.

Daarnaast heeft B/T zelf de bevoegdheid om bij aanvrager, zijn partner of medebewoner informatie op te vragen die van belang kan zijn voor de beoordeling van de aanvraag en de hoogte van de toeslag ([artikel 18](#), eerste lid, Awir). Gegevens en inlichtingen die voor de beoordeling nodig zijn, kunnen in verschillende fasen van de toekenningsprocedure opgevraagd worden:

- voorafgaand aan de verlening van een voorschot;
- lopende de uitbetaling van het voorschot;
- voorafgaand aan de definitieve toekenning;

- nadat de tegemoetkoming is toegekend.

B/T kan een termijn stellen voor de beantwoording én kan ook bepalen op welke wijze de gegevens en inlichtingen verstrekt moeten worden. Dat kan per brief zijn, maar ook kan de aanvrager gevraagd worden om naar de balie van een belastingkantoor te komen ([artikel 18](#), tweede lid, Awir).). Indien de gevraagde gegevens en inlichtingen niet binnen de gestelde termijn zijn verstrekt stuurt B/T een aanmaning onder het stellen van een nieuwe termijn.

Opvragen informatie bij anderen

Ook anderen dan aanvrager zijn verplicht om aan B/T op haar verzoek kosteloos informatie te verstrekken die van belang zijn voor de behandeling van toeslagen ([artikel 38/39](#) Awir en [artikel 1a](#) Uitvoeringsbesluit).

Sinds de inwerkingtreding van de AVG (25 mei 2018) protesteren “anderen” zoals verhuurders of koo’s nog wel eens tegen het opvragen van gegevens, als zou het voor hen in strijd zijn met de AVG om deze te verstrekken. Uit [artikel 38](#) Awir/[artikel 1a](#) Uitvoeringsbesluit volgt dat b.v. een verhuurder verplicht is om aan B/T de gevraagde informatie te verstrekken. Daarom kan een verhuurder zich niet verontschuldigen (of weigeren), bijvoorbeeld op basis van privacybescherming (AVG) van zijn huurders, want de verhuurder heeft een wettelijke verplichting B/T die informatie te geven. Zo zal een verhuurder desgewenst moeten verstrekken:

- Informatie over wat er wordt gehuurd, zelfstandigheid woning, hoe ziet de woning er uit.
- de kale huurprijs en de servicekosten.
- De naam van de huurder en zijn er medehuurlers (die ook als huurder op de huurovereenkomst staan). Dus ook of er naast de hoofdhuurder nog andere medehuurlers zijn (echtgenoot of geregistreerde partner is automatisch medehuurler). Je kunt vragen wie er behoren er tot het huishouden van de huurder (maar verhuurder is niet verplicht te vermelden welke medebewoners er zijn, dat is wel beperkt door AVG).
- De onderhuurlers en of onderhuur is toegestaan.

Er mag niet worden gevraagd of de huurder een betalingsachterstand heeft, dat is informatie die B/T niet nodig heeft en ook niet mag vragen. Wel mag worden gevraagd of de huurder huur betaald (i.t.t. dat de huurder gratis/om niet in de woning woont, dat wil en mag B/T wel weten).

Bovenstaande zijn allemaal vragen die betrekking hebben op het huurcontract en de huurprijs wat spoort met [artikel 1a](#) Uitvoeringsbesluit.

Vanaf 2020 is in de Regeling wet kinderopvang de gegevenslevering door koo’s aan de Belastingdienst opgenomen. Alle (3.600) kinderopvangorganisaties moeten per 1 januari 2021 gegevens maandelijks aanleveren. Maar in 2020 begint B/T er al mee. Ze worden volgend jaar op verschillende momenten (vanaf april 2020) uitgenodigd om maandelijks gegevens aan te leveren. Zo wordt het maandelijks leveren gespreid ingevoerd en heeft B/T de ruimte de gegevens te toetsen op kwaliteit. De gefaseerde invoering biedt kinderopvangorganisaties de tijd om zich voor te bereiden door de software aan te passen en door de gegevens die wij nodig hebben, zoals geboortedatum van de ouders, op te nemen in de administratie.

Om onder andere het maandelijks aanleveren juridisch mogelijk te maken is de Regeling Wet Kinderopvang gewijzigd.

De wijzigingen gaan over:

- de gegevens die kinderopvangorganisaties in hun administratie moeten opnemen
- de informatie die de organisaties met ons mogen delen zonder toestemming te vragen aan ouders.

In [artikel 11](#) van de Regeling Wko is opgenomen welke gegevens de administratie van kindercentra en gastouderbureaus moet bevatten en welke gegevens de Belastingdienst/Toeslagen derhalve kan opvragen. Dit vloeit voort uit het Uitvoeringsbesluit Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Uitvoeringsbesluit Awir); op grond van artikel 1a van het Uitvoeringsbesluit Awir moeten de kinderopvangorganisaties desgevraagd de gegevens aan de Belastingdienst/Toeslagen verstrekken die van belang kunnen zijn voor de uitvoering van de wet. Deze gegevens zijn niet afdoende om tussentijds te controleren of het voorschot juist is. Kinderopvangorganisaties kunnen aanvullende gegevens alleen aan de Belastingdienst/Toeslagen verstrekken indien de ouder daar expliciet toestemming voor heeft gegeven. Het vergt een grote administratieve last voor kinderopvangorganisaties om deze toestemming per aanvrager afzonderlijk te regelen. Daarom zijn de administratieve eisen aan kindercentra en gastouderbureaus, zoals opgenomen in [artikel 11](#) van de Regeling Wko, uitgebreid.

Met het wijzigen van [artikel 11](#) van de Regeling Wko is het voor kinderopvangorganisaties mogelijk de benodigde gegevens, voor het tussentijds controleren van het voorschot, aan de Belastingdienst/Toeslagen te verstrekken en is het voor de Belastingdienst/Toeslagen mogelijk deze gegevens bij de kinderopvangorganisaties op te vragen. Dit geeft de Belastingdienst/Toeslagen de mogelijkheid om in een eerder stadium te controleren of het juiste voorschot aan de ouder wordt verleend. Het doel hiervan is primair gericht op het ondersteunen van ouders bij het doorgeven van de juiste informatie voor de kinderopvangtoeslag aan de Belastingdienst/Toeslagen, zodat (hoge) terugvorderingen van de kinderopvangtoeslag worden voorkomen.

B/T kan ook bankafschriften bij banken opvragen. In beginsel doet B/T dit pas als de gegevens niet op andere wijze te verkrijgen zijn én het vermoeden bestaat dat er mogelijk sprake is van misbruik van toeslagen. Alleen in het geval dat het belang van het onderzoek niet toestaat dat de benodigde gegevens eerst bij de aanvrager zelf of de betrokken derden worden opgevraagd, zal de Belastingdienst/Toeslagen zich rechtstreeks wenden tot de banken.

Reactietermijn

Het is wettelijk verplicht om tijdig informatie te verstrekken aan B/T ([artikel 18](#), tweede lid, Awir). Dit geldt voor zowel de aanvrager als anderen. Wanneer de bevrraagde zich niet aan deze verplichting houdt ook na het sturen van een aanmaning geen informatie verstrekt, kan [een boete](#) worden opgelegd ([artikel 40](#), Awir).

De informatie uitwisseling met derden vindt bij voorkeur via elektronische weg plaats

B/T ontvangt via elektronische weg bijvoorbeeld gegevens van:

- De verhuurder: zoals gegevens over het huurcontract en de huurprijs van de woning;
- De kinderopvanginstelling: gegevens over de kosten kinderopvang;
- ZIN: gegevens over de verzekeringsplicht en de zorgverzekering;
- De Belastinginspecteur: gegevens over inkomen, loon en vermogen;
- Overige instanties: voor zover van belang voor de toeslag: informatie over militairen en gedetineerden van de ministeries van Defensie en Justitie&Veiligheid.
- SVB: start-en stopberichten voor de toekenning van het Kindgebonden budget.

[Naar boven](#)

1.3 Verstrekken van informatie door B/T

Klik voor dialoogscherm met permalink

Op gegevens die B/T onder zich heeft of krijgt, rust geheimhouding. Dit is niet geregeld in de Awir, maar vloeit voort uit [artikel 2.5](#) Awb.

Let op!

Het “[Voorschrift Informatieverstreking 1993](#)” is niet van toepassing. Dit is een uitwerking van [artikel 67](#) Awr (En de Awr geldt niet voor Toeslagen), tenzij de Awir dat expliciet zou aangeven – zoals b.v in [artikel 3](#) wordt verwezen naar [artikel 5a](#) Awr).

Het voorgaande houdt in dat B/T in principe geen gegevens mag verstrekken. In [artikel 38a](#) is echter opgenomen dat ter verbetering van de dienstverlening, voortvloeiende uit de uitvoering van de Awir, gegevens die noodzakelijk zijn, kunnen worden verstrekt. Dit is uitgewerkt in [artikel 2](#) Uitvoeringsbesluit en betreft de gegevensverstrekking aan Hulp- en informatiepunten (Hip's). In dit artikel is tevens opgenomen dat de Hip's verplicht zijn tot geheimhouding en de gegevens uitsluitend op verzoek van de aanvrager mogen raadplegen of aan hem mogen verstrekken. Per 1 januari 2017 is aan [artikel 38a](#) een tweede lid toegevoegd, dat het mogelijk maakt om aan andere bestuursorganen, waarmee B/T krachtens convenant samenwerkt, gegevens uit te wisselen die voor een goede vervulling van de publiekrechtelijke taak van dat bestuursorgaan noodzakelijk zijn. De bestuursorganen om welke het gaat worden bij Besluit bekend gemaakt.

[Naar boven](#)

1.4 Andere vormen van informatie uitwisseling

Klik voor dialoogscherm met permalink

Om onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn is het belangrijk dat B/T toegankelijk is voor iedereen. Burgers voor wie het niet mogelijk is om zelfstandig informatie te krijgen of te leveren aan B/T kunnen gebruik maken van verschillende vormen van ondersteuning.

B/T maakt daarbij gebruik van:

1. Toeslagendienstverleners;
2. Helpdesk dienstverlening
3. Toeslagenservicepunten

[Naar boven](#)

1.4.1 Toeslagendienstverleners Klik voor dialoogscherm met permalink

Een Hulp- en informatiepunt (HIP) (Wht, [artikel 28](#)) is een loket waar aanvragers informatie kunnen krijgen over hun toeslag. HIP's waren al ingesteld bij het ministerie van VROM voor de huursubsidie. Als gevolg daarvan zijn de loketten voornamelijk ingericht bij gemeenten en verhuurders, maar ook bij andere instellingen is dit mogelijk.

Medewerkers van een HIP hebben via internet toegang tot persoonsgebonden informatie van B/T. Vanaf 2012 noemt B/T deze hulpverleners: toeslagendienstverleners (TDV). Op het moment dat een aanvrager bij een TDV komt met een vraag over zijn huur- of zorgtoeslag kan de medewerker door in te loggen via [mijn toeslagen](#) met behulp van de digi-d code van de aanvrager, direct alle relevante gegevens bekijken. Ook aanvragen en muteren is direct mogelijk.

Een TDV helpt burgers met een specifieke toeslag die raakvlakken heeft met de organisatie. Een verhuurder helpt bijvoorbeeld met de huurtoeslag, een kinderopvanginstelling met de kinderopvangtoeslag. De TDV doet dit gratis als extra service aan de klanten.

TDV's s ontvangen van Belastingdienst/Toeslagen informatiemateriaal over deze toeslagen om aanvragers op weg te kunnen helpen.

Naast deze dienstverlening zijn er ook veel intermediairs die diensten verlenen. Zij bieden hulp en kunnen via mijntoeslagen.nl met behulp van hun klant vanaf 2012 ook over de persoonsgebonden informatie van Belastingdienst/Toeslagen te beschikken.

[Naar boven](#)

1.4.2 Helpdesk dienstverlening Klik voor dialoogschermd met permalink

Via de Dienstverleners Helpdesk van Belastingdienst/Toeslagen kunnen TDV's gegevens van hun klanten opvragen en wijzigingen doorgeven waarvoor geen handtekening nodig is.

Er is een DigiD-machtigingsvoorziening. Hiermee kan de gemachtigde via "Mijn toeslagen" gegevens van diens klanten inzien en toeslagen aanvragen of wijzigen zonder dat nog het digiD van de klant zelf nodig is.

Let op!

Fiscale dienstverleners met een beconnummer kunnen ook aanvragen en mutaties doorgeven via een commercieel softwarepakket.

[Naar boven](#)

1.4.3 Toeslagenservicepunt Klik voor dialoogschermd met permalink

Naast 'toeslagendienstverleners' kent B/T ook 'toeslagen-servicepunten' (TSP). Dit zijn maatschappelijke instanties met als primaire taak hulpverlening aan de burger. Zij helpen bij diverse regelingen, waaronder alle toeslagen. Het gaat bijvoorbeeld om gemeenten en sociaal raadslieden. TSP's vormen het vangnet voor niet-zelfredzame aanvragers. Hun dienstverlening moet gratis en voor iedereen toegankelijk zijn. Een TSP krijgt hiervoor extra ondersteuning van B/T.

De TSP's hebben toegang tot de klantgegevens van individuele toeslagaanvragers.

Meer over TDV's en TSP's in [bijlage 1](#).

Lees over de uitwisseling van huurgegevens in [bijlage 2](#). Enigszins vergelijkbaar worden gegevens uitgewisseld met kinderopvanginstellingen:

- gedurende het berekeningsjaar (convenant-partners);
- na afloop van het berekeningsjaar (jaaropgaven kosten kinderopvang)

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [25.00.00 Informatie-uitwisseling](#)
 - [1 Informatie uitwisseling](#)
 - [1.1 Inleiding](#)
 - [1.2 Opvragen informatie bij aanvrager en anderen](#)
 - [1.3 Verstrekken van informatie door B/T](#)
 - [1.4 Andere vormen van informatie uitwisseling](#)
 - [1.4.1 Toeslagendienstverleners](#)

- [1.4.2 Helpdesk dienstverlening](#)
- [1.4.3 Toeslagenservicepunt](#)
- [2 Bijlage 1: Meer over TDV's en TSP's](#)
- [3 Bijlage 2: Uitwisseling huurgegevens](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [25.00.00 - Informatie-uitwisseling](#)
- 1 Informatie uitwisseling

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

25.00.00 Informatie-uitwisseling

2Bijlage 1: Meer over TDV's en TSP's

Klik voor dialoogscherm met permalink

2.1 Het wettelijk kader Klik voor dialoogscherm met permalink

2.1.1 Verbeteren dienstverlening Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 28](#), lid 1 van de Wht bepaalt dat Burgemeester en wethouders bevorderen dat binnen hun gemeenten een of meer voorzieningen tot stand komen die de dienstverlening verbeteren. Hieronder wordt verstaan de dienstverlening voortvloeiende uit de uitvoering van de Wht en van de Awir, die ten goede komt aan de huurders. Lid 2 van [artikel 28](#) Wht bepaalt vervolgens dat omtrent de taken en de inrichting van de bedoelde voorzieningen, regels kunnen worden gesteld.

[Naar boven](#)

2.1.2 Verstrekken van gegevens Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 38a](#) van de Awir regelt de bepalingen voor de gegevensverstrekking door de Belastingdienst/Toeslagen. In dit artikel is opgenomen dat onder bij algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden de Belastingdienst/Toeslagen gegevens kan verstrekken die voor de verbetering van de dienstverlening naar aanleiding van de uitvoering van de Awir nodig zijn. De gegevens worden verstrekt aan bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen voorzieningen die de dienstverlening voortvloeiende uit de uitvoering van de Awir verbeteren.

[Naar boven](#)

2.1.3 HIP's als voorzieningen Klik voor dialoogscherm met permalink

In het Uitvoeringsbesluit Awir ([artikel 2](#), lid 1) worden Hulp- en informatiepunten aangemerkt als voorzieningen, zoals bedoeld in [artikel 38a](#) van de Awir en in [artikel 28](#) van de Wht. In [artikel 1](#), lid 2, onderdeel b van het Uitvoeringsbesluit Awir, is hierover opgenomen dat een HIP een rechtspersoon is die belanghebbenden hulp biedt bij het aanvragen van een tegemoetkoming en belanghebbenden informeert over een tegemoetkoming en waarmee Belastingdienst/Toeslagen een overeenkomst als bedoeld in [artikel 14](#), lid 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens heeft gesloten. [Artikel 2](#) van het Uitvoeringsbesluit Awir regelt vervolgens de gegevensverstrekking aan HIP's.

Lid 2 bepaalt dat Belastingdienst/Toeslagen aan HIP's de gegevens verstrekt die noodzakelijk zijn voor de informatieverstrekking aan belanghebbenden.

Lid 3 verplicht HIP's tot geheimhouding van deze gegevens en bepaalt dat HIP's de gegevens uitsluitend op verzoek van de belanghebbende mag raadplegen of aan hem mag verstrekken. Het gaat dan om de gegevens die Belastingdienst/Toeslagen aan de belanghebbende in zijn aanvraagformulier voor een tegemoetkoming heeft gevraagd, of om de daarop al vermelde gegevens.

[Naar boven](#)

2.2 Belang van een TDV en TSP

 Klik voor dialoogschermd met permalink

2.2.1 Eén-Loket-gedachte **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Met name de burgers hebben belang bij een goede dienstverlening. Zij kunnen bij een TDV of TSP terecht voor informatie over toeslagen en voor hulp bij het indienen van een aanvraag voor een huur- en/of zorgtoeslag. Deze toeslagaanvragers kunnen via die weg ook een aanvraag laten regelen of wijzigingen laten doorgeven. De aanvrager kan dus bij één loket terecht voor meerdere toeslagen. Vanaf 2012 maakt B/T onderscheid in HIP's: de toeslagendienstverleners (in beginsel één toeslag – zoals verhuurders of kinderopvangorganisaties) en toeslagenservicepunten (meer toeslagen – Sociale raadslieden).

[Naar boven](#)

2.2.2 Juiste toeslag tijdig uitbetaald **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Het invullen van de toeslaggegevens via het burgerportal moet zorgvuldig gebeuren, omdat deze gegevens worden verwerkt in geautomatiseerde systemen. De ervaring heeft geleerd dat de kans op fouten kleiner is als de formulieren onder begeleiding van of door een TDV of TSP worden ingevuld. Door een juist en volledig ingevuld formulier in te dienen, kan de toeslag eerder worden uitbetaald en zal de aanvrager niet geneigd zijn een beroep te doen op een voorziening bij de gemeente. Zowel de aanvragers als de gemeenten en Belastingdienst/Toeslagen, hebben dus belang bij de dienstverlening door een TDV of TSP.

[Naar boven](#)

2.2.3 Het TDV/TSP loket **Klik voor dialoogschermd met permalink**

2.2.3.1 Inrichten van een TDV of TSP-loket **Klik voor dialoogschermd met permalink**

Een TDV of TSP heeft een loketfunctie voor toeslagaanvragers. Hiervoor heeft een TDV of TSP een balie ingericht of een aparte ruimte, waarin voorzieningen aanwezig zijn om de aanvrager te kunnen helpen. De zogenoemde balieruimte moet op bepaalde tijden voor het publiek toegankelijk zijn. De openingstijden kunnen afhankelijk zijn van het totale aanbod aan klanten dat een TDV of TSP bezoekt. Een TDV of TSP in bijvoorbeeld een kleinere gemeente zal de openingstijden anders regelen dan een grote gemeente als Amsterdam of Rotterdam. Uitgangspunt is dat er een structurele voorziening is waar de aanvrager vrijblijvend informatie kan halen.

Voor ondersteuning bij de dienstverlening hebben 'TDV's en TSP's rechtstreeks toegang tot het Belcentrum van Belastingdienst/Toeslagen.

[Naar boven](#)

2.2.3.2 Verantwoordelijkheden bij de dienstverlening **Klik voor dialoogschermd met permalink**

TDV of TSP's zijn verantwoordelijk voor het juiste gebruik van de gegevens die zij ter beschikking krijgen en moeten hier zorgvuldig mee omgaan. Daartoe autoriseert een TDV of TSP-organisatie alleen de medewerkers die klanten daadwerkelijk bijstaan bij vragen en/of problemen met en over B/T. Deze medewerkers mogen de gegevens over de toeslagen uitsluitend op verzoek van de aanvrager raadplegen en niet eerder dan nadat de identiteit van deze aanvrager is vastgesteld. Verder geldt een plicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens van de klant en kan Belastingdienst/Toeslagen de verwerkte gegevens (laten) controleren. Medewerkers moeten in staat zijn de juiste informatie te geven en beschikken hiervoor over de benodigde informatie van Belastingdienst/Toeslagen. Zij worden binnen de organisatie voor hun taak als baliemedewerker opgeleid. Als een baliemedewerker desondanks onjuiste informatie geeft, dan kan een aanvrager zich daarop niet beroepen voor het recht op een toeslag. Belastingdienst/Toeslagen beslist over het recht op de toeslag.

[Naar boven](#)

2.2.3.3 Contactpersonen bij Belastingdienst/Toeslagen Klik voor dialoogschermb met permalink

Contactpersonen voor de TDV en TSP zijn de accountmanagers bij Belastingdienst/Toeslagen. De relatiebeheerder bezoekt ook de organisaties die zich als nieuwe TDV of TSP aanmelden en zorgt voor de technische en inhoudelijke ondersteuning. Daarnaast zijn de accountmanagers doorlopend aanspreekpunt voor zowel inhoudelijke vragen over de toeslagen en de regelingen, als voor vragen over de voorzieningen die Belastingdienst/Toeslagen beschikbaar heeft gesteld.

[Naar boven](#)

2.2.3.4 Aanmerken als TDV of TSP Klik voor dialoogschermb met permalink

De voorwaarden Klik voor dialoogschermb met permalink

1. Iedere organisatie die de burger helpt met vragen over toeslagen, kan in principe een TDV worden. Om als TDV te worden aangemerkt, moet de organisatie aan een aantal voorwaarden voldoen:
2. De organisatie verleent haar diensten aan de klant gratis. Zij brengt dus geen kosten in rekening bij de klant aan wie de dienst wordt verleend en heeft dus geen direct commercieel belang bij het uitvoeren van dienstverlenende taken voor de Belastingdienst/Toeslagen.
3. De organisatie heeft een sociale/maatschappelijke functie óf is een commerciële organisatie die vanuit het primaire proces direct met de doelgroep te maken heeft (de dienstverlening wordt als extra service aangeboden).
4. De organisatie heeft een dienstverlenend karakter met een permanent (of op structurele basis) ingerichte informatiebalie.
5. De organisatie heeft ervaring op het gebied van dienstverlening aan de doelgroep voor huur of zorg.

Voor een organisatie die TSP wil worden gelden een aantal extra voorwaarden: een aspirant TSP mag:

- Geen commerciële organisatie zijn;
- Geen belang hebben bij de hoogte van een toeslag die aan een klant wordt verleend.

Organisatorische randvoorwaarden Klik voor dialoogschermb met permalink

Naast de voorwaarden aan een organisatie om als TDV of TSP te worden aangemerkt, geldt ook een aantal organisatorische randvoorwaarden:

- De organisatie heeft een balie of een aparte ruimte ingericht om klanten te kunnen helpen.
- De organisatie stelt ten minste één contactpersoon aan; deze treedt op als gesprekspartner richting Belastingdienst/Toeslagen, en onderhoudt de administratie van gebruikers bij de organisatie.

De overeenkomst (convenant) [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Onderdeel van de procedure om als TDV of TSP te worden aangemerkt is het aangaan van een overeenkomst als bedoeld in [artikel 14](#), lid 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens (het convenant). In deze overeenkomst zijn de verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen vastgelegd.. Belastingdienst/Toeslagen is wettelijk verplicht overeenkomsten met de TDVs en TSP's te sluiten, omdat met de privacy van de aanvragers zorgvuldig moet worden omgegaan (Uitvoeringsbesluit Awir, [artikel 1](#), lid 2, onderdeel b).

Aanmelden bij Belastingdienst/Toeslagen [Klik voor dialoogschermd met permalink](#)

Organisaties die aangemerkt willen worden als TDV, kunnen zich aanmelden door een e-mail te sturen naar toeslagen.dienstverlener@belastingdienst.nl Organisaties die TSP willen worden kunnen mailen naar toeslagen.servicepunt@belastingdienst.nl. De organisatie krijgt dan een aanmeldingsformulier toegestuurd met de criteria en organisatorische randvoorwaarden die gelden voor een TDV of TSP. Aan de hand van de ingevulde gegevens wordt beoordeeld of de organisatie voldoet aan de vereisten voor een TDV of TSP. Een organisatie die hieraan voldoet krijgt een identificatienummer (ID-nummer). Het convenant wordt door de organisatie en door de directeur B/T ondertekend.

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [25.00.00 Informatie-uitwisseling](#)
 - [1 Informatie uitwisseling](#)
 - [2 Bijlage 1: Meer over TDV's en TSP's](#)
 - [2.1 Het wettelijk kader](#)
 - [2.1.1 Verbeteren dienstverlening](#)
 - [2.1.2 Verstrekken van gegevens](#)
 - [2.1.3 HIP's als voorzieningen](#)
 - [2.2 Belang van een TDV en TSP](#)
 - [2.2.1 Eén-Loket-gedachte](#)
 - [2.2.2 Juiste toeslag tijdig uitbetaald](#)
 - [2.2.3 Het TDV/TSP loket](#)
 - [2.2.3.1 Inrichten van een TDV of TSP-loket](#)
 - [2.2.3.2 Verantwoordelijkheden bij de dienstverlening](#)
 - [2.2.3.3 Contactpersonen bij Belastingdienst/Toeslagen](#)
 - [2.2.3.4 Aanmerken als TDV of TSP](#)
 - [3 Bijlage 2: Uitwisseling huurgegevens](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [25.00.00 - Informatie-uitwisseling](#)
- 2 Bijlage 1: Meer over TDV's en TSP's

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

25.00.00 Informatie-uitwisseling

3Bijlage 2: Uitwisseling huurgegevens

Klik voor dialoogschermd met permalink

Belastingdienst/Toeslagen verzamelt en verstrekt informatie die relevant is voor de huurtoeslag. Deze werkwijze is aan regels gebonden.

[Naar boven](#)

3.1 Wettelijk kader en toelichting

Klik voor dialoogschermd met permalink

Aanpassen bedragen aan gemiddelde huurprijswijziging

Hoewel niet specifiek geregeld, sluit [artikel 27](#), derde lid, van de Wht vanaf 2010 aan bij de doelstelling van de jaarlijkse gegevensuitwisseling om de juiste huurprijs vanaf 1 januari in het berekeningsjaar te hanteren. Op grond van dit wetsartikel worden jaarlijks met ingang van 1 januari de bedragen aangepast die van invloed zijn op de hoogte van de normhuren en daarmee op de hoogte van de huurtoeslag. De bedragen worden aangepast aan de gemiddelde huurprijswijziging, zoals die naar redelijke verwachting in het jaar vanaf 1 januari zal plaatsvinden. Dit geldt ook voor de overige huurbedragen die van invloed zijn op de berekening van de huurtoeslag. Het gaat dan om de maximale huurgrenzen, zoals bedoeld in [artikel 13](#) van de Wht en om de kwaliteitskortingsgrenzen en aftoppingsgrenzen, zoals bedoeld in [artikel 20](#) van de Wht.

[Naar boven](#)

3.1.1 Gevolgen in relatie tot de huurverhoging Klik voor dialoogschermd met permalink

De huurverhoging voor de huurder vindt gewoonlijk per 1 juli in het berekeningsjaar plaats. Tot 2010 stuurde B/T daarom automatisch nieuwe voorschotbeschikkingen naar aanleiding van de huurverhogingen per 1 juli. Vanaf berekeningsjaar 2010 past Belastingdienst/Toeslagen de voorschotten huurtoeslag niet meer automatisch per 1 juli aan, maar verwerkt de uitgewisselde huurgegevens voor de beslissing met de definitieve toekenning na afloop van het berekeningsjaar.

Als de aanvrager wenst dat het voorschot huurtoeslag toch op de verhoogde huur wordt aangepast, dan zal hij de Belastingdienst/Toeslagen hierom uitdrukkelijk moeten verzoeken

[Naar boven](#)

3.1.2 Informatieverstrekking aan Belastingdienst/Toeslagen

 Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 38](#) van de Awir regelt de informatieverstrekking aan de Belastingdienst/Toeslagen door openbare lichamen en rechtspersonen, de hieronder vallende instellingen en diensten, alsmede lichamen die hoofdzakelijk uitvoering geven aan het beleid van het Rijk en ieder ander die bij algemene maatregel van bestuur is aangewezen. De gegevens en inlichtingen worden kosteloos verstrekt op een wijze die bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Het gaat dan om het verstrekken van gegevens en inlichtingen die voor de uitvoering van de Awir van belang zijn. Belastingdienst/Toeslagen stelt hiervoor een termijn.

[Naar boven](#)

3.1.3 Informatieverstrekking door de verhuurder

 Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 1a](#) van het Uitvoeringsbesluit Awir regelt de informatieverstrekking aan Belastingdienst/Toeslagen van gegevens die van belang zijn voor de uitvoering van de Awir. [Artikel 1b](#) van het Uitvoeringsbesluit Awir bepaalt dat deze informatieverstrekking langs elektronische weg plaatsvindt en in ieder geval onder vermelding van het burgerservicenummer van de belanghebbenden. Onder sub a van [artikel 1a](#) van het Uitvoeringsbesluit Awir is bepaald dat voor zover het de toekenning van huurtoeslagen betreft, de verhuurder gegevens verstrekt inzake het huurcontract, waaronder in ieder geval begrepen is de huurprijs van de woning.

Boete bij niet, niet tijdige of onjuiste informatieverstrekking **Klik voor dialoogscherm met permalink**

[Artikel 40](#) van de Awir regelt dat Belastingdienst/Toeslagen een bestuurlijke boete kan opleggen bij niet, niet tijdige of onjuiste informatieverstrekking door degenen die gehouden zijn informatie te verschaffen. Dat zijn ook zij, die dat op grond [artikel 38](#) Awir verplicht zijn.

De verhuurder is verplicht kosteloos de huurgegevens te leveren die nodig zijn voor de uitvoering van de huurtoeslag en binnen de gestelde termijn. De overheid heeft daarbij als doelstelling de administratieve lastendruk voor bedrijven zoveel mogelijk te beperken. Dit betekent dat Belastingdienst/Toeslagen van de verhuurders een minimale inspanning vraagt. Omdat Belastingdienst/Toeslagen echter niet voor iedere verhuurder maatwerk kan leveren, geldt een aantal basisafspraken waaraan iedere verhuurder (en hun automatiseerders) zich moet houden. Deze afspraken zijn vastgelegd in een handleiding.

[Naar boven](#)

3.2 De handleiding **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Met de verhuurders gelden specifieke afspraken voor het aanleveren van de gegevens over de huurprijs. Belastingdienst/Toeslagen stelt hiervoor jaarlijks een 'Handleiding Uitwisseling huurgegevens met de Belastingdienst/Toeslagen' op. Hierin staan onder andere:

- de planning voor de verzending en het aanleveren van de bestanden
- welke gegevens de verhuurder moet aanleveren (in ieder geval de kale huurprijs en indien van toepassing de werkelijke kosten voor een garage, bedrijfsruimte en/of de serviceposten, of voor een woonwagenstandplaats)
- op welke manier deze gegevens aangeleverd moeten worden

Ongeveer 85% van de huurtoeslagaanvragen komen in aanmerking voor de huuruitwisseling met de verhuurder. Dat komt neer op zo'n 1.000.000 huishoudens.

[Naar boven](#)

3.2.1 Geen huuruitwisseling mogelijk Klik voor dialoogscherm met permalink

Niet alle verhuurders worden bij de huuruitwisseling betrokken. Dit geldt in ieder geval voor verhuurders met minder dan 10 woningen. In andere gevallen is huuruitwisseling niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat Belastingdienst/Toeslagen niet bij alle objecten een koppeling met een verhuurder kan maken. Dit heeft onder meer te maken met de manier waarop de gegevens in de aanvraag zijn ingevuld. Ook bij nog niet verwerkte overnames van objecten en/of fusies van verhuurders, is een juiste koppeling van gegevens niet mogelijk. De huurders van deze verhuurders ontvangen van Belastingdienst/Toeslagen bericht met het verzoek om de nieuwe huurgegevens zo snel mogelijk door te geven. Dit geldt ook als een verhuurder de huurgegevens niet digitaal kan aanleveren. In veel gevallen zullen de huurders de nieuwe huurprijs dan alvast bij de verhuurder opvragen.

[Naar boven](#)

3.2.2 Afwijkende huurgegevens Klik voor dialoogscherm met permalink

De verhuurder kan niet in alle gevallen de nieuwe huurgegevens aan Belastingdienst/Toeslagen verstrekken. Dit is bijvoorbeeld het geval als een huurder is verhuisd of vóór 1 juli gaat verhuizen, of als de huurder inmiddels is overleden. De verhuurder kan dit dan op de bestanden aangeven bij de kale huur met een zogenaamde huurcode (€ 2). Ook kan het zijn dat de verhuurder de huurder of het huurobject niet kent. In dat geval vult de verhuurder bij de kale huur geen gegevens in en blijft het bedrag € 0. Aan de hand van deze afwijkende huurgegevens beoordeelt Belastingdienst/Toeslagen de bewoningsperiode en de relatie huurder/verhuurder in samenhang met het recht op de huurtoeslag voor de woning. Hiermee wordt bijgedragen aan een juiste koppeling tussen huurders en verhuurders voor de huuruitwisseling in een volgend berekeningsjaar.

[Naar boven](#)

3.2.3 Proces uitwisseling huurgegevens Klik voor dialoogscherm met permalink

Het proces bij de uitwisseling van de huurgegevens bestaat uit het opvragen, ontvangen, controleren en registreren van de huurgegevens. Het doel is om de huurverhoging door te voeren voor de berekening van de huurtoeslag. De uitvoering van dit proces ligt in handen van B/CA en vindt plaats in samenwerking met Belastingdienst/Toeslagen.

Het proces bestaat uit onder meer de volgende fasen:

Verzamelen van de verhuurdersgegevens Klik voor dialoogscherm met permalink

Dit is de voorbereidende fase waarin aan de hand van criteria verhuurders worden geselecteerd voor de huuruitwisseling, de gegevens van de verhuurders worden gecontroleerd en de verhuurders zo nodig mutaties kunnen doorgeven.

Verzamelen van de huurgegevens Klik voor dialoogscherm met permalink

In deze fase van het proces gaat het er om huurgegevens van de huurders bij de verhuurders op te vragen en via email naar de verhuurdersadministratie te sturen. Zoveel mogelijk aanvragen worden aan de bijbehorende verhuurders gekoppeld. Na ontvangst van de bestanden met de huurgegevens van de verhuurder, controleert de verhuurdersadministratie de bestanden op werkbaarheid. Belastingdienst/Toeslagen controleert vervolgens of de combinatie huurobject per verhuurder te herleiden is voor verwerking in de systemen om de huuraanpassingen (per het nieuwe berekeningsjaar) te kunnen doorvoeren. Muteren van gegevens door de huurders gaat via het burgerportaal. Verhuurders spelen hierin eventueel een voorlichtende rol.

[Naar boven](#)

3.2.3.1 Registreren basishuurtabellen Klik voor dialoogscherm met permalink

Belastingdienst/Toeslagen ontvangt eind oktober de beleidsgegevens van het ministerie van BIZA over de nieuwe huurgerelateerde normbedragen. Deze gegevens leiden tot aanpassing van de norm- en basishuren in de tabellen die gelden vanaf 1 januari en zijn van invloed op de hoogte van de huurtoeslag.

[Naar boven](#)

3.2.3.2 Verwerken huuraanpassingen Klik voor dialoogscherm met permalink

Met de huuraanpassingen die ontvangen zijn van de verhuurders worden wijzigingen van de huur per of na 1 juli door de huurders, getoetst. B/T past zelf pas bij het massaal automatisch continueren de huurbedragen aan.

Contactpersonen Belastingdienst/Toeslagen Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor inhoudelijke vragen of voor vragen over het proces bij de gegevensuitwisseling kunnen verhuurders contact opnemen met de relatiebeheerder van Belastingdienst/Toeslagen in hun regio (relatiebeheer.toeslagen@belastingdienst.nl).

Voor technische vragen over de gegevensuitwisseling kunnen verhuurders mailen naar de verhuurdersadministratie(Toeslagen Verhuurders administratie_Postbus@belastingdienst.nl)

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [25.00.00 Informatie-uitwisseling](#)
 - [1 Informatie uitwisseling](#)
 - [2 Bijlage 1: Meer over TDV's en TSP's](#)
 - [3 Bijlage 2: Uitwisseling huurgegevens](#)
 - [3.1 Wettelijk kader en toelichting](#)
 - [3.1.1 Gevolgen in relatie tot de huurverhoging](#)
 - [3.1.2 Informatieverstrekking aan Belastingdienst/Toeslagen](#)
 - [3.1.3 Informatieverstrekking door de verhuurder](#)
 - [3.2 De handleiding](#)
 - [3.2.1 Geen huuruitwisseling mogelijk](#)
 - [3.2.2 Afwijkende huurgegevens](#)
 - [3.2.3 Proces uitwisseling huurgegevens](#)
 - [3.2.3.1 Registreren basishuurtabellen](#)
 - [3.2.3.2 Verwerken huuraanpassingen](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [25.00.00 - Informatie-uitwisseling](#)
- 3 Bijlage 2: Uitwisseling huurgegevens

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

26.00.00 Bestuurlijke boete

1 Bestuurlijke Boete

Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogschermd met permalink

B/T kan onder voorwaarden een bestuurlijke boete opleggen aan iemand die een overtreding heeft begaan (Awir, [art. 40 eerste lid](#), [41, eerste lid](#)). Dit onderdeel van het Handboek beschrijft bij welke overtreding door B/T een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, en wat daarbij de juridische kaders (te weten: wet- en regelgeving, beleid, verdragen, en jurisprudentie) zijn.

De wet- en regelgeving over het opleggen van bestuurlijke boetes is voor B/T terug te vinden in de Awb (per 1 juli 2009), de Awir, de Algemene wet inzake Rijksbelastingen (AWR), de Uitvoeringsregeling Awir, en het Uitvoeringsbesluit Awir.

Het boetebeleid (van de staatssecretaris van Financiën) staat in het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst/Toeslagen (BBBB/T) en daarnaast zijn de algemene bepalingen van het [Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst \(BBBB\)](#) in het [BBBB/T](#) van overeenkomstige toepassing verklaard, waar deze invulling geven aan het wettelijke kader. B/T mag hier geen eigen beleid op maken. De staatssecretaris van Financiën is namelijk degene die dat beleid bepaalt.

Daar waar in dit hoofdstuk wordt gesproken over de bevoegdheid tot het opleggen van een boete, geldt echter dat B/T deze beslissingsruimte per 1 januari 2013 grotendeels kwijt is geraakt. Volgens het [BBBB/T](#) van 5 december 2012 (Stcrt. 2012/nr. 25939) moet B/T namelijk bij elke constatering van een verzuim en van een vergrijp een boete opleggen: zie paragraaf 3, eerste lid, en paragraaf 4, tweede en derde lid ('legt op'). B/T heeft met het BBBB/T van 12 maart 2014 (Stcrt. 2014 (Stcrt. 2014/nr. 8217) bij de vergrijpboete weer de ruimte gekregen om zelf een afweging te maken. Zie paragraaf 4, eerste lid ('kan B/T boete opleggen'). B/T heeft daarentegen bij artikel 17 verzuim wel weer ruimte voor een afweging om al dan niet een verzuimboete op te leggen. Zie ook [1.3.1](#) (De verzuimboete) en [1.3.2](#) (De vergrijpboete).

[Naar boven](#)

1.2 De Awb Klik voor dialoogschermd met permalink

1.2.1 De vierde tranche Awb Klik voor dialoogschermd met permalink

Op 1 juli 2009 is de vierde tranche Awb ingevoerd. Tot die datum had de Belastingdienst voor bestuurlijke boeten zijn eigen procedureregels, net als elk ander bestuursorgaan dat bestuurlijke boetes mocht opleggen ([artt. 40 en 41 Awir](#)). [De vierde tranche Awb](#) heeft dat gewijzigd.

Met deze wet zijn de algemene regels of beginselen inzake bestuurlijke handhaving in de Awb terecht gekomen ([titel 5.1](#)) en is in de Awb een algemene regeling inzake de bestuurlijke boete opgenomen ([titel 5.4](#)). Deze regels moeten door B/T in acht worden genomen bij het opleggen van een bestuurlijke boete, tenzij in de Awir afwijkingen op de Awb zijn opgenomen. Omdat deze regels in beginsel ook gelden voor elk ander bestuursorgaan dat bestuurlijke boetes mag opleggen, zijn toen de regels hierover ook geharmoniseerd.

Door de vierde tranche Awb staat het merendeel van de boeteregels in de Awb. Daarom hoeft in de Awir, en in de op de Awir gebaseerde regelgeving alleen nog het volgende te worden geregeld:

1. De bevoegdheid voor B/T tot het opleggen van de bestuurlijke boete ([zie artikel 5:4, eerste lid, Awb](#)): “De bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie bestaat slechts voor zover zij bij of krachtens de wet is verleend”).
2. De overtredingen. Dat zijn de omschrijvingen van de beboetbare gedragingen. ([zie artikel 5:4, tweede lid, Awb](#): “Een bestuurlijke sanctie wordt slechts opgelegd indien de overtreding en de sanctie bij of krachtens een aan de gedraging voorafgaand wettelijk voorschrift zijn omschreven”).
3. De hoogte van de op te leggen boete ([zie artikel 5:4, tweede lid, Awb](#), maar zie ook [artikel 5:46, eerste lid, Awb](#): “De wet bepaalt de bestuurlijke boete die wegens een bepaalde overtreding ten hoogste kan worden opgelegd.”)

Artikel 5:46 Awb brengt mee eid dat B/T zich ervan moet vergewissen dat de boete, zeker bij het opleggen van een hogere boete, gelet op de draagkracht van de overtreder, geen onevenredige gevolgen heeft. B/T moet daarbij ook rekening houden met de (financiële) omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. Indien een bestuursorgaan een bestuurlijke boete oplegt en daarbij, gelet op het voorgaande, rekening houdt met de draagkracht van de overtreder, moet het daarbij acht slaan op diens financiële positie ten tijde van het besluit tot het opleggen van de boete. (ECLI:NL:HR:2014:685). De beoordeling van de financiële positie van de overtreder is dus zowel ex tunc als ex nunc, zowel naar het moment van de overtreding als naar het moment van het opleggen van de boete. Wordt de beslissing van B/T over de hoogte van een boete aan het oordeel van de rechter onderworpen, dan dient (ook) de rechter zijn oordeel over de draagkracht te vormen met de aannemelijk geworden (financiële) omstandigheden waarin de belanghebbende op het moment van zijn beslissing verkeert.

4. Eventuele afwijkingen op de regels volgens de Awb.

[Naar boven](#)

1.2.2 De bestuurlijke boete volgens de Awb [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

Een bestuurlijke boete is: ‘de bestraffende sanctie, inhoudende een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom’ ([art. 5:40 Awb](#)). Een waarschuwing geven is dus niet gelijk aan een bestuurlijke boete. Er hoeft immers niets te worden betaald. De waarschuwing werd voor B/T geïntroduceerd in het [BBBB/T van 5 december 2012](#) (Stcrt. 2012/nr. 25939) dat heeft gegolden van 1 januari 2013 tot 1 januari 2014, en dat feitelijk nog steeds geldt voor overtredingen die in die periode werden begaan. In het huidige [BBBB/T](#) staat de waarschuwing nog steeds voor de verzuimboete (paragraaf 3, tweede lid). Een waarschuwing kan er wel toe leiden dat bij een volgende overtreding wél een bestuurlijke boete wordt opgelegd. Omdat de waarschuwing gebaseerd is op beleidsregels, is er geen sprake van, dat de waarschuwing een [besluit](#) is (zie [ECLI:NL:RVS:2018:1449](#) en de daaraan voorafgaande conclusie van de Adv-Gen: [ECLI:NL:RVS:2018:249](#)).

De definitie van bestuurlijke boete betekent ook dat de verplichting tot betaling van een geldsom niet mag worden opgelegd onder een opschortende voorwaarde. Bijvoorbeeld dat binnen een bepaalde termijn dezelfde overtreding niet meer mag worden begaan. De verplichting tot betaling moet direct ontstaan.

De bestraffende sanctie ([artikel 5:2, eerste lid, onderdeel c, Awb](#)) betekent: “een bestraffende sanctie is een bestuurlijke sanctie, voor zover deze beoogt de overtreder leed toe te voegen”. Door dit bestraffende of punitieve

karakter van de bestuurlijke boete is [artikel 6](#) van Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) van toepassing. Dit betekent dat – bij bezwaar of beroep – de beroepsprocedure binnen een redelijke termijn moet zijn afgerond. De redelijke termijn is voor een procedure tot en met:

- de rechtbank - 2 jaar;
- de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State - 4 jaar.

Deze termijn begint op het moment dat door het bestuursorgaan naar de belanghebbende een handeling is verricht waaraan deze in redelijkheid de verwachting kan ontlelen dat aan hem een boete zal worden opgelegd.

De bestuurlijke sanctie ([art. 5:2, eerste lid, onderdeel a, Awb](#)) is omschreven als ‘een door een bestuursorgaan wegens een overtreding opgelegde verplichting of onthouden aanspraak’. Er moet dus een overtreding zijn begaan. Een overtreding is ‘een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift’ ([art. 5:1, eerste lid, Awb](#)).

Er kan slechts worden beboet als dit in de wet is vastgelegd op het moment van handelen ([artikel 5:4, tweede lid, Awb](#)). Een handeling kan niet achteraf alsnog een overtreding worden genoemd en met terugwerkende kracht tot een boete leiden. Daarnaast moet het bestuursorgaan bevoegd zijn om de bestuurlijke boete op te leggen ([art. 5:4, eerste lid, Awb](#)).

[Artikel 5:4 Awb](#) is de neerslag van het zogenaamde legaliteitsbeginsel, en dat kent verschillende aspecten:

1. De boete kan alleen worden opgelegd als een wettelijk voorschrift bepaald gedrag verbiedt;
2. Met terugwerkende kracht beboeten is verboden. Dit betekent dat zowel de gedragsnorm als de bevoegdheidsbepaling tot oplegging van een bestuurlijke boete moet bestaan op het moment dat tot het opleggen van een sanctie wordt overgegaan.
3. Het voorschrift dat door bestuurlijke sancties wordt gehandhaafd, moet voldoende duidelijk, voorzienbaar en kenbaar zijn (het ‘lex certa-beginsel’).

Het legaliteitsbeginsel vinden we ook [in artikel 7](#), eerste lid, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en [artikel 15](#), eerste lid, tweede volzin, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). Zie hiervoor ook [artikel 41a, tweede lid, Awir](#).

[Naar boven](#)

1.3 De artikelen 40 en 41 Awir

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Het bestuursorgaan moet bij of krachtens een wet bevoegd zijn een bestuurlijke boete op te leggen. Deze eis van een wettelijke grondslag geldt ook voor de omschrijving van de overtreding en de hoogte van de boete. Voor B/T is dat geregeld in de [artikelen 40 en 41 van de Awir](#). In [artikel 40](#) zijn de verzuimen geregeld, en in [artikel 41](#) de vergrijpen.

[Naar boven](#)

1.3.1 De verzuimboete Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 40, eerste lid, Awir \(tekst per 1 januari 2014\)](#) regelt de verzuimboete wanneer niet voldaan wordt aan:

- het niet of niet-tijdig verstrekken van inlichtingen;
- het niet binnen de termijn verstrekken van inlichtingen.

Uit het artikel komt het volgende naar voren:

1. Het opleggen van een verzuimboete is een bevoegdheid van B/T. Door de wijziging per 1 januari 2013 met het [BBBB/T van 5 december 2012 \(Stcrt. 2012/nr. 25939\)](#) is deze bevoegdheid echter voor B/T veranderd in een verplichting om bij elke constatering van een verzuim, daarvoor een boete op te leggen dan wel (bij een eerste overtreding) een waarschuwing te geven. In paragraaf 3, eerste lid, van dat BBBB/T staat namelijk het volgende: “In geval van een overtreding op grond van artikel 40, eerste lid, van de Awir, legt de Belastingdienst/Toeslagen een boete op van 7 procent van het [wettelijk](#) maximum.” Door deze wijziging per 1 januari 2013 zou B/T voortaan massaal boetes moeten gaan opleggen, vooral bij het niet of niet-doorgeven van relevante inkomenswijzigingen (zie [artikel 17 Awir](#) in combinatie met artikel 5 van de Uitvoeringsregeling Awir). Vandaar dat met het [BBBB/T van 12 maart 2014 \(Stcrt. 2014/nr. 8217\)](#) per 1 januari 2014 de tekst van paragraaf 3, eerste lid is gewijzigd: “Ter zake van een overtreding als bedoeld in [artikel 40](#), eerste lid, van de Awir, legt de Belastingdienst/Toeslagen een boete op van 7 [procent](#) van het wettelijk maximum als de overtreder de, op grond van [artikel 18](#) van de Awir door de Belastingdienst/Toeslagen verzochte, informatie niet of niet-tijdig verstrekt.” Het oogmerk van deze wijziging was om het verzuim van het niet of niet-tijdig doorgeven van een relevante wijziging in de omstandigheden (waaronder dus ook het geschatte toetsingsinkomen), zoveel mogelijk buiten de boetesfeer te laten. Vandaar dat in dit artikellid alleen [artikel 18](#) Awir wordt genoemd. Het tweede lid van paragraaf 3 is echter niet gewijzigd, en gezien de tekst zou je hieruit kunnen afleiden dat B/T bij elke constatering van een (eerste) verzuim, de overtreder daarvoor nog steeds zou moeten waarschuwen. De wijziging per 1 januari 2014 deed wat dat betreft niet vermoeden dat B/T ten aanzien van een bepaald soort verzuim de beslissingsbevoegdheid had teruggekregen, die het per 1 januari 2013 was kwijtgeraakt. Uiteindelijk werd in juli 2018 door DGFZ en DGBel bevestigd dat het [BBBB/T](#) per 1 januari 2014 als volgt kan worden geïnterpreteerd:

1. bij het niet of niet-tijdig reageren op een verzoek om informatie op grond van [artikel 18](#) Awir dient B/T conform paragraaf 3, eerste lid, [BBBB/T](#) een boete op te leggen, tenzij in de referentieperiode (zie paragraaf 3, tweede lid, [BBBB/T](#)) geen overtreding is begaan. In dat geval dient een waarschuwing te worden gegeven.
 2. bij het niet of niet-tijdig doorgeven van een relevante wijziging in de omstandigheden (artikel 17 Awir) is B/T bevoegd om daarvoor een waarschuwing te geven, dan wel – bij uitzonderlijke gevallen (zie paragraaf 3, vierde lid, [BBBB/T](#)) – een boete op te leggen. B/T kan met andere woorden ook na afweging van alle betrokken belangen besluiten om geen boete op te leggen of waarschuwing te geven.
2. Bij een verzuimboete speelt niet een schuldvraag. Het louter begaan van de overtreding is voldoende voor een verzuimboete. Wel moet rekening worden gehouden met alle andere voorwaarden die in wet- en regelgeving worden gesteld aan het opleggen van een verzuimboete. Een belanghebbende die een verzuimboete heeft gekregen, kan pogen aannemelijk te maken dat hem geen enkel verwijt treft. Er kan sprake zijn van een vergissing, of er is iets misgegaan met de informatiebrief die is verzonden. Dan zal B/T de boete alsnog moeten intrekken, omdat [artikel 5:41 Awb](#) dat bepaalt. Het bestuursorgaan mag geen bestuurlijke boete opleggen als de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten.
3. Er hoeft geen terugvordering te zijn (of een “nadeel”) om een verzuimboete te kunnen opleggen.

Artikel 4:84 Awb speelt geen rol bij de toepassing van beleidsregels bij het opleggen van een bestuurlijke boete. Bij een besluit tot boeteoplegging is het in artikel 3:4 en 5:46 Awb neergelegde evenredigheidsbeginsel aan de orde. B/T moet ingevolge 5:46, lid 2, Awb bij het opleggen van een bestuurlijke boete de hoogte daarvan afstemmen op de ernst van de overtreding en de mate waarin deze aan de overtreder kan worden verweten. Daarbij moet rekening worden gehouden met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. De

algemene bepalingen van het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst (BBBB) zijn van toepassing verklaard in het BBBB/T. B/T dient bij de toepassing van het beleid in elk voorkomend geval te beoordelen of die toepassing strookt met de eisen die aan aanwending van de bevoegdheid tot het opleggen van een boete moeten worden gesteld. Indien dat niet het geval is, dient de boete, in aanvulling of in afwijking van het beleid, zodanig te worden vastgesteld dat het bedrag daarvan passend en geboden is.

Het moment waarop een belanghebbende de overtreding, die kan leiden tot een verzuimboete, begaat, bepaalt welke wet- en regelgeving B/T moet toepassen (zie het “legaliteitsbeginsel”, zoals in [1.2.2](#) verwoord (o.a. [in artikel 5:4 van de Awb](#)).

Voorbeeld:

Een belanghebbende begaat op 1 december 2018 een overtreding, die met een verzuimboete kan worden bestraft. B/T moet dan de wet- en regelgeving toepassen, die op 1 december 2018 gold.

Het verschil met de huidige tekst is het wettelijk maximum van € 5.278 dat per 1 januari 2020 is verhoogd naar € 5.514. Deze wijziging is niet van invloed op de boete die voor deze overtreding kan worden opgelegd (7% van het wettelijk maximum), omdat deze verhoging voor de overtreder een verslechtering van zijn positie zou inhouden. Het doorvoeren van een dergelijke verslechtering zou strijdig zijn met het legaliteitsbeginsel.

De wettekst waarin de verzuimboete is geregeld heeft sinds 1 september 2005 diverse wijzigingen ondergaan te weten:

1. Per [1 januari 2006](#) is de inlichtingenverplichting algemener geformuleerd. Tot die datum betrof het enkel de verplichting op grond van [artikel 18](#) Awir.
2. Per [1 juli 2012](#) is het wettelijk maximum verhoogd van € 1.500 naar € 4.920.
3. Per [1 januari 2014](#) (met de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit) zijn de teksten van artikel 40, eerste lid, Awir en artikel 41, eerste lid, Awir samengevoegd, zodat er één wettelijke bepaling is waarin de verzuimen worden geregeld. Om die reden is de omschrijving van de overtreder gewijzigd in ‘degene die op grond van deze wet en de daarop berustende bepalingen gehouden is tot het verstrekken van gegevens of inlichtingen.’ Met degene wordt dus niet alleen bedoeld op de aanvrager, de partner en de medebewoner, maar ook op ieder ander die op grond van [artikel 38, eerste lid, Awir](#) gehouden is informatie te verstrekken aan B/T.
4. Per [1 januari 2015](#) is het wettelijk maximum verhoogd van € 4.920 naar € 5.278.
5. Per 1 januari 2020 is het wettelijk maximum verhoogd naar € 5.514.

Op grond van [artikel 41a, eerste lid, Awir](#) wordt het in artikel 40 genoemde bedrag elke vijf jaar, met ingang van 1 januari van een jaar, bij ministeriële regeling gewijzigd, en vindt deze wijziging voor het eerst plaats per 1 januari 2015. Dit is laatstelijk gebeurd met de Bijstellingsregeling directe belastingen 2020 (Regeling d.d. 18 december 2019, Stcrt. 2019/66707).

[Naar boven](#)

1.3.2 De vergrijpboete Klik voor dialoogscherm met permalink

[Artikel 41, eerste lid, Awir regelt vanaf 2014](#) de vergrijpboete als niet voldaan wordt aan:

- de inlichtingenplicht of
- onjuiste gegevens of inlichtingen worden verstrekt.

De bestuurlijke boete die B/T kan opleggen is maximaal gelijk aan het bedrag van de terugvordering (of wat deze zou zijn geweest). Uit de tekst kan het volgende worden afgeleid:

Het opleggen van een vergrijpboete is een bevoegdheid van B/T. Door de wijziging per 1 januari 2013 met het [BBBB/T van 5 december 2012 \(Stcrt. 2012/nr. 25939\)](#) is deze bevoegdheid echter voor B/T veranderd in een verplichting om bij elke constatering van een vergrijp, daarvoor een boete op te leggen. In paragraaf 4, tweede lid, van dat BBBB/T staat namelijk sinds die datum het volgende: “In geval van grove schuld legt de Belastingdienst/Toeslagen een boete op van 25 procent van het bedrag dat van de belanghebbende in verband met het beboetbare feit wordt teruggevorderd”. En in paragraaf 4, derde lid, van dat [BBBB/T](#) staat het volgende: “In geval van opzet legt de Belastingdienst/Toeslagen een boete op van 50 procent van het bedrag dat van de belanghebbende in verband met het beboetbare feit wordt teruggevorderd”. De inhoud van deze artikelliden is gewijzigd met het [BBBB/T van 12 maart 2014 \(Stcrt. 2014/nr. 8217\)](#) dat per 1 januari 2014 in werking is getreden. B/T heeft met het BBBB/T van 12 maart 2014 (Stcrt. 2014/nr. 8217) bij de vergrijpboete weer de ruimte gekregen om zelf een afweging te maken. Zie paragraaf 4, eerste lid, van het BBBB/T waar staat: “Ter zake van een overtreding als bedoeld in artikel 41 Awir kan B/T een boete opleggen van maximaal 150 procent van het bedrag (...)”.

Er is een schuldvraag. Er moet sprake zijn van opzet of grove schuld bij de overtreder. Het louter begaan van de overtreding – zoals bij de verzuimboete – is niet voldoende voor een vergrijpboete. Of er schuld is moet B/T stellen en bewijzen ([par. 2, derde lid, BBBB/T](#)). Voor de hoogte van de boete maakt het verschil of sprake is van opzet of grove schuld. Bij opzet wordt een hogere vergrijpboete opgelegd dan bij grove schuld. In het eerste en tweede lid van [paragraaf 2 BBBB/T](#) staat een omschrijving van opzet en grove schuld.

Er hoeft niet daadwerkelijk een terugvordering (of een “nadeel”) te zijn voor een vergrijpboete. Er staat immers: “het bedrag dat van de belanghebbende (...) is of zou zijn teruggevorderd. De toevoeging ‘of zou zijn’ staat vanaf 1 januari 2014 in de wet. Daarom kan B/T t/m 2013 alleen een vergrijpboete opleggen bij een daadwerkelijke terugvordering.

Net als bij de verzuimboete zijn de wettelijke bepalingen op het moment van de overtreding van belang. Zie ook [1.3.1](#). En net als de regeling bij de verzuimboete is ook die van de vergrijpboete herhaalde malen gewijzigd. Vóór 1 januari 2014 was alleen een vergrijpboete mogelijk bij een echte terugvordering door de overtreding. [Artikel 5:46, vierde lid, Awb](#) verklaart [artikel 1, tweede lid, Wetboek van Strafrecht](#) van toepassing. Veranderingen in wetgeving na het tijdstip van de overtreding die voor de overtreder ongunstiger uitpakken mogen dus niet worden doorgevoerd. Wanneer een overtreding op 1 december 2013 niet tot een terugvordering heeft geleid, dan kan B/T nu dus geen vergrijpboete opleggen, ook niet, als de overtreding wel tot een terugvordering had kunnen leiden.

Samenvattend komen de wijzigingen in het verleden op het volgende neer:

- [Per 1 juli 2012](#) is in het tweede lid van artikel 40 Awir het wettelijk maximum van € 5.000 vervangen door een boete van ten hoogste 100% van het bij de herziening van het bij DT teruggevorderde bedrag.
- [Per 1 januari 2013](#) is de formulering zodanig aangepast dat voortaan een vergrijpboete kan worden opgelegd bij elke terugvordering, ongeacht de fase waarin deze is berekend (in de voorschotfase, bij DT, of bij een herziening van de DT). Voorheen kon alleen bij een herziening van de DT én bij een terugvordering, een vergrijpboete worden opgelegd.
- [Per 1 januari 2014](#) (met de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit) zijn de teksten van [artikel 40](#), tweede lid, Awir en [artikel 41](#), tweede lid, Awir samengevoegd in [artikel 41](#), zodat er één wettelijke bepaling is waarin de vergrijpen worden geregeld. Net als in [artikel 40](#) is de omschrijving van de overtreder uitgebreid zodat met “degene” niet alleen de aanvrager, de partner en de medebewoner wordt bedoeld, maar op iedereen betrekking heeft die op grond van [artikel 38, eerste lid, Awir](#) informatie aan B/T moet verstrekken.

- Daarnaast is [per 1 januari 2014](#) de formulering van de vergrijpbepaling zodanig aangepast dat ook een vergrijpboete kan worden opgelegd, zonder terugvordering. Er wordt immers gesproken over ‘is of zou zijn teruggevorderd’.

[Naar boven](#)

1.3.3 De overtredingen Klik voor dialoogscherm met permalink

1.3.3.1 De overtreding bij een verzuim Klik voor dialoogscherm met permalink

De overtreding die kan worden bestraft met een verzuimboete is het niet of niet tijdig verstrekken van gegevens of inlichtingen door degene die dat op grond van de Awir moet ([art. 40, eerste lid, Awir](#)). Gezien deze formulering kennen wij de volgende overtredingen (verzuimen) die tot een bestuurlijke boete kunnen leiden:

- De informatie over de aanvraag is niet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud verstrekt ([artikel 15, tweede lid, Awir](#)). Deze bepaling staat vanaf 1 januari 2014 in de Awir. Tot die datum baseren wij ons voor deze verplichting op [artikel 4:2, tweede lid, Awb](#).
- Er is niet of niet-tijdig een wijziging doorgegeven, die leidt tot een beëindiging of verlaging van de toeslag ([artikel 17, eerste lid, Awir](#) in combinatie met [artikel 5 Uitvoeringsregeling Awir](#)). Hij of zij moet zo’n wijziging binnen vier weken schriftelijk of elektronisch aan B/T doorgeven.
- Er is niet of niet-tijdig gereageerd op een verzoek van B/T om informatie ([artikel 18 Awir](#)). Niet tijdig betekent: niet binnen de termijn die in de rappelbrief staat. Zonder rappelbrief is geen beboeting mogelijk.
- Er is aan de inspecteur geen of niet-tijdig opgaaf verstrekt van het niet in Nederland belastbaar inkomen ([NINBI; artikel 15, negende en tiende lid, Awir](#)).
- Er is niet of niet-tijdig voldaan aan een verzoek om gegevens en inlichtingen op grond van [artikel 38, eerste lid, Awir](#) dan wel zijn deze onjuist of onvolledig verstrekt. Artikel 38, eerste lid, Awir is nader uitgewerkt en aangevuld in [artikel 1a van het Uitvoeringsbesluit Awir](#).

[Naar boven](#)

1.3.3.2 De overtreding bij een vergrijp Klik voor dialoogscherm met permalink

De overtreding die kan worden bestraft met een vergrijpboete is het niet verstrekken van gegevens of inlichtingen, door degene die dat op grond van de Awir moet, dan wel het onvolledig of onjuist verstrekken van gegevens of inlichtingen ([art. 41, eerste lid, Awir](#)). Gezien deze formulering kennen wij de volgende overtredingen (vergrepen) die tot een bestuurlijke boete ([art. 41, eerste lid, Awir](#)) kunnen leiden:

- De informatie, nodig voor de beslissing op de aanvraag is niet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud verstrekt ([artikel 15, tweede lid, Awir](#)). Deze bepaling is eerst per 1 januari 2014 in de Awir opgenomen, en tot die datum baseert B/T zich voor wat betreft deze verplichting op [artikel 4:2, tweede lid, Awb](#).
- Er is geen wijziging doorgegeven, die leidt tot een beëindiging of verlaging van de toeslag ([artikel 17, eerste lid, Awir](#) in combinatie met [artikel 5 Uitvoeringsregeling Awir](#)). Hij of zij moet zo’n wijziging binnen vier weken schriftelijk of elektronisch aan B/T doorgeven.
- Er is niet gereageerd op een verzoek van B/T tot informatieverstrekking ([artikel 18 Awir](#)). B/T moet een rappelbrief sturen. B/T kan niet volstaan met één informatieverzoek.
- Er is een onjuiste of onvolledige aanvraag of wijziging ingediend.

- Er is aan de inspecteur geen opgaaf verstrekt van het niet in Nederland belastbaar inkomen ([NINBI; artikel 15, negende en tiende lid, Awir](#)).
- Er is geen gehoor gegeven aan het verzoek om aan B/T gegevens en inlichtingen te verstrekken waarvan de kennisneming van belang kan zijn voor de uitvoering van de Awir, dan wel de gegevens zijn onjuist of onvolledig verstrekt ([artikel 38, eerste lid, Awir](#)). Artikel 38, eerste lid, Awir is nader uitgewerkt en aangevuld in [artikel 1a van het Uitvoeringsbesluit Awir](#)

[Naar boven](#)

1.3.3.3 Het moment waarop de overtreding wordt begaan Klik voor dialoogscherm met permalink

Het moment waarop de overtreding wordt begaan bepaalt welke wet- en regelgeving van toepassing is. In aanmerking komen – afhankelijk van de overtreding:

- de datum waarop de onjuiste of onvolledige aanvraag of wijziging werd ingediend.
- vier weken nadat de wijziging in de omstandigheden zich heeft voorgedaan.
- de dag na de in het rappel gestelde termijn voor het verstrekken van de informatie.
- zodra de termijn voor het indienen van het NINBI is verstreken (incl aanmaning).

[Naar boven](#)

1.3.3.4 De verschillen tussen de verzuim- en vergrijpboete Klik voor dialoogscherm met permalink

De verschillen tussen de verzuim- en vergrijpboete zijn voornamelijk terug te voeren op de tekst van de boetebepaling in de Awir, en op procedurele regels zoals die zijn vastgelegd in de Awb.

- Het meest in het oog springt de schuldvraag. Bij een vergrijpboete moet sprake zijn van opzet of grove schuld. Bij een verzuimboete speelt schuld geen rol.
- De Awb kent bij het opleggen van een bestuurlijke boete het onderscheid tussen een lichte en een zware procedure. De lichte procedure houdt slechts in dat bepaalde voorschriften van de zware procedure niet gevolgd hoeven te worden. De zware procedure is met name opgenomen in [artikel 5:53 Awb](#), en is verplicht voorgeschreven voor de vergrijpboete, maar niet voor de verzuimboete. Bij het opleggen van een vergrijpboete gelden dan ook de volgende regels:
 - Er moet een rapport of proces-verbaal van de overtreding worden opgemaakt. Dit hoeft niet bij een verzuim. NB: Volgens paragraaf 4 lid 7 BBBB/T wordt de kennisgeving van het voornemen om een (vergrijp)boete op te leggen aangemerkt als een rapport in de zin van [artikel 5:48](#) van de Awb.
 - De overtreder moet geïnformeerd worden over het voornemen tot het opleggen van een bestuurlijke boete. Er moet een kennisgeving worden verstuurd.
 - De overtreder moet bij die kennisgeving in de gelegenheid worden gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen. Er geldt een hoorplicht. De hoorplicht geldt niet bij een verzuim.
 - Binnen 13 weken na het opstellen van het rapport of het p-v moet de beslissing over de boete zijn genomen ([artikel 5:51, eerste lid, Awb](#)). Deze beslistermijn wordt opgeschort met ingang van de dag waarop de gedraging aan het openbaar ministerie is voorgelegd, tot de dag waarop het bestuursorgaan weer bevoegd wordt een bestuurlijke boete op te leggen ([artikel 5:51, tweede lid, Awb](#)).

Op grond van [artikel 10:3](#), vierde lid, Awb dient bij toepasselijkheid van de zware procedure sprake te zijn van functiescheiding tussen de medewerker die de boete oplegt, en de medewerker die van de overtreding een rapport of pv heeft opgemaakt. Echter, volgens [artikel 67pb AWR](#) geldt deze functiescheiding niet. In dat artikel staat immers “In afwijking van [artikel 10:3](#), vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht kan degene die de overtreding constateert ook worden belast met het opleggen van een bestuurlijke boete.” [Artikel 67pb AWR](#) is in [artikel 40](#), tweede lid, Awir en [artikel 41](#), vierde lid, Awir van overeenkomstige toepassing verklaard op het opleggen van een bestuurlijke boete op grond van de Awir. Dit betekent dat er dus geen sprake hoeft te zijn van een dergelijke functiescheiding bij dit proces bij B/T.

Op één formeel punt moeten de verzuim- en vergrijpboete gelijk worden behandeld. Op grond van [artikel 5:10a](#), eerste lid, Awb is degene die wordt verhoord met het oog op het aan hem opleggen van een bestraffende sanctie niet verplicht om dan verklaringen over de overtreding af te leggen ([art. 5:10a Awb](#)). De persoon in kwestie heeft in alle gevallen het recht te zwijgen. Dit neemt niet weg dat hij of zij wel zijn of haar informatieverplichtingen op grond van de Awir moet nakomen. Het zwijgrecht betreft daarom alleen de overtreding als zodanig.

Vanwege het zwijgrecht heeft de wetgever in het tweede lid van [artikel 5:10a Awb](#) opgenomen dat voor het verhoor aan de belanghebbende wordt medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden. Dit is de zogenaamde cautie. Bij ieder verhoor moet deze weer worden gegeven. Een verhoor is elk mondeling (dus ook telefonisch) gesprek tussen (medewerkers van) het bestuursorgaan en de persoon die mogelijk in aanmerking komt voor een boete, waarin (het voornemen tot het opleggen van) de boete aan de orde komt. Dat kan zijn:

- een gesprek naar aanleiding van de kennisgeving;
- de hoorzitting vanwege het bezwaar tegen de boete.

[Naar boven](#)

1.3.3.5 Omstandigheden die er toe leiden dat geen bestuurlijke boete mag worden opgelegd

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer een overtreding is begaan, kunnen er omstandigheden zijn die er toe leiden dat geen bestuurlijke boete mag worden opgelegd. Het betreft de volgende omstandigheden.

- De overtreding kan niet aan de overtreder worden verweten ([artikel 5:41 Awb](#)).
- In geval van een pleitbaar standpunt of bij afwezigheid van alle schuld oftewel avas (paragraaf 4, eerste lid BBBB).
- De overtreder is overleden ([artikel 5:42, eerste lid, Awb](#)). Door artikel 5:42, tweede lid vervalt een opgelegde bestuurlijke boete die niet onherroepelijk is, zodra de overtreder overlijdt. Is de boete wel onherroepelijk dan vervalt deze bij het overlijden van de overtreder, als de boete dan nog niet is betaald.
- Wegens dezelfde overtreding werd reeds eerder een bestuurlijke boete opgelegd, dan wel werd de overtreder na het inbrengen van zijn zienswijze er van in kennis gesteld dat voor die overtreding geen bestuurlijke boete zal worden opgelegd ([artikel 5:43 Awb](#)).
- Wegens dezelfde gedraging werd reeds een strafvervolg ingesteld, en het onderzoek ter terechtzitting is begonnen, dan wel er is een strafbeschikking uitgevaardigd ([artikel 5:44, eerste lid, Awb](#)).
- De gedraging is ook een strafbaar feit, en moet worden voorgelegd aan de officier van justitie ([artikel 5:44, tweede lid, Awb](#)), en deze heeft:
 - nog niet medegedeeld af te zien van strafvervolg ([artikel 5:44, derde lid, onderdeel a, Awb](#)), of

- er zijn nog geen dertien weken verstreken na het voorleggen aan de officier van justitie, en deze heeft niet gereageerd ([artikel 5:44, derde lid, onderdeel b, Awb](#)).

In het zogenaamde protocol [AAFD](#) (=Protocol aanmelding en afdoening van fiscale delicten en delicten op het gebied van douane en toeslagen.) is bepaald dat bij een nadeelbedrag van € 100.000 of meer, de zaak wordt aangemeld voor mogelijke strafrechtelijke afhandeling als sprake is van een vermoeden van opzet. Bedraagt het nadeel minder dan € 100.000, dan wordt de zaak voor mogelijke strafrechtelijke afhandeling aangemeld als sprake is van een vermoeden van opzet en als een of meerdere van de aanvullende wegingscriteria daartoe aanleiding geeft.

- De vervaltermijn is verstreken, waardoor de bevoegdheid tot het opleggen van de bestuurlijke boete is komen te vervallen. Vanaf 1 januari 2014 geldt voor zowel de verzuim- als de vergrijpboete een vervaltermijn van vijf jaren nadat de overtreding is begaan ([artikel 40](#), vierde lid, Awir en [artikel 41](#), zesde lid, Awir. Voorbeeld: bij een overtreding op 1 januari 2014, vervalt de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete per 2 januari 2019. Voor overtredingen van vóór 1 januari 2014 gelden nog de oude vervaltermijn, te weten:
- Bij een overtreding van de verplichting op grond van [artikel 18 Awir](#) mag geen verzuimboete meer worden opgelegd, indien vijf jaren zijn verstreken na de dag waarop de rappeltermijn van artikel 18, derde lid, Awir is verstreken ([artikel 40, vijfde lid, Awir, tekst tot 1 januari 2014](#)).
- Bij een overtreding van de andere verplichtingen (dan op grond van artikel 18 Awir) mag geen verzuimboete meer worden opgelegd, indien drie jaren zijn verstreken na het begaan van de overtreding ([artikel 5:45, tweede lid, Awb](#)).
- Het opleggen van een vergrijpboete is niet meer toegestaan, indien vijf jaren zijn verstreken na het einde van het berekeningsjaar waarop de te hoog toegekende tegemoetkoming betrekking heeft ([artikel 40, vijfde lid, Awir, tekst tot 1 januari 2014](#)). Bij overtredingen die vóór 1 januari 2014 werden begaan moet de voor die periode geldende vervaltermijn worden toegepast, indien deze voor de overtreder gunstiger is dan de vervaltermijn vanaf 1 januari 2014. Dit volgt uit [artikel 7, eerste lid, EVRM](#) en [artikel 15, eerste lid, tweede volzin, IVBPR](#). Is de nieuwe vervaltermijn gunstiger voor de overtreder, dan zal B/T deze moeten hanteren ([Artikel 5:46, vierde lid Awb](#) verklaart [artikel 1, tweede lid, Wetboek van Strafrecht](#) van overeenkomstige toepassing . Zie ook [artikel 15, eerste lid, 3e volzin, IVBPR](#)).
- De overtreding wordt vrijwillig verbeterd ([art. 42, eerste lid, Awir](#)). Vanaf 2018 geldt deze uitzondering niet meer voor zwartsparenders met vermogen in het buitenland (zowel voor toeslagen als ook voor belastingen): [art. 42](#), tweede lid, Awir). Of sprake is van een vrijwillige verbetering moet van geval tot geval worden beoordeeld. Het is geen vrijwillige verbetering als de juiste informatie alsnog wordt verstrekt, nadat wij daarom (wederom) hebben gevraagd. NB: vrijwillige verbetering kan zich feitelijk niet voordoen bij het niet of niet-tijdig nakomen van een van de informatieverplichtingen. Zodra de door ons gestelde termijn is verstreken, kan deze immers niet meer hersteld worden.

Paragraaf 5 van BBBB bevat bepalingen omtrent vrijwillige verbetering die van toepassing zijn. Daaruit volgt onder andere dat het bewijs dat geen sprake is van een vrijwillige verbetering moet worden geleverd door B/T.

Let op!

Vanaf 1.4 is de tekst niet geldend. Deze wordt gewijzigd.

[Naar boven](#)

1.4 De hoogte van de boete (straftoemeting)

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Samenvattend zijn de uitgangspunten bij het bepalen van de hoogte van de boete de volgende:

- Het moment van begaan van de overtreding bepaalt welke wet- en regelgeving van toepassing is. (Legaliteitsbeginsel - [artikel 5:4 Awb](#)).
- Indien na het begaan van de overtreding sprake is van een wijziging van de wet- en regelgeving, en deze is niet gunstiger, dan kan deze niet op de overtreding worden toegepast. Dit vloeit ook voort uit het legaliteitsbeginsel, maar volgt ook – zoals reeds opgemerkt – uit [artikel 7, eerste lid, EVRM](#) en [artikel 15, eerste lid, tweede volzin, IVBPR](#).
- Indien na het begaan van de overtreding sprake is van wijziging van wet- en regelgeving, en deze is gunstiger, dan passen wij het meest gunstige regime toe. Dit volgt dan weer – zoals reeds opgemerkt – uit [artikel 5:46](#), vierde lid, Awb, waarin [artikel 1](#), tweede lid, Wetboek van Strafrecht van overeenkomstige toepassing is verklaard, en [artikel 15](#), eerste lid, 3e volzin IVBPR.

NOTA BENE: Deze uitgangspunten gelden overigens ook bij andere regels c.q. voorschriften die moeten worden toegepast, bij gebruik van de bevoegdheid om op grond van [artikel 40, eerste lid, Awir](#) of [artikel 41, eerste lid, Awir](#) bestuurlijke boetes op te leggen. Een goed voorbeeld is wat dat betreft de vervalttermijn, of een wijziging van het [BBBB/T](#). De toepassing van een gunstiger boeteregime moet ook plaatsvinden, indien de wet- of regelgeving tijdens bezwaar of beroep is gewijzigd. Indien de boete nog niet onherroepelijk vaststaat moeten wij bij een wijziging van het boeteregime ambtshalve nagaan of deze voor de overtreder gunstiger is, en zo ja, dan moet deze wijziging worden toegepast.

Uit [artikel 5:46 Awb](#) in relatie tot [de artikelen 40 en 41 Awir](#) vloeit het volgende voort over de hoogte van de boete:

1. De wet bepaalt de bestuurlijke boete die wegens een bepaalde overtreding ten hoogste kan worden opgelegd. Dat doet de Awir in de [artikelen 40 en 41](#), eerste lid. Voor de verzuimboete maximaal € 5.514⁽¹⁾ en voor de vergrijpboete maximaal 100% van het bedrag dat is of wordt teruggevorderd. Daarnaast verhoogt het tweede lid van [artikel 41](#) dat percentage naar 150% bij recidive.
2. B/T moet, omdat de hoogte van de bestuurlijke boete niet bij wettelijk voorschrift is vastgesteld, de boete afstemmen op de ernst van de overtreding en de mate waarin deze aan de overtreder kan worden verweten. B/T moet daarbij zo nodig rekening met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. Het [BBBB/T](#) voorziet in die afstemming, net als het [BBBB](#) dat via paragraaf 1 van het [BBBB/T](#) van toepassing is verklaard.
3. Dat [artikel 1, tweede lid, Wetboek van Strafrecht](#) van overeenkomstige toepassing is.
4. Tenslotte speelt de draagkracht van betrokkene een rol.

(1) Tot 1 januari 2015 gold een wettelijk maximum van € 4.920. De verhoging per die datum naar € 5.278 heeft plaatsgevonden op grond van artikel 41a Awir, dat voorschrijft dat het in artikel 40 Awir genoemde bedrag elke vijf jaar wordt geïndexeerd. Deze indexatie heeft dus voor het eerst per 1 januari 2015 plaatsgevonden. Per 1 januari 2020 is het wettelijk maximum € 5.514.

Chronologisch hebben we bij de hoogte van de boete met het volgende rekening te houden:

- Van 11 juli 2009 tot 1 januari 2013 geldt het [BBBB/T van 1 juli 2009 \(Stcrt. 2009/10311\)](#).
- Per [1 juli 2012](#) werden de boetebedragen in de Awir verhoogd.
- Van 1 januari 2013 tot 1 januari 2014 geldt het [BBBB/T van 5 december 2012](#) (stcrt 2012/25939). In dit [BBBB/T](#) werd de verhoging van de Awir-boetebedragen doorgevoerd, en daarnaast doet de waarschuwing zijn intrede in paragraaf 3, tweede lid, [BBBB/T](#). Als in de referentieperiode hetzelfde voorschrift niet eerder werd overtreden, moet worden volstaan met een waarschuwing. Zoals reeds opgemerkt is een

waarschuwing geen bestuurlijke boete, omdat de overtreder niet wordt verplicht tot betaling van een geldsom. Daarnaast gaan wij er op grond van jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS d.d. 18 januari 2006, nr. 200409413/1, [ECLI:NL:RVS:2006:AU9822](#)) vanuit dat een waarschuwing geen voor bezwaar vatbare beschikking is. Ten slotte wordt met dit BBBB/T de bepaling over het uitzonderlijk geval aangevuld met een extra voorbeeld. Naast het stelselmatig begaan van overtredingen, wordt ook als voorbeeld van een uitzonderlijk geval aangemerkt de overtreding die betrekking heeft op een aanzienlijk bedrag aan toeslagen (paragraaf 3, vierde lid, van het BBBB/T).

- Per 1 januari 2014 geldt het [BBBB/T](#) van 12 maart 2014 (Stcrt. 2014/8217). In dit BBBB/T is rekening gehouden met de wijzigingen zoals die per 1 januari 2014 zijn doorgevoerd in de Awir door de [Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit](#). Daarnaast is in paragraaf 3 geregeld dat alleen bij het niet of niet-tijdig nakomen van de informatieverplichting op grond van [artikel 18 Awir](#), bij een tweede overtreding een echte verzuimboete zal worden opgelegd. Bij een eerste overtreding van dit voorschrift, en bij overtredingen van een ander voorschrift, wordt eerst altijd volstaan met een waarschuwing, tenzij sprake is van een uitzonderlijk geval. Bij het bepalen van recidive hoeft niet meer nagegaan te worden of sprake is geweest van hetzelfde voorschrift: elke overtreding in de referentieperiode wordt meegeteld.

[Naar boven](#)

1.5 Het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst/Toeslagen (BBBB/T) Klik voor dialoogscherm met permalink

In het [BBBB/T](#) worden door de staatssecretaris de beleidsregels gegeven die gelden bij het opleggen van bestuurlijke boeten door B/T op grond van de [artikelen 40 tot en met 42 van de Awir](#).

In § 1 van het BBBB/T (onder het kopje Algemene bepalingen), wordt aangegeven dat naast de bepalingen van de AWR die in de [artikelen 40, tweede lid, en 41, vierde lid, van de Awir](#) worden genoemd, de voorschriften van [hoofdstuk 3](#) en [de titels 5.1 en 5.4 van de Awb](#) van toepassing zijn, voor zover in de Awir geen afwijkende regeling is opgenomen. Ook zijn de algemene bepalingen van het [BBBB](#) van toepassing, voor zover deze een invulling geven aan het wettelijke kader.

De Awir is reeds per 1 september 2005 in werking getreden. Het eerste [BBBB/T \(Besluit d.d. 1 juli 2009, Stcrt. 2009/nr. 10311\)](#) is echter pas op 11 juli 2009 in werking getreden. Daarom legt B/T geen bestuurlijke boetes op bij overtredingen die vóór 11 juli 2009 zijn begaan. Tot deze datum was er immers geen boetebeleid. Daardoor waren overtredingen voor B/T niet boetewaardig. De inwerkingtreding van het BBBB/T zou leiden tot (zwaardere) bestraffing. Het alsnog opleggen van bestuurlijke boetes voor overtredingen die vóór 11 juli 2009 werden begaan zou in strijd zijn met [artikel 7, eerste lid, EVRM](#) en [artikel 15, eerste lid, tweede volzin, IVBPR](#).

Zoals reeds opgemerkt is het eerste BBBB/T al weer twee keer vervangen door een nieuw BBBB/T. Resumerend gelden over de periode van 11 juli 2009 tot op heden de volgende BBBB/T's.

- 11 juli 2009 tot 1 januari 2013: [BBBB/T van 1 juli 2009, Stcrt. 2009/nr. 10311](#)
- januari 2013 tot 1 januari 2014: [BBBB/T van 5 december 2012, Stcrt. 2012/nr. 25939](#)
- januari 2014 tot heden: [BBBB/T van 12 maart 2014, Stcrt. 2014/nr. 8217](#)

De eerste twee BBBB/T's zijn weliswaar ingetrokken, maar toch nog steeds van belang voor overtredingen die zijn begaan in de periode waarvoor zij golden. Voor overtredingen die zijn begaan in de periode 11 juli 2009 tot 1 januari 2013, geldt nog steeds het [BBBB/T van 1 juli 2009](#), tenzij het [BBBB/T van 5 december 2012](#) of het [huidige BBBB/T](#) voor de overtreder gunstiger uitpakt. Dat wil zeggen:

- een boete kan niet meer worden opgelegd of

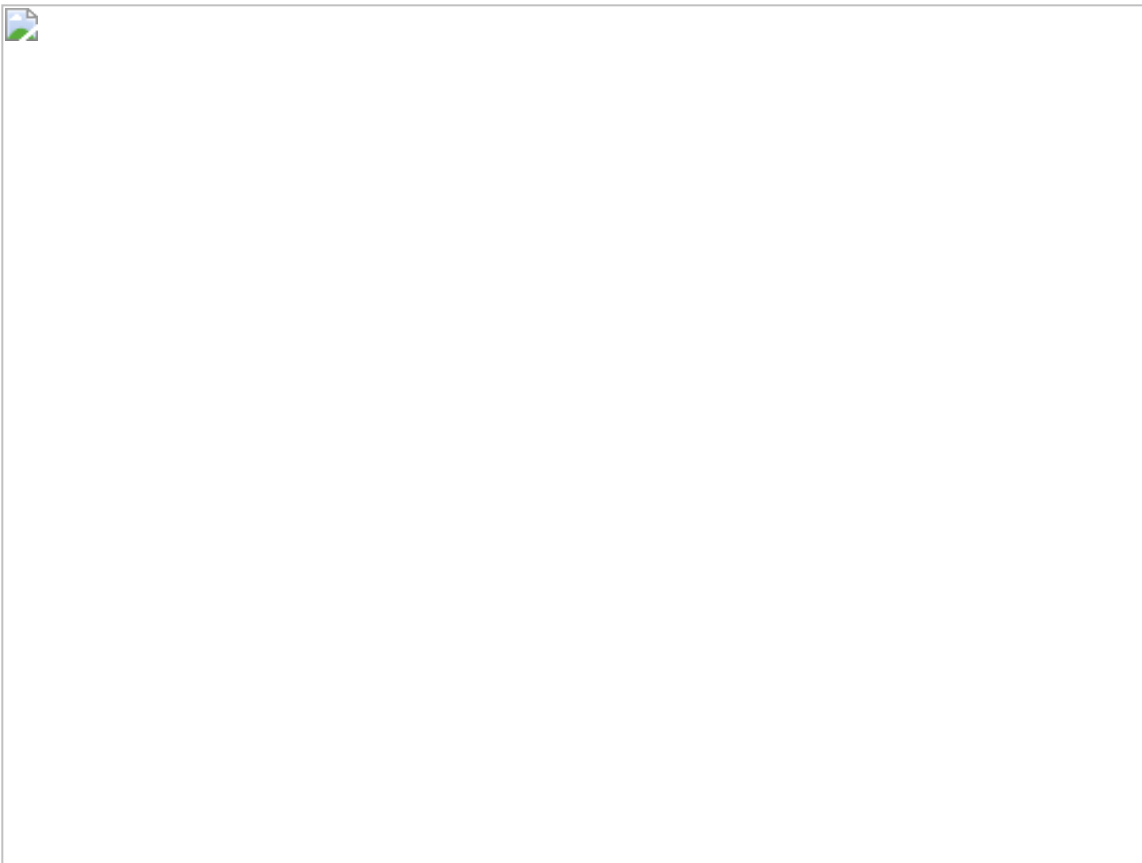
- een boete moet naar een lager bedrag worden opgelegd of de overtreding moet eerst met een waarschuwing worden afgedaan.

Deze toetsing aan de meest gunstige wet- en regelgeving mondt uit in de volgende stroomschema's.

Stroomschema vergrijpboete

Stroomschema verzuimboete

Bij het stroomschema verzuimboete zal – gezien de verhoging van het wettelijk maximum naar € 5.278 – bij overtredingen van [artikel 18 Awir](#) die op of na 1 januari 2015 worden begaan, en die als tweede (of derde, enzovoorts) overtreding kunnen worden aangemerkt - een verzuimboete van € 369,00 (= 7% van het wettelijk maximum) worden opgelegd (bij een uitzonderlijk geval tot het wettelijk maximum: [par 4, vierde lid, BBBB/T](#)). Tot 1 januari 2015 is dat een verzuimboete van € 344 (= 7% van het oude wettelijk maximum), Omdat die verhoging per 1 januari 2015 doorgaans ongunstiger zal uitpakken voor de overtreder, hoeft bij overtredingen van vóór 1 januari 2015 niet te worden getoetst aan deze wijziging.

In de stroomschema's is geen rekening gehouden met het feit dat op grond van [artikel 5:46, tweede lid, Awb](#) de hoogte van de boete moet te worden afgestemd op de ernst van de overtreding en de mate waarin deze aan de overtreder kan worden verweten. Daarbij moet ook, waar nodig, rekening worden gehouden met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd en de draagkracht van de overtreder.

Voor dit aspect van de straftoemeting moeten we – omdat paragraaf 1 van het BBBB/T van toepassing is verklaard – rekening houden met de algemene bepalingen van het BBBB, en meer specifiek de paragrafen 6, 7 en 8. De twee meest in het oog springende elementen daarin zijn de eerste leden van par. 6 en 8. Deze houden in dat vergrijpboetes kunnen worden verhoogd of verlaagd met een bepaald bedrag of percentage (zij het niet hoger dan het wettelijk maximum). Een verzuimboete van € 369 wordt dus nooit verhoogd wegens strafverzwarende omstandigheden. Wel is in een uitzonderlijk geval een verzuimboete tot het wettelijk maximum mogelijk. Volgens is hiervan bijvoorbeeld sprake:

- bij het stelselmatig plegen van overtredingen, of als
- het om een groot bedrag aan toeslag(en) gaat.

Bij overtreders met een inkomen op bijstandsniveau matigt B//T. B/T zoekt daarbij aansluiting bij de jurisprudentielijn van de CRvB. Deze staat uitgelegd in ECLI:NL:CRVB:2017:1816 (zie bv r.o. 4.10, <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2017:1816>) en ECLI:NL:CRVB:2016:9. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat gedurende een bepaalde periode (bij grove schuld 18 maanden en bij opzet 24

maanden) het volledige bedrag van het inkomen boven de beslagvrije voet - ongeacht of die ruimte de facto op andere wijze is beperkt of ingenomen - beschikbaar is of wordt aangewend voor het betalen van de boete.

[Naar boven](#)

1.6 De overtreder Klik voor dialoogscherm met permalink

De overtreder is: degene die de overtreding pleegt of medepleegt ([art. 5:1, tweede lid, Awb](#)).

Niet alleen degene die de overtreding heeft gepleegd (bijvoorbeeld de aanvrager bij het indienen van een onjuiste aanvraag of wijziging), maar ook een medepleger kan dus worden beboet. Om te kunnen spreken van een medepleger moet er sprake zijn van een bewuste samenwerking en gezamenlijke uitvoering van de overtreding.

Per 1 januari 2014 (met de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit) is voor de Awir het overtrederbegrip verruimd met de doen pleger, uitlokker en medeplichtige. Dit is aldus omschreven in [artikel 41bis Awir](#):

“In afwijking van [artikel 5:1 van de Algemene wet bestuursrecht](#) wordt onder overtreder mede verstaan:

1. degene die de overtreding doet plegen;
2. degene die door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging, misleiding of door het verschaffen van gelegenheid, middelen of inlichtingen de overtreding opzettelijk uitlokt;
3. degene die als medeplichtige opzettelijk behulpzaam is bij of opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft tot het plegen van de overtreding.

Voor de medeplichtige gelden een paar beperkingen. Er kan geen verzuimboete aan een medeplichtige worden opgelegd. Bij een vergrijpboete wordt het bedrag dat ten hoogste kan worden opgelegd met een derde verminderd ([art. 41bis, tweede en derde lid](#))

Deze verruiming geldt niet voor overtredingen die vóór 1 januari 2014 werden begaan.

Ten slotte: uit [par. 2, zesde lid, BBBB](#) (dat in het BBBB/T van toepassing is verklaard) blijkt dat voor het opleggen van een boete aan een van de genoemde deelnemingsvormen voorafgaande toestemming van de directeur en DGBel nodig is.

[Naar boven](#)

1.7 Openbaar maken boete Klik voor dialoogscherm met permalink

Vanaf 2020 kan B/T besluiten om op grond van [artikel 42a](#) Awir een boete die aan een rechtsbijstandsverlener (overtreder ex [artikel 5:1](#) Awb) is opgelegd openbaar te maken als het gaat om een vergrijpboete die wegens opzet is opgelegd voor in verband met het aanvragen of wijzigen van een tegemoetkoming. De formele functie van de overtreder doet er niet toe: het kan om een medewerker gaan, maar ook om een advocaat, notaris of belastingadviseur. Het moet dus gaan om een (eventueel voorwaardelijk) opzettelijk begaan vergrijp dat te maken heeft met een aanvraag of wijziging van een tegemoetkoming. Grote schuld is onvoldoende. Dat ziet dus (ook) op de inlichtingenplicht en het verstrekken van onjuiste gegevens. De openbaarmaking moet gebeuren binnen tien werkdagen na het laatste van de volgende momenten:

1. het moment van onherroepelijk worden van het besluit tot openbaarmaking;
2. het moment van onherroepelijk worden van het besluit tot oplegging van de bestuurlijke boete.

Voordat B/T tot openbaarmaking besluit moet de overtreder de gelegenheid krijgen om zijn zienswijze daarover naar voren te brengen ([artikel 42a](#), tweede lid). Openbaarmaking blijft achterwege als deze de overtreder onevenredig zou treffen (derde lid). D behandelaar moet dus alle relevante feiten en omstandigheden van het concrete geval in aanmerking nemen bij de afweging tussen het belang van de medeplegende beroepsbeoefenaar bij geheimhouding enerzijds (bescherming van diens persoonlijke levenssfeer) en het belang van de maatschappij bij openbaarmaking anderzijds (voorlichting van het publiek). In dit kader speelt uiteraard op grond van het tweede lid van [artikel 42a](#) een eventuele zienswijze een rol, maar bijvoorbeeld ook het boetebedrag en of de medeplegende beroepsbeoefenaar sinds het begaan van de overtreding nogmaals in de fout is gegaan. Indien de behandelaar na deze integrale toetsing tot de conclusie komt dat openbaarmaking de medeplegende beroepsbeoefenaar onevenredig in diens belang treft, dan wordt geen besluit tot openbaarmaking genomen. Komt de behandelaar daarentegen tot de conclusie dat openbaarmaking de medeplegende beroepsbeoefenaar niet onevenredig in diens belang treft, dan heeft hij geen mogelijkheid om op andere gronden van openbaarmaking af te zien. Dit vloeit voort uit het eerste lid van [artikel 42a](#). Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat indien de behandelaar niet tot openbaarmaking besluit, er geen sprake is van een besluit tot niet-openbaarmaking. Het vierde lid bevat een delegatiebepaling: voor de toepassing van het tweede en derde lid kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld. Het vijfde lid regelt de gegevens die openbaar gemaakt moeten worden voor zover ze al niet in de boetebeschikking vermeld staan. Een aantal gegevens beogen doeltreffende voorlichting aan het publiek, zoals de grondslag van de boete. De bedoelde werkzaamheden kunnen ook een nalaten bevatten – zoals het opzettelijk niet indienen van een wijziging of het achterhouden van gegevens. De boetebeschikking wordt op de website van de Belastingdienst openbaar gemaakt en blijft daar vijf jaren staan.

In verband met dit [artikel 42a](#) is ook [artikel 37](#) van de Awir uitgebreid met een nieuw vijfde lid dat bepaalt dat, wanneer B/T besluit tot openbaarmaking van het besluit om een bestuurlijke boete op te leggen als bedoeld in [artikel 42a](#) en beide besluiten zijn in een geschrift vevat, dat dan het bezwaar tegen de boete ook geacht wordt te zijn gericht tegen de openbaarmaking ervan.

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [26.00.00 Bestuurlijke boete](#)
 - [1 Bestuurlijke Boete](#)
 - [1.1 Inleiding](#)
 - [1.2 De Awb](#)
 - [1.2.1 De vierde tranche Awb](#)
 - [1.2.2 De bestuurlijke boete volgens de Awb](#)
 - [1.3 De artikelen 40 en 41 Awir](#)
 - [1.3.1 De verzuimboete](#)
 - [1.3.2 De vergrijpboete](#)
 - [1.3.3 De overtredingen](#)
 - [1.3.3.1 De overtreding bij een verzuim](#)
 - [1.3.3.2 De overtreding bij een vergrijp](#)
 - [1.3.3.3 Het moment waarop de overtreding wordt begaan](#)
 - [1.3.3.4 De verschillen tussen de verzuim- en vergrijpboete](#)
 - [1.3.3.5 Omstandigheden die er toe leiden dat geen bestuurlijke boete mag worden opgelegd](#)
 - [1.4 De hoogte van de boete \(straftoemeting\)](#)
 - [1.5 Het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst/Toeslagen \(BBBB/T\)](#)
 - [1.6 De overtreder](#)
 - [1.7 Openbaar maken boete](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [26.00.00 - Bestuurlijke boete](#)
- 1 Bestuurlijke Boete

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

27.00.00 Toezicht en opsporing

1 Toezicht en Opsporing Klik voor dialoogscherf met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogscherf met permalink

De handhaving bij Belastingdienst/Toeslagen (B/T) is gebaseerd op een aantal uitgangspunten en begrippen. Deze worden in deze paragraaf beschreven.

[Naar boven](#)

1.1.1 Permanente opdracht Klik voor dialoogscherf met permalink

B/T geeft uitvoering aan:

- de toekenning van en controle op inkomensafhankelijke toeslagen,
- het controleren van de rechtmatigheid van deze toekenningen.

Dit doet B/T zo doeltreffend en doelmatig mogelijk, waarbij we rechtszekerheid en rechtsgelijkheid in onze aanpak verankeren. In dit hoofdstuk gaat het over de controle en de opsporing, maar ook (en misschien wel vooral) over compliance.

[Naar boven](#)

1.1.2 Missie en kernwaarden Klik voor dialoogscherf met permalink

Dit is de missie van de Belastingdienst:

“De Belastingdienst draagt bij aan een financieel gezond Nederland. Dat doen we door eerlijk en zorgvuldig belasting te heffen en te innen en toeslagen uit te keren. Daarnaast draagt de Belastingdienst bij aan een financieel gezonde, concurrerende en veilige Europese Unie.”

Belangrijk voor deze missie zijn de drie kernwaarden die de Belastingdienst hanteert: *geloofwaardigheid*: de Belastingdienst neemt zijn opdracht serieus en houdt zich aan de afspraken;

zorgvuldigheid: de Belastingdienst behandelt iedereen met respect en houdt zoveel mogelijk rekening met ieders verwachtingen, rechten en belangen;

verantwoordelijkheid: de Belastingdienst gaat verantwoord om met de gegeven bevoegdheden en is bereid daar verantwoording over af te leggen.

Door zich te houden aan deze basiswaarden levert de toezichtmedewerker een bijdrage aan de nalevingsbereidheid (‘compliance’) van de burger.

[Naar boven](#)

1.1.3 Strategische intenties Klik voor dialoogscherf met permalink

Dit is de strategie van de Belastingdienst:

“We streven er naar dat burgers en bedrijven bereid zijn uit zichzelf (fiscale) regels na te leven, zonder dwingende en kostbare acties van de Belastingdienst.”

De strategie is erop gericht om:

- een omgeving te creëren waarin het maken van fouten zoveel mogelijk wordt voorkomen

- de mate en intensiteit van ons toezicht af te stemmen op het gedrag van burgers en bedrijven
- het burgers en bedrijven gemakkelijk te maken goede aangiften en aanvragen te doen
- naleving af te dwingen als burgers en bedrijven regels bewust niet willen naleven of frauderen

[Naar boven](#)

1.1.4 Compliance Klik voor dialoogscherm met permalink

Het doel van handhaving is compliance. Met het begrip compliance wordt aangeduid dat een persoon of organisatie handelt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving. De Belastingdienst streeft naar een situatie waarin belastingplichtigen en toeslaggerechtigden uit zichzelf hun wettelijke verplichtingen nakomen. De Belastingdienst bevordert de nalevingsbereidheid van burgers en bedrijven door passende dienstverlening te leveren, massale processen juist en tijdig uit te voeren, adequaat toezicht uit te oefenen en waar nodig naleving bestuurs- of strafrechtelijk af te dwingen.

B/T werkt daar aan door middel van handhaving gericht op gedragsbeïnvloeding. De mate, de vorm en het moment van aandacht die B/T aan burgers en bedrijven schenkt, worden bepaald door handhavingsregie, waarbij de beperkt beschikbare capaciteiten en competenties zo efficiënt en effectief mogelijk worden ingezet. In dit proces wordt eerst het gewenste gedragseffect bepaald en vervolgens worden de in te zetten instrumenten gekozen om dit effect op de meest efficiënte wijze te realiseren. Om dit te realiseren wordt onderzoek gedaan naar de oorzaken en motieven voor niet-naleving.

[Naar boven](#)

1.1.5 Handhaving Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T verstaat onder handhaving: ‘alle te nemen maatregelen die er voor zorgen dat burgers compliant worden en blijven: van (gedifferentieerde) dienstverlening, tot toezicht (massaal/individueel) en fraudebestrijding’. Onze handhaving bestaat dus uit een mix van elkaar (in tijd) versterkende maatregelen en instrumenten, waarbij de mate en intensiteit van ons toezicht af gestemd is op het gedrag van burgers en bedrijven

Bij de vormgeving en uitvoering van de handhaving zorgen we voor een goede en weloverwogen balans tussen dienstverlening, toezicht en strafrecht. Soms is actiegericht, thematisch of projectgewijs toezicht gewenst, zo mogelijk in samenwerking en/of afstemming met andere toezichthouders. Onze dienstverlening is er op gericht om het burgers zo makkelijk mogelijk te maken de aanvraag goed te doen. Bij de uitvoering van ons toezicht beoordelen we of de aanvraag ook daadwerkelijk goed is gedaan. Bij strafrecht nemen we maatregelen tegen diegenen die het bewust onjuiste aanvragen doen.

[Naar boven](#)

1.2 Communicatie en dienstverlening Klik voor dialoogscherm met permalink

Communicatie en dienstverlening zijn het fundament van handhaving en maken deel uit van elk aspect daarvan. Vanaf de oriëntatie vóór de aanvraag tot en met het moment dat een dossier afgerond is spelen dienstverlening en communicatie een belangrijke rol. Hoofddoel van communicatie en dienstverlening is het de burger makkelijk maken om het goed te doen.

Makkelijk maken het goed te doen is:

- het verminderen van de onzekerheid van een burger;
- voorkomen van het maken van fouten;
- gericht stimuleren van burgers een wijziging op tijd aan ons door te geven.

Burgers en hulpverleners hebben via verschillende kanalen contact met Toeslagen. Bijvoorbeeld via internet (www.toeslagen.nl), Mijn toeslagen (de portal), per post/brief, of per telefoon. Steeds vaker wordt vanuit Toeslagen met de burger gebeld.

De inzet van Toeslagen is om over al deze beschikbare interactiekanalen een duidelijke en consistente klantreis te borgen.

Samenwerken met intermediaire partijen

Soms is de burger het meest geholpen wanneer we ons richten op hulpverleners en andere instanties. Deze samenwerking maakt het mogelijk die groepen burgers te bedienen die niet zelf contact met ons opnemen. We werken natuurlijk samen met de fiscaal dienstverleners, maar ook met maatschappelijke dienstverleners, en met verhuurders en kinderopvangorganisaties.

Door het aanbieden van de digitale omgeving ‘Kennisnetwerk belastingen en toeslagen’ ontsluiten we informatie voor hen en maken we het mogelijk dat ze zich kunnen scholen in hulpverlening bij belasting- en toeslagzaken. Naast kennisnetwerk is er een forum voor toeslagen-intermediairs.

De zogeheten Toeslagendienstverleners (TDV) en Toeslagen Servicepunten (TSP) ondersteunen burgers bij hun aanvraag. Toeslagen heeft in dit kader regelmatig contact met deze partijen. Met de TDVs en TSPs hebben we verwerkersovereenkomsten zodat zij ook toegang kunnen krijgen tot de gegevens van de burgers die zij ondersteunen.

Kinderopvangorganisaties kunnen een convenant met Toeslagen afsluiten zodat het mogelijk wordt dat de kinderopvangtoeslag op de rekening van deze organisaties wordt overgemaakt.

[Naar boven](#)

1.3 Toezicht Klik voor dialoogscherm met permalink

1.3.1 Algemeen Klik voor dialoogscherm met permalink

Ons toezicht is er op gericht de nalevingsbereidheid van burgers te bevorderen of te onderhouden. Daarom wil B/T bij het uitvoeren van haar toezichtsactiviteiten steeds meer gebruik van gedragswetenschappelijke kennis en inzichten.

Het toezicht vindt zoveel mogelijk in de actualiteit plaats. Een deel daarvan wordt geautomatiseerd met behulp van betrouwbare derdengegevens uitgevoerd. Hiermee realiseren we een basisniveau van risicobeheersing. Daar waar de risico's op een onjuiste aanvraag/mutatie groot zijn voert B/T extra toezicht uit.

B/T wil haar toezicht continu door ontwikkelen. Door middel van effectmetingen wordt bepaald of individuele toezichtacties de gestelde doelen bereiken. Daarnaast worden pilots ingezet om nieuwe handavingsacties doelmatig in te richten.

Het doel is om regelmatig terugkerende toezichtsacties zoveel mogelijk op te nemen in het actuele geautomatiseerde toezicht, bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het proces. Onze toezichtsacties bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling. In onderstaande figuur worden die stadia schematisch weergegeven.

Figuur 1: Stadia in de ontwikkeling van geautomatiseerde toezichtsacties

[Naar boven](#)

1.3.2 Gefaseerd toezicht Klik voor dialoogschermd met permalink

Een ingediende aanvraag kan in de verschillende fasen van het toeslagenproces onderworpen worden aan een vorm van toezicht.

In deze paragraaf wordt dat toezicht op hoofdlijnen beschreven.

[Naar boven](#)

1.3.2.1 Toezicht vóór de voorlopige toekenning (en vóór de eerste uitbetaling) Klik voor dialoogschermd met permalink

Aanvragen/mutaties worden waar mogelijk getoetst met behulp van contra-informatie. Hiermee kunnen fouten in de aanvraag voor een deel geautomatiseerd worden gecorrigeerd (voorkeur) of wordt de aanvraag geselecteerd voor handmatig toezicht. In deze fase passen we ook de risicoclassificatie toe. Als aan de aanvraag een hoge risicoclassificatie wordt toegekend, dan wordt deze beoordeeld voordat een betaling plaatsvindt. Als de risicoclassificatie laag is, vindt betaling plaats conform het reguliere proces.

Het toezicht vindt dus plaats voorafgaand aan het moment waarop de ingediende nieuwe aanvragen en mutaties formeel worden beschikt.

[Naar boven](#)

1.3.3 Toezicht tijdens de fase van voorlopig toekennen Klik voor dialoogschermd met permalink

In deze fase van voorlopig toekennen oefent B/T periodiek toezicht uit op de blijvende rechtmatigheid en juistheid van die voorlopige toekenning. Immers, de (persoonlijke) omstandigheden van de toeslaggerechtigde kunnen wijzigen na de eerste aanvraag. We toetsen lopende aanvragen op rechtmatigheid en juistheid. Ook in deze fase maken we daarvoor gebruik van contra-informatie en risicoclassificatie.

[Naar boven](#)

1.3.4 Toezicht bij de definitieve toekenning Klik voor dialoogschermd met permalink

In deze fase worden de aanvragen getoetst aan ‘jaargegevens’.

Dit doen we risicogericht en langs de lijn van thema’s en doelgroepen.

Schematisch wordt dit gefaseerde toezicht in de volgende figuur weergegeven.

Figuur 2: Verschillende vormen van toezicht in iedere fase van het proces

[Naar boven](#)

1.3.5 Samenwerking in het toezicht [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

- Samenwerking is van belang bij het voorkomen, detecteren en bestrijden van misbruik en fraude. Samenwerking kan bijvoorbeeld zien op het delen van informatie, het vaststellen en analyseren van gezamenlijke risico's en het bedenken van een gezamenlijke aanpak.
- Samenwerking levert ook een bijdrage aan de zogeheten horizontalisering van de handhaving. Hieronder verstaan we de beweging van zelf uitvoeren naar het betrekken van andere (publieke en/of private) partijen bij het handhaven.
- Samenwerking kan ook vorm krijgen doordat andere partijen (delen van) ons toezicht uitvoeren. Dit betekent, bij voldoende kwaliteit, dat dergelijke aanvragen een 'versnelde of vereenvoudigde' behandeling krijgen. Dit laatste gebeurt bijvoorbeeld door Vluchtelingenwerk Nederland.
- In de volgende twee sub-paragrafen worden verschillende voorbeelden beschreven. Daarbij moet worden bedacht dat dit een momentopname betreft. Het is de ambitie van B/T om te blijven zoeken naar nieuwe samenwerkingsvormen.

[Naar boven](#)

1.3.5.1 Voorkomen is beter.... [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

- Een hoge adreskwaliteit is van groot belang voor B/T. Daarmee kan voorkomen worden dat misbruik of fraude plaatsvinden. B/T werkt daarom samen met het Ministerie van BZK, gemeenten en andere overheidsorganisaties om de kwaliteit van de (onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van BZK vallende) Basis Registratie Personen (BRP) te verbeteren.
- Diverse organisaties leveren periodiek gegevens aan B/T. Zo ontvangt B/T gegevens van onder meer DUO, het UWV, en kinderopvangorganisaties.
- Onder meer Toeslagen Service Punten, intermediairs en branche- of belangenverenigingen zorgen ervoor dat voorlichting en begeleiding bij het indienen van aanvragen en mutaties gebeurt met behulp van betrouwbare partijen met verstand van zaken.

[Naar boven](#)

1.3.5.2 Detectie en bestrijding blijft ook nodig... [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

- Daar waar er toch mogelijkheden waren of (nieuwe) ontstaan om misbruik te plegen, is bestrijding noodzakelijk.
- We participeren hiervoor in een aantal samenwerkingsverbanden zoals de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) en de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.
- Ook werkt B/T samen met het Financieel Expertise Centrum (FEC) en leveren wij via de zogeheten TEOS Postbus desgevraagd (op basis van een wettelijke grondslag) gegevens aan externe partijen.

[Naar boven](#)

1.4 Misbruik Toeslagen en inzet strafrecht [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

1.4.1 Inleiding – structuur binnen Toeslagen [Klik voor dialoogscherm met permalink](#)

- De Belastingdienst heeft een maatschappelijke taak om een bijdrage te leveren aan de Rijksbrede aanpak om de samenleving te beschermen tegen fraude. Het regeerakkoord besteedt nadrukkelijk aandacht aan de bestrijding van fraude en ondermijnende criminaliteit. Ook bij Toeslagen heeft Fraudebestrijding de aandacht en werken we nauw samen met de FIOD en het Functioneel Parket.
- De Toeslagenaffaire heeft er toe geleid dat (met name in 2019 en 2020) een herijking van het fraudeproces heeft plaatsgevonden. Hierbij ligt de focus op het keuzeprocess, dossiervorming, het boeteprocess en de verslaglegging.
- De afdeling Intensief Toezicht (ITO) bestaat uit drie teams. Er zijn drie boetefraude-coördinatoren en een contactambtenaar aangesteld.
- De contactambtenaar (artikel 44a AWIR) draagt zorg voor de contacten tussen de FIOD en het Functioneel Parket (FP), onderdeel van het Openbaar Ministerie.
- Om de inzet van het strafrecht te optimaliseren en zo eenduidig mogelijk te laten zijn is één Officier van Justitie, werkzaam bij het Functioneel Parket, aangewezen als aanspreekpunt voor Toeslagen.

- Maandelijks vindt er een afstemmingsoverleg (AO) plaats tussen enerzijds de contactambtenaar en de BFC-ers namens Toeslagen en anderzijds de accountmedewerkers van de FIOD. Hierin worden de preweegdocumenten, sanctiememo's andere mogelijke van belang zijnde signalen en lopende zaken besproken.
- Twee maandelijks komen de contactambtenaar Toeslagen, de teamleider account en de teamleider opsporing van de FIOD en de officier van justitie bij elkaar in de landelijke Weegploeg. In de Weegploeg worden zaken gewogen. De voortgang van zaken wordt besproken en de keuze voor het soort zaken waarvoor het strafrecht zal worden ingezet wordt bepaald. De voorschriften voor de aanmelding en afhandeling van overtredingen zijn vastgelegd in het protocol AAFD dat wordt gevolgd.
- Vanaf 2020 is er een aparte stuurgroep waar gezamenlijk door de FIOD en het FP wordt gestuurd op de lopende strafrechtelijke onderzoeken.

[Naar boven](#)

1.4.2 Fraudefenomenen Klik voor dialoogscherm met permalink

Van fiscale fraude is volgens de Belastingdienst sprake als er:

Opzettelijk en misleidend (wordt gepoogd):

- minder belasting (te) betalen dan volgens de wet is verschuldigd of
- ten onrechte (voor)belastinggeld of toeslagen (te) claimen en (te) ontvangen.

Bij misbruik met toeslagen worden de volgende fenomenen onderkend:

- Misbruik LRK gegevens (Individueel en in georganiseerd verband); het onterecht aanvragen van Kinderopvangtoeslag door gebruik te maken van gegevens vermeld in het openbare register, Landelijke Registratie Kinderopvangorganisaties (LRK).
- Samenspanningsfraude; het onterecht aanvragen van Kinderopvang- of huurtoeslag waarbij sprake is van samenwerking tussen bijvoorbeeld kinderopvangorganisatie/verhuurder en aanvrager/huurder.
- Adres gelieerde fraude; het voordoen van een andere gezinssamenstelling dan de daadwerkelijke, feitelijke situatie met als doel het verkrijgen van (meer) overheids gelden waaronder Toeslagen (huurtoeslag, zorgtoeslag, Kind gebonden Budget (KGB) en Kinderopvangtoeslagen).
- overige fraude; categorie waarbij op individueel niveau fraude wordt gepleegd door bijvoorbeeld het inkomen opzettelijk laag te houden of huurbedragen aan te passen, om zo een (hogere) toeslag te verkrijgen dan waar recht op is.

Valse stukken

Rode draad bij al deze fenomenen zijn de valse stukken die worden vervaardigd, waardoor een administratieve werkelijkheid wordt gecreëerd met als doel de daadwerkelijke, feitelijke situatie te verhullen en toeslag gelden te verkrijgen waar geen recht op bestaat. De vervaardigde stukken zijn moeilijk van echt te onderscheiden en zijn veelomvattend, te denken valt aan jaaroverzichten (facturen), bankafschriften en contracten.

[Naar boven](#)

1.4.3 Fraude aanpak Klik voor dialoogscherm met permalink

- De fraudeaanpak richt zich primair op burgers die willens en wetens de regels overtreden. Het gaat om mensen die bewust een misleidende voorstelling van zaken geven of onrechtmatig handelen om daar voordeel mee te behalen en niet om burgers die zich vergissen of onbewust een fout maken.
- Door de inzet van handhavingsregie is Toeslagen in staat om een juiste mix van handhavingsinstrumenten in te zetten. Daarbij zorgt Toeslagen voor een juiste balans tussen dienstverlening, toezicht en strafrecht.
- De fraudeaanpak is primair preventief gericht. Preventie is belangrijk om mogelijkheden tot misbruik tot een minimum te beperken. Preventieve maatregelen zijn: effectiever (preventie levert eerder resultaat op dan sanctionering en vervolging), efficiënter (preventie kost minder dan detectie en correctie achteraf) en klantvriendelijker (door preventie kunnen ongewenste gevolgen voor de burger worden voorkomen). Door op zoveel mogelijk plaatsen zowel in de interne als externe keten barrières op te werpen, wordt het moeilijk gemaakt om bewust misbruik te maken van toeslagen. Denk aan vooringevulde aanvraagformulieren, gebruik van één rekening nummer en het verkrijgen van contra-informatie van derden.
- Om fraude in een vroeg stadium te onderkennen is het noodzakelijk om fraudefenomenen in een zo vroeg mogelijk stadium te ontdekken en op een gestructureerde manier aan te pakken. Toeslagen maakt hierbij gebruik van (eigen) objectieve gegevens en

voert risicoanalyses uit. Ook koppelen we relevante derdengegevens met informatie van onze eigen organisatie. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van data-analyse en acteren we op (externe) signalen en fraudemeldingen.

[Naar boven](#)

1.4.4 Inzet strafrecht Klik voor dialoogscherm met permalink

- De laatste jaren is de focus, in nauw overleg met de FIOD en het FP, komen te liggen op het opsporen en het voorkomen van grootschalig georganiseerde toeslagfraude.
- Daarnaast worden ernstige individuele fraudes waarbij het nadeel boven de 100.000 euro bedraagt ook strafrechtelijk aangepakt.
- Leidend hierbij is dat de strafrechtelijke aanpak altijd impactvol moet zijn en een positief effect heeft op de compliance.
- Toeslagen krijgt per jaar een x-aantal opsporingsuren bij de FIOD dat voor het strafrecht kan worden ingezet. Hier worden afspraken over gemaakt in het zogenaamde (belastingdienstbrede) handhavingsarrangement. Gelet op de (beperkte) beschikbare capaciteit van de betrokken partijen zal hierbij in onderlinge afstemming keuzes moeten worden gemaakt. Leidend bij deze keuzes is dat sprake moet zijn van georganiseerde fraude en individuele zaken met een hoog benadelingsbedrag. Ook de maatschappelijke impact en financiële schade wordt bij het keuzeproces betrokken.

[Naar boven](#)

1.4.5 Bestuurlijke vergrijpboete vs strafrecht Klik voor dialoogscherm met permalink

- Als uitgangspunt geldt dat Toeslagen zelf bestuursrechtelijk optreedt tegen de niet-naleving van de regelgeving die aan haar toezicht is onderworpen.
- De bevoegdheid voor Toeslagen om een vergrijpboete op te leggen is neergelegd in artikel 41 van de Awir.
- In een aantal gevallen is strafrechtelijk ingrijpen passend. De keuze voor bestuurs- dan wel strafrecht wordt genomen met inachtneming van de AAFD-richtlijnen en op basis van een afweging waarbij het te verwachten effect van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke afdoening nadrukkelijk wordt beoordeeld.
- Bij het opleggen van een vergrijpboete wordt door de BFC-er een sanctiememo opgesteld. Indien het nadeelbedrag boven de 25.000 euro bedraagt en minder dan 100.000 euro zal het memo worden voorgelegd aan de FIOD (in het afstemmingsoverleg) en het FP (in de weegploeg). Dit om te voorkomen dat zowel het OM als Toeslagen tegelijkertijd een sanctie wil opleggen (artikel 5:44 lid 2 Awb).
- De hoogte van het boetebedrag van een vergrijpboete wordt evenredig vastgesteld. Dit betekent dat rekening wordt gehouden met alle relevante feiten en omstandigheden, waaronder de draagkracht (schuldenlast) van de betrokkene.

[Naar boven](#)

[Naar boven](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Inhoud Handboek Toeslagen](#)
 - [27.00.00 Toezicht en opsporing](#)
 - [1 Toezicht en Opsporing](#)
 - [1.1 Inleiding](#)
 - [1.1.1 Permanente opdracht](#)
 - [1.1.2 Missie en kernwaarden](#)
 - [1.1.3 Strategische intenties](#)
 - [1.1.4 Compliance](#)
 - [1.1.5 Handhaving](#)
 - [1.2 Communicatie en dienstverlening](#)
 - [1.3 Toezicht](#)
 - [1.3.1 Algemeen](#)
 - [1.3.2 Gefaseerd toezicht](#)
 - [1.3.2.1 Toezicht vóór de voorlopige toekenning \(en vóór de eerste uitbetaling\)](#)
 - [1.3.3 Toezicht tijdens de fase van voorlopig toekennen](#)
 - [1.3.4 Toezicht bij de definitieve toekenning](#)
 - [1.3.5 Samenwerking in het toezicht](#)
 - [1.3.5.1 Voorkomen is beter...](#)
 - [1.3.5.2 Detectie en bestrijding blijft ook nodig...](#)
 - [1.4 Misbruik Toeslagen en inzet strafrecht](#)
 - [1.4.1 Inleiding – structuur binnen Toeslagen](#)

- [1.4.2 Fraudefenomenen](#)
- [1.4.3 Fraude aanpak](#)
- [1.4.4 Inzet strafrecht](#)
- [1.4.5 Bestuurlijke vergrijpboete vs strafrecht](#)

[Naar tekstnavigatie](#)

Handboek Toeslagen (HTS)

[Naar tekstnavigatie](#)

[Belastingnet](#)

Zoeken

[Naar tekstnavigatie](#)

- [Handboek Toeslagen](#)
- [27.00.00 - Toezicht en opsporing](#)
- 1 Toezicht en Opsporing

[Naar tekstnavigatie](#)

Direct naar:

- [de inhoud van deze pagina](#)
- [de inhoudsopgave van deze pagina](#)
- [de algemene informatie Handboek Toeslagen](#)
- [zoeken](#)
- [het kruimelpad](#)

28.00.00 Schadevergoeding

1Schadevergoeding

Klik voor dialoogschermd met permalink

1.1 Schadevergoeding algemeen

Klik voor dialoogschermd met permalink

Als een burger vindt dat hij schade heeft geleden door een besluit van B/T of door een handeling van een medewerker van B/T, dan kan hij bij B/T een schriftelijk verzoek tot schadevergoeding indienen.

[Paragraaf 2](#): uitleg over welke schade wel of niet vergoed kan worden en onder welke voorwaarden.

[Paragraaf 3](#): uitleg over de verschillende juridische wegen die de burger kan bewandelen om zijn schade vergoed te krijgen.

[Paragraaf 4](#): nog enkele opmerkingen over het proces bij B/T.

[Naar boven](#)

1.2 Schade Klik voor dialoogschermd met permalink

1.2.1 Voorwaarden voor kunnen toekennen van schadevergoeding

Klik voor dialoogschermd met permalink

Er zijn vijf voorwaarden;

1. Een onrechtmatig handelen van B/T
2. Schade
3. Een causale relatie tussen het onrechtmatig handelen en de geleden schade
4. De schade moet aan B/T toerekenbaar zijn
5. Een relatie tussen de geschonden norm en het belang waarin de burger is geschaad (relativiteitsvereiste van [art. 6:163 BW](#)).

Ad 1. Van onrechtmatig handelen is in het algemeen sprake bij het nemen van een onrechtmatig besluit of het niet tijdig nemen van een besluit. Ook in de voorbereiding van een VT of DT besluit kan er van alles zijn

misgegaan. Als de burger meent schade te hebben geleden door een handelen van B/T, niet rechtstreeks voortvloeiend uit een appellabel (voor beroep vatbaar) besluit, dan kan B/T daar wel een beslissing op geven, maar deze is dan niet voor beroep vatbaar. De beslissing wordt dan voorzien van een civielrecht-clausule (zie [1.4.1](#)). Dat is b.v. het geval bij een verzoek om schadevergoeding door een verrekening. Bezwaar tegen een verrekening is immers niet mogelijk (zie [hoofdstuk 19, 1.2](#)).

Ad. 2/3 Bij de causale relatie tussen het onrechtmatig handelen en de geleden schade gelden twee criteria:

1. De onrechtmatige handeling/beslissing is een absolute voorwaarde (conditio sine qua non) voor het ontstaan van de schade. Dat wil zeggen dat zonder de onrechtmatige handeling/beslissing de schade niet zou zijn opgetreden. Als de schade ook had kunnen ontstaan bij een rechtmatige beslissing dan is er geen causaal verband tussen de (onrechtmatige) beslissing en de schade (ABRvS 9 juli 2014 [ECLI:NL:RVS:2014:2510](#)).
2. Als er sprake is van een onrechtmatige handeling/beslissing en er is ook schade, dan moet die schade in redelijkheid aan de onrechtmatige beslissing zijn toe te rekenen. Dat wil zeggen er mag geen al te ver verwijderd verband zijn tussen de onrechtmatige beslissing en de schade.

Voorbeeld

De huurtoeslag wordt onterecht tijdelijk niet uitbetaald. Dit geeft veel spanning en de burger kan er niet van slapen. Bij de huisarts krijgt hij slaapmiddelen voorgeschreven. Burger wil de kosten van de medicatie, die hij deels zelf heeft moeten betalen, verhalen op B/T. Het is dan de vraag of er een causale relatie is tussen het onterecht stoppen van de huurtoeslag, de slapeloosheid en de kosten van medicijnen. Mogelijk leed de burger al aan slapeloosheid. Daarnaast is er in zo'n geval een te ver verwijderd verband tussen de slapeloosheid en het niet uitbetalen van de huurtoeslag. De schade is dan in redelijkheid niet aan het tijdelijk niet betalen van huurtoeslag toe te rekenen.

Onder 1 is er dus geen causaal verband

Onder 2 is er onvoldoende (rechtstreeks) causaal verband tussen onrechtmatigheid en schade om deze laatste 'in redelijkheid' aan de onrechtmatigheid (en dus aan B/T) toe te rekenen.

Ad 4. Bij een onrechtmatig besluit, of niet-tijdig besluit, is de schade in principe aan B/T toe te rekenen. Het is echter denkbaar dat de (omvang van) de schade mede te wijten is aan een handelen of nalaten van de burger zelf waardoor deze geheel of gedeeltelijk voor diens rekening dient te blijven. De burger moet aan schadebeperking doen. (bijv. ABRvS 1 april 2015 [ECLI:NL:RVS:2015:1023](#)) Het is aan B/T om dit te stellen en te bewijzen.

Ad 5. Een voorbeeld: als door het onterecht uitblijven van huurtoeslag de energierekening niet is betaald en daardoor incassokosten zijn gemaakt, dan is niet aan het relativiteitsvereiste voldaan. De huurtoeslag is immers bedoeld om bij te dragen in de huurkosten, niet in de kosten van energie.

[Naar boven](#)

1.2.2 Welke schade wordt niet vergoed? Klik voor dialoogscherm met permalink

- Een kostenvergoeding volgens [art 8:75](#) of [8:75a](#) Awb kan nooit als schadevergoeding geclaimd worden. Dit geldt ook voor het deel van de kosten dat op grond van de Proceskostenregeling niet gevorderd kon worden of wanneer de burger verzuimd had de kostenvergoeding tijdig, dus tijdens de procedure, te claimen.
- Rentevergoeding over te weinig betaalde toeslag wordt slechts berekend vanaf 1 juli T+1 en eindigt op de dag van dagtekening van de DT/ herziene DT. ([Art 27 lid 2 AWIR](#)). Ook telefoonkosten worden in principe niet vergoed. Deze kosten worden gezien als behorend tot de normale risico's van het maatschappelijk verkeer. Bellen met de BelastingTelefoon vanaf een vaste telefoon is overigens gratis.

Uit coulance kan soms onverschuldigde rente of een kostenvergoeding van 1 punt worden toegekend.

[Naar boven](#)

1.2.3 Immateriële schade Klik voor dialoogscherf met permalink

1.2.3.1 Vergoeding immateriële schade Klik voor dialoogscherf met permalink

Miscommunicatie tussen B/T en de burger kan bij de burger veel frustratie oproepen. Dit is echter op zichzelf niet voldoende grond voor het claimen van immateriële schade. “Ingevolge [artikel 6:106](#), eerste lid, aanhef en onder b, van het BW, voor zover thans van belang, heeft de benadeelde voor nadeel dat niet in vermogensschade bestaat, recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding, indien de benadeelde in zijn eer of goede naam is geschaad of op andere wijze in zijn persoon is aangetast.” ([ECLI:NL:RVS:2014:2722](#)) Dit laatste wordt niet snel door de rechter aangenomen.

Wel bestaat de mogelijkheid om immateriële schade te claimen op basis van [art. 6 EVRM](#): een gerechtelijk oordeel buiten de redelijke termijn. Deze bepaling ziet dus alleen op geschillen die aan de rechter zijn voorgelegd. Gaat een burger niet in beroep tegen een beslissing op bezwaar of trekt hij zijn beroep in, dan is art. 6 EVRM niet van toepassing. De termijnoverschrijding wordt geacht een zodanige mate van spanning en frustratie op te roepen dat zonder nadere onderbouwing immateriële schade kan worden aangenomen.

Wat wordt gezien als een redelijke termijn? Klik voor dialoogscherf met permalink

Wat een redelijke termijn is hangt af van het tijdstip van bekendmaking van het primaire besluit. Was dit vóór 1 februari 2014 dan is de termijn 3 (5) jaar: 1 jaar voor bezwaarfase, 2 jaar voor beroepsfase (+ 2 jaar voor een eventuele hoger beroepsfase). Is de primaire beslissing bekend geworden ná 1 februari 2014 dan is de redelijke termijn 2 (4) jaar: 6 maanden voor de bezwaarfase, 18 maanden voor de beroepsfase (+ 2 jaar voor een eventuele hoger beroepsfase) (ABRvS 29 januari 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:188](#))

De afdeling bestuursrechtspraak heeft omwille van de rechtseenheid en naar aanleiding van een Conclusie van A-G Widdershoven van 23 oktober 2013 aansluiting gezocht bij rechtspraak van de H.R. over de redelijke termijn in niet-punitieve(straf) zaken. De datum 1 februari 2014 is gekozen om de praktijk gelegenheid te geven zich aan de nieuwe termijnen aan te passen.

De immateriële schade wordt standaard begroot op 500 euro per halfjaar of deel van een halfjaar. Dus 6 maanden overschrijding = 500 euro, 6,5 maand overschrijding = 1000 euro.

Bij een beoordeling of sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, wordt naar de totale procedure gekeken. Voorbeeld: Bij een uitspraak van de rechter binnen drie en een half jaar na het bezwaar (oude termijn) is een schadevergoeding van € 500 verschuldigd. Er moet dan worden bekeken wie deze moet betalen. Dat is degene die verantwoordelijk is voor de overschrijding. Voorbeeld: B/T heeft twee jaar over de bezwaarprocedure gedaan: B/T moet dan betalen: ABRvS 17 augustus 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BR5168](#)). Uit de genoemde uitspraak blijkt ook dat het er niet toe doet of de eiser/appellant uitdrukkelijk om de schadevergoeding [artikel 6](#) van het EVRM heeft gevraagd. Als de overschrijding van de termijn of de lange duur aan de orde is geweest bij de rechtbank - ook al brengt de rechter dit zelf naar voren - dan is dat voldoende.

[Naar boven](#)

1.3 Schadevergoedingsprocedures

 Klik voor dialoogscherf met permalink

1.3.1 Burgerlijke rechter en bestuursrechter Klik voor dialoogscherf met permalink

1.3.1.1 Verzoek bij bestuursorgaan Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer een burger vindt dat hij schade heeft geleden kan hij een verzoek doen bij het bestuursorgaan om de schade te vergoeden. Als de bestuursorgaan niet aan het verzoek tegemoet komt, kan de burger naar de rechter stappen. Daarbij heeft hij soms een keuze. Hij kan altijd naar de burgerlijke rechter, maar soms ook naar de bestuursrechter.

[Naar boven](#)

1.3.1.2 Burgerlijke rechter: de schade van de burger als vertrekpunt

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Een burger kan zich altijd tot de burgerlijke rechter wenden als hij stelt dat een bestuursorgaan onrechtmatig jegens hem heeft gehandeld ([art 6:162 BW](#)).

Het kan dan gaan om een:

- Feitelijk handelen;
- Privaatrechtelijke rechtshandeling of
- Publiekrechtelijke rechtshandeling.

[Naar boven](#)

1.3.1.3 Bestuursrechter: het onderliggende besluit staat centraal

 Klik voor dialoogscherm met permalink

Aan de bestuursrechter kan een schadevergoedingseis alleen worden voorgelegd als de schade is veroorzaakt door een voor beroep vatbaar besluit van een bestuursorgaan.

Is er zo'n besluit dan heeft de burger dus de keuze of hij zijn eis bij de burgerlijke rechter neerlegt of bij de bestuursrechter. In voorkomende gevallen kan de burgerlijke rechter (als 'restrechter') nog oordelen over dat deel van de schade waarover de bestuursrechter geen oordeel mag geven, omdat het schade is als gevolg van een niet appellabel (voor hoger beroep vatbaar) besluit of feitelijk handelen, zoals een beslissing op een bezwaar tegen een verrekening – zie b.v. RvS, 12 februari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:447](#). Geen oordeel over een schadevergoeding omdat de burger de – niet daarvoor openstaande – bestuursrechtelijke weg koos.

[Naar boven](#)

1.3.1.4 De overlap in competentie kent enkele 'spelregels' Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij een rechtmatig besluit heeft een burger geen recht op schadevergoeding. Er is ook sprake van een rechtmatig besluit als er niet tijdig bezwaar of beroep tegen wordt ingesteld. Of als een ingesteld beroep wordt verworpen. Het besluit wordt dan qua inhoud en wijze van totstandkoming rechtmatig geacht (leer van de formele rechtskracht: [HR 16 mei 1986, AB 1986,573, m.nt FHvdB](#) ([ECLI:NL:HR:1986:AC9347](#))). Zodra sprake is van een rechtmatig besluit heeft een burger geen recht op een schadevergoeding. Uitzondering op dit principe is het zgn. zelfstandig schadebesluit, dat in par. 2.2.2. wordt besproken.

Als de bestuursrechter een besluit van een bestuursorgaan vernietigt, staat daarmee ook voor de burgerlijke rechter de onrechtmatigheid vast en kunnen 'in beginsel' de gevolgen daarvan aan het bestuursorgaan worden toegerekend. (HR 31 mei 1991, AB 1992,290: [ECLI:NL:HR:1991:ZC0261](#))

'In beginsel' slaat op mogelijke 'eigen schuld'. (vgl. HR 11 maart 2005, [ECLI:NL:HR:2005:AR6660](#)).

Vernietiging in beroep van een beslissing op bezwaar betekent niet zonder meer ook onrechtmatigheid van het primaire besluit. Het kan immers zijn dat de beslissing op bezwaar op procedurele gronden is vernietigd,